实用越南语语法

黄敏中　傅成劼　著

北京大学出版社

实用越南语语法

NGỮ PHÁP TIẾNG VIỆT THỰC HÀNH

黄敏中　傅成劼　著

图书在版编目（CIP）数据

实用越南语语法/黄敏中，傅成劼著，—北京，北京大学出版社，1997.4

ISBN 7-301-03392-3

Ⅰ.实… Ⅱ.①黄… ②傅… Ⅲ.越南语…语法 Ⅳ.H·440

书　　名：**实用越南语语法**
著作责任者：黄敏中、傅成劼著
标 准 书 号：ISBN 7-301-03392-3/H·357
出　版　者：北京大学出版社
地　　址：北京市海淀区中关村北京大学校内　100871
电　　话：出版部 62752015　发行部 62559712　编辑部 62752032
印　刷　者：中国科学院印刷厂
发　行　者：北京大学出版社
经　销　者：新华书店
850×1168 毫米　32 开本　10.5 印张　268 千字
1997 年 4 月第一版　1997 年 4 月第一次印刷
定　　价：13.50 元

前 言

北京大学东方学系越南语言文化专业长期开设越南语语法课，教学时间为一年。这是一门重要的必修课，油印教材曾数次修改。此次我们又参考了越南出版的数种教材，重加修订，定名为《实用越南语语法》。作为一本基础教材，可供大学二年级以上的学生和自学者使用。

本书包括词法和句法两部分，词法讲解越南语构词法、各类实词和虚词；句法讲解各种词组、句子成分、单句类型、各种复句和析句方法。此外还有标点符号的用法。

本书是一本教学语法，因此没有过多的理论阐述，主要是通过大量例句说明越南语用词造句的规则，以提高学生理解和运用语言的能力。

越南语语法系统和所用术语至今尚未完全统一。本书的对象是中国学生，因此在确定词类、句子成分、句型、析句方法等有关语法系统的问题时，我们既吸取了越南语言学界的某些意见，又参考了我国汉语语法的研究成果，力图形成一套既符合越南语语言规律又便于中国学生学习的语法体系。

本书在撰写过程中，曾参阅了越南和国内的一些语法著作，在此不一一列举书名，谨表衷心的感谢。书中疏漏之处，望读者批评指正。

作　者

1994 年 12 月于北京

目　录

第一章 音节、语素、词

一、音节、语素和词的关系

语言是人类最重要的交际工具和思维工具。句子是语言的使用单位，能表达一个相对完整的意思，起到传达一个简单信息的作用，达到交流思想的目的。在一定的环境里，一个词也可以成为句子，但一般的句子大多是由几个词或词组，按照一定的语法规则一层一层地组合起来。这样的句子总是包含着若干个最小的、有特定意义的、能够自由活动的语言单位，这就是词。词是语言中最基本的造句单位。

现代越语以字母作为书写表达符号，书写时以音节为单位，音节与音节之间保持一定的间隔。因此，人们容易认为一个音节就是一个词。其实音节和词是两个不同的概念。词是造句单位，是能够自由活动的语言成分，而音节是语音单位，是文字的形体单位。有些音节有意义，能够自由活动，可以独立成词；有的音节则只能跟别的音节组合在一起才有意义，才能自由活动，不能自己单独成词。

请看下面的句子。

①Em Hà đọc bài. 小霞读课文。

②Quần áo đẹp đẽ. 衣着华丽。

③Tâm trạng băn khoăn, day dứt. 内心烦躁、痛楚。

④Vận mệnh của nhân dân Việt Nam và vận mệnh của nhân dân Pháp rất quan hệ với nhau. 越南人民的命运与法国人民的命运息息相关。

⑤Du kích ta bất thình lình tấn công sân bay địch. 我游击队袭击敌人的机场。

句①包含四个音节，每个音节是一个词。句②包含四个音节，只有两个词。句③包含六个音节，是三个词。句④包含十九个音节，是十三个词。句⑤包含十一个音节，是六个词。

可见音节和词有时是重合的，一致的；有时是不一致的。

那么，词是怎样构成的呢？词是由语素构成的。语素一般定义为"最小的音义结合体"。所谓最小，是说它不能再切分，再切分，切分出的成分就没有意义，而只是一个单纯的表音形式，不再是音义结合体。quần áo（衣服）可以切分为 quần（裤子），áo（上衣），quần 和 áo 都有一定的意义，都是一个音义结合体，所以也都是语素。但是 băn khoăn（焦虑不安）切分为 băn，khoăn，băn 和 khoăn 都没有意义，都不是音义结合体，也都不是语素。只有 băn，khoăn 结合成 băn khoăn 时才有意义，才成为一个"最小的音义结合体"——语素。所以 băn khoăn 这个词是由 băn khoăn 这一个语素构成的。而 quần áo 这个词则是由 quần 和 áo 这两个语素构成的。bất thình lình（忽然）的结构又有所不同，它是由 bất，thình lình 这两个语素构成的。为什么不说它是由 bất，thình，lình 三个语素构成的呢？因为 thình 和 lình 这两个音节各自独立时都没有意义，只有联在一起时才有意义，才算一个语素。đẹp đẽ 是一个语素还是两个语素呢？把 đẹp đẽ 切分为 đẹp 和 đẽ，đẹp 的意义是明确的，đẽ 则似乎没有意义，不成为一个音义结合体。但是我们拿 đẹp 和 đẹp đẽ 相比较，那就会发现二者不但词义色彩有所不同，而且组合能力也有区别。例如：

可以说 Tôi mua được một chiếc váy đẹp. 我买到了一条漂亮的裙子。

却不说 Tôi mua được một chiếc váy đẹp đẽ.

đẹp 和 đẹp đẽ 的这种不同或区别，正是由于 đẽ 这个语音形

式的出现而造成的。可见 đê 在 đẹp dē 中虽然没有具体的词汇意义，却有区别词义的语法意义。而语法意义本身也是一种意义。所以 dē 也仍然是一个“最小的音义结合体”。đẹp dē 是由 đẹp 和 dē 这两个语素构成的。

从语言的结构体系说，音节、语素和词是不同层面上的东西。但越语中的语素绝大部分是单音节语素。这些单音节语素很多都能单独成词。所以音节、语素和词往往重合在一起。三者之间的关系有下列几种情况：

一个音节就是一个语素，也是一个词。如 em（弟弟或妹妹），đọc（读），bài（课文），tôi（我），mua（买），một（一），chiếc（件，张），váy（裙子），đẹp（漂亮）。

一个音节只是一个语素而不是词。如 nhân（人），quốc（国），thủy（水），đại（大），tiểu（小）hữu（有）đẹp dē（漂亮）中的 dē，dễ dàng（容易）中的 dàng。

一个音节既不是语素，更不是词。如 băn khoăn（焦虑不安）中的 băn，khoăn，mà cả（讨价还价）中的 mà，cả，loay hoay（忙于刨划）中的 loay，hoay。

一个音节有时是词，有时又只是一个语素。如 sân bay（机场）中的 sân，bay，quần áo（衣服）中的 quần，áo。

一个音节表示几个意义不同的语素或词。如 nhân dân（人民），nhân táo（枣核），nhân giống（育种），nhân tiện（趁便）等中的 nhân；chim công（孔雀），của công（公物），công nhân（工人）công lao（功劳），công kích（攻击）等中的 công。

在一般情况下，音节、语素和词的关系有如下表：

<table>
<tr><td>项目</td><td colspan="8">举　　　例</td></tr>
<tr><td>音节</td><td>bất</td><td>thình</td><td>lình</td><td>băn</td><td>khoăn</td><td>sân</td><td>bay</td><td rowspan="3">đọc</td></tr>
<tr><td>语素</td><td>bất</td><td colspan="2">thình lình</td><td colspan="2" rowspan="2">băn khoăn</td><td>sân</td><td>bay</td></tr>
<tr><td>词</td><td colspan="3">bất tình lình</td><td colspan="2">sân bay</td></tr>
<tr><td>说明</td><td colspan="3">三个音节，两个语素，一个词</td><td colspan="2">两个音节，一个语素，一个词</td><td colspan="2">两个音节，两个语素，一个词</td><td>一个音节，一个语素，一个词</td></tr>
</table>

二、语素的分类

语素可以从不同的角度进行分类。例如从语素所含音节的数量看，可分为单音节语素和多音节语素；从语素的活动能力看，可分为自由语素（独立语素）和不自由语素（粘着语素）等等。

（一）单音节语素和多音节语素　单音节语素是由一个音节构成的语素。如 ăn（吃），nói（说）học（学习），dễ（容易），khó（困难），khéo（巧妙），mặt（脸），môi（唇），mắt（眼睛），nhưng（但是），mà（而），với（同、与、和），đẹp đẽ（漂亮）中的 đẽ，khéo léo（巧妙）中的 léo。

多音节语素是由两个或两个以上音节构成的语素。如：

1. đủng đỉnh（从容不迫），dõng dạc（坚定有力），tất tả（匆匆忙忙）。

2. băn khoăn（焦虑不安），bơ vơ（孤苦零丁），lững thững（蹒跚）。

3. ba ba（鳖），cào cào（蚱蜢），tê tê（穿山甲）。

4. bồ hóng（烟子），mồ hôi（汗水），bủn xỉn（吝啬）。

5. xà－phòng（肥皂），mít－tinh（集会），a－pa－tít（磷灰石），pê－ni－xi－lin（盘尼西林），bù nhìn（傀儡），mã thầy（荸荠）。

多音节语素中的每一个音节都不能单独表示意义，或只能表

示与该多音节语素所表示的意义没有关系的另一种意义。tất tả 是个双音节语素，由 tất 和 tả 这两个音节构成，表示的是“匆匆忙忙”这个意思。而 tất 和 tả 各自独立作为一个单音节语素时，tất的意思是“必然”，“一定”，tả 的意思是“描写”。它们所表示的意思与 tất cả 这个双音节语素所表示的意思毫无联系。它们是三个不同的语素。这就像汉语中双音节语素“秋千”跟单音节语素“秋”和“千”是意义上毫无联系的三个不同的语素一样。同样，双音节语素 ba ba（鳖）和单音节语素 ba（三或父亲），双音节语素 cào cào（蚱蜢）和单音节语素 cào（钉耙或抓挠），双音节语素 tê tê（穿山甲）和单音节语素 tê（麻木）也都是意义上彼此毫无联系的不同的语素。就像汉语中的双音节语素“依依”、“切切”和单音节语素“依”和“切”是不同的语素一样。

多音节（主要是双音节）语素中，除了音译的外来词如 5. 以外，绝大部分语素中的两个音节都有语音重叠的现象。有的是两个音节的声母重叠如 1.；有的是两个音节的韵母重叠如 2.；有的是两个音节完全重叠如 3.。双音节语素中两个音节没有重叠的为数极少如 4.。

（二）自由语素和不自由语素 自由语素是能够单独成词、自由活动，或既能够单独成词又能与别的语素组合成词的语素。自由语素可分为两类。一类是表示词汇意义的。如 ăn（吃），ở（住），sách（书），vở（练习本），dân（人民），học（学习），đẹp（漂亮），khéo（巧妙），băn khoăn（焦虑不安），hồi hộp（心情紧张）。另一类是表示语法意义的。如 nhưng（但是），và（和），đối với（对于），vả lại（而且），nhé（语气词），à（语气词）。

不自由语素是不能单独成词，不能自由活动，只能与别的语素组合成词的语素。不自由语素也可分为两类。一类是表示词汇意义的。如 nhân dân（人民）中的 nhân，phong cảnh（风景）中的 phong，quốc phòng（国防）中的 quốc。另一类是表示区别意

义的。如 đẹp đẽ（漂亮）中的 đẽ，khéo léo（巧妙）中的 léo，sạch sẽ（干净）中的 sẽ，khách khứa（宾客）中的 khứa。

三、词的分类

词是由语素构成的。它是语言中最小的造句单位。越语的词，根据它的语法功能，并兼顾词汇意义，可分为实词和虚词两大类。

实词都有实在意义（词汇意义），能作句子成分。在一定的语言环境下，实词加上语调就能独立成句。实词包括名词（danh từ）、单位词（đơn vị từ）、动词（động từ）、形容词（tính từ）、数词（số từ）、代词（đại từ）。

（一）名词 thầy（老师），học sinh（学生），công nhân（工人），Trung Quốc（中国），Việt Nam（越南），Triều Tiên（朝鲜），bàn（桌子），ghế（椅子），giấy（纸），bút（笔），gà（鸡），vịt（鸭），bò（牛），ngựa（马），tinh thần（精神），tư tưởng（思想），xã hội（社会），năm（年），tháng（月），ngày（日），giờ（小时），trên（上面），dưới（下面），trong（里面），ngoài（外面）……

（二）单位词 cái（张、把、只、枚、件），con（只、头、条、匹、口、尾），quyển（本、卷、册），tờ（张），cân（公斤），lít（公升），cây số（公里），lần（次、回），chuyến（趟），phát（发）……

（三）动词 nói（说），đọc（读），xem（看），làm（做），xuất hiện（出现），phát triển（发展），thay đổi（变化），yêu（爱），mong（希望），tin（相信），sợ（害怕），bắt đầu（开始），chấm dứt（结束），tiếp tục（继续），có（有），giống（像），là（是），lên（上），xuống（下）……

（四）形容词 to（大），nhỏ（小），nhiều（多），ít（少），dai（长），ngắn（短），rộng（宽），hẹp（窄），nhanh（快），chậm（慢），tốt（好），xấu（坏），dễ dàng（容易），khó khăn（困难）……

（五）数词 một（一），hai（二），mười（十），trăm（百），ngàn（千），vạn（万），triệu（百万），mấy（几），những（指不定多数），các（指确定多数）……

（六）代词 tôi（我），chúng tôi（我们），chúng ta（咱们），mày（你，卑称），chúng mày（你们，卑称），nó（他，卑称），chúng nó（他们，卑称），ai（谁），gì（什么），đâu（哪儿），thế nào（如何，怎样），này（这），kia（那），thế（如此，这般）……

虚词不表示实在的意义，一般不能单独作句子成分（副词、叹词除外）。它的基本用途是在句子里表示某种语法意义和语法关系，配合实词造句。例如：

①chúng tôi rất thích bài mà thầy giáo vừa giảng. 我们非常喜欢老师刚讲解的那篇课文。

②Quét nhà cho sạch. 把房子打扫干净。

③Bây giờ mới đi thì chậm mất. 现在才走可就晚了。

④Liên và Phương đều là sinh viên của Trường Đại học Bắc Kinh. 阿莲和阿芳都是北京大学的学生。

例①的“mà”表示结构关系，表明它后边连接的词组“thầy giáo vừa giảng”（老师刚讲解的）是它前边的名词“bài”（课文）的修饰语（定语）。例②的“cho”表示要求，说明“sạch”（干净）是quét（打扫）要达到的结果，“sạch”是谓语动词quét的修饰语（状语）。例③的“thì”（那就）表示“bây giờ mới đi”（现在才去）和“chậm mất”（晚了）之间的关系是条件和结果的关系。例④的và（和）表示并列关系，đều（都）表示范围，

"của"（的）表示领属关系。mà、cho、thì、và、đều、của 都是虚词。它们都没有实在的词汇意义，只有语法意义。

虚词包括副词（phó từ）、关联词（kết từ）、语气词（ngữ khí từ）、叹词（thán từ）。

（七）副词　đã（已经），đang（正在），sẽ（将要），từng（曾经），luôn luôn（经常），bỗng（忽然），chỉ（只），cũng（也），đều（都），còn（还，仍），vẫn（依然），không（不），chưa（还没有），đừng（甭），cứ（尽管），rất（很），lắm（很），quá（太，极）。

（八）关联词　của（的，表领属关系）ở（在），bằng（用、以），để（以便、为了），với（跟、同、向），về（关于），đối với（对于）。

và（和、以及），hay（或者），vì（因为），do（由于），nên（所以），không những…mà còn（不但…而且），vả lại（而且），nữa là（何况），huống chi（况且），nếu…thì…（如果……那就……），nhưng（但是），tuy（虽然），song（然而），tuy nhiên（然而）。

mà，thì，rằng，một cách。

（九）语气词　nhé，nhỉ，đấy，à，chứ，vâng，dạ，ừ，ạ。

（十）叹词　à，chà，ô hay，a ha，ai chà，ôi。

第二章　词的构成

一、单音词和多音词

按音节的多少来分类，越语的词可分为单音词和多音词。只包含一个音节的词叫做单音词。如：đọc（读），đỏ（红色），bàn（桌子），sẽ（将要），lít（公升）；包含两个音节以上的词叫做多音词。如：chúng ta（咱们），nhà máy（工厂），giáp lá cà（肉搏），ra－đi－ô（收音机），xã hội chủ nghĩa（社会主义）。

单音词大多是自古传下来的词，大部分是越语本族词，如：trâu（水牛），cày（犁），làm（做），giỏi（优异），lười（懒惰）。也有一定数量的汉语借词，如：đầu（头），thôn（村），xã（乡），tuyết（雪），học（学）。单音词在现代越语词汇总量中占的比例不大（约 25%），但它们是越语中最基本的词，不但使用频率高，而且是产生新词的基础。如 nước（水），mắt（眼睛）可组成新词 nước mắt（眼泪）；núi（山），lửa（火）可组成新词 núi lửa（火山）。

在现代越语中的多音词中，双音节构成的词占多数。越语中有一类谐音词，组合成词的音节之间有语音重叠现象，这一类词都是双音词，如 đẹp đẽ（美丽），tỉ mỉ（仔细），ba ba（鳖）。三个音节以上的词中，汉语借词和音译外来语词占很大的比例，如 hợp tác xã（合作社），công nghiệp hóa（工业化），ba－đờ－suy（大衣），pô－pô－lin（府绸），pê－ni－xi－lin（盘尼西林）。

二、单纯词和合成词

按照词所包含的语素的多少来分类，越语的词可分为单纯词和合成词。由一个语素构成的词叫做单纯词。如：ăn（吃），hoa（花），đi（走），và（和），băn khoăn（焦虑不安），bù nhìn（傀儡），xà－phòng（肥皂），a－pa－tít（磷灰石）。由两个或两个以上语素构成的词叫做合成词。如：sân bay（机场），nhân dân（人民），tốt đẹp（美好），sốt ruột（心急），đẹp đẽ（美丽），xe cộ（车辆），cũ rích（陈旧），nhà ga（车站），nửa phong kiến（半封建），trại tập trung（集中营），máy tính điện tử（电子计算机）。

（一）单纯词的类型

单纯词按照包含音节的多少分成两大类。

1. 单音节　如：trâu（水牛），ăn（吃），đỏ（红），sẽ（将要），nhé（这是个语气词），ầm（这是个拟声词）。
2. 多音节　有以下几种类型。

（1）谐音词　按照不同的语音重叠方式可分为三类。

A. 叠音词：这类词有的是两个音节完全相同，有的是第一个音节的声调或韵尾有变化。如 ba ba（鳖），châu chấu（蚱蜢），nòng nọc（蝌蚪）。第二个音节读重音，语音重叠规则如下：

a. 第二个音节的声调是平声或玄声，则第一个音节与第二音节完全相同。如 chuồn chuồn（蜻蜓），lâng lâng（轻松），khư khư（牢牢地），chằm chằm（一刻不离地），đăm đăm（凝注）。

h. 第二个音节（韵尾是－p，－t，－c，－ch 的除外）的声调是锐声或问声，则第一个音节的声调变为平声；第二个音节（韵尾是－p，－t，－c，－ch 的除外）的声调是重声或跌声，则第一个音节的声调变为玄声。见下图：

(平声)	←	´ (锐声)	̉ (问声)	如 châu chấu(蚱蜢)，mơn mởn(鲜嫩)
` (玄声)	←	. (重声)	~ (跌声)	如 vành vạnh(滴溜圆)，chồm chỗm(蹲踞)

c. 第二个音节的韵尾是－p，－t，－c，－ch，则第一个音节发生如下变化：

韵 尾	声	调
m←p	←	´
n←t	(平声)	(锐声)
ng←c	` ←	. `
nh←ch	(玄声)	(重声)

如：cầm cập（哆嗦），răm rắp（整齐），nơm nớp（惴惴不安），quần quật（忙碌），thơn thớt（虚情假意），(cá) săn sắt（岐尾斗鱼），lông lốc（滚动），nằng nặc（缠住不放），nòng nọc（蝌蚪）。

叠音词除名词外，常作状语，修饰动词或形容词。例如：run cầm cập（哆嗦），mặt tròn vành vạnh（脸圆圆的），cỏ cây xanh mơn mởn（草木嫩绿）。

B. 双声词：这类词的两个音节的声母相同，韵母不同。第一个音节读重音。其中一小部分是两个音节的声调也相同。如 xôn xao（喧闹），dồi dào（丰富），hí hoáy（专注），lấp lánh（闪烁），nằn nì（央求）。还有一部分是不但两个音节的声调相同，而且韵尾也相同，两个音节中的主要元音发生有规律的转换。①例如：u—i：tủm tỉm（微笑），múp míp（胖乎乎），núng nính（肥胖），thủng thỉnh（从容不迫）。ô—ê：ngô nghê（呆笨），hổn

① 韵尾 ng 与 nh，c 与 ch 也看作是相同的，如 lóng lánh（闪烁），xóc xếch（邋遢）。若没有韵尾就只有主要元音的转换，如 cò kè（讨价还价），ngô nghê（呆笨）。

hẻn（气喘吁吁），xốc xếch（邋遢），sồ sề（臃肿）。o—e：cò kè（讨价还价），lóng lánh（闪烁），hom hem（瘦削）。ê—a（包括ê—oa，uê—oa）：nhếch nhác（脏乱），đểnh đoảng（淡而无味），xuê xoa（马虎）。u—ă：tung tăng（雀跃），nhùng nhằng（踌躇），hục hặc（争吵）。u—ơ：vu vơ（茫无目的），cũn cỡn（短小）。ô—a：hốc hác（枯瘦），phóp pháp（魁梧）。其余的是两个音节的声调不相同，但两个声调之间的配合是有规律的。声调分成两组，一组是平声、锐声和问声，另一组是玄声、跌声和重声。两个音节的声调虽然不同，但必须在同一个组内。如 trắc trở（障碍），trằn trọc（辗转），vồn vã（殷勤），hấp bênh（动荡不安），chắt chiu（节俭）。

C. 叠韵词：这类词的两个音节的韵母相同，声母不同。第一个音节读重音。其中大部分是两个音节的声调也相同。例如：

b—nh：bắng nhắng（盛气凌人）bùi nhùi（引火物）

b—kh：băn khoăn（焦虑不安），bâng khuâng（怅惘）

b—x：bung xung（挡箭牌），bờm xờm（散乱）

t—m：tỉ mỉ（仔细），tẩn mẩn（细心）

l—nh：lí nhí（细小），lải nhải（唠叨）

l—đ：lẽo đẽo（死缠着），lật đật（匆忙）

l—t：lung tung（乱七八糟），lấm tấm（星星点点）

l—th：lững thững（姗姗），lẩn thẩn（呆头呆脑）

l—k：lẩm cẩm（糊涂），lủng củng（横七竖八）

有一部分两个音节的声调不相同。如 la đà（摇晃），tấp nập（熙熙攘攘），bơ phờ（散乱），thoải mái（舒畅），mà cả（讨价还价）。

（2）非谐音越语本族词　这类词很少。如 bồ kết（皂荚）mồ hóng（烟子），bủn xỉn（吝啬），mồ hôi（汗水）。

（3）音译汉语借词　这类词是直接通过音译进入越语的汉

语借词，主要是音译广东方言。这类词数量也不多。如 tài xế（司机），bù nhìn（傀儡），mỳ chính（味精），xá xíu（叉烧），xíu mại（烧卖），mã thầy（荸荠），tẩy chay（抵制），mả chược（麻将牌），ca－la－thầu（大头菜）。

（4）汉越词　这类词是汉语中的音译外来语借词变为汉越词进入越南语的。例如：

汉　语	越　语
琵　琶	tỳ bà
俱乐部	câu lạc bộ
罗　汉	la hán
鸦　片	nha phiến
浪　漫	lãng mạn

（5）音译其他外来语借词　这类词是直接通过音译进入越语的其他外来语借词。这类词数量多，而且还在逐渐增加。如 cà－phê（咖啡），xà－phòng（肥皂），cà－rốt（胡萝卜），lô－cốt（碉堡），mít－tinh（集会），ba－đờ－suy（大衣），bôn－sê－vích（布尔什维克），pê－ni－xi－lin（盘尼西林），ô－tô（汽车），ca－cao（可可）。

（6）拟声词　这类词大多数是谐音词，两个音节都读重音。如 canh canh（碗筷敲击声），rào rào（哗哗下雨声），thình thình（怦怦心跳声），róc rách（潺潺流水声），tích tắc（滴答钟表声），cục tác（咕咕答，母鸡下蛋后的啼声）。

（二）合成词的类型

合成词按照语素之间不同性质的关系分成两大类：主要按照语音关系组成的词叫做谐音合成词；主要按照意义关系组成的词叫做意义合成词。

1．谐音合成词　这类词都是双音词，由一个有词汇意义的

自由语素和一个有区别意义的不自由语素组成。如同单纯词中的谐音词一样，谐音合成词按照不同的语音重叠方式也可以分成三类，每类的语音重叠规则也与谐音单纯词相同。

（1）叠音词　这类词是第二个语素具有词汇意义，重音在第二个音节。如 bong bóng（气球），đom đóm（萤火虫），cuồn cuộn（滚滚），thoăn thoắt（快速），tua tủa（浓密），ùng ục（咕嘟咕嘟声），ầm ầm（隆隆声）。

这类词除名词外，常作状语，修饰动词或形容词。如 chảy cuồn cuộn（水流滚滚），nhanh thoăn thoắt（飞快）。

（2）双声词　这类词大部分是第一个语素具有词汇意义，重音在第一个音节；一小部分是第二个语素具有词汇意义，重音在第二个音节。例如：

有词汇意义的语素（自由语素）+有区别意义的语素（不自由语素）：

——bắt bớ（逮捕），bàn bạc（商讨），bé bỏng（瘦小）
——cau có（愁眉苦脸），cáu kỉnh（暴躁），cũ kỹ（陈旧）
——chậm chạp（慢吞吞），chăm chỉ（勤勉），chặt chẽ（紧密）
——dễ dãng（容易），dọa dẫm（恐吓），dại dột（愚笨）
——già giặn（老练），giỏi giang（优异），giở giói（出花点子）
——đẹp đẽ（美丽），đậm đà（浓郁），đầy đà（丰满）
——gay go（激烈），gặp gỡ（相逢），gói ghém（包裹）
——hóm hỉnh（机灵），hèn hạ（卑下），hôi hám（臭）
——khó khăn（困难），khuya khoắt（深夜），kháu khỉnh（俊俏）
——làm lụng（劳作），lỏng lẻo（松弛），lo lắng（忧虑）
——may mắn（幸运），mình mẩy（身体），mỏng mảnh（单薄）
——nói năng（言谈），nể nang（容情），no nê（饱）
——nhặt nhạnh（捡），nhạt nhẽo（淡而无味），nhỏ nhen（小气）
——ngủ nghê（睡眠），ngượng nghịu（难为情），nghẹn ngào（哽

咽）

——rắn rỏi（坚强），rách rưới（破烂），rõ ràng（清楚）

——sạch sẽ（清洁），sáng sủa（明亮），say sưa（陶醉）

——to tát（巨大），tả tơi（褴褛），tối tăm（黑暗）

——thẳng thắn（直率），thịt thà（肉类），thêm thắt（添加）

——trắng trẻo（白皙），trồng trọt（种植），tròn trĩnh（圆圆的）

——vỗ về（安抚），vờ vĩnh（假装），vẽ vời（出花样）

——xót xa（哀伤），xa xôi（遥远），xanh xao（苍白）

有区别意义的语素（不自由语素，一半以上的韵母是 ấp）+有词汇意义的语素（自由语素）：mập mờ（模糊），nhút nhát（胆怯），sung sướng（幸福），thòm thèm（贪馋），nhấp nháy（眨眼），lập lòe（一闪一闪地），nhấp nhô（起伏不平），phập phồng（一涨一缩）

自由语素在前的双声词中，第二个音节常出现的韵母有：

a： êm ả（宁静），đậm đà（浓郁），giục giã（催促），hối hả（匆忙），nôm na（通俗），thực thà（老实），vội vã（急忙），xót xa（哀伤）

ang： kỹ càng（仔细），dễ dàng（容易），gọn gàng（整齐利落），mở mang（开拓），nở nang（丰满），nhẹ nhàng（轻松），rõ ràng（清楚），sẵn sàng（现成），vội vàng（急匆匆）

ăn： chín chắn（成熟），đúng đắn（正确），già giặn（老练），khó khăn（困难），may mắn（幸运），nhỏ nhắn（细小），ngay ngắn（整齐），thẳng thắn（直率）

ao: ước ao（期望），đông đảo（广大），khát khao（渴望），lớn lao（伟大），sắc sảo（伶俐），ngọt ngào（甜蜜），tỉnh táo（清醒），xanh xao（苍白）

e: chặt chẽ（紧密），đẹp đẽ（美丽），gọn ghẽ（整齐），lặng lẽ（静悄悄），mạnh mẽ（强烈），mát mẻ（凉爽），sạch sẽ（干净），vui vẻ（愉快）

inh: bướng bỉnh（执拗），hóm hỉnh（鬼机伶），liều lĩnh（冒险），tán tỉnh（哄骗）

o: hay ho（好），gầy gò（瘦），gay go（激烈），nhăn nhó（愁眉苦脸）

ê: gồ ghề（高低不平），hả hê（痛快），nặng nề（沉重），vụng về（笨拙）

ap: ấm áp（温暖），chậm chạp（缓慢），cứng cáp（强壮），vấp váp（碰钉子）

ơ: bắt bớ（逮捕），gặp gỡ（会面），lửng lơ（晃晃悠悠），nức nở（抽泣），nhắc nhở（提醒）

eo: bạc bẽo（薄情），lạnh lẽo（冷落），lỏng lẻo（松弛），trắng trẻo（白皙）

oi: kém cỏi（劣），cứng cỏi（强硬），hiếm hoi（稀少），hẹp hòi（狭窄），tìm tòi（探索）

ac: hàn bạc（讨论），chững chạc（端庄），ngơ ngác（茫然），tan tác（溃败）

i: chăm chỉ（勤奋），rầu rĩ（愁闷），rên rỉ（呻吟），thầm thì（叽咕）

ai: dễ dãi（宽厚），đất đai（土地），mỉa mai（讽刺），rộng rãi（广泛）

anh： dỗ dành（哄），mồi manh（端绪），nhặt nhạnh（捡拾），tập tành（练习）

ung： lạ lùng（奇怪），làm lụng（劳作），nhớ nhung（想念），ngượng ngùng（难为情），trẻ trung（年轻）

ôi： bực bội（憋闷），dữ dội（猛烈），nước nôi（饮水），sinh sôi（生育），xa xôi（遥远）

ua： giẫy giụa（挣扎），giàn giụa（盈溢），sáng sủa（明亮）

âm： ê ẩm（隐痛），dựa dẫm（依赖），mò mẫm（摸索）

it： cuống quít（慌张），rối rít（忙乱），vướng vít（羁绊）

ăt： khuya khoắt（深夜），réo rắt（悠扬），thêm thắt（增添）

ăng： dai dẳng（拖长），lố lăng（怪里怪气），lo lắng（担忧），nói năng（言谈）

ui： đen đủi（黑黑的），gần gũi（亲近），ngắn ngủi（短促）

oc： chết chóc（死亡），hằn học（怀恨在心），máy móc（机器）

en： nhỏ nhen（小气），phu phen（夫役），rối ren（混乱）

ia： ngắm nghía（欣赏），thấm thía（渗透）

ot： nắn nót（工工整整），rành rọt（分明），trồng trọt（种植）

ăm： gửi gắm（寄托），tối tăm（黑暗），xa xăm（遥远）

ươi： rác rưởi（垃圾），rách rưới（破烂）

at： ướt át（潮湿），to tát（巨大）

an：　mê man（陶醉），nồng nàn（浓厚）

ay：　múa may（舞弄），nóng nảy（急躁）

ây：　bóng bẩy（绚丽），lừng lẫy（显赫）

ưa：　dây dưa（瓜葛），say sưa（迷醉）

iu：　phẳng phiu（平坦），nâng niu（扶持）

ục：　cậy cục（谋求），chen chúc（拥挤）

两个音节的声调配合规律同双声单纯词，但也有少数词例外，如 chán chường（厌烦），mơ màng（梦幻），chung chạ（混杂），bền bỉ（坚韧），nhỏ nhặt（微小）。

双声词绝大多数是越语本族词，但也有少数词是用一个汉语借词和一个不自由语素构成的。如 khách khứa（宾客），khát khao（渴望），ngâm nga（吟诵），mê mẩn（沉醉），tỉnh táo（清醒）。

双声词中，名词和动词的意义一般都具有概括性。如 đất 的词义是"土"、"地"，而 đất đai 的意思是"土地"、"国土"；làm 的词义是"做"、"干"，而 làm lụng 的意思是"劳作"、"操劳"。

（3）叠韵词　与叠韵单纯词相比，叠韵合成词的数量要少得多，在全部叠韵词中，叠韵合成词约占三分之一。其中大多数是第二个语素具有词汇意义，重音在第二个音节，如 loắt choắt（细小），lờ mờ（朦胧），bối rối（凌乱），lảm nhảm（胡乱），lúc nhúc（蠕动），lúng túng（尴尬），lom khom（伛偻）。少数是第一个语素具有词汇意义，重音在第一个音节，如 khéo léo（灵巧），khóc lóc（哭泣），chơi bời（交游），lộn xộn（混乱）。人们在理解一个叠韵合成词的词义时，一般是把它当作一个整体来看待的，并不特别注意那个具有词汇意义的语素。

2. 意义合成词　按照语素之间不同的语法关系，意义合成词可分成四类：联合式合成词、偏正式合成词、述补式合成词和主谓式合成词。有些双音节合成词的两个语素之间有语音重叠现

象，但它们主要是按照意义关系组成的词，因此仍应列入意义合成词。如，mồ mả（坟墓），bắt bẻ（指摘），thử thách（考验），đầy đủ（充分），đầu đuôi（始末），bảng vàng（金榜），đầu đề（题目）。

(1) 联合式合成词　由两个意义相同、相近或相反、相对的语素并列在一起构成的词叫做联合式合成词。例如：

A.

a. đất nước（国土、国家），nhà cửa（房屋），đường lối（路线），nhà nước（国家），gan dạ（大胆），ruột thịt（亲骨肉）

b. tốt đẹp（美好），to lớn（巨大），mạnh khỏe（健康），vui sướng（愉快），tươi đẹp（美好），êm dịu（和缓）

c. ăn ở（生活），ăn uống（吃喝），ăn mặc（穿着），lôi cuốn（吸引），che dấu（掩盖），chọn lọc（选择），yêu mến（亲爱）

B.

a. trời đất（天地），trên dưới（上下），anh em（兄弟），bà con（乡亲）

b. già trẻ（老幼），đen trắng（黑白），phải trái（是非），may rủi（吉凶），cay đắng（苦辣）

c. sống chết（死活），mất còn（存亡），buôn bán（买卖），dạy học（教学），đi lại（来往），chìm nổi（沉浮）

A 类是由两个意义相同或相近的语素构成的。其中 a. 类是由两个名词性语素构成的词，大多数仍然是名词，如 đất nước（国土），nhà cửa（房屋）……也有一部分变成了形容词，如：gan dạ（Nó gan dạ lắm 他很大胆），ruột thịt（anh em ruột thịt 亲兄弟）等。b. 类是由两个形容词性语素构成的词，仍然是形容词，c. 类是由两个动词性语素构成的词，仍然是动词。

B 类是由两个意义相反或相对的语素构成的。其中 a. 类是由名词性语素构成的词，仍然是名词。b. 类是由形容词性语素构成的词，有的仍然是形容词，如 may rủi（吉凶），cay đắng（苦辣）；有的变成了名词，如 già trẻ（老幼），đen trắng（黑白）等。c. 类是由动词性语素构成的词，仍然是动词。

联合式合成词两个构词语素的前后次序一般来说是固定的，但也有一部分词的语素次序可以颠倒，如 nhà cửa——cửa nhà（房屋），chờ mong——mong chờ（期待），khỏe mạnh——mạnh khỏe（健康）。

联合式合成词的意义有各种情况。有的是两个语素所包含的意义的相加，但词义具有概括性。如 yêu mến 的意义大致是 yêu 的意义加上 mến 的意义。有的是只取其中一个语素的意义。如 ăn mặc 的词义是"穿着"，是取 mặc 的词义，与 ăn 的词义没有什么关系。有的是由两个语素的本义中抽象出来的新义。如 ruột thịt 的词义是"亲如骨肉"，而不是 ruột（肠）和 thịt（肉）的词义的简单相加。

一般说来，联合式合成词的意义具有概括性，尤其是包含有自由语素的合成词，词义的概括性更为明显。由不自由语素构成的合成词，词义的概括性有减弱的趋势。如：ăn mặc（穿着）（与 mặc（穿）比较），báo chí（报刊）（与 báo（报）比较），binh lính（士兵）（与 lính（兵）比较），nhà cửa（房屋）（与 nhà（房子）比较）的词义都具有明显的概括性，但像 gia đình（家庭），ngôn ngữ（语言），anh hùng（英雄）这一类从汉语借过来的联合式合成词，它们都是由不自由语素构成的，因此其词义的概括性就不明显了。

有一些联合式合成词是由一个越语本族词和一个汉语借词构成的，如 quê hương（家乡，quê 是越语本族词，hương 是汉语借词），binh lính（士兵，binh 是汉语借词，lính 是越语本族词），

đầu đuôi（始末，đầu 是汉语借词，đuôi 是越语本族词），nuôi dưỡng（养育，nuôi 是越语本族词，dưỡng 是汉语借词）。

联合式合成词中还有一类词是由一个有意义的自由语素和一个失去意义的不自由语素构成，如 xe cộ（车辆），đường sá（道路），chợ búa（集市），bếp núc（灶火），đồng áng（田野），làng mạc（乡村），đổi chác（交换），quét tước（打扫），ấm cúng（暖和），nghèo nàn（贫穷）。这类词的特点是其中有一个语素过去可能有意义，但在现代越语中已经失去意义。如：cộ（xe cộ），núc（bếp núc）在现代越语中都没有意义，但在越南的一些方言中，这些语素还是有意义的。cộ 是一种无轮拖车，núc 是炉架。这类词词义的概括性很明显。如：đường 的意思是“路”，可以说 một con đường，đường biển；đường sá 是泛指道路，因此，不能说 một con đường sá，đường sá biển。①

（2）偏正式合成词　由两个或两个以上语素结合在一起，其中一个语素或复合语素（由语素构成）从意义和结构上说是主要构词成分，另一个语素或复合语素是次要构词成分，次要成分对主要成分起修饰、限制、补充等作用，这样构成的词叫做偏正式合成词。其中，双音节词占绝大部分。

越语本族词中，绝大部分是代表主要意义的语素在前，代表次要意义的语素在后。如 nước mắt（眼泪），cà chua（西红柿），sân bay（机场），căng thẳng（紧张），lật đổ（推翻），trắng xóa（白茫茫），khăn quàng đỏ（红领巾）。少数是代表次要意义的语素在前，代表主要意义的语素在后。如 trẻ con（小孩），chín suối（九泉），bao nhiêu（多少），bây giờ（现在），vừa qua（刚过去的）。

---

① 由于这类词的一个语素已经失去意义，因此有的越南语言学者列入偏正式合成词。

越语中的汉语借词，绝大部分都是以完整的词为单位进入越语的。因此，前偏后正的偏正式汉语借词的偏正次序恰好与绝大多数的越语本族词相反。如 hồng quân（红军），lập trường（立场），quốc ca（国歌），hỗ trợ（互助），ám sát（暗杀），hợp tác hóa（合作化）。前正后偏的偏正式（汉语称补充式）汉语借词的语素次序与越语本族词相同。如 đả đảo（打倒），cải tiến（改进），thuyết minh（说明）。

在越语中，也有一些词是由越南人用汉语的语素按照越语的构词次序自造的。如 phòng triển lãm（展览室），trại tập trung（集中营），ấp chiến lược（战略村）。

在越语中，还有不少偏正式合成词是用一个越语本族词和一个汉语借词按照越语或汉语构词次序构成的。如：bút máy（钢笔），bất ngờ（意外），nhà thương（医院），nửa phong kiến（半封建），vôi hóa（钙化），tốp ca（小合唱），nhớt kế（粘度计）。

越语中还有不少偏正式合成词是由一个越语本族词或汉语借词和另一种外来语借词，按照越语或汉语构词次序构成的。如 nhà ga（火车站），xe gíp（吉普车），pháo ca－nông（加农炮），o－xy hóa（氧化），lô－gích học（逻辑学）。

在越语中，一些有关正副职务名称的汉语借词的构词次序比较复杂，大致有以下几种情况：

A. 完全按照汉语的构词次序，如 thủ tướng（首相、总理），phó thủ tướng（副首相、副总理），bộ trưởng（部长），phó bộ trưởng（副部长），chánh giám đốc（经理），phó giám đốc（副经理）。

B. 正职按照汉语的构词次序，副职按照汉语口语的构词次序。如 đại đội trưởng（连长，大队长），đại đội phó（副连长、副大队长）。有些副职在汉语中没有口语的说法，但越语仍按口语的构词次序。如 vụ trưởng（司长），vụ phó（副司长）；cục

trưởng（局长），cục phó（副局长）。

C. 正职按照汉语的构词次序（或在单位名称前加 chánh 后面省去 trưởng），副职是在单位名称前加 phó，后面省去 trưởng，这些多是旧时代的职称。如 lý trưởng（里长），phó lý（副里长）；chánh tổng（区长），phó tổng（副区长）；chánh hội（会长），phó hội（副会长）。

D. 正职是 trưởng（或 chánh）＋单位名称，副职是 phó＋单位名称。如 trưởng ban（委员长，主任委员），phó ban（副委员长，副主任委员）；trưởng phòng（科长，处长），phó phòng（副科长，副处长）；chánh văn phòng（办公室主任），phó văn phòng（办公室副主任）。

从构成的词类来划分，偏正式合成词主要可分为三类。

A. 偏正式名词

a. đầu tàu（火车头），nước mắt（眼泪），búa máy（汽锤），nhà thơ（诗人），xe lửa（火车）

b. máy khâu（缝纫机），nhà tắm（浴室），thức ăn（食品），bàn là（熨斗），bóng chuyền（排球），máy bay（飞机）

c. cà chua（西红柿），áo tây（西服），bảng đen（黑板），cá vàng（金鱼），lò cao（高炉）

d. thứ hai（星期一），tháng năm（五月），năm nay（今年），xe cút kít（独轮车），xe bình bịch（摩托车）

e. bí đao（冬瓜），gà ri（短腿鸡），bò tót（野牛），cá rô（鲈鱼），dưa hấu（西瓜）

a. 类的构成方式是：名词性语素＋名词性语素。这类词很多，这种方式的构词能力很强。

b. 类的构成方式是：名词性语素＋动词性语素。动词性语素多是说明名词性语素所指事物的用途。

c. 类的构成方式是：名词性语素＋形容词性语素。其中有

少数词变成了形容词。如：chanh chua 一词的意思是"尖酸刻薄"例如：Lời nói chanh chua（语言刻薄)。

d. 类的构成方式是：名词性语素+数词、代词、拟声词等构词成分。

e. 类的构成方式是：名词性语素+有区别意义的不自由语素。这种方式的构词能力很弱。

B. 偏正式形容词

a. dốt đặc（愚笨），xanh mát（碧绿），ngọt dịu（甜丝丝）

b. trắng nõn（嫩白），xanh lơ（靛青），thơm phức（芳香），cũ rích（陈旧），sâu hoắm（深凹）

a. 类的构成方式是：形容词性语素+形容词性语素。

b. 类的构成方式是：形容词性语素+不自由语素。

C. 偏正式动词

a. ăn cướp（抢劫），cảm thấy（感觉），xóa bỏ（取消），lật đổ（推翻），bật cười（忍俊不禁）

b. soi sáng（照亮），đẻ non（早产），căng thẳng（紧张），xoa dịu（抚慰），bôi nhọ（抹黑）

c. nhảy cẫng（雀跃），ôm chầm（紧抱），đứng sững（屹立），mở toang（敞开）

a. 类的构成方式是：动词性语素+动词性语素。

b. 类的构成方式是：动词性语素+形容词性语素。

c. 类的构成方式是：动词性语素+不自由语素。

（3）述补式合成词　前一个语素表示动作或性状，后一个语素表示动作或性状所涉及的事物。从构成的词类来划分，述补式合成词可分为两类。

A. 述补式动词。构成方式是：动词性语素+名词性语素。例如：làm chứng（作证），trả lời（回答），ăn cánh（串通），đứng đầu（为首），có mặt（在场），bắt nguồn（发源），ăn ý（情

投意合), ra sức (努力), đánh hơi (闻味)

B. 述补式形容词。构成方式是：形容词性语素 + 名词性语素。这类词不少是描写人的性状的。例如：mát tay (医术高明), dài dòng (冗长), vui tính (乐观), tốt bụng (心肠好), đẹp mắt (悦目), lớn tiếng (大声), nhanh trí (机灵), nặng tai (耳背), mù chữ (文盲), lắm mồm (多嘴)。

越语中的动宾式汉语借词的语素次序与越语本族词相同。如 đồng ý (同意), chú ý (注意), động viên (动员), kết quả (结果)。

在越语中，有一些述补式合成词是用一个越语本族词和一个汉语借词构成的。如 để ý (留意), thiệt mạng (丧命), đánh giá (估价)。

越语中还有一类结构是：形容词 + 动词，如 dễ hiểu (易懂), khó chịu (难受), khéo nói (能说会道), chăm học (用功), chậm tiến (后进), khó viết (难写)。对这类结构，有的学者认为是词，有的认为是词组。这类结构大多数具有明显的形容词特点，如可以由副词 rất, quá 来修饰，可以说 rất khó chịu (很难受), khó viết quá (太难写)。

(4) 主谓式合成词　前一个语素表示被陈述的事物，后一个语素是陈述前一个语素的。越语本族词中只有极少数主谓式合成词，如 gà gáy (拂晓)。要注意主谓式合成词同偏正式合成词的区别，如 máy khâu, bóng chuyền 等词的构成方式也是：名词性语素 + 动词性语素，但两个语素之间不是主谓关系，而是后一个语素修饰、限制前一个语素的偏正关系。

越语中有一定数量的主谓式汉语借词。如 nguyệt thực (月蚀), dân chủ (民主), thiên nhiên (天然), tự mãn (自满), tình nguyện (情愿), tự thú (自首)。

三个以上语素构成的合成词，不止一个层次。例如：

nhà chọc trời（摩天楼）：第一层次 nhà 是主要成分，chọc trời 是次要成分，二者之间是偏正式结构；第二层次 chọc 是动词性语素，trời 是名词性语素，二者之间是述补式结构。图示如下：

nhà	chọc	trời
正	偏	
	述	补

máy bay lên thẳng（直升机）：第一层次 máy bay 是主要成分，lên thẳng 是次要成分；第二层次 máy 是主要成分，bay 是次要成分，lên 是主要成分，thẳng 是次要成分。图示如下：

máy	bay	lên	thẳng
正		偏	
正	偏	正	偏

越语中多音节虚词数量有限，使用上都是以一个完整的词出现的，因此没有什么必要去分析它们是怎样构成的。如 không những（不但），mà còn（而且），mặc dầu（尽管），vi dụ（例如），song le（然而）。

词的构成简表

单纯词

单音词：trâu（水牛），sẽ（将要），ầm（拟声词）

多音词：

谐音词：

叠音词：ba ba（鳖），châu chấu（蚱蜢）；nơm nớp（惴惴不安）

双声词：xôn xao（喧闹），tủm tỉm（微笑），vồn vã（殷勤）

叠韵词：băn khoăn（焦虑不安），tấp nập（熙熙攘攘）

非谐音越语本族词：bồ kết（皂荚），mồ hôi（汗水）

音译汉语借词：tài xế（司机），mỳ chính（味精）

汉越词：câu lạc bộ（俱乐部），tỳ bà（琵琶）

音译其他外来语借词：cà－phê（咖啡），pê－ni－xi－lin（盘尼西林）

拟声词：thình thình（怦怦心跳声），róc rách（潺潺流水声）

合成词

谐音合成词：

叠音词：đom đóm（萤火虫），tua tủa（浓密）

双声词：bắt bớ（逮捕），mập mờ（模糊），khát khao（渴望）

叠韵词：lờ mờ（朦胧），khéo léo（灵巧）

意义合成词：

联合式：

两个语素意义相同、相近：đất nước（国土），tốt đẹp（美好），ăn ở（生活）

两个语素意义相反、相对：trời đất（天地），phải trái（是非），dạy học（教学）

一个语素失去意义：xe cộ（车辆），đổi chác（交换），ấm cúng（暖和）

偏正式：

前正后偏：cà chua（西红柿），dốt đặc（愚笨），soi sáng（照亮），đã đảo（打倒）

前偏后正：trẻ con（小孩），bao nhiêu（多少），hồng quân

(红军)，bất ngờ（意外）

述补式：

动词性语素＋名词性语素：trả lời（回答），đồng ý（同意），để ý（留意）

形容词性语素＋名词性语素：vui tính（乐观），đẹp mắt（悦目），nhanh trí（机灵）

主谓式：gà gáy（拂晓），nguyệt thực（月蚀）

第三章　名词

一、名词的定义和语法特点

表示人或事物的名称的词叫名词。例如：

人：công nhân（工人），cán bộ（干部），cha（父亲），nghệ sĩ（艺术工作者），Hồ Chí Minh（胡志明）

具体事物：trâu（水牛），chim chóc（鸟类），bàn（桌子），máy móc（机器），gió（风）

抽象事物：kinh tế（经济），xã hội（社会），giai cấp vô sản（无产阶级），đường lối（路线），chi bộ（支部）

处所：nơi（地方），chỗ（地点），biên giới（边界）。Bắc Kinh（北京）

时间：hôm nay（今天），buổi sáng（上午），chủ nhật（星期日），tháng（月）

名词的语法特点：

1．前面一般能加数词（如 một（一），hai（二），những（一些），các（各））或数词＋单位词。例如：

một con cá（一条鱼），hai cái bàn（两张桌子），các cán bộ（各位干部），ba năm（三年），hai cân thịt（两斤肉），những chiếc đồng hồ（一些钟表）

2．后面一般能加 này（这），nọ（那），kia（那），đó（那个），ấy（那个）等指示代词。例如：

cái bàn này（这张桌子），chiếc xe kia（那辆车），các cán bộ

ấy（那些干部）

3. 一般不与 rất，đừng，sẽ 等副词结合。如不能说 rất bàn，đừng cơm，sẽ nhà。

4. 经常做主语和补语。例如：

①Bộ đội đánh giặc.　部队打敌人。

bộ đội（部队）和 giặc（敌人）都是名词，bộ đội 做主语，giặc 做补语。

②Bố tôi là công nhân.　我父亲是工人。

bố（父亲）和 công nhân（工人）都是名词，bố 做主语中心，công nhân 做补语。

二、名词的分类

名词首先可分成特有名词和普通名词。

（一）特有名词：特有名词是某人或事物的专有名称，如人名、地名、机构名称等。

一般说来，特有名词前面不能有数词。只有在某种特殊情况下，前面才能有数词。如一个班级里有两个重名的人，这时我们可以说：Lớp ta có hai Nguyễn Thị Hoa。（我们班有两个阮氏花。）

人名、地名的大写规则一般是：

1. 单音节的，头一个字母要大写。例如：

Viên（维也纳）　Mỹ（美国）　chị Hoa（阿花）　anh An（阿安）

2. 多音节的：

（1）越南的人名、地名和用汉越音（一种固定的汉字越语读音法）译写的其他国家的人名、地名，每个音节的头一个字母都要大写。例如：

Nguyễn Đình Chiểu（阮廷炤）　Nam Cao（南高）　Nguyễn

Thị Minh Khai（阮氏明开） Việt Nam（越南） Hà Nội（河内） Thủ Dầu Một（土龙木） Lý Bạch（李白） Bắc Kinh（北京） Mông Cổ（蒙古）

（2）所有直接音译的其他国家的人名、地名，只有第一个音节的头一个字母需要大写，每个音节之间用短连接号“-”连接。若一个人名或地名中包括几个部分，则每一部分的第一个音节的头一个字母都要大写，每个部分之间不用短连接号。例如：

E-đi-xơn（爱迪生） Ban-dắc（巴尔扎克） Ru-ma-ni（罗马尼亚） Pa-ri（巴黎） Vích-to Huy-gô（维克多·雨果） Niu Đê-li（新德里）

机构、团体名称一般是第一个音节的第一个字母大写。若是词组，除第一个音节的第一个字母大写外，其中的人名、地名也要按照大写规则书写。例如：

Liên hiệp quốc（联合国）

Trường đại học Bắc Kinh（北京大学）

Đảng cộng sản Trung Quốc（中国共产党）

Uỷ ban khoa học xã hội Việt Nam（或 Uỷ ban Khoa học xã hội Việt Nam 越南社会科学委员会）

（二）普通名词：普通名词是指人或事物的共同名称。普通名词大体上又可分为四类：

1. 综合名词：这类名词是指由许多同类事物形成的集合体，词义具有概括性。如 đất nước, nhà cửa, đường sá, xe cộ, đất đai, máy móc, thịt thà, nhân dân。一般说来，这类名词前面不能有基数词，不能有表示自然单位的单位词。如不能说 một nhà cửa, hai xe cộ, 也不能说 hai con đường sá, hai chiếc máy móc, ba người nhân dân。它们前面可以有表示全数的词，如 toàn thể nhân dân（全民），tất cả bàn ghế ấy（所有那些桌椅）。

但是，在一些表示亲朋关系的名词前可以直接加基数词，基

数词表明的数目是这类综合名词包含的人的总和。如 2 cha con (父子俩) =1 cha + 1 con, 2 vợ chồng = 1 vợ + 1 chồng, 3 anh em = 1 anh +2 em, 40 thày trò (师生 40 人) 是 thày 加 trò 的总和等于 40。

从汉语借来的由不自由语素构成的联合式合成词，词义概括性不明显，前面有时仍可加基数词或表示自然单位的副名词。如可以说 hai gia đình (两个家庭), một người anh hùng (一位英雄)。

2. 有类别名词：这类词是指前面可以加单位词的名词。这类名词内部又可分成两类。

一类是前面可加表示自然单位的单位词 (如 cái (个), con (头、条), quyển (本), bức (幅), cây (根), người (位), nền (表抽象概念)) 的名词。这类词包括人、动植物、具体物品和一部分抽象事物等。例如：

(một người) học sinh (一个学生), (một con) cá (一条鱼), (một cây) tre (一根竹子), (hai cái) ghế (两把椅子), (hai bức) tranh (两幅画), (một nền) văn học (一种文学)

这类词的特点是前面有基数词时，基数词后要有单位词。如 hai con cá (两条鱼), ba quyển sách (三本书)。但大部分指人的名词和大部分指具体物品的名词与基数词之间也可以不用单位词，尤其是在统计数目时常不用。例如：

①Lớp chúng tôi có 40 học sinh.　我们班共有 40 名学生。

②Bộ đội phòng không đã bắn rơi 200 máy bay địch.　防空部队已经击落了 200 架敌机。

另一类是前面可加表示度量衡单位的单位词 (如 cân (斤), tấn (吨), thước (尺), mẫu (亩), lít (公升)) 的名词。这类词包括一般的物质和材料等，如 thịt (肉), sữa (奶), nước (水), đất (土), vải (布), muối (盐), dầu (油), không khí

(空气)，sắt（铁），than（煤），vôi（石灰），a-xít（酸）。这类词的特点是它们前面有基数词时，基数词后要有表度量衡单位的单位词，如 hai cân thịt（两斤肉），ba thước vải（三尺布），bốn tấn sắt（四吨铁），một lít dầu（一公升油），hai mẫu đất（两亩地）。

3. 无类别名词：这类词是指可直接与数词结合的名词，中间不需要单位词。包括行政单位（tỉnh（省），huyện（县），xã（乡），làng（村），khoa（系、科），ban（委员会），lớp（班）……），团体、机构（đảng（党），dân tộc（民族），nước（国），gia đình（家庭），chi bộ（支部），bệnh viện（医院），rạp chiếu bóng（电影院）……），时间、季节（năm（年），tháng（月），giờ（时），đêm（夜晚），lúc（时候），hôm（天），mùa（季）……），抽象概念（ý kiến（意见），khuyết điểm（缺点），phương châm（方针）……）等。例如：

hai tỉnh（两省），ba nước（三国），bốn năm（四年），hai bệnh viện（两所医院），hai ý kiến（两条意见）

4. 方位名词：这类词表示方向、位置，如 trên（上），dưới（下），trong（内），ngoài（外），trước（前），sau（后），giữa（中），đầu（头），cuối（末），quanh（周围），đông（东），tây（西），nam（南），bắc（北）等。

方位名词一般具有名词的（二）、（三）、（四）三项语法特点，没有（一）项的语法特点（đông，tây，nam，bắc，quanh 的后边一般不能加指示代词），它们的功用与一般名词也有差别。它们（đông，tây，nam，bắc 除外）的主要用途是与后边的名词或名词性词组组成方位词组，表示处所或时间，在句子中经常做状语。例如：

①Sách để trên bàn.　书放在桌子上。

②Chúng tôi làm liền trên 8 tiếng đồng hồ.　我们一连干了八个小时

以上。

③Các anh chị ngồi dưới bóng cây. 大家坐在树荫下。

④Chỉ làm dưới một tiếng đồng hồ là xong. 只干了一个小时不到就结束了。

⑤Anh Cường đọc bài trong lớp học. 阿强在教室里读书。

⑥Trong khi ăn không nói chuyện. 吃东西的时候不要说话。

⑦Các anh đang chơi bóng ở ngoài sân. 他们正在操场上打球。

⑧Công nhân học văn hóa ngoài giờ làm. 工人们在业余时间学习文化。

⑨Anh ấy đứng ở trước cửa. 他站在门前。

⑩Trước khi ngủ nên rửa chân. 睡觉前应洗脚。

⑪Tôi thấy cái bàn nên để ở giữa nhà. 我看桌子应放在屋子中间。

⑫Giữa lúc chúng tôi đang thảo luận sôi nổi, đồng chí chính trị viên bước vào. 正当我们热烈讨论的时候，指导员走了进来。

方位词组还可以做主语、定语、补语。例如：

①Trong nhà ấm lắm.（主语） 家里很暖和。

②Sách trên bàn là của tôi.（定语） 桌子上的书是我的。

③Anh ấy vào trong nhà.（补语） 他走进屋里。

④Bây giờ là giữa trưa.（补语） 现在是中午。

Trên（上），dưới（下），trong（内），ngoài（外）常与 lên（上），xuống（下），ra（出），vào（进）配对使用。lên 配 trên，xuống 配 dưới，ra 配 ngoài，vào 配 trong。例如：

①Anh ấy đi lên trên gác. 他走上楼去。

②Chị ấy nhảy xuống dưới sông. 她跳进河里。

③Chúng tôi chạy ra ngoài sân. 我们跑到操场上。

④Thầy giáo bước vào trong nhà. 老师走进屋里来。

有些方位名词还可以单独使用。trên（上），dưới（下），trong（内），ngoài（外）指处所或人。例如：

①Anh vẽ hỏng rồi, trên thẳng dưới cong. 你画坏了，上直下弯。

②Anh ở nhà trong, tôi ở nhà ngoài. 你住里屋，我住外屋。

③Chỗ kia là trên, còn đây là dưới.　那里是上，这里是下。

④Trong ấy rộng hơn dưới này.　那里边比这外边宽敞。

⑤Cấp trên đã phê bình rồi.　上级批评了。

⑥Trên có thể phê bình dưới, dưới cũng có thể phê bình trên.　上面可以批评下面，下面也可以批评上面。

trước（前），sau（后）单用可以指处所，也可以指时间。例如：

①Anh đứng trước, tôi đứng sau anh.　你站在前边，我站在你后边。

②Anh đi trước, tôi đi sau.　你先走，我后走。

③Hôm nay chúng tôi ôn lại bài cũ trước, giảng bài mới sau.（trước, sau 所修饰的动词带有补语时，trước, sau 通常放在补语之后）今天我们先温习旧课，后讲新课。

④Mèo vồ chuột bằng chân trước.　猫用前爪抓老鼠。

⑤Hai tháng trước tôi đã làm xong việc ấy rồi.　两个月前我已经把那项工作完成了。

⑥Người trước ngã, người sau đứng lên.　前仆后继。

giữa（中间）单用通常只指处所。例如：

①Anh đứng vào giữa.　你站在中间。

②Anh đi theo đường giữa nhé.　你顺着中间那条路走。

要注意方位词组和方位名词作定语组成的偏正词组在意义上的不同。

名　称	举　例	意　义
方位词组	trong nhà	在家里
偏正词组	nhà trong	里　屋
方位词组	trước cửa	门　前
偏正词组	cửa trước	前　门
方位词组	giữa đường	半　路
偏正词组	đường giữa	中间的路

trước（前），sau（后）放在时间词的前或后，在意义上很不

相同。

trước（前），sau（后）放在表示时点的时间词之前是说明该时点以前或以后的时间。例如：

①Chúng tôi sẽ làm xong việc này trước ngày Quốc khánh.　国庆节前我们将完成这项工作。

②Sau giờ ngủ trưa, anh ấy mới về.　午睡之后，他才回来。

trước，sau 放在表示时点的时间词之后是说明次序的先后。如 chủ nhật trước 是“上星期日”，chủ nhật sau 是“下星期日”。

trước，sau 放在表示时段的时间词之后可以有两种意思：一是说明该时段以前或以后的时间。如 3 năm trước 是“三年以前”，3 năm sau 是“三年以后”；二是说明次序的先后。如 3 năm trước 也可以是“前三年”的意思，3 năm sau 也可以是“后三年”的意思。经常用的是第一种意思。

sau 放在表示时段的时间词之前与放在时间词之后的第一种意思相同。如 sau 3 năm 也是“三年以后”的意思。例如：

Chúng tôi sẽ có thể nói được tiếng Việt sau 3 năm.　三年以后，我们就会说越南语了。

trước đây 放在表示时段的时间词之前或之后都是说明该时段以前的时间。如 trước đây 3 năm 和 3 năm trước đây 都是“三年以前”的意思。

方位名词还可以和名词 bên（边），phía（方面），đằng（边），miền（地区）等结合起来表示方位。如 bên trên（上边），phía trước（前面），đằng sau（后面），miền nam（南方）。

三、名词的重叠

有一些名词可以重叠表示多数。重叠的方式有下列三种：

（一）A→AA：表示全体，有“每--”的意思，指时间的

词重叠后还有连续的意思。例如：

①Người người thi đua，ngành ngành thi đua.　人人竞赛，行行竞赛。

②Chiều chiều ra đứng ngõ sau.　每天下午都站在后面小巷处。

能这样重叠的词不多，都是单音节词，常见的有：người người（人人），ngành ngành（每个部门），nhà nhà（家家），lớp lớp（每个班），nơi nơi（处处），chốc chốc（不时），lúc lúc（不时），tháng tháng（月月），ngày ngày（天天），sáng sáng（每天早晨），chiều chiều（每天下午），đời đời（累世），kiếp kiếp（世世代代）

（二）A→A nào A（n）ấy：表示全体。表时间和抽象概念的词一般不能这样重叠。例如：

①Người nào người nấy đều hăng hái tham gia.　人人都积极参加。

②nhà nào nhà ấy（家家），trường nào trường ấy（每个学校），nhà máy nào nhà máy ấy（每个工厂）

（三）A→những A là A：表示不定多数，有强调的意味。表时间和抽象概念的词一般不能这样重叠。例如：

①Ở đây chỉ còn những sách là sách.　这里全是书。

②những người là người　（除了人还是人），những ô-tô là ô-tô　（除了汽车还是汽车），những xe đạp là xe đạp（除了自行车还是自行车）

名词还有一种重叠方式，重叠音节的韵母是 iếc 或 iệc，可应用于单音词和多音词。当被重叠的音节的声调属于 thanh ngang（平声），thanh sắc（锐声），thanh hỏi（问声）这一组时，重叠音节的韵母用 iếc，当被重叠的音节的声调属于 thanh huyền（玄声），thanh nặng（重声），thanh ngã（跌声）这一组时，重叠音

节的韵母用 iẹc，但也可以用 iếc。多音词重叠时只是最后一个音节有语音变化。例如：

cơm（饭）→ cơm kiếc

đèn（灯）→ đèn điệc

thuốc lá（香烟） → thuốc lá thuốc liếc

tàu điện（电车） → tàu điện tàu điệc

xà－phòng（肥皂） → xà phòng xà phiệc

câu lạc bộ（俱乐部） → câu lạc bộ câu lạc biếc

有时用韵母 ung 来重叠，但现已少见。如 hoa tai（耳坠）→ hoa tai hoa tung。

还有一些重叠方式只用于少数词。例如：

oa（或 o） → oét，oẹt：

hoa（花） → hoa hoét

học trò（学生） → học trò học troẹt

ông→ang：

đàn ông（男人）→ đàn ông đàn ang

这种重叠方式的作用是：

（1）泛指事物。

（2）带有贬义。例如：

①Có phở phiếc gì không anh?　你这里有什么米粉吗？

②Chẳng có phở phiếc gì cả.　什么米粉也没有。

③Chẳng có diễn văn diễn vung gì đâu.　根本就没有什么讲演。

应当说明的是这种重叠方式可应用于多种词类，甚至可应用于词组，其作用也与名词重叠相同。例如：

①Nó vừa bảo sốt siếc làm sao đấy!　他刚才说发热发烧什么来着！

②Hắn không nghe hát hiếc gì cả.　他什么戏曲都不听。

③Mày mà còn làm thơ làm thiếc cái quái gì!　你还作什么诗啊，词啊，（别现眼啦）！

第四章　单位词

一、单位词的定义和语法特点

表示人、事物或动作的数量单位的词叫单位词。如 con（头、条），cái（个、件），chiếc（只），đứa（家伙），thước（尺），cân（斤），miếng（片），đàn（群），lần（次），lượt（次），sự，cuộc……

单位词的语法特点：

1. 前面可直接加数词，数词和单位词之间不能再加别的表示数量单位的词。如 hai cái（两个），ba con（三头），bốn cân（四斤），một lần（一次）。

2. 不能单独成句，一般也不能单独作句子成分。例如：Cái này không tốt（这个不好）是一个句子，cái không tốt 就不成句了。

3. 不能像一些单音节名词那样重叠。例如：ngày（天），nơi（地方）可以有 ngày ngày（天天），nơi nơi（处处）重叠形式，cái，con 不能重叠。

二、单位词的分类和用法

单位词分为三类：（一）事物单位词：表示人或事物的数量单位。（二）动作单位词：表示动作的数量单位。（三）辅助单位词：使形容词、动词名物化。

5

（一）事物单位词：可以分为两类。

1. 表自然单位的：这类单位词只能放在第一种有类别名词（见第三章“名词”中的“有类别名词”）前，表示可以一个一个数的自然单位，越南语言学界常称之为 loại từ（类词）。

在数词和指动植物、书籍、具体物品以及指人的名词之间要用单位词。如 hai con gà（两只鸡），ba cây tre（三根竹子），bốn quyển sách（四本书），một cái bàn（一张桌子），hai người lính（两名士兵），các quyển sách（所有的书），những con gà này（这许多只鸡）。但在数词和指人及具体物品的名词之间也可不用单位词（尤其是在统计数目时常不用）。如常说 một em học sinh（一名学生），các em học sinh（所有的学生），những em học sinh ấy（那些个学生），也可以说 mộ học sinh（一个学生），40 học sinh（40 名学生），các học sinh（所有的学生），những học sinh ấy（那些学生）；常说，một cái bàn（一张桌子），các cái bàn（所有的桌子），những cái bàn ấy（那些张桌子）；也可以说 một bàn（一张桌子），20 bàn（20 张桌子），các bàn（所有的桌子），những bàn ấy（那些桌子）。指人的名词前用了单位词就出现了男女、年龄或尊卑的区别，如 hai anh bác sĩ 是指两位年轻的男大夫，hai bà bác sĩ 是指两位中年的女大夫。不用单位词则是一般指称。指具体物品的名词与数词之间用与不用单位词，意思没有什么明显的区别。

区别单位词和与之相类似的成分是很重要的问题。如 lá chuối（香蕉叶子），quả chuối（香蕉），rau diếp（莴苣），hạt gạo（米粒），hạt dưa（瓜子），cá thu（金枪鱼），con cá（鱼），chim bồ câu（鸽子）等这些结构中的第一个成分，哪个是单位词、哪个不是单位词，应如何区别呢？可采用如下办法：

第一步，在这些结构前直接加基数词。凡不能加的，第一个成分一定不是单位词。如 rau diếp（莴苣），cá thu（金枪鱼），

chim bồ câu（鸽子）前都不能直接加基数词，必须在基数词后加单位词，因此 rau（菜），cá（鱼），chim（鸟）都不是单位词。第二步，凡能直接加基数词的，大致上可以确定第一个成分是单位词，但还不能最后确定，可再在基数词后另加一单位词，若不能加则第一个成分一定是单位词，若能再加则第一个成分不是单位词。例如：

quả　chuối（香蕉）：+，một quả chuối（一个香蕉）：+，một cái quả chuối：－（quả 是单位词）

lá　chuối（香蕉叶子）：+，một lá chuối：+，một cái lá chuối（一片香蕉叶子）：+（lá 不是单位词）

hạt　gạo（米粒）：+，một hạt gạo（一粒米）：+，một cái hạt gạo：－（hạt 是单位词）

hạt dưa（瓜子）：+，một hạt dưa（一粒瓜子）：+，một cái hạt dưa（一粒瓜子）：+（hạt 不是单位词）（注：+ 代表可以，－代表不可以）

正因为可以说 một lá chuối（一片香蕉叶），một hạt dưa（一粒瓜子），所以 lá（叶），hạt（子粒）在这样的结构中在一定程度上也起了表数量单位的作用。

单位词的语法作用是使它后面的名词变成可数的个体，名词前不加单位词是泛指一种东西。例如，表示“我去抓鱼”这个意思时，可以说 Tôi đi bắt cá，不能说 Tôi đi bắt con cá。可以说 Tôi bắt được con cá（我抓了条鱼）。在这个句子中，con cá 是指一条个体的鱼，而不是泛指鱼类。

“单位词＋名词”之前没有数词时表示的是单数，单独用名词，表示的是不定数。例如：Tôi mua được quyển sách rất hay.（我买了一本很好的书。）quyển sách 是指一本书。Tôi đi mua sách.（我去买书。）sách（书）是不定数。

在 nhiều（多），ít（少），lắm（很多）和名词之间有或没有

单位词在用法和意义上是有差别的。

"nhiều (ít, lắm) + 名词"可以作谓语，nhiều，ít，lắm 的词性接近形容词。名词是泛指一种东西。例如：

①Ở đây nhiều gà thật!　这里鸡真多!

②Vùng này rất ít gà.　这个地区很少有鸡。

③Sao ở đây lắm muỗi thế.　这里怎么这么多蚊子。

"nhiều (ít, lắm) + 单位词 + 名词"不能作谓语，nhiều，ít，lắm 的词性接近数词。因为有单位词，所以名词变成可数的个体。例如，不能说：

Ở đây nhiều con gà thật! Vùng này rất ít con gà.

可以说：

Nhiều con gà bay rất giỏi.　有许多只鸡挺能飞的。

Lắm quyển sách còn mới nguyên.　有许多本书还是全新的。

在一定的语言环境里，单位词后边的名词可以省略。这时，单位词经常和数词或代词合用。例如：

问：Anh có mấy cái bút chì?　你有几枝铅笔?

答：Tôi có hai cái.　我有两枝。

问：Đây có hai cuốn từ điển, anh thích cuốn nào?　这儿有两本词典，你喜欢哪本?

答：Tôi thích cuốn này.　我喜欢这本。

单位词一般不单独使用，只有在对比的列举中才单用，而且常用做主语，它们的结构形式经常是：con (thì) …con (thì) …，cái (thì) …cái (thì) …例如：

…người buôn mèo thấy con thì ở mặt đất, con thì ở giường trên, có con lại leo chót vót lên tận xà nhà.　猫贩子看到有的猫在地上，有的在大床上，有的爬到高高的房梁上。

这类单位词在下列情况下可以省略（既然是省略，当然也可以加上）：

（1）重提已经确定的对象。例如：

①Ông vừa mới mua được con mèo tam thể…suốt buổi ông ngồi xổm trước cũi để ngắm mèo. 他刚买到一只三色猫，……他整段时间蹲在笼子前欣赏那只猫。

②Quả lựu đạn trúng lưng Lan xì xì khói, Lan hất nó xuống. Lựu đạn nổ. 一颗手榴弹扔到了阿兰的腰上，刺刺地冒烟，阿兰把它甩了下去。手榴弹炸响了。

（2）成对的"数词+名词"结构表示比例关系。例如：

hai ngựa một xe $\frac{\text{ngựa（马）}}{\text{xe（车）}} = \frac{2}{1}$

一车二马

hai giường một buồng $\frac{\text{giường（床）}}{\text{buồng（房）}} = \frac{2}{1}$

一房两个床位

（3）在统计数字中。例如：

①Chúng kéo đến 5 tăng, 3 giép và một trung đội bộ binh. 他们调来了5辆坦克，3辆吉普和一个步兵排。

②Vũ Văn Bảy được tặng một huy chương vàng, một máy ra－đi－ô. 武文倍荣获一枚金质奖章和一架收音机的奖励。

当用"数词+名词"这种结构修饰另一事物的特点时，数词与名词之间不用单位词。例如：

①Bây giờ mày lên rừng tìm lấy một cây tre trăm mắt đem về đây. 现有你去森林里找一根百节竹回来。

②xe ba bánh 三轮车，chùa một cột 一柱寺

下面再就一些单位词的具体用法加以说明。

指人的单位词有：người（个），vị（位），đồng chí（同志），tên（个，卑称），đứa（厮），thằng（家伙），con（个，女，卑称）……此外，常把家族称谓名词用作指人的单位词。这些单位词大多都有男女、年龄（老、中、青）或尊卑之分。大致上可列成下表：

	男		女		男女均可	
	尊	卑	尊	卑	尊	卑
老年					cụ, vị bậc, đấng	
中年	ông	↑ lão	bà	mụ	bác, vị bậc đấng	tên
青少年	cậu chú anh chàng	↑ thằng	cô chị nàng	↑ con	cháu em	↑ đứa

người 是一般性的单位词，没有男女、年龄、尊卑之分。它本身原是名词，意思是“人”。作名词用时，一般不与单位词结合。đồng chí 原也是名词，是“同志”的意思，用作单位词时仍是指“革命同志”，没有男女、年龄之分。viên 放在表军政职务的名词前，旧时代常用，现很少用。

指人的单位词举例如下：

người bạn（朋友），người giáo viên（教员），các vị khách qúi（各位贵宾），hai vị chủ tịch（两位主席），đồng chí công nhân（工人同志），đồng chí chủ tịch（主席同志），viên đại tướng（大将），viên tri phủ（知府），tên địch（敌人），tên ngụy binh（伪军），đứa con（孩子），đứa kẻ cắp（小偷），thằng đặc vụ（男特务），thằng mật thám（男密探），con gián điệp（女间谍），con đĩ（妓女），mụ vợ（老婆），mụ đàn bà（女人），bậc vĩ nhân（伟人），đấng anh hùng（英雄），lão tri huyện（老年知县），chàng thanh niên（男青年），nàng công

chúa（公主），anh cán bộ（男干部），chị y tá（女护士），chú bộ đội（男战士），bác thợ（匠人），cô kỹsư（女技师），bà bác sĩ（女大夫），cậu học trò（男学生），em học sinh（小学生）

指动物的单位词用 con。如 một con lợn（一头猪），hai con gà（两只鸡），ba con cá（三条鱼）。

对少数看上去像是能发生动作的具体东西也可以用 con。如 con sông（河），con đường（路），con dao（刀），con mắt（眼睛），con thuyền（船）。少数极小的动物可以用 cái，如 cái kiến（蚂蚁），cái sâu（小虫），cái rận（虱）等。在这样的情况下，con，cái 后的名词都不能省略。

在童话和神话中，为了使动物人格化，在指动物的名词前也可用指人的单位词。如 anh cọp（老虎哥哥），chú thỏ（小兔兄弟）等。

指植物的单位词有 quả（trái）（个），cây（棵），bông（朵），đóa（朵）。quả（果子）cây（树）原是名词，用作单位词时，它们仍带有原来的词义。如 một quả táo（一个苹果），hai cây cam（两棵柑树）。bông 用来指“花”和“穗”。如 bông hoa（一朵花），bông lúa（一穗稻子）。đóa 指“花”。如 một đóa hoa hồng（一朵玫瑰花）。

指具体东西的单位词较多。现就一些常用的单位词略加说明。

cái 是一个适应性最强的单位词，没有特定单位词的物件都可以用它作单位词。如 cái ghế（椅子），cái bàn（桌子），cái chén（杯子），cái chai（瓶子），cái đồng hồ（表），cái nón（斗笠）……连许多有特定单位词的物件也可以和它结合。如（hức）ảnh（张）照片，（ngôi）nhà（所）房子，（cây）bút（枝）笔等都可以用 cái。

chiếc 也是一个适应性很强的单位词，类似 cái，许多能用 cái 的名词都可以用 chiếc，如 cái bàn（桌子），cái ghế（椅子），cái đồng hồ（表）……都可以用 chiếc。chiếc 还可以用于本来成对而要单独提出说的物件。如 chiếc đũa（一只筷子），chiếc guốc（一只木屐）。chiếc 有时还带有“孤单”的感情色彩，因此可以说 chiếc bóng（孤身只影）。

一些特定单位词的使用常常要看它们后面的名词所代表的实物的形状、种类等来决定。

quyển，cuốn 是指成册的东西。这两个单位词一般可以互换（但 cuốn phim（一卷胶片）不能用 quyển phim），相比之下，quyển 较常用。如 quyển sách（书），quyển vở（练习本），cuốn từ điển（词典），cuốn tiểu thuyết（小说）。这两个单位词不能用 cái 代替。

bức 是指方而薄的东西。如 bức ảnh（照片），bức thư（信），bức tường（墙），bức tranh（画）。

lá 是指叶状的东西。如 lá cờ（旗），lá thư（信），lá buồm（船帆），lá phổi（肺叶）。

tờ 是指纸张。如 tờ báo（报），tờ giấy（纸）。

quả 是指圆果形的东西。如 quả trứng（蛋），quả lựu đạn（手榴弹），quả tim（心脏），quả bóng（球），quả địa cầu（地球），quả núi（山）。

cây 是指树干形的东西。如 cây bút（笔），cây súng（长枪），cây cột（柱子），cây chổi（笤帚）。

hạt（hột）是指颗粒状的东西。如 hạt gạo（米），hạt cát（沙子）。

viên 是指小而圆的东西。如 viên đạn（子弹），viên thuốc（药片），也可以说 viên gạch（砖），viên ngói（瓦）。

hòn 是指圆形的东西。如 hòn bi（滚珠），hòn núi（山）。

hạt，viên，hòn 后的名词多是指成堆放置的东西，单独指其中的一个时用 hạt，viên，hòn，这时一般不能用 cái 代替它们。

ngôi 是指建筑物。如 ngôi nhà（房子），ngôi chùa（寺庙），ngôi mộ（坟墓）。

nền 是指文化、经济、政治等领域中的一些名称。如 nền văn học（文学），nền triết học（哲学），nền kinh tế（经济），nền thống trị（统治）。

有时一个单位词可以指不同形状或种类的东西。如 tấm 可以说 tấm ảnh（照片），tấm khăn（巾），tấm lòng（心意）。有时一个名词又可与不同的单位词结合，基本的词汇意义不变，但在修词色彩上有所不同。如：cờ（旗）可以说 lá cờ（一面）旗，ngọn cờ（一杆）旗，núi（山）可以说 quả núi（一座）山，ngọn núi（一座）山峰，hòn núi（一个）山岗，thuyền（船），可以说 chiếc thuyền（一只）船，lá thuyền（一叶）舟，con thuyền（一条）船。

đôi，cặp 指成双成对的东西或人。如 đôi đũa（一双）筷子，đôi giày（一双）鞋，cặp môi（双）唇，cặp mắt（一双）眼睛，cặp vợ chồng（一对）夫妻。

2. 表约定单位的：既能放在第一种有类别名词前，又能放在第二种有类别名词（指物质和材料的名词）前。例如，既可以说 một tấn sách（一吨书），又可以说 một tấn sắt（一吨铁）。第二种有类别名词前只能出现表约定单位的单位词，不能出现表自然单位的单位词。例如，只能说 2 cân thịt（二斤肉），不能说 2con thịt，2 cái thịt。

表约定单位的单位词可分为两类。一类是度量衡单位。如 thước（尺），tấc（寸），mét（米），cân（斤），lạng（两），tấn（吨），mẫu（亩），sào（分，土地），éc－ta（公顷），tạ（公担）……这一类是法定的、内容有严格规定的单位。另一类是估量单

位，如 miếng（片），cục（块），đoạn（段），giọt（滴），màn（幕），chương（章），đoàn（群），lũ（群），bọn（伙），đàn（群），bày（群），đám（群，堆），dãy（排），hàng（行），thứ（种），loại（类）……许多指容器的名词和一些与事物有关的动词也可以借用来作估量单位的单位词。如容器名词：một bát cơm（一碗饭），một cốc nước（一杯水），một thúng thóc（一筐谷），một chén rượu（一杯酒），một chai bia（一瓶啤酒），một hộp điêm（一盒火柴），một lon sữa bò gạo nếp（一牛奶罐的糯米），một thìa cà phê bột sắn（一咖啡勺的木薯粉）；（作名词时，前面可以加单位词。如 một cái bát（一个碗）、作单位词用时，前面就不能再加单位词了）与事物有关的动词：một gói kẹo（一包糖），một xâu cá（一串鱼），một bó hoa（一束花），một gánh nước（一挑水），một vác củi（一捆柴），một phát đạn（一发子弹）。表估量单位的单位词的内容不像度量衡单位那样是有严格规定的，而是不精确的，不定量的。

度量衡单位和估量单位在用法上也有不同。度量衡单位后不能带有修饰性的定语，估量单位可以。如不能说 một thước rất dài，một cân rất nặng，但可以说 một đoạn rất ngắn（一小段），một miếng rất bé（一小片）。度量衡单位与基数词组合可以放在形容词后作状语，表示量；估量单位不能这样用。如可以说 dài 20 thước（长 20 尺），nặng 50 cân（重 50 斤），cao 2 mét（高 2 米）（只能向 dài（长），nặng（重），cao（高）方面说，不能向 ngắn（短），nhẹ（轻），thấp（低）方面说）。不能说 dài hai đoạn，to một cục。有些度量衡大小单位相连时，最后一个单位可以省略。估量单位没有这种说法。如可以说 1 thước 2 tấc（一尺二寸），2 mẫu 3 sào（二亩三分）；也可以说 1 thước 2（一尺二），2mẫu 3（二亩三）。但不能说 1 đoạn 2，2 miếng 2。

第二种有类别名词（指物质、材料名词）与数词（những 除

外）结合时，中间一定要有表约定单位的单位词。如只能说 một cân đường（一斤糖），hai cốc nước（两杯水），một miếng thịt（一片肉），các thước vải ấy（那些布）；不能说 một đường，hai nước，một thịt，các vải ấy。nhũng 与第二种有类别名词之间用或不用单位词均可。如 nhưng cân thịt ấy（那么多斤肉），nhừng thịt ấy（那些肉）都可以说。当然用了单位词就指明是以某种单位来计量的，不用单位词只说明名词是多数，不指明是以什么单位来计量。只有在表示比例关系时，基数词与第二种有类别名词之间的单位词才能省略。如 hai cá một muối（两份鱼一份盐），ba bột hai đường（三份粉，两份糖）。

下面再就一些单位词的具体用法略加说明。

度量衡单位除了单纯单位词（如 cân（斤），thước（尺），cây số（公里）等）外，还有复合单位词，表示复合的单位。如 cây số giờ（千米小时），lần chiếc（架次），lần người（人次），mét khối giây（立方米每秒）。

đoàn，lũ，bọn，đàn，bầy，đám 是表示集体的单位词。đoàn 常指人，lũ，bọn 指敌人或受蔑视的人，đàn，bầy 常指动物，也可指小孩，đám 可以指人，也可以指物。如 đoàn người（一群人），đoàn quân ta（我们的军队），bọn địch（一群敌人），lũ tù binh（一群俘虏），bầy chó（一群狗），đàn gà（一群鸡），đàn con（一群小孩），bầy em（一群小朋友），đám người（一群人），đám cỏ（一丛草），đám mây（一朵云）。

（二）动作单位词：可分为两类。

1．专用单位词：常用的有 lần，lượt，cái，chuyến，giấc，phát，trận，nhát 等。

lần 使用范围最为广泛，许多动作都可以用它来计量。如 đọc hai lần（读两遍），thăm bai lần（探望两次），nói hai lần（说了两次），thi hai lần（考两次）。等等。lượt 与 lần 类似，但不如

lần 常用。

cái 多用于身体动作方面，表示动作的时间很短。如 tát hai cái（打了两个耳光），ngã một cái（摔了一下），chạm một cái（碰了一下），有时 một cái 已经不是计量，只是表示时间短暂而已。例如：

Một cái tát đã giáng mạnh vào một má y，khiến y lặng người đi một cái. 一记耳光重重地扇在他的脸上，他愣了一下。

chuyến 用在表示移动的动作方面。如 chở hai chuyến（运了两趟），đi một chuyến（去了一趟），chạy một chuyến（跑一趟）。

giấc 用在睡觉方面。如 ngủ một giấc（睡一觉）。

phát 与动词 bắn（射击），tiêm（打针）等连用。如 bắn ba phát（射了三发），tiêm hai phát（打两针）。

trận 表示来势急又连续一段时间的动作。如 mưa một trận（下一阵雨），khóc một trận（哭一阵），đánh hai trận（打两仗）。

nhát 用在表示砍伐的动作方面。如 chém một nhát（砍一刀），bổ mấy nhát（砍几下）。

大多数专用单位词既能放在动词后，又能放在名词或一些名物化的动词前。如：

ngủ một giấc 睡一觉	một giấc ngủ 一觉
nghỉ một lần 休息一次	một lần nghỉ 一次休息
mưa một trận 下一阵雨	một trận mưa 一阵雨
bắn một phát 射一发	một phát đạn 一发子弹
chở hai chuyến 运两趟	hai chuyến tàu 两趟车
chém một nhát 砍一刀	một nhát dao 一刀

2. 借用单位词：

借用表示动作工具的名词做动作单位词。如 quất một roi（抽一鞭子），đánh năm dòn（打五棍子），giáng cho một gậy（给（他）一棒）。

重复动词。如 tát ba tát（打三下耳光），đấm hai đấm（捶两拳），đá một đá（踢一脚）。也可以说：tát ba cái tát，đấm hai cái đấm，đá một cái đá。这种用法也只限于表示身体动作的动词。

借用单位词都不能放在动词前面。如只能说 quất một roi（抽一鞭子），tát ba tát（打三下耳光），不能说 một roi quất，ba tát tát。

此外，chút，tý，lát，chốc 也可以看作是单位词。它们只能和 một 结合，不能和其他基数词结合。chút，tý 既可以放在名词前，又可以放在动词后；可以指事物，也可以指时间。如 một chút（tý）bánh（一点饼），một chút（tý）thời giờ（一会儿），ăn một chút（tý）（吃一点），chờ một chút（tý）（等一会儿），lát，chốc 只能放在动词后，指时间。如 nghỉ một lát（chốc）（休息一会儿），chờ một lát（chốc）（等一会儿）。

（三）辅助单位词：

辅助单位词有：cái，sự，cuộc，nỗi，niềm，mối。

cái：放在形容词或动词前边，使之名物化。有时也可构成表示具体事物的名词。例如：

①Phát triển những cái hay，cái đẹp，bài trừ những cái dở，cái xấu. 发扬好的，美的，屏除坏的，丑的。

②Anh phải chú ý đến cái ăn，cái mặc một tý. 你要注意一点穿着。

③cái hót rác 簸箕

cái lau nhà 拖把

sự：通常放在动词或形容词前，使之名物化，表示一种事情或一种状态。例如：

①Dưới sự lãnh đạo của Đảng… 在党的领导下……

②Các cháu được hưởng sự may mắn đó là nhờ sự hy sinh của biết bao đồng bào. 你们所以能享受此种幸运是由于无数同胞做出了牺牲。

cuộc：放在动词前，使之名物化，表示一种行为，这种行为通常是有组织，有计划，有一定过程的。例如：

①Quân ta đa phá vỡ cuộc tấn công của địch. 我军已经粉碎了敌人的进攻。

②Trong cuộc họp hôm nay, có nhiều đồng chí phát biểu rất hay. 在今天的会议上，有许多同志发表了很好的意见。

③cuộc cách mạng Tháng Tám 八月革命

cuộc kháng chiến 抗战

cuộc khởi nghĩa 起义

nỗi, niềm：放在表示感情的形容词或表示心理活动的动词之前，使之名物化。通常 nỗi 表示消极的感情，niềm 表示积极的感情。例如：

①nỗi buồn 忧愁，nỗi nhớ 想念，nỗi đau khổ 痛苦

②niềm vui 欢快的心情，niềm tin 信心

mối：放在动词或形容词前，使之名物化，表示事情的端绪。它经常放在表示情感的词汇前。如 mối lo（忧虑），mối buồn（愁绪），mối đe dọa cho hòa bình（对和平的威胁）。它也可以放在名词前。如 mối tình（情感），mối sầu（忧愁），mối quan hệ（关系）。放在名词前就是事物单位词了。

第五章　动词

一、动词的定义和语法特点

表示人或事物的动作行为、发展变化、心理活动、动作始终等的词叫动词：例如：

动作行为：đi（走），ngồi（坐），ngủ（睡），đánh（打），xem（看），làm（做），học tập（学习），đàn áp（镇压），bảo vệ（保卫）

发展变化：chết（死），mọc（生长），mất（失去），tăng（增加），phai（褪色），xuất hiện（出现），phát triển（发展），thay đổi（改变）

心理活动：yêu（爱），thích（喜欢），mong（希望），tin（相信），sợ（怕），nhớ（想念），tán thành（赞成），coi trọng（重现），phản đối（反对）

动作始终：ngừng（停止），cấm（禁止），bắt đầu（开始），chấm dứt（结束），tiếp tục（继续）

其他情况：có（有），giống（像），hơn（超过）

动词的语法特点：

1. 能够和下列副词结合：đa（已经），đang（正在），sẽ（将要），rồi（了），không（不），chưa（没），cũng（也），đều（都），hãy（表示命令、号召）。例如：

①Tôi đa ăn rồi.　我吃过了。

②Anh ấy đang họp.　他正在开会。

③Mai chị ấy sẽ đi Thượng Hải.　明天她将去上海。

④Nó không thích.　他不喜欢。

⑤Tôi vẫn chưa hiểu ạ.　我还是没弄懂。

⑥Chúng tôi cũng đồng ý.　我们也同意。

⑦Mọi người đều tham gia lao động.　大家都参加劳动。

⑧Các em hãy học đi, đừng chơi nữa!　你们学习去，别再玩了。

2. 不能放在基数词、单位词之后，不受指示代词的修饰。例如，不能说 một đi, hai con làm, thích đó, mong này.

3. 除表示心理活动的动词外，一般不能和表示程度的副词（rất（很）最典型）结合①。例如，不能说 rất chạy（跑），bắt đầu（开始）quá, rất mất（失去），但可以说 rất nhớ（很想念），sợ quá（太怕）。

có 单用时，不能和 rất 结合，但 có 后有补语，合起来描写一种性状时，可以和 rất 结合，如不能说 anh ấy rất có，但可以说 Anh ấy rất có kinh nghiệm.（他很有经验。）Làm thế rất có hiệu quả.（这样做很有效果。）

4. 经常做谓语。例如：

①Cuộc khởi nghĩa Nam kỳ bùng nổ.　南圻起义爆发了。

②Anh ấy đang họp.　他正在开会。

二、动词的分类

按能不能带补语以及能带哪类补语，动词可分为及物动词和不及物动词两类。

（一）**及物动词**：及物动词表示的动作是以动作者以外的事

---

① 有的可以和 rất（很）结合，但它已不是动词，而是形容词了。如可以说 Công nghiệp rất phát triển（工业很发达），这时 phát triển 已失去了动词的特点，如不能再带补语了。若 phát triển（发展）带有补语，它的前面就不能再加 rất（很）。

物为对象。这里所说的“对象”是指动作支配的对象或动作的结果。如 giết（giặc）杀（敌），mua（sách）买（书），yêu（tổ quốc）爱（祖国），cho（anh）给（你），cuốc（đất）锄（地）；viết（thư）写（信），may áo 缝（衣服），làm（thơ）作（诗），xây dựng（chủ nghĩa xã hội），建设（社会主义）。

及物动词可以带补语，但在一定的语言环境中，补语也可以省略。例如：

①Anh đã xem phim ấy chưa?　你看过那部片子吗？

②Tôi đã xem rồi.　我看过了。

在第2句中，xem 的补语 phim ấy 就省略了。

（二）不及物动词：不及物动词是不以动作者以外的事物为对象的。如 cười（笑），ngủ（睡），ngồi（坐），đứng（站），sôi（滚沸），chảy（流），chạy（跑），bay（飞），ho（咳嗽），biểu tình（游行），ấp úng（吞吞吐吐），nghỉ ngơi（休息）。不少不及物动词不能直接带名词补语，如 ho（咳嗽），biểu tình（游行），nghỉ ngơi（休息），ấp úng（吞吞吐吐）。也有一些不及物动词可带名词补语，但这些补语不是表示动作支配的对象或动作的结果，而是表示动作的处所或动作的工具。如 chơi Vườn hoa Bách Thảo（游百草公园），ngồi đất（坐地上），nằm giường（睡床），tắm nước lã（洗冷水澡），đi xe lửa（乘火车）。

有一些不及物动词有时可以转为及物动词。例如：

①Chị ấy cười.　她笑。（cười 是不及物动词）

②Nó cười ai đấy? 他笑谁呢？（cười 成为及物动词）

还有四类用法较为特殊的动词，它们是趋向动词、辅助动词、判断动词、受动动词。

（一）趋向动词：趋向动词表示的动作包含着方向。如 ra 表示由内向外的方向，vào 表示由外向内的方向。这类词包括 lên（上），xuống（下），ra（出），vào（入），sang（往），qua（过），

về（回），lại（来），đi（去），đến（tới）（到），dậy（起）等。

趋向动词可以单独作谓语或谓语中心。例如：

①Khách đến.　客人走了。

②Mẹ đã về rồi.　母亲已经回来了。

趋向动词可以带表示行动达到地点的名词补语。例如：

①Mẹ đã về nhà rồi.　母亲已经回家了。

②Máy bay xuống sân bay Tân Sơn Nhất.　飞机降落在新山一机场。

在少数场合，趋向动词带的补语是表示行动的出发点。例如：

①Mẹ mới về chợ.　妈妈刚从集上回来。

②Anh ấy đã ra viện.　他已经出院了。

③Xuống gác đi!　下楼去！

④Mời đồng chí xuống xe cho.　请您下车。

其中，xuống 有这种用法的场合比较多，它后面的名词补语多是表示交通工具。如 xe（车），ngựa（马），ô－tô（汽车），máy bay（飞机）。这种用法与汉语相似[①]。例如：

汉语	越语
下车	xuống xe
下飞机	xuống máy bay
下马	xuống ngựa

ra 具有这种用法的场合比较少，多是受汉语表达方式的影响而出现的。如把"出院"译为 ra viện，"出炉"译为 ra lò，接着就出现了 ra trường（毕业出校），ra hợp tác xã（退出合作社）等词。

趋向动词还常用在别的动词后边，作状语，表示方向。这时它们的前面就不能再有时间副词了。如可以说 Tôi đã đi ra sân.（我已经来到操场。）但不能说 Tôi đi đã ra sân rồi。例如：

① 越语的 xuống thuyền 和汉语的"下船"有区别，"下船"一般指从船上下来，而 xuống thuyền 是"上船"的意思。"下船"越语是 lên bờ。

①Chúng tôi bước vào lớp học.　我们走进教室。

②Mặt trời mọc lên.　太阳升起来了。

除了表示方向外，还可以表示种种抽象的趋势或情态。譬如ra除了表示由内向外的方向外，还可以表示从束缚的状态变为松开的状态。如 cởi áo ra（解开衣服），giở sách ra（打开书）。

主要动词和趋向动词组成的偏正词组后面还可以带对象补语和处所补语。它们之间的次序有下列几种情况。（V：代表主要动词，V'：趋向动词，N：处所补语，Đ：对象补语）

1. VĐV'：lấy sách ra 把书拿出来

lấy hai quyển sách ra 拿出两本书来

2. VV'Đ（Đ必须是名词词组，常见的有 tất cả + 名词，数词 +（单位词）+ 名词，名词 + 指示代词）[1]：

lấy ra hai quyển sách 拿出两本书

3. VV'N：bước vào nhà 走进家里

chạy qua sân 跑过操场

4. VĐV'N：mang bóng ra sân 把球拿到操场去

5. VV'NĐ（同2.，Đ必须是名词词组）：

mang về nhà một quyển sách 把一本书带回家里

我们要注意区别VĐV'和VV'N两种结构的不同意义。譬如đặt bàn xuống 和 đặt xuống bàn 的意思完全不同。đặt bàn xuống 是"把桌子放下"，đặt xuống bàn 是把某物"放在桌子上"。

一般说来，在陈述句中，对象补语常放在主要动词和趋向动词之后，在祈使句中，对象补语常放在主要动词和趋向动词之间。例如：

①Tôi lấy ra hai quyển sách ấy.　我把那两本书拿了出来。（陈述句）

---

① 一些表示突然出现意义的动词后面有VĐ时，Đ可以只是一个名词。如 khạc ra máu（咳出血来），phọt ra nước（喷出水来），bật ra lửa（打出火来）。

②Lấy hai quyển sách ấy ra!　把那两本书拿出来!（祈使句）

在祈使句中，主要动词后常带有趋向动词。如 Đứng lên!（站起来!）Đi ra!（出去!）Giơ tay lên!（举起手来!）

主要动词和趋向动词受出发点状语（用 X 代表）修饰时，它们之间的次序有下列两种：

VXV'：lấy từ ngăn kéo ra 从抽屉里拿出

XVV'：từ ngăn kéo lấy ra 从抽屉里拿出

下面再就一些用在主要动词或形容词后面的趋向动词的具体用法加以说明。

<u>lên，xuống</u>：

lên 表示动作的方向由下而上，由低到高。例如：

①Mọi người nhìn lên bảng.　大家看着黑板。

②Tôi vừa mới trèo lên xe, xe đã chạy ngay.　我刚爬上车，车就开了。

③Từ thuyền tôi bước lên bờ.　我从船里走上了岸。

下级对上级也可以用 lên。例如：

Thi hành xong, các huyện phải báo cáo lên tỉnh.　实施之后，各县要向省里报告。

一些表示声响和燃烧的动词后而也可以用 lên，表示动作开始并继续。例如：

①Còi ô - tô rít lên.　汽车喇叭响了起来。

②Chị ấy kêu rú lên.　她大叫起来。

③Lửa cháy lên rồi.　火着起来了。

lên 还可放在某些形容词后面，表示一种状态有所增强，如 nhanh lên（快点），mau lên（快些），tốt lên（好起来），vui lên（高兴起来），cuống lên（慌起来），tức lên（生起气来）。

dậy 也可以表示由低到高的方向，但与 lên 有区别。dậy 表示在原位置上的由低到高，lên 可以表示离开原位置；dậy 后面不能再有表示处所的补语，lên 后还可以有补语。如：đứng dậy

（站起来），đứng lên（站起来）都可以说，但 đứng lên bục giảng（站在讲台上），不能用 dậy 代替 lên。

xuống 与 lên 相反，表示动作的方向由上到下，由高到低。例如：

①Đứng trên cao nhìn xuống. 站在高处向下望去。

②Nó nhảy xuống sông tắm. 他跳进河里洗澡。

上级对下级也可以用 xuống。例如：

Trên chỉ thị xuống. 上级向下发指示。

xuống 还可以放在某些动词或形容词后面，表示一种状态的程度继续减弱。例如：

①Bánh xe xẹp xuống vì hết hơi. 车带没气瘪下去了。

②Mặt xịu xuống. 脸沉下来。

ra, vào:

ra 表示动作的方向是由内向外，由暗处、狭窄处到亮处、宽敞处。例如：

①Anh ấy ở buồng đi ra. 他从屋里走出来。

②Anh ấy từ ngăn kéo lấy ra hai quyển sách. 他从抽屉里拿出两本书来。

③Chị ấy vội chạy ra sân. 她连忙跑到操场。

由上述基本概念引申开来，从束缚的状态变为松开的状态也可以用 ra，如 cởi áo ra（解开衣服），chìa tay ra（伸出手），giở sách ra（打开书）。

由点扩散到面也可以用 ra。例如：

①…lửa không lan ra to. 火势没有蔓延开来。

②Một cơn giông bão sắp bùng ra. 暴风将起。

从陆地到湖、河、江、海也可以用 ra。例如：

①Nước lũ thoát ra biển. 洪水泄入海中。

②Chiếc lá trôi ra giữa hồ. 一片树叶向湖中飘去。

在越南，从南越到北越也用 ra。例如：

Tôi tập kết ra Bắc từ năm 1954.　我是1954年集结到北方的。

但在南越或北越本地区，由南到北则用 lên。例如：

Trong thời kỳ chống Nhật, nhiều thanh niên HàNội trốn lên Cao－Bắc－Lạng.　在抗日时期，许多河内的青年逃到高（平）—北（浒）—谅（山）地区。

在别的国家，由南到北也用 lên。

ra 还可以放在某些形容词（多是褒义词）后面，表示某一状态有所发展。如 khỏe ra（健壮了），béo ra（胖了），to ra（大了），trẻ ra（年轻了），tươi ra（鲜亮了），xinh ra（俊了），đẹp ra（美了），đỏ ra（红了）

ra 还可以放在一些描写滞呆精神状态的形容词后面，表示这种状态的出现。如 ngây ra（发呆），đờ ra（沮丧），ngẩn ra（发愣），trơ ra（发呆），thẫn thờ ra（怅惘）

ra 还可以作为语素和其他词组成一些习惯语，如 ít ra（至少），hóa ra（原来），thật ra（其实），kể ra（说起来）等。这些习惯语常在句中作插入语。

ra 还可以表示从无到有这样一种结果。例如：

①Chúng tôi nghĩ ra một kế hoạch.　我们考虑出一个计划。

②Cái máy này do nước ta chế tạo ra.　这台机器是由我国制造出来的。

此外还有 tìm ra（找出），phát hiện ra（发现），nhận ra（认出），khám phá ra（查获）……

vào 与 ra 相反，表示动作的方向由外向内，由亮处，宽敞处到暗处、狭窄处。例如：

①Anh ấy ở ngoài sân bước vào nhà.　他从院子外面走进屋里。

②Chị ấy bỏ sách vào ngăn kéo.　她把书放进抽屉。

vào 还可以表示由松散状态变为紧缩状态。如 đóng（关），

buộc（捆），thắt（扎），ghép（拼合），đính 钉（扣子），dính（粘），gập（折叠）等动词之后都可以加 vào。（这些场合可以用 lại 代替 vào）

由面到点也可以用 vào。如 co（弯曲），thu（收），xúm（聚集），vây（包围），quây（围）等动词之后都可以加 vào。（也可用 lại 代替 vào。）

由湖、河、江、海到陆地也可以用 vào。如 Ghé thuyền vào bờ（船靠岸）。

在越南，从北越到南越可以用 vào。如 đi vào miền Nam（到南方）。

一些动词表示某种动作向某物体或人体贴近时，它们的后面也要用 vào，如 tát vào mặt（打耳光），mắt ghé vào khe cửa（把眼凑近门缝），tựa vào cột（靠在柱子上），nước bắn vào người（水溅到身上）。

sang，qua：

sang 表示横过的方向。例如：

①Tôi bơi sang bờ bên kia.　我游到对岸去。

②Chúng tôi đi sang bên kia nhé.　我们到那边去吧。

sang 还有向主体附近的地方（与主体平行）移动的意思，如 nhìn sang bên trái（向左边看），chạy sang nhà bên cạnh（跑到邻居家）。

平行单位之间或国与国之间的转移也可以用 sang，如 chuyển sang cơ quan khác（转到其他机关），chạy sang Lào（跑到老挝）。

上述用 sang 的场合都可以用 qua，但在标准越语中，qua 不如 sang 常用。qua 还有与 sang 不同的词义，这时只能用 qua，不能用 sang。如 qua 有"穿过"的意思，如 nhìn qua khe cửa（透过门缝看），chui qua hàng rào（钻过篱笆）；qua 还有从某物体上

面、前面或旁边经过的意思，如 vệ tinh nhân tạo đã bay qua Hà Nội（人造卫星从河内上空飞过），diễu qua lễ đài（通过观礼台），đạn sạt qua tai（子弹擦耳边飞过）。

<u>về, lại</u>:

về 表示的方向是从一个地方回到原来出发的地方。例如：

①Bây giờ tôi đi về. 现在我回去了。

②Chị ấy đã đem cái đó về nhà rồi. 她已经把那个东西带回家去了。

从城市到农村也用 về。例如：

Học sinh đi về nông thôn lao động. 学生到农村参加劳动。

面向、向往自己热爱的对象也可以用 về。如 nhìn về Bắc Kinh（遥望北京），hướng về Tổ quốc（向往祖国）。

về 还可以表示往某个方向移动，这时它常与 phía 配合起来。例如：

Chúng tôi đi về phía vườn rau. 我们向菜园走去。

lại 表示移动的方向是向着说话的人，或从一个地方回到原来出发的地方。例如：

①Anh đem cái hót rác lại đây. 你把簸箕拿到这里来。

②Chúng ù té chạy đi không dám ngoảnh cổ lại. 他们赶快跑了，连回头看看都不敢。

lại 与一些动词如 chống（反抗），đập（打击），đánh（打），cãi（争辩），đáp（回答）等结合，表示反过来的意思。例如：

①Địch tấn công, ta đập lại. 敌人进攻，我们给予回击。

②Địch dám chống lại thì ta tiêu diệt chúng nó ngay. 敌人胆敢反抗，我们就立即把他们消灭。

lại 还可以表示由面向点收缩或由松散状态变为紧缩状态。（与 vào 类似）例如：

①Trói cổ nó lại. 把他捆起来。

②Đóng cửa lại. 关上门

③đoàn kết lại（团结起来）

tóm tắt lại（概括起来）

rút ngắn lại（缩短）

lại 还可以表示动作的停止。如 đứng lại（站住），giữ lại（留住），ngăn lại（阻止）

lại 还可以表示动作的重复。如 đọc lại（重读），viết lại（重写）

lại 有时还有向某对象靠近的意思。例如：

Nó chạy lại chị Hoa và nói… 他跑到阿花身边说……

lại 还可以放在某些形容词后面，表示某种状态开始出现并继续发展，形容词多是表示消极意义的，如 chạy chậm lại（跑的速度慢了下来），bình tĩnh lại（平静下来），mặt xám lại（面如土色）。

lại 还可以与一些含有"遗留、遗漏"意思的动词连用，表示动作继续到现在，如 để lại（留下），truyền lại（传下来），sót lại（漏掉），rớt lại（落下）。

đi, đến：

đi 表示移动的方向是背着说话的人。例如：

①Không biết nó đã chạy đi đâu rồi. 不知道他跑到哪里去了。

②Hai quyển sách đó, chị ấy mang đi rồi. 那两本书，她已经带走了。

đi 还可以表示一些抽象的意思。如放在动词 cắt（剪），chặt（砍），đứt（断），bỏ（扔），xóa（擦），thủ tiêu（取消），diệt（消灭），chôn（埋葬），lấp（填堵），mất（丢失），quên（忘记），ném（掷），vứt（抛），đổ（倒），mòn（耗损）……之后，带有失去、毁掉的意思；放在一些表示不省人事状态的动词，如 ngất（晕厥），mê（昏迷）之后，说明这些状态已经发生；放在某些形容词（多是贬义词）之后，表示向不好的方向转化，如

gầy đi (瘦下去), cùn đi (钝了), mờ đi (暗淡下去), xấu đi (变坏了), già đi (老了), nghèo đi (变穷了), ít đi (少了)。

đến 与 đi 相反，表示移动的方向是向着说话的人。例如：

①Chị ấy chạy đến ngay.　她立即跑来了。

②Anh Cường mang hai quyển sách đến đây định trả lại anh, nhưng anh đi vắng.　阿强带来两本书要还给你，可你不在。

đến 还可以表示行为（多是抽象的行为）涉及某事物，如 nghĩ đến công ơn của Đảng (想到党的恩情), nhớ đến bạn cũ (想到老朋友), để ý đến chị ấy (注意到她)。

(二) 辅助动词：辅助动词经常放在主要动词的前边或后边，表示可能、必要、意愿、结果等意义。这类词不能重叠，一般可以和表示程度、时间或否定的副词结合。常用的有：có thể (可以), được (能、能够、到), phải (必须), cần phải (必须), nên (应该，成), định (打算), buồn (欲), toan (打算), dám (敢), chực (意欲), khỏi (免得、离开), khỏi phải (免致), thấy (见), mất (失), thành (成), lấy (取) 等。表示可能、必要、意愿等意义，辅助动词放在主要动词前面，表示结果放在主要动词后面。例如：

①Tôi có thể làm được việc ấy.　我能做那件事。

②Chúng ta cần phải nâng cao không ngừng tinh thần cảnh giác của cán bộ và quần chúng.　我们必须不断提高干部和群众的警惕性。

③Chúng tôi rất muốn đi.　我们很想去。

④Tôi mua được một cái mô－tô mới.　我买到一辆新摩托车。

⑤Thế nào, chúng mày đã ngửi thấy chưa?　怎么样，你们闻到味了吗?

⑥Nước sôi bốc thành hơi.　沸水蒸发成气体。

有些辅助动词在具体语言环境许可的条件下，也可以单独使用。例如：

(Anh xem tôi có nên đi không?)　(你看我应该不应该

去?）Không nên.　不应该。

有些动词既可以是辅助动词又可以是一般动词，作为一般动词，可以带名词补语。例如：

①Tôi cần quyển sách này lắm.　我很需要这本书。

②Tôi chẳng thấy gì cả.　我什么也没看见。

③Chị ấy mất cái cặp da.　她丢了个皮夹。

下面再就一些常用辅助动词的用法加以说明。

nên，cần，phải：

nên 放在动词前表示从道理上讲应该做某件事，带有劝勉的口气，义同汉语的“应该”。例如：

①Tôi thấy tin đó nên báo cho mọi người biết.　我认为这个消息应该通知大家。

②Lúc rảnh việc thì nên nghiên cứu các vấn đề.　空闲时，应该研究各种问题。

nên 放在包含有创造、建设这种意思的动词后边，表示成功的结果。经常与 nên 结合的动词有：tạo（造），soạn（编），gây（制造），xây（建），dựng（竖立），đúc（铸），xây dựng（建设），bồi đắp（培筑），vun trồng（栽培）等。例如：

①Tạo nên những chuyển biến mới trong sự nghiệp xây dựng và phát triển nghề rừng ở nước ta!　在我国的林业建设和发展中创造出新的局面！

②Những nỗi oan khúc ấy là do bọn vua quan gây nên.　这些冤屈是帝王和官吏们造成的。

③Tinh thần quyết thắng đã đúc nên súng đạn.　必胜的意志铸出了枪支弹药。

cần 放在动词前表示需要做某件事。义同汉语的“需要”、“要”。例如：

①Cần không ngừng tăng năng suất lao động.　要不断提高劳动生产率。

②Cần báo cho mọi người biet. 有必要通知大家。

phải 放在动词前主要表示必须做某件事。义同汉语的“必须”、“要”。有时还有“只好”、“只得”的意思。例如：

①Chúng ta phải cố gắng học tập chủ nghĩa Mác－Lê－nin. 我们必须努力学习马列主义。

②Anh đã nói thế thì tôi phải đi thôi. 你已经说到这一步了，那我只好去了。

为了强调必须、需要的意思，cần，phải 可以连用。例如：

Chúng ta cần phải quan tâm lẫn nhau. 我们必须相互关心。

phải 放在动词后是表示对主体不如意的结果（与 được 相对立）。例如：

①Xưa có một người nhà quê rất hiền lành thuần hậu mà lấy phải người vợ cực kỳ nanh nọc, độc ác. 从前，有一个善良敦厚的乡下人娶了一个极其阴险恶毒的老婆。

②Nó ăn phải nấm độc. 他吃了毒蘑菇。

一些表示动作带来的结果对于主体是经常不如意的动词，如 va（碰撞），dẫm（踩），vấp（碰），mắc（受阻），đụng（碰撞）等常和 phải 配搭使用。例如：

Thằng địch dẫm phải mìn, bị chết tan xác. 那个敌人踩上了地雷，被炸得粉身碎骨。

buồn：

buồn 是想、欲的意思，和 muốn 的词义相同，但用法有所不同。buồn 常用在表示人的生理活动的动词前，如 buồn cười（想笑），buồn đái（想撒尿），buồn ỉa（想拉屎），buồn nôn（想吐），buồn ngủ（想睡）等；若放在其他动词前，则仅见否定义。例如：

①Trời nóng quá, chả buồn làm gì cả. 天太热了，什么事也不想干。

②Chúng bay cứ cái thói ấy, không trách chẳng ai buồn thương. 你们总是有这种坏毛病，怪不得没人肯疼爱你们。

③Nói nhảm chả ai buồn nghe. 瞎说一气，谁也不想听。

khỏi, khỏi phải:

khỏi, khỏi phải 放在动词前表示"不需要"的意思，相当汉语的"免于、免得"。例如：

①Thế thì nhà mày đủ sưu, lại khỏi nuôi chó, khỏi nuôi con. 这么一来，你家既能交够税钱，又不必再养狗、养孩子了。

②Anh đi thì tôi khỏi đi. 你去就免得我再去了。

③Khỏi phải kiểm tra. 免于检查。

khỏi 常放在趋向动词后面，表示达到"越过、离开"的结果。例如：

①Anh ấy vừa đi khỏi nhà. 他刚离开家。

②Bước vào khỏi cổng thôn Đoài, đã thấy nhà ông nghị Quế. 迈进兑村村口，就看见了议员阿桂的家。

③Anh ấy vừa đi khỏi. 他刚离开。

thấy:

thấy 常放在表示感觉器官动作的动词之后，表示结果。常用的动词有：nhìn（望），trông（看），nom（视），ngó（望），nhòm（窥视），nghe（听），ngửi（嗅），sờ（摸），nếm（尝），tìm（找），mó（触摸），sục（搜寻）。例如：

①Chị Le……nhìn thấy Min. 黎姐……看见阿敏了。

②Chị đã tìm thấy chưa? 你找着了吗？

③Tôi tìm mãi mà vẫn không thấy. 我找了好久也没找着。

mất:

mất 表示消失或受损。它可以紧接在动词之后，也可以放在补语之后。放在补语后常表示可能会出现损失。例如：

①Thằng Nhân bị cháy mất cái ba lô. 阿仁的背包给烧了。

②Nếu cứ thế này mãi, thì mình đến chết mất. 要是总这样，我会没命的。

③Máy bay biến mất vào trong rừng.（或 Máy bay biến vào trong rừng

mất.)　飞机消失在丛林中。

④Trâu ăn lúa mất.　水牛会把稻子吃掉的。

lấy：

lấy 常放在一些带有占有、夺取、捕捉等意义的动词后面，起强调作用。例如：

①Anh bắt lấy nó.　你把他抓住。

②Toàn dân bãy đoàn kết lại để giành lấy những thắng lợi to lớn hơn nữa.　全国人民团结起来，夺取更大的胜利。

lấy 一定要放在主要动词和补语之间。

được：

được 放在动词后它有两种意思。一是表示达到了对主语如意的结果。例如：

①Ngay từ cuối năm 1941, Đảng đã lập được hai căn cứ địa.　从 1941 年底开始，党就建立了两个根据地。

②Tôi mua được một cái mô－tô mới.　我买到了一辆新摩托车。

二是表示能够完成某种动作或行为，可以和 có thể 配合起来用。例如：

①Ngày mai tôi về nhà được.　明天我能回家。

②Quả này ăn được.　这种果子能吃。

③Đoàn kết mọi lực lượng có thể đoàn kết được.　团结一切可以团结的力量。

表示结果时，được 只能放在补语的前边；表示能够时，được 放在补语之前之后都可以，也就是说放在补语后边的 được 一定是表示能够，放在补语之前的 được，可能是表示能够，也可能是表示结果。例如：

①Nó đã tìm được vàng ở dưới sông.　他已经在河里找到了金子。

（表示结果）

②Tôi có thể mua quyển sách ấy được.　我能够买到那本书。

（表示能够）

③Tôi có thể mua được quyển sách ấy.　我能够买到那本书。(表示能够)

④Tôi đã mua được quyển sách ấy.　我已经买到了那本书。(表示结果)

được 也可以放在形容词后，仍属辅助动词，它也有两种意思：一是表示达到了某种状态；二是表示能够出现某种状态。例如：

①Tôi đã bình tĩnh được　我已经平静下来了。　(表示达到某种状态)。

②Mọi người an nhàn được.　大家能够安逸了。　(表示能够)

(三) 判断动词 là：là 的主要作用是连系主语和补语，表示判断。具体地说，là 可以是对事物下定义或归类，也可以是对事物加以解释或评价。là 后面的补语多是名词，也可以是代词、数词、动词或形容词。例如：

①Hà Nội là thủ đô của nước Việt Nam.　河内是越南的首都。

②Người là vốn quý nhất.　人是最宝贵的财富。

③Tri thức là gì?　知识是什么?

④Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một.　越南是一个国家，越南民族是一个整体。

⑤Tập thể dục là bảo vệ sức khỏe.　进行体育锻练是为了保持身体健康。

⑥Thi đua là yêu nước.　竞赛是爱国。

⑦Hợp tác là chung sức mà làm.　合作就是通力去干。

⑧Khóc là yếu hèn.　哭是懦弱的表现。

⑨Học suông là vô ích.　空泛的学习是无益的。

là 后面还可以是关联词结构，这时 là 也可不用。例如：

①Việc đó là tại tôi.　那件事是因我而起。

②Đất này là đề phòng lụt.　这土是用来防涝的。

在形容词谓语句中，有时形容词前可以加 rất là, thật là 等，这种用法的 là 已不是表示判断，而是为了强调。例如：

①Em học sinh này rất là ngoan.　这个学生真是乖。

②Thật là điên rồ!　真是疯狂!

là 的否定形式一般是在 là 前加"否定副词 + phải", là 也可省去不用。例如:

①Tôi không phải là công nhân.　我不是工人。

②Không phải tôi đâu, bác lầm rồi!　不是我, 您弄错了!

(四) 受动动词: 受动动词表示承受状态, 包括 bị, được, phải, chịu 等词。

bị, được:

bị 放在名词前表示主语遭受某种不幸, 名词是指给主语带来不幸的事物。được 放在名词前表示主语享受到某种愉快, 名词是指给主语带来愉快的事物。例如:

①Bác Hai phu mới bị một phát súng lục.　新来的工人二大伯挨了一发手枪子弹。

②Tôi bị bệnh dạ dày.　我得了胃病。

③Em được một giấy khen.　我得了一张奖状。

④Chúng tôi được sự săn sóc của nhân dân.　我们得到人民的关怀。

bị, được 放在及物动词前, 表示主语是行为的受事。用 bị 表示所叙述的事, 对主语说来是不如意的。若所叙述的事对主语而言是如意的就用 được。在这类句子中, bị, được 不能抽去不用。bị, được 之后还可以出现主动者。例如:

①Chồng chị vẫn bị đánh bị trói suốt đêm.　他丈夫整夜被捆着, 依旧挨打。

②Cả tổ được khen.　全组受到表扬。

③Chúng tôi được săn sóc chu đáo.　我们受到周到的照顾。

④Những người liên lạc bị Pháp bắt mất.　一些联络员被法国人抓走了。

⑤Chị Cúc được nhân dân che chở.　阿菊得到群众的保护。

bị, được 放在不及物动词前, 句中主语和动词的关系是主动

关系，这时，bị，được 的作用仅仅在于表示动词所叙述的事对主语来说是不如意的或者是如意的。在这类句子中，bị，được 如不用，就失去了如意或不如意的感情色彩。例如：

①Nhật bị tan ra. 日本完全失败了。

②Tôi bị ho. 我咳嗽。

③Hôm nay chúng tôi được nghỉ. 今天我们休息。

④Nó chết đi là để anh em bà con được sống. 他的牺牲是为了让乡亲们得以生存。

有时，bị，được 放在及物动词前，句中主语和动词的关系依然是主动关系，这时，bị，được 的作用也仅仅在于表示动词所叙述的事对主语来说是不如意的或是如意的。在这类句子中，bị，được 同样可抽去不用。bị 的这种用法很少，được 用的较多。例如：

①Nó bị ăn nhạt một tuần. 他吃了一周的淡食。

②Tôi được biết tin đó. 我知道那个消息了。

③Đồng chí đã được chiếu phổi chưa? 同志，你作了胸透没有？

bị，được 还可以放在形容词前，bị 表示主语处于某种不利或不幸的状态，được 表示主语处于某种有利或幸运的状态。这类句子中的 bị，được 也可以抽去不用。例如：

①Anh ấy bị khổ từ bé. 他从小受苦。

②Tôi bị nhức đầu. 我头疼。

③Nó chỉ mong cho mợ nó được vui. 他只是希望他母亲能够愉快。

④Dù có chết cũng được mát vong hồn. 即使死了，灵魂也能得到安慰。

我们要注意 được 放在动词前与放在动词后在意义上的区别。前面讲到，được 放在动词前，表示动词所叙述的事对主语来说是如意的。细分起来，主要有两种意思。一是表示有幸作某事或获得好机会作某事。例如：

①Bọn nhà giàu được ăn no ngủ yên. 有钱人吃得饱，睡得香。

②Tôi sung sướng được lãnh cái trách nhiệm kết thúc lễ khai mạc này. 我荣幸地承担了宣布开幕式结束的任务。

③Tôi được biết tin đó.　我知道了那个消息。

二是表示许可作某事。例如：

①Năm nay em tôi đã được đi bầu cử.　今年我弟弟能去参加选举了。

②Ai có làm mới được ăn.　谁劳动谁得食。

được 放在动词后也有两种意思：一种是表示达到了对主语如意的结果；一种是表示能够。细分起来，表示"能够"又有两种意思，第一，表示能力上作得到。例如：

①Tôi lái ô-tô được.　我能开汽车。

②Có đạo đức cách mạng……mới lãnh đạo được quần chúng.　具有革命道德……才能领导群众。

第二，表示环境或情理上许可。例如：

①Ngày mai tôi đến nhà anh được.　明天我能去你家。

②Quả này ăn được.　这种果子能吃。

③Không có giấy chứng nhận cũng mua được.　没有证明信也能买。

这种用法与 được 放在动词前表示许可作某事，在语气上有所不同。được 放在动词前，语气强烈，在否定句中，这种强烈语气更为明显，如 Không được khiêu khích!（不准挑衅!）Không được nói láo!（不许胡说!）được 放在动词后只是对许可与否这种情况的客观陈述。如：Có vé thì được vào! Có vé thì vào được. 两句话，前一句的意思是"有票就允许进去"，语气强烈；后一句的意思是"有票就进得去"，这句话是在说明进得去的原因是因为有票这一情况，不是强调许可这一主观意图。

Phải：

phải 表示主体遭受不幸的意思，可带名词补语。这些名词补语多是指给主语带来不如意结果的事物。例如：

①Nó như con gà phải nước nóng.　他就像鸡被热水浇了似的。

②Nó phải đòn.　他挨打了。

③Nó phải gió lăn ra đường.　他中了风，跌倒在路上。

在现代越语中，phải 的这种用法多见于习惯用语，phải + 名词（补语）的形式已逐渐被 bị + 名词（补语）所代替。

phải 放在少数动词，如 phạt（处罚），mắng（责骂），chửi（辱骂）等之前表示对主语不如意的遭遇，义同汉语的"挨"，整个句子表示被动关系。例如：

①Nó phải phạt.　他挨罚了。

②Thằng bé nó phải mắng.　那个小家伙挨骂了。

在这种场合，phải 可以用 bị 代替。

在这类句子中，主动者不能出现。如不能说 Nó phải thầy phạt。

chịu：

chịu 表示承受、承担的意思，可以放在名词、代词、形容词和动词前。例如：

①Nó chịu đòn.　他挨打了。

②Các em đã chịu ảnh hưởng tốt của nhà trường.　学生们受到学校的好的影响。

③Không ai chịu ai.　谁也不服谁。

④Đây là gạch chịu nóng.　这是耐火砖。

⑤Khuya rồi mà chưa chịu đi ngủ.　夜深了仍不肯去睡觉。

⑥Kẻ chịu mua nhưng người không chịu bán.　有人肯买，但没人肯卖。

三、动词的重叠

动词有下列几种重叠形式，各种重叠形式表示的语法意义各异。

单音词：

（一）A→AA

1. 一些表示历时短促，可以重复进行的动作的单音动词重叠后表示动作的连续、重复。这样的动词如：chớp（眨眼），nháy（睐眼），gật（点头），lắc（摇），xua（用手驱赶），xoa（抚摸），vẫy（挥动），gãi（搔痒），cào（抓），búng（弹手指），đạp（蹬），ngoáy（抠掏），múa（舞动），lay（摇动），rung（摇晃），đập（拍打），mổ（啄），phủi（掸），bóp（捏），nắn（轻捏），sờ（摸），vuốt（捋）……例如：

①Nó cười hì hì, gật gật đầu.　他嘻嘻地笑，连连地点头。

②Min chớp chớp, lấy mùi xoa lau nước mắt.　阿敏眨眨眼，用手绢擦去眼泪。

③Hắn vời tay chụp cái bi đông lắc lắc, ra vẻ hài lòng.　他伸手抓住水壶，连着摇了几下，显出满意的样子。

重叠后的两个音节完全相同，读音一样。因为重叠后是表示动作的连续、重复，所以要表示动量时，它们的后面只能跟 mấy 或二以上的数词加上单位词。如 chớp chớp mấy cái（连眨了几下眼睛），lắc lắc ba, bốn lần（连摇了三四次）。

2. 一些表示心理活动的单音动词重叠后表示程度上的减弱。这样的动词如：yêu（爱），ghét（厌恶），lo（担心），sợ（怕），khiếp（畏惧），tức（生气），mến（爱戴），giận（生气），thương（疼爱），nhớ（想念），mong（希望），thích（喜欢），kinh（惊恐），ngại（顾虑）……例如：

①Hễ có gió thì kinh kinh.　每当有风时就有些发怵。

②Tiếng "vợ chồng", thấy ngường ngượng mà thinh thích.　"夫妻"二字听起来感到有点难为情，却又让人喜滋滋的。

这类词的语音重叠有一定的规则（见第二章"词的构成"中的"叠音词"）。重叠后，第二个音节读音稍重一些，它的前面仍可再加表示相对程度的副词 hơi（有点），khí（略微）等，它仍可带补语。例如：

①Cái Tìu đã hơi tinh tỉnh.　小雕已经有点清醒了。

②Anh em ở đây xốn xang yêu biển và nhơ nhớ đất liền. 这里的人迷恋着大海，同时也思念着陆地。

一些表示动作的动词也可以这样重叠，重叠后表示强度的减弱。如 lăng lắc（稍摇了摇），vỗ vỗ（稍拍了拍），đàm đập（稍稍捶打），chày chạy（稍跑了跑），thôi thổi（稍吹了吹）。因此要注意 lắc lắc，vỗ vỗ，đập đập 与 lăng lắc，vỗ vỗ，đàm đập 的区别，前一种重叠形式表示动作的连续、重复，后一种重叠形式表示强度的减弱。

（二）A→AA là

上述表示心理活动的动词按照 AAlà 这样的形式重叠表示程度的增强。là 发成 [lə] 音，声调也不十分明显，第二个音节是重音，第一和第二个音节完全相同，不发生声调或收尾音的变化。在口语中，有时还出现 AAAlà 的重叠形式，第二个音节发生有规则的变化（见第二章"词的构成"中的"叠音词"）。第一个音节是主重音，第三个音节是次重音。例如：

①Đứa bé ấy，ai cũng yêu yêu là. 对那个小孩谁都十分喜欢。

②Thấy rắn，chị ấy sợ sờ sợ là. 她一看见蛇就怕极了。

重叠后，后面不能再带补语，前后都不能再加表示增强程度的副词 rất，quá 等。

（三）A→Ađi Alại

大多数表示动作、行为的动词都可以这样重叠，重叠后表示动作多次重复。例如：

①Tôi đã dặn đi dặn lại bao nhiêu lần. 我已经叮咛来叮咛去多少次了。

②Cô ngắm đi ngắm lại một mình độ nửa giờ. 她一个人看来看去，大约看了半个小时。

与上面这种重叠形式类似的还有 A ra Avào，A lên A xuống，A lấy A để，也表示动作的连续、重复，但不如 A đi A lại 常用。…ra…vào，…lên…xuống 还多少带有表示趋向的作用，而…đi…

lại 只是表示动作的连续、重复。…lấy…để 带有急切的感情色彩。例如：

①Mấy chiếc lá bàng cuối cùng quạt lên quạt xuống rối loạn trên cành. 最后的几片榄仁树叶在树枝上不停地上下摆动。

②Từ sáng đến giờ, chị chỉ chạy ra chạy vào. 从早上到现在，只见她跑进跑出。

③Nó nói lấy nói để một hồi. 他不停地说了一阵。

一些双音词也可以这样重叠。如 trình bày đi trình bày lại（陈述来陈述去），phân tích đi phân tích lại（分析来分析去）。

双音词：

（四）AB →AABB

一些表示动作的联合式双音动词重叠后表示动作的连续、重复。这样的动词如：đứng ngồi（坐立），kỳ cọ（搓擦），bay lượn（翱翔），lau chùi（拭抹），cười nói（说笑），thề thốt（立誓），quét dọn（打扫），xoa bóp（按摩）。一些趋向动词结合成联合式动词后也可以这样重叠，如 ra vào（进出），lên xuống（上下），đi lại（来去），đi về（来回），qua lại（来往）。例如：

①Đoàn người ấy cười cười nói nói rất vui vẻ. 那群人说说笑笑，挺高兴的。

②Nó cứ đi đi lại lại trong nhà, không biết đang nghĩ gì? 他在屋里不停地走来走去，不知道在想什么呢？

有一些同义动词临时以并列方式结合在一起，也可以这样重叠表示动作的连续、重复。例如：

Anh ta mua một con dao bầu thật to, đem ra cứ mài mài liếc liếc mài. 他买了一把特别大的屠刀，拿出来不停地磨呀抢呀。

还有一些谐音动词也可以这样重叠，表示同样的语法意义。这样的动词如：gật gù（摇头晃脑），méu máo（撇嘴欲哭），nhảy nhót（跳跃），chen chúc（拥挤），chạy chọt（奔忙），đú

đởn（胡闹），hát hỏng（哼哼唱唱），khấn khứa（祈祷），mời mọc（邀请），tán tỉnh（哄骗）。例如：

Lý cựu bưng bát rượu kề gần lên môi，và gật gật gù gù.

老里长捧起一碗酒，送到嘴边，还连连点头。

（五）AB→A—aAB

有一些表示动作状态的谐音词按照 A—aAB 的形式重叠，重叠后具有强烈的形象化作用。这类词数量不多。重叠后可以单独作谓语，也常作状语，修饰动词。重叠方式是第一个音节完全重叠，第二个音节声母重叠，韵母变为 a 或 à，也可以是 ơ 或 ờ。当第一个音节的声调属于 dấu ngang，dấu sắc，dấu hỏi 这一组时，第二个音节的韵母用 a（或 ơ），当第一个音节的声调属于 dấu huyền，dấu ngã，dấu nặng 这一组时，第二个音节的韵母用 à（或 ờ）。例如：

ấp úng（吞吞吐吐） → ấp a ấp úng

ấm ứ（结结巴巴） → ấm a ấm ứ

hí hoáy（专心一意） → hí ha hí hoáy

hì hục（劳碌） → hì hà hì hục

lấp lửng（飘浮不定） → lấp lơ lấp lửng

（六）AB→A'B'AB 或 ABA'B'

有一些表示动作状态的双音动词这样重叠后也具有强烈的形象化作用。这类词数量更少。重叠后可以作谓语，也常作状语，修饰动词。重叠方式是双音词完全重叠，声调发生如下的变化：

âm tiết 1	âm tiết 2	âm tiết 3	âm tiết 4
·	·	`	`
´	´	.	.

若被重叠的词的声调是 ·· 或 ´´，则重叠的音节在后，若被重叠

的词的声调是、、或 . . , 则重叠的音节在前。例如:

lăm nhăm (胡言乱语) → lăm nhăm lầm nhầm

loạng choạng (踉跄) → loáng choáng loạng choạng

第六章　形容词

一、形容词的定义和语法特点

表示人或事物的状态、性质或者动作、行为的状态的词叫形容词。例如：

人或事物的状态：cao（高），ngắn（短），rộng（宽），nhỏ（小），gần（近），sâu（深），đỏ（红），nhiều（多），đẹp đẽ（美丽），gọn gàng（利落），vui vẻ（愉快）

人或事物的性质：tốt（好），giỏi（棒），ngọt（甜），ngoan（乖），sáng suốt（英明），quan trọng（重要），dũng cảm（勇敢），trong sạch（纯洁）

动作、行为的状态：nhanh（快），chậm（慢），khẽ（轻），kỹ（仔细），nhẹ nhàng（轻松），chăm chú（全神贯注）

此外，越语中还有一类摹拟声音的词叫拟声词，也属于形容词。拟声词中大部分是谐音词。例如：

①Vai kĩu kịt, tay vung vẩy, chân bước thoăn thoắt.　肩上的担子咯吱作响，两手摆动，双脚迈着快捷的步子。

②Tiếng lợn eng éc, tiếng gà chích chích, tiếng vịt cạc cạc, tiếng người nói chuyện léo xéo.　猪的哼哼声，小鸡的吱吱声，鸭子的呱呱声，喧闹的说话声。

③Gió thổi vù vù.　风呼呼地吹。

形容词的语法特点：

1. 能够和下列副词结合：đã（已经），đang（正在），sẽ（将

要)，không (不)，cũng (也)，đều (都)。例如：

①Ngày nay, chúng ta đã lớn mạnh.　现在，我们已经壮大起来了。

②Trời đang sáng.　天正亮着。

③Đời sẽ đẹp biết bao!　生活将无限美好!

④Tôi đã no rồi.　我已经饱了。

⑤Cái bàn này không tốt.　这张桌子不好。

⑥Cuốn sách này cũng hay.　这本书也不错。

⑦Ai nấy đều phấn khởi.　人人都很兴奋。

2. 能和表示程度的副词（如 rất (很)，quá (太)，lắm (很)）结合。例如：

①Bài này rất khó.　这一课很难。

②Trời hôm nay nóng quá.　今天天气太热了。

有一类没有程度区别的形容词，如 công (公)，tư (私)，chung (共同)，riêng (单独)，chính (主要)，đực (雄性)，cái (雌性)，quốc danh (国营)，công cộng (公共) 等，不能受程度副词的修饰，一般也不能作谓语。一些本身已经表示了程度的偏正式形容词也不能再受程度副词的修饰。如 trắng nõn (嫩白)，ngọt lịm (浓浓的甜味)，thơm phức (浓香)，xanh ngắt (蔚蓝色)，chắc nịch (结实) 等。

3. 不能与数词和单位词结合。如不能说 một cao, hai cái nhanh。

4. 一般不与 xong (完了) 结合。如不能说 tốt xong, cao xong。

5. 经常作定语，大多数能作谓语。例如：

①Kỳ học mới đã bắt đầu.　新学期开始了。(作定语)

②Bầu trời trong sáng.　天空晴朗。(作谓语)

③Bài văn này rất hay.　这篇文章很好。(作谓语)

二、形容词的分类

根据词本身的意义，形容词可分成性质形容词和状态形容词。大体上说，性质形容词是指那些看不到形象、摸不出形体的、表示内在特性的形容词。状态形容词是指那些看得到形象、摸得出形体的、表示外在特点的形容词。状态形容词后若有“数词+单位词”作状语，则形容词前不能再加表示程度的副词。如 cao hai thước, dài một nghìn mét 前不能再加 rất。状态形容词中有一类是表示动作、行为的状态，如 nhanh（快），chóng（速），mau（快速），chậm（慢），khẽ（轻），kỹ（仔细），xiết（湍急），nhẹ nhàng（轻松）等。它们的主要用途是作状语，修饰动词，很少作定语，修饰名词。如常说 đi nhanh（快走），chạy mau（快跑），chảy xiết（水流湍急），nghĩ kỹ（仔细考虑）。

三、形容词的重叠

形容词有下列几种重叠形式。各种重叠形式表示的语法意义各异。

单音词：

（一）A→A A

单音形容词重叠后表示程度的减弱。语音重叠规则和表示心理活动的单音动词相同。例如：

xanh（蓝、绿）→xanh xanh,	trắng（白）→trăng trắng
đỏ（红）→đo đỏ,	dễ（容易）→dê dễ（或 dề dễ）
nặng（重）→nằng nặng,	khác（不同）→khang khác
chếch（斜）→chênh chếch,	lệch（歪斜）→lềnh lệch
thấp（低）→thâm thấp,	mập（肥胖）→mầm mập

mát（凉快）→man mát

重叠后，第二个音节读音稍重一些。它的前面仍可以加表示相对程度的副词 hơi（稍微）。如 hơi man mát（有点凉），hơi buồn buồn（有点烦闷）。

还有少数单音形容词重叠后表示程度上的增强。重叠时，原来的词在前，重叠的音节在后，两个音节的声、韵相同，只是声调不同。常见的声调配合是：ˊ（锐声）．（重声）；ˀ（问声）-（平声）。也有其他的配合方式。例如：

sát（贴近）→sát sạt，　　khít（紧密）→khít khịt

mảy（一丁点儿）→mảy may，　im（静）→im im

cuống（慌张）cuống cuồng

（二）A→A A là

一些单音形容词按照 A A là 的形式重叠后表示程度上的增强。语音重叠规则和读音方法与表示心理活动的单音动词相同。例如：

thơm（香）→thơm thơm là　（或 thơm thơm thơm là）

chậm（慢）→chậm chậm là　（或 chậm chầm chậm là）

tanh（腥）→tanh tanh là　（或 tanh tanh tanh là）

重叠后，不能再受程度副词的修饰。

（三）A→A Ả A"

一些单音形容词按照 A Ả A" 的形式重叠后表示程度上的极大增强。重叠后，第二个音节的收尾音变化也要符合叠音词的语音重叠规则（见第二节"词的构成"中的"叠音词"），声调是玄声；第一、第三音节一般是声、韵相同，声调不同。三个音节常见的声调配合方式是：ˊ（锐声）ˋ（玄声）．（重声）；－（平声）ˋ（玄声）ˋ（玄声）；ˀ（问声）ˋ（玄声）－（平声）。也有其他配合方式。例如：

sát（贴近）→sát sàn sạt

khít（紧密）→khít khìn khịt

trơ（发呆）→trơ trờ trờ

xơ（褴褛）→xơ xờ xờ

mảy（一丁点儿）→mảy mày may

khỏe（健康）→khỏe khòe khoe

cuống（慌张）→cuống cuồng cuồng

sạch（精光）→sạch sành sanh（第一、第三音节韵母不同）

有些双音形容词也可按照 A Ả A" 的形式重叠。例如：

dửng dưng（漫不经心）→dửng dừng dưng

cỏn con（小小的）→cỏn còn con

重叠后，不能再受程度副词的修饰。

双音词：

（四）A B→A B B

有一些本身已经表示出程度的偏正式形容词的第二个音节（多是不自由语素）可以重叠。重叠后表示程度上的更大增强。重叠规则和单音形容词相同。例如：

trắng phau（洁白的）→trắng phau phau

đen sì（乌黑）→đen sì sì

đỏ hỏn（嫩白）→đỏ hon hỏn

nặng trịch（沉甸甸）→nặng trình trịch

đông nghịt（密密麻麻）→đông nghìn nghịt

thơm phức（浓香）→thơm phưng phức

（五）A B→A－a A B

一些表示状态的谐音词按照 A－aAB 的形式重叠后带有强调作用。重叠规则和谐音动词相同。例如：

lúng túng（手忙脚乱）→lúng ta lúng túng

lủng củng（横七竖八）→lủng cà lủng củng（或 lủng ca lủng cung）

lụng thụng（衣服又肥又大）→lụng thà lụng thụng

hớt hải（惊慌）→hớt hơ hớt hải

重叠后不再受程度副词的修饰。

（六）A B→A A B B

一些双声形容词可以这样重叠，重叠后表示词义的增强。例如：

hùng hổ（勇猛）→hùng hùng hổ hổ

hăm hở（兴匆匆）→hăm hăm hở hở

tất tả（匆忙）→tất tất tả tả

vội vàng（急忙）→vội vội vàng vàng

ngông nghênh（狂妄自大）→ngông ngông nghênh nghênh

重叠后不再受程度副词的修饰。

（七）AB→A′ B′ A B

一些双音形容词这样重叠后带有强调的作用。重叠规则和双音动词相同。例如：

lù khù（迟钝）→lù khù lù khù

cù mì（老实巴交）→cù mì cù mì

lừ đừ（无精打采）→lử đử lừ đừ

重叠后不再受程度副词的修饰。

（八）A B→A B a b

少数叠韵形容词这样重叠后带有强调的作用。重叠的方式是另加两个叠韵音节，它们的声母和原来的双音词相同。例如：

lôi thôi（邋遢）→lôi thôi lếch thếch

bông lông（虚浮）→bông lông ba la（或 bông lông bang lang）

重叠后不再受程度副词的修饰。

第七章　数词

一、数词的定义和语法特点

表示数目的词叫数词。如 một，hai，ba，mười，trăm，nghìn，vạn，triệu，tỷ，nhừng，các，mọi，tất cả 等。

数词的语法特点：

1. 表示数目多少的数词作定语时放在名词（或单位词）的前边，表示次序先后的数词作定语时放在名词的后边。如：hai bài（两课），bài số hai（第二课），ba mươi trang（三十页），trang ba mươi（第三十页）。

2. 不受程度副词（rất（很），lắm（很），quá（太）等）的限制和修饰。

3. 不能重叠。

二、各种数目的表示法

（一）**整数**：越语整数的称数规则与汉语大体相同，都是采用十进位。如 mười（十），hai mươi（二十），ba mươi sáu（三十六），hai trăm bốn mươi ba（二百四十三）。但有下列几点值得注意：

第一，越语中 mười（十），một（一），bốn（四），năm（五）四个数词在不同的情况下发生音变。

1. mười（十）在 hai（二）到 chín（九）这些数词之后变成

mươi。例如：

20 说 hai mươi，不说 hai mười

56 说 năm mươi sáu，不说 năm mười sáu

如果 mươi 后边还有数词，mươi 可省去不读。如 62 可读作 sáu hai。"十、二十、三十……九十"中的"十"可以说成 chục。如 hai mươi 可以说 hai chục。如果 hai mươi，ba mươi 后边还有数词，则 hai mươi 可读成 hăm，ba mươi 可读成 băm。如 ba mươi hai 可读成 băm hai；hai mươi hai 读成 hăm hai。

2.một（一）在 mươi 之后变成 mốt。例如：

21 说 hai mươi mốt，不说 hai mươi một

191 说 một trăm chín mươi mốt，不说 một trăm chín mươi một。

mốt 紧接在 trăm（百），ngàn（千），vạn（万），triệu（百万）等数词之后时，mốt 表示这些数词的下一位数字；如：trăm mốt =110，也可读作 một trăm mười；ngàn mốt = 1100，也可读作 một ngàn một trăm。

3.bốn（四）在 hai mươi（二十）之后读 bốn 或 tư 都可以，自 ba mươi（三十）以上，bốn 在 mươi 之后常读作 tư。如 34 读作 ba mươi tư。"四"紧接在 trăm，ngàn，vạn，triệu 等数词之后，也读作 tư，它也是表示这些数词的下一位数字。如 hai ngàn tư = 2,400。其他数词也可以这样读。如 120 可读成 một trăm hai，1,200 可读成 một nghìn hai。

4.năm（五）在 mười 之后变成 lăm，在 mươi 之后变成 nhăm（也可读作 lăm）。例如：

15 说 mười lăm，不说 mười năm

25 说 hai mươi nhăm，不说 hai mươi năm

第二，三位以上的数，中间有空位，越语常用 lẻ，linh，không 来表示。如果空位在十位上，读数时用 lẻ 或 linh，如果空

位在百位、千位上，一般要读作 không。例如：

101 读作 một trăm lẻ (linh) một

1,024 读作 một ngàn không trăm hai mươi bốn

1,005 读作 một ngàn không trăm lẻ (linh) năm 或 một ngàn linh năm

第三，越语中，万、十万的称数法有两种：一种与汉语相同，用 vạn，mười vạn；另一种是以千（nghìn 或 ngàn）为单位来折算，万是 mười ngàn，十万是 trăm ngàn。例如：

13,500 读作 một vạn ba ngàn năm trăm 或 mười ba ngàn năm trăm

205,710 读作 hai mươi vạn năm ngàn bảy trăm mốt 或 hai trăm linh năm ngàn bảy trăm mốt

第四，百万以上的称数法，汉越语有较大的区别。在越语中，计算百万以上的数目时，最常使用的单位是 triệu（一百万）、tỷ（十亿）。例如：

数　　目	汉语读法	越语读法
1,000,000	一百万	một triệu
1,230,000	一百二十三万	một triệu hai mươi ha vạn 或 một triệu hai trăm ba mươi ngàn
20,000,000	二千万	hai mươi triệu
32,500,000	三千二百五十万	ba mươi hai triệu năm mươi vạn 或 ba mươi hai triệu năm trăm ngàn
650,000,000	六亿五千万	sáu trăm năm mươi triệu
3,000,000	三十亿	ba ty 或 ba ngàn triệu

第五，汉越语数字的分位法相同，都是三位一分。但所用的分位符号不同，汉语用逗号，越语用一个圆点表示分位。例如：

汉语：315,250　　　越语：315.250

第六，和汉语一样，越语在一些数词缩语里也可以把数词直接放在动词或形容词，甚至序数之前。如 ba đảm đang（三承担），bốn phòng（四防），ba sạch（三净），ba nhất（三个第一）

（二）分数：越语读分数或百分数的方法和汉语恰恰相反，汉语先读分母，后读分子，越语是先读分子，后读分母。例如：

三分之二　读 hai phần ba

80%　读 tám mươi phần trăm

百分之百　读 trăm phần trăm

如果数字中有小数点时，要把小数点写成“,”而不能像汉语那样写成“.”，读的时候，要读成“phẩy”。小数的读法和整数相同。例如：

汉语		越语	
写	读	写	读
0.03%	百分之零点零三	0,03%	không phẩy linh (không) ba phần trăm
0.025%	百分之零点零二五	0,025%	không phẩy không hai mươi nhăm phần trăm
0.005%	百分之零点零零五	0,005%	không phẩy không trăm linh năm phần trăm
6.4%	百分之六点四	6,4%	sáu phẩy bốn phần trăm
95.35%	百分之九十五点三七	95,37%	chín mươi nhăm phẩy ba mươi bảy phần trăm

越语带分数的读法是先读整数，然后读分数，如 $1\frac{1}{3}$ 读为 một một phần ba。

越语表示“半”这个概念有三个词：nửa，rưởi，rưỡi，它们

的用法不同。

nửa 表示未到一个整体的一半，它的前面不能有单位词和除 một 以外的任何数词。例如：

①Anh ấy đến đây đã nửa tháng rồi.　他到这里已经半个月了。

②Tôi mới ăn xong một nửa quả cam thì xe đến.　我刚吃完半个柑子车就来了。

③Bài tập hôm nay tôi mới làm xong một nửa.　今天的练习我才做完一半。

rưỡi 表示一个单位或数个单位的后面所加上的半个单位，它的前面必须有“数词＋单位词”或“数词＋名词”。数词是 một 时，在口语中有时 một 可以省略。例如：

①Bây giờ tám giờ rưỡi.　现在八点半。

②Tôi vào đại học đã được hai năm rưỡi.　我进大学已经两年半了。

③Tôi mua một cân rưỡi.　我买一斤半。（口语中 một 可以省略）。

④ba thước rưỡi vải　三尺半布

rưởi 必须用在 trăm（百），nghìn（千），vạn（万），triệu（百万）等数词之后，表示这些数词的半数。例如：

①Trong 3 tháng đầu năm nay, quân ta đã diệt 5 vạn rưởi quân địch.　在今年头三个月中，我军消灭敌军五万五。

②Thư viện trường chúng tôi có hai triệu rưởi quyển sách.　我校图书馆藏书二百五十万册。

③Trường các anh có nghìn rưởi học sinh phải không?　你们学校有一千五百名学生，是吗？

（三）倍数：越语倍数常用“gấp＋数词”、“数词＋lần”、“gấp＋数词＋lần”来表示，这些组合之前加 tăng 或不用 tăng 都是指增加部分和原有部分的总和。例如：

①Số học sinh khoa chúng tôi năm nay nhiều gấp 3 năm ngoái.　今年我系的学生人数是去年的三倍。

②Mùa năm nay thu hoạch gấp đôi năm ngoái.　今年秋收比去年增加一倍。

③So với năm ngoái, gỗ và xi măng đều tăng trên 2 lần. 与去年相比，木材和水泥都增加一倍以上。

值得注意的是汉语可以用两种不同的方法表示倍数的增加。一种是说出增加以后的结果，包括底数在内；一种是只说所增加的部分，不包括底数在内。如我们说“今年的工业总产值增加到1966年的四倍（或“为1966年的四倍”）”，跟说“今年工业总产值比1966年增加了三倍”，意思都是一样的。但越语只有第一种说法，即只能说 Tổng giá trị sản lượng công nghiệp năm nay tăng gấp 4 lần so với năm 1966。

越语中还有 gấp rưỡi 的说法，意思是“增加了0.5倍”或“为…的一倍半。”。例如：

Sản lượng bông năm nay tăng gấp rưỡi so với năm ngoái. 今年的棉花产量是去年的一倍半。

越语的 gấp đôi 等于 gấp hai lần，不等于 gấp bội。gấp bội 是一个泛指的倍数，含有 gấp nhiều lần 的意思，近似汉语的“成倍”。例如：

Sản lượng xe đạp tăng gấp bội so với năm ngoái. 与去年相比，自行车的产量有了成倍的增加。

（四）**概数**：表示大概的数目叫概数。表示概数的方法，最常见的有以下几种：

1. 在数词前面加上表示“大约”的词，如 ngót（近），gần（近），non（不足、不到），vào khoảng（大约），độ（约、大约），độ chừng（大约、约摸），hơn（多），già（多一点），trên dưới（上下、左右），hàng（成）等。例如：

①Tôi đến Hà Nội đã gần hai năm rồi. 我到河内已经快两年了。

②Trong trận đánh ấy, quân ta tiêu diệt ngót 2 vạn quân địch. 在那次战斗中，我军消灭敌军近两万人。

③Đến dự hội nghị có vào khoảng 2 nghìn đại biểu. 参加会议的代表

大约有两千人。

④Còn độ một tuần nữa thì tôi sẽ làm xong việc này.　再有约一周的时间，我就能把那项工作完成了。

⑤Bây giờ đã hơn chín giờ rồi.　现在已经九点多了。

⑤Từ chỗ này leo lên đến đỉnh núi mất già nửa ngày.　从这里爬到山顶要花半天多的时间。

⑦Trường chúng tôi cách đây non một cây số.　我们学校离这儿不到一公里。

⑧Hôm nay đến tham gia lao động có trên dưới 2 trăm người.　今天来参加劳动的有两百人左右。

⑨Hàng nghìn người đến dự cuộc mít tinh hôm nay.　有成千的人来参加今天的集会。

在越语中，表示“大约”的词都放在数词的前边，但 hơn 用来表示时间的概数，而时点是整数时，hơn 放在时点的前面或后面均可；若时点中有零数，hơn 仍要放在时点的前面。要表达时段的概数，仍要把 hơn 放在时间词的前面。例如：

①Hơn chín giờ rồi.　九点多了。

②Chín giờ hơn rồi.　九点多了。

③Đã hơn 7 giờ 30, sắp đến giờ chiếu phim.　已经过了七点半钟，快到放电影的时间了。

④Tôi làm việc này đã hơn ba tiếng rồi, nhưng vẫn chưa xong.　这个活儿我已经干了三个多小时，但还没干完。

gần 和 ngót 的意思和用法大体相同，但是如果是说明时点的概数，就只能用 gần，不用 ngót。如：Bây giờ gần 3 giờ.（现在快三点了。）不能说 Bây giờ ngót 3 giờ.

hàng 有两个意思：一是放在 chục（十），trăm（百），nghìn（千），vạn（万），triệu（百万）等整数或 giờ（时），ngày（日），tuần（周），tháng（月），năm（年），thế kỷ（世纪）等时间名词以及一些度量衡单位的前面，表示已经达到了一个单位以上，强调数量多或时间长，近似汉语的“成”。例如：

①Trong câu lạc bộ có hàng trăm người.　俱乐部里有成百的人。

②Tôi đã sống hàng tháng trên biển.　我在海上已经生活了好儿个月了。

③Chúng tôi phải đi bộ hàng dặm đường.　我们要徒步走好几里地。

二是放在 ngày，tuần，tháng，năm 等时间名词的前面，表示每一个单位时间（也可写成 hằng）。例如：

①Hàng ngày sáu giờ tôi dậy.　我每天六点起床。

②Báo ra hàng tuần.　报每周出一期。

③Hàng năm ta kỷ niệm ngày Cánh mạng tháng Tám thành công.　每年我们都纪念八月革命胜利日。

2. 合用两个邻近的数目。如 ba bốn người（三四个人），bảy tám cái bàn（七八张桌子）。汉语中可以说“三五个”，但越语不说 ba năm cái，而用 dăm ba cái。汉语中不说“九、十个”，越语中，chín（九）和 mươi（十）可以连用，但在其前面一般要加上 khoảng（大约）或 chừng（约莫）如 khoảng chín，mươi người（大约九到十个人）。汉语中可以说“三四十”、“七八十”、“五六千”、“两三万”，越语也有相同的表示法。如 ba bốn chục（mươi）（三四十），bảy tám trăm（七八百），năm sáu nghìn（五六千），hai ba vạn（两三万）。汉语中还可以说“十二三人”、“二十七八岁”，越语表达这样的概数时，经常是把两个数目同时并列出来。如 mười hai mười ba người（十二三人），hai mươi bảy hai mươi tám tuổi（二十七八岁）。

3. 用 vài（một vài，vài ba，vài bốn），dăm（dăm ba，dăm bảy），mươi（mươi lăm，mươi mười lăm）表示。vài，một vài，vài ba 表示“二三个”，vài bốn 表示“三四个”；dăm，dăm ba 表示“三五个”，dăm bảy 表示“六七个”；mươi 表示“十来个”，mươi lăm，mươi mười lăm 表示“十几个”。如 vài ngày（两三天），vài ba cái（两三个），dăm ba người（三五个人），mươi đồng（十来元），mươi lăm tuổi đầu（才十几岁），mươi mười lăm năm nữa（再

过十几年)。

4. 把 mấy (几) 放在尚不能确定的数字的位置上。如 mấy chiếc áo (几件衣服), mười mấy con gà (十几只鸡), bốn mươi mấy ngôi nhà (四十几栋住房)。越语在表示概数"几十"的时候,习惯在 mấy 的后面用 chục, 不常用 mươi。如 mấy chục mẫu khoai (几十亩白薯), mấy chục vạn người (几十万人)。

(五) 不定数: 表示大量的不定数常用 nhiều, lắm, bao nhiêu。例如:

①Nhiều người muốn đi. 许多人想去。

②Lớp A có rất nhiều kinh nghiệm. A 班有很多经验。

③Anh này lắm chuyện quá. 他太多事了。

④Sao uống lắm thuốc thế? 为什么喝那么多药?

⑤Trải qua bao nhiêu năm đấu tranh gian khổ, nhân dân Trung Quốc mới giành được thắng lợi ngày nay. 经过多少年艰苦斗争,中国人民才赢得今天的胜利。

nhiều (多) 的前面可以加 rất (很), 后面可以加 lắm (很), quá (太), 如 rất nhiều (很多), nhiều người lắm (很多人), nhiều người quá (人太多了)。lắm 一般只能用 quá 修饰,放在 lắm 的后面。如 lắm chuyện quá (太多事了)。

表示小量的不定数用 ít, một ít, một tí (một tị), một chút。ít 是 nhiều 的反义词,表示"少"; một ít, một tí, một chút 表示"一些"、"一点"。một tí 和 một chút 基本相同,表示数量比 một ít 还要少些。例如:

①Ít người nói thế. 很少有人那样说。

②Chỉ còn lại một ít thôi. 只剩下一点了。

③Nhờ anh cho thêm một tí đường nữa. 劳驾你再给加点儿糖。

④Biếu chị một chút quà. 送你一点礼物。

表示有一定量的不定数用 một số, 相当汉语的"若干"、"一部分"、"有些"等。例如:

①Còn một số vấn đề chưa giải quyết.　还有些问题没有解决。

②Có một số người không đồng ý.　有一部分人不同意。

越语中有些表示整数的词，在某些具体语言环境中可以变为表示不定数的词。在一些成语、俗语中常这样用。如 ba（三）可以表示不值一提的少量。例如，Nói ba câu cho qua chuyện.（说几句应付一下。）有时 ba 又可以表示具有象征性的多数。例如，một cây làm chẳng nên non, ba cây chụm lại nên hòn núi cao.（独木不成林，三树聚成山。）再如 năm lần bảy lượt（三番五次），túm năm tụm ba（三五成群），trăm công nghìn việc（事情千百桩）。

（六）**全数**：表示全数常用 mọi，tất，cả，tất cả，hết cả，toàn，toàn bộ，toàn thể。

mọi 不能单独使用，只能放在名词前作定语，指全体事物。例如：

①Mọi việc đều xong cả rồi.　所有事都办妥了。

②Mọi người đều phải giữ bí mật.　人人都要保守机密。

mọi 放在时间名词如 hôm（天），ngày（日），năm（年），đêm（夜）等的前面，有"往常"的意思。例如：

Mọi hôm, cứ đến 8 giờ là chuông réo lên.　往常，每天一到八点铃就响了起来。

tất 只能单独使用作补语，不能放在名词前作定语，也不能单独作主语。例如：

Còn bao nhiêu thì mua tất.　剩下的就全包圆儿了。

cả 能直接放在无类别名词的前面，如 cả lớp（全班），cả năm（全年），cả gia đình（全家），cả làng（全村），cả dân tộc（全民族）等。cả 不能直接放在指动植物、书籍的名词前，中间一定要有单位词。如不能说 cả gà，cả tre，cả sách，必须说 cả con gà

(整只鸡), cả cây tre (整棵竹子), cả quyển sách (整本书)①。cả 也不能直接放在指物质和材料的名词（即第二种有类别名词）的前面，中间一定要有表示约定单位的单位词。如不能说 cả thịt, cả mật, cả gạo，必须说 cả cân thịt (整斤肉), cả bát mật (整碗蜜), cả bao gạo (整包大米)。cả 不能放在指人的名词前，无论中间是否有单位词。如既不能说 cả cha, cả bác sĩ，也不能说 cả người cha, cả anh bác sĩ②。cả 也不能放在综合名词的前面。如不能说 cả đồ đạc, cả giấy má。cả 与指具体东西的名词之间用或不用单位词均可，意思没有什么差别。如可以说 cả ghế (整个椅子), cả bàn (整张桌子)，也可以说 cả cái ghế, cả cái bàn。在上面这些场合，cả 都是表示全部一个单位。cả 后面若有表示具体数目的数词，则是表示该数目所表明的全数。如 cả hai gia đình (一共两家), cả ba con gà (一共三只鸡), cả hai bát mật (一共两碗蜜), cả hai thầy giáo (一共两位教师), cả ba chúng tôi (一共我们三个人), cả hai cái bàn (一共两张桌子)。cả 能单独作补语，不能单独作主语。如可以说 Tôi biết cả rồi. (我全都知道了。)，但不能说 Cả đều biết rồi。

tất cả 可以直接放在各类名词的前面。放在综合名词、指动植物、书籍、人（一般不放在指亲属关系的名词前）、物质与材料的名词前，表示包括所有单位的全数。如 tất cả đồ đạc (所有东西), tất cả gà (所有的鸡), tất cả cam (所有的柑子), tất cả sách (所有的书), tất cả bác sĩ (所有的大夫), tất cả thịt (所有的肉)。放在指具体东西的名词前，既可表示包括所有单位的全数，又可表示全部一个单位。如 tất cả ghế 既可以是“所有的椅子”，

---

① 有时指动物的名词是表示一个单位时，前面也可以直接加 cả。如 ăn cả lợn (吃整猪), được chia cả trâu (分到一整头牛)。

② cả người 可以说，这时 người 是指“身体”。如 ướt cả người (全身都湿了)。

又可以是“整个椅子”，这要从具体的语言环境中去判别。如 Tất cả ghế đều tập trung ở đây. 意思是“所有的椅子都集中在这里”，Mực đổ đầy tất cả ghế. 意思是“墨水洒满整把椅子”。当 tất cả 表示后一种意思时，与 cả 的意思相同。如“整个椅子”既可以说 tất cả ghế，也可以说 cả ghế。tất cả 放在无类别名词前，与 cả 的意思相同，都是表示全部一个单位。如 tất cả lớp（全班），tất cả dân tộc（全民族），tất cả làng（全村），tất cả chi đoàn（全团支部），tất cả gia đình（全家）和 cả lớp, cả dân tộc, cả làng, cả chi đoàn, cả gia đình 的意思一样[1]。如果要表示包括所有单位的全数，就必须在 tất cả 的后面加 các, mọi 或 những。如 tất cả các dân tộc（所有各个民族），tất cả mọi gia đình（所有的家庭），tất cả những làng ấy（所有的村子）。tất cả 直接放在单位词前，和 cả 直接放在单位词前，意思是一样的，表示全部一个单位。如 tất cả con gà（整只鸡），tất cả cây tre（整棵竹子），tất cả quyển sách（整本书），tất cả cân thịt（整斤肉），tất cả bát mật（整碗蜜）。指人的名词前若有单位词，单位词前不能直接出现 tất cả，如只能说 tất cả bác sĩ（所有的大夫），不能说 tất cả anh bác sĩ。tất cả 后面若有表示具体数目的数词，与 cả 表示的意思一样，都是指该数目表明的全数。如 tất cả hai gia đình（一共两家），tất cả ba con gà（一共三只鸡），tất cả hai bát mật（一共两碗蜜），tất cả hai anh bác sĩ（一共两位大夫），tất cả hai cái bàn（一共两张桌子）。tất cả 后面出现 những, các, mọi 是强调包括所有单位的全数。如 tất cả những quyển sách ấy（所有的这些本书），tất cả các

① 指时间和季节的名词要表示全部一个单位时，前面常用 cả，不用 tất cả。如常说 cả năm（全年），cả ngày（整天），cả mùa（全季度），不说 tất cả năm，tất cả ngày，tất cả mùa。若要表示包括所有单位的全数，前面可以用 tất cả các。如 tất cả các năm（所有年份），tất cả các mùa（各个季度）。

căn phòng (所有的房间), tất cả các lớp (所有各班), tất cả các bác sĩ (所有的大夫), tất cả những chiếc bàn ấy (所有的那些张桌子), tất cả mọi khó khăn (所有的困难), tất cả các phố xá (所有的街道)。tất cả 可以单独作主语和补语。例如：

①Tất cả ngồi im. 全体肃静，坐好。

②Tôi đã biết tất cả. 我全都知道了。

③Bác có bao nhiêu cam, tôi mua tất cả. 你有多少柑子，我全包圆儿。

hết cả 和 tất cả 的用法基本相同，但不如 tất cả 常用。例如：

①Anh ăn hết cả cơm rồi. 他把所有的饭都吃了。

②Hết cả mọi người đều biết chuyện đó. 所有的人都知道那件事。

③Hết cả nhà đều đi xem chiếu bóng rồi. 全家都去看电影了。

toàn 不能单独使用，必须直接放在名词前（多是汉语借词）。如 toàn dân (全民), toàn Đảng (全党), toàn thế giới (全世界)。

toàn bộ, toàn thể 的用法和 tất cả 基本相同。toàn thể 多指人，toàn bộ 多指事物。它们后面的名词多是双音节。如 toàn thể cán bộ (全体干部), toàn thể học sinh (全体学生), toàn bộ thiết bị (全部设备), toàn bộ máy móc (全部机器), toàn bộ thời gian (全部时间)。

越语中还有两个表示多数的词：những, các。它们除了作定语外，一般不能单独作其他句子成分，不能单独成句。在用法上要注意以下几点：

1. các 表示全数，những 表示不定多数或限定性全数。不定多数是指不确定数目的多数，限定性全数是指限定在某个范围内的全数。những 后的名词没有定语时，一定是不定多数，若有指示代词作定语一定是限定性全数，若有其他定语，则可能是不定多数，也可能是限定性全数，这要从表达意义的具体语言环境中去判断。例如：

①Các anh đi đâu đấy? （全数）你们去哪儿？

②Có những đêm Nho mài cho lừa ăn trong bóng tối.　(不定多数) 有的晚上，阿儒在黑暗中专心地给驴喂料。

③Những khu rừng ào ào như sóng bể.　(不定多数) 从一些林区中发出海涛般的呼呼声。

④Tôi biết những sinh viên này.　(限定性全数) 我认识这些学生。

⑤Vườn bách thú của Hà Nội có những con voi to.　(一般应看成不定多数) 河内动物园里有些大象。

⑥Thư gửi những người Pháp ở Đông Dương.　(限定性全数) 给印度支那法国侨民的信。

⑦Đây là những rạp chiếu bóng mới.　(被指代词 đây 确指，因此是限定性全数) 这是些新建的电影院。

当确定是表示限定性全数时，用 những 或 các 都可以。如 Dịch những câu sau đây ra Việt văn. (把下列句子译成越文) 一句中的 những 可以用 các 代替。

2. những 后的名词经常有定语，các 后的名词可以有，也可以没有定语。例如：

①Đó là những lẽ phải không ai chối cãi được.　这是无人可以否认的真理。

②Sáng hôm nay các anh chị lớp A tiếp tục lên lớp, chiều các anh chị tham gia lao động.　今天上午，A 班的同学继续上课，下午他们参加劳动。

3. các 不能直接放在指物质、材料和动植物的名词前，những 可以这样用。如不能说 các thịt, các vải, các gà, các tre, 但可以说 những thịt ấy (这些肉), những vải ấy (这些布) những gà ấy (这些鸡), những tre ấy (这些竹子)。

4. những 可以放在疑问代词 ai, gì, đâu 等的前面，表示多数，các 不能这样用。例如：

①Nhà anh có những ai?　你家里都有谁?

②Anh muốn mua những gì?　你想买些什么?

③Từ sáng đến giờ anh đi những đâu?　从早上到现在你都去了些什

么地方？

（七）**分配数**：表示分配数用 mỗi，từng。

mỗi 放在名词或单位词的前面，指全体中的任何个体，它们的后面还常带有其他数词，表示分配量。例如：

①Mỗi ngày chúng tôi học bốn giờ.　我们每天学习四小时。

②Mỗi người đọc một đoạn.　每人读一段。

③Mỗi quyển sách giá hai đồng.　每本书两元钱。

mỗi 还可以表示全数。例如：

①Mỗi việc đều phải dựa vào quần chúng.　每件事都要依靠群众。

②Mỗi người hãy sốt sắng tham gia và ủng hộ công cuộc phát động quần chúng …　人人要热情参加和支持发动群众的工作……

mỗi 可以和数词 một 连用，构成 mỗi một，有强调"每一个"的意思。例如：

Phát cho mỗi một người một khẩu súng.　发给每人一枝枪。

mỗi một 还有"唯一"的意思。例如：

Tôi chỉ có mỗi một quyển thôi.　我只有一本。

mỗi 还可以构成 mỗi năm một，mỗi ngày một，放在动词或形容词前作状语，说明随着时间的推移，事物变化程度的递增。例如：

①Số học sinh mỗi năm một tăng.　学生人数一年比一年增加。

②Khí trời mỗi ngày một lạnh.　天气一天比一天冷。

từng 放在名词或单位词的前面，表示"逐个"、"一个个"的意思。它还有另一个形式是 từng…một。例如：

①Anh hỏi từng người.　你一个人一个人地问。

②Chị ấy đếm từng cái một.　她一个一个地数。

③Chúng ta phải làm từng bước một, không nên hấp tấp.　我们要逐步进行，不应急躁。

（八）**序数**：表示序数的方法通常是在数词前加 thứ，số，

mồng。thứ 和汉语的“第”类似，表示根据一定标准排列出来的先后顺序。“第一”只能说 thứ nhất，不能说 thứ một，“第四”只能说 thứ tư，不能说 thứ bốn，“第二”通常说 thứ hai，有时也可以说 thứ nhì。số 和汉语的“号”类似，表示为了识别而编排的号码。mồng 和汉语的“初”类似，只用来表示一个月的前十天的日期。例如：vấn đề thứ nhất（第一个问题），khóa họp thứ tám（第八届会议），bài thứ tư（也可以说 bài số bốn）（第四课），năm thứ năm（第五年）；ký túc xá số 5（5 号宿舍），phòng số 23（23 号房间）đường số 9（9 号公路），cầu thủ số 5（5 号球员）；ngày 1 tháng 10（读作 ngày mồng một tháng mười）（10 月 1 日）

有些场合，表示序数是把数词直接放在名词之后，数词前面不加 thứ，số 等。例如：

排　行：chị hai（二姐），anh ba（三哥）

年月日：ngày 20 tháng 3 năm 1981（1981 年 3 月 20 日）

编　号：lớp ba（三班），tập bốn（第四集），hạng hai（二等），trang ba mươi（第 30 页），hiệp một（第一场）

有时在人名前加数词，用来表示排行。如 Hai Pha（坡老二），Tư Bền（卞老四）。

提问序数时用 thứ mấy，số mấy（十以下）和 thứ bao nhiêu，số bao nhiêu（十以上）。例如：

问：Hôm nay chúng ta học bài thứ mấy?　今天我们学第几课？

答：Hôm nay chúng ta học bài thứ bảy.　今天我们学习第七课。

问：Hôm nay chúng ta học bài thứ bao nhiêu?　今天我们学第多少课？

答：Hôm nay chúng ta học bài thứ mười lăm.　今天我们学第十五课。

问：Anh ở phòng số bao nhiêu?　　你住多少号房间?

答：Tôi ở phòng số 203.　　我住 203 号房间。

但在实际语言运用中，thứ mấy，số mấy 也可以提问十以上的序数。

附：度量衡、年月日、时刻、钱数的表示法

（一）度量衡的表示法（只包括日常交际中最常用的一些单位）：

长度：常用的单位是 mét（thước），ki－lô－mét（cây số）。

越　　语	公制符号	汉　　语
mét（thước）	m	米
ki－lô－mét（cây số）	km	千米（公里）

越语的 thước 是“公尺”，与汉语的“尺”（市尺）不同，翻译时如译“市尺”，要用 thước Trung Quốc，或折算成米。口语中，越语和汉语一样，mét 以下的单位可以省去不说。如汉语说“一米二”、“二米二五”，越语说（một）mét（或用 thước）hai，hai mét hai mươi nhăm。越语的 cây số 是“公里”，“华里”是 dặm，“英里”是 dặm Anh，“海里”是 hải lý。

重量：常用的单位是 gam，lạng，ki－lô－gam（ki－lô，cân），tấn。

越　语	公制符号	汉　语
gam	g	克
lạng（héc－tô－gam，trăm gam）	hg	百克
ki－lô－gam（ki－lô，cân）	kg	千克（公斤）
tấn	t	吨

越语的 cân 是“公斤”，翻译汉语的“市斤”要用 cân Trung Quốc，或折算成公斤。

面积：常用单位是 mét vuông（thước vuông），ki－lô－mét vuông（cây số vuông）。

越　语	公制符号	汉　语
mét vuông（thước vuông）	m^2	平方米（方公尺）
ki－lô－mét vuông（cây số vuông）	km^2	平方公里

地积：常用单位是 mẫu（越亩）、sào（越分）、mẫu tây（或 héc－ta，公制符号是 ha，公顷）。翻译中国的亩、分，要用 mẫu Trung Quốc，sào Trung Quốc，或折算成公顷（一公顷等于 15 中国亩）。

体积：常用单位是 thước khối（或 mét khối，公制符号是 m^3，立方米）。

容积：常用单位是 lít（公制符号是 l）（公升）。

（二）年月日的表示法：年月日连在一起的时候，汉越语的排法顺序正相反。

汉语：　　年　　月　　日（星期×）

越语：（thứ…）ngày…tháng…năm

例如：

汉　语：

1981 年 10 月 1 日（星期四）

越　语：

(thứ năm) ngày 1 tháng 10 năm 1981

提问月份用 tháng mấy；提问日子用 ngày mấy，问一号至十号这段时间用 mồng mấy；提问星期几用 thứ mấy。例如：

①Hôm nay (là) mồng mấy?　今天初几？

②Hôm nay (là) ngày mấy tháng mấy?　今天几月几号？

③Tháng này là tháng mấy?　这个月是几月？

④Ngày mai (là) thứ mấy?　明天是星期几？

（三）时刻的表示法：

1. 越语表示"×点×分"与汉语相同。例如：

六点五分　6 giờ 5 phút

七点二十五分　7 giờ 25 phút

八点三十分（八点半）8 giờ 30 phút (8 giờ rưỡi)

越语中没有"刻"，仍用 phút 表示。例如：

六点一刻　6 giờ 15 phút

七点三刻　7 giờ 45 phút

在口语中，"10 phút"以上的"phút"可以省去不说，如 6 giờ 20 phút，只说 6 giờ 20 就可以了。

2. 越语表示汉语的"差×分×点"时，小时（giờ）数放在前边，"差×分（kém × phút）放在后边。例如：

差五分七点　7 giờ kém 5 phút

差一刻八点　8 giờ kém 15 phút

在口语中，"kém x phút"中的"phút"可以省去不说。

3. 越语表示汉语的"×点正"，在小时（giờ）前或后加 đúng。

六点正　　　đúng 6 giờ　　　6 giờ đúng

十二点正　　đúng 12 giờ　　12 giờ đúng

4. 询问时刻用 mấy giờ。例如：

①Bây giờ mấy giờ rồi?　　现在几点了？

②Bây giờ 8 giờ rưỡi.　　现在八点半。

5. 一天二十四小时可分为五段，时间的划分大体如下：

时　　段	名　　称	举　　例
(1) 5 giờ——11 giờ	sáng（上午）	6 giờ sáng（上午六点）
(2) 11 giờ——13 giờ	trưa（中午）	1 giờ trưa（中午一点）
(3) 13 giờ——18 giờ	chiều（下午）	5 giờ chiều（下午五点）
(4) 18 giờ——22 giờ	tối（晚上）	10 giờ tối（晚上十点）
(5) 22 giờ——5 giờ	đêm（夜里）	2 giờ đêm（夜里两点）

（四）钱数的表示法：越语钱数以 xu（分）、hào（角）、đồng（元或盾）为单位。10 xu = 1 hào，10 hào = 1 đồng。例如：

三角七分　　　　ba hào bảy xu (3 hào 7 xu)

一元六角四分　　một đồng sáu hào bốn xu (1đ64)

口语中，最后一个单位可省去不说。这种情况下，một 读成 mốt，bốn 读成 tư。例如：

二角一分　　　　读 hai hào mốt

三元八角四分　　读 ba đồng tám hào tư

第八章　代词

一、代词的定义和作用

具有替代或指示作用的词叫代词。代词可以代替名词、动词、形容词、数词。代词不但可以代替词，而且可以代替词组或句子。使用代词是为了避免语言的重复，使我们说话或写作变得更简练。例如：

①Trước hết, cần phải đánh giá một cách tổng quát về tiếng Việt của ta, nhìn thấy chất của nó, gía trị, bản sắc, tinh hoa của nó … 首先，要对我们的越南语作综合的评价，看清它的本质，看到它的价值、本色、精粹……（nó（它）代替名词 tiếng Việt（越南语））

②Anh ấy phải đứng, còn chị thì không nên thế. 他一定得站着，你可不应该那样。（thế（那样）代替动词 đứng（站着））

③Mấy ngày giáp tết, cả làng nhộn nhịp, rộn ràng. Ở nhà Ngoan cũng vậy. 临近春节那几天，全村都热闹忙碌起来，阿顽家也是如此。（vậy（这样）代替形容词 nhộn nhịp（热闹）、rộn ràng（忙碌））

④Tỉnh anh có 70 vạn dân。Tỉnh tôi cũng có bấy nhiêu dân. 你省有70万人，我省也有那么多人。（bấy nhiêu（那么多）代替数词 70 vạn（70万））

⑤Số trí thức tham gia Việt Minh ngày một đông … họ đã tỏ ra nhiệt thành *yêu nước* và *trọng* kỷ luật của đoàn thể. 参加越盟的知识分子越来越多……他们热爱祖国，遵守组织的纪律。（họ（他们）代替词组 trí thức tham gia Việt Minh（参加越盟的知识分子））

⑥Bên trong, đồng bào ta phải đoàn kết chặt chẽ, đoàn kết rộng rãi và

thật sự. Thế cũng chưa đủ … 在内部，我国同胞要紧密团结，要广泛和真正地团结。这样还不够……（thế（这样）代替“Bên trong … thật sự”这个句子）

二、代词的分类

代词可分为人称代词、指示代词、疑问代词三类。

（一）人称代词：代替人或事物的名称的代词叫人称代词。越语中通常用的真正的人称代词见下表：

人称＼数	单　　数	多　　数
第一人称	tôi，tao，tớ	chúng tôi，chúng ta，chúng tao，chúng tớ，ta
第二人称	mày	chúng mày，chúng bay，bay
第三人称	nó，hắn，y	chúng nó，họ，chúng

下面把每个人称代词的用法加以简略的说明。

tôi：第一人称不分性别的单数代词。对朋友或同志自称时用，对一般非亲属的长辈、小辈自称时也可以用。例如：

…anh đem việc các anh em phu mới bàn với cụ. Cụ Tài Kha nói：

——Được，việc ấy tôi có thể nhận được. 他把新工人的事提出来与老柯商量。司机老柯说：“行，这件事我可以承担。”

上面例句中的 tôi 是非亲属的长辈对小辈自称。

Nó（một em bé）đưa ra hai củ dong：

——Tôi cho bác cái này. 他（小孩）拿出两块黄精说：“我把这个给您。”

上面例句中的 tôi 是非亲属的小辈对长辈自称。

tớ：第一人称不分性别的单数代词。对亲密的朋友自称时

用，小孩之间自称时也用，带有亲昵的感情色彩。自称用 tớ 时，对称用 cậu。例如：

Các cậu đã nói thế, để tớ nghĩ xem đã. 既然你们这么说，那让我再想想。

tao：第一人称不分性别的单数代词。一般是对自己所轻蔑的人或所憎恨的人自称时用（例如对敌人，旧社会主人对仆人，官吏对百姓等）；长辈对小辈自称时也可以用；有时对十分亲密的朋友自称时也可以用；跟别人吵架自称时也用。例如：

①Giặc bảo："Mày nói thì tao tha". Chị Cúc chửi："Tao giết Việt gian, chúng mày muốn làm gì tao thì làm…" 敌人说："你说了我就放你。"阿菊骂道："我杀了越奸，你们想把我怎么着就怎么着好了……"

②Một hôm bà cụ về có vẻ buồn bã không vui như mọi ngày："Con người ta thì bảy tám tuổi đã đi chăn trâu, chăn dê được. Còn mày thì tao chả trông nhờ gì được nữa! …" 有一天，老母回来，面带愁容，不像平日那么高兴。她说："人家的孩子七八岁就能放牛、放羊了，可你，我什么也指望不上！……"

mày：第二人称不分性别的单数代词。凡是自称用 tao 的场合，对称就用 mày。

nó：通常用作第三人称不分性别的单数代词。可以代人，代动物或事物。指人时是一种不很礼貌的称呼，一般只有在指称小辈或自己所轻蔑的人时才用。有时也可以指敌人。nó 有时也可用作第三人称多数代词。例如：

①Thằng ấy, tôi bảo nó làm việc ấy mà mãi nó không làm. 他呀，我让他干的那件事他就一直没干。

②Nó có đuôi không? 它有尾巴吗？

③Mỗi từ mang một hay nhiều ý nghĩa, phải dùng đúng nghĩa của nó. 每个词有一种或多种意义，必须正确使用它的意义。

④Bọn địch đem hơn một ngàn linh trên tỉnh về. Nó xục vào các làng lùng bắt người hoạt động cách mạng. 敌人派兵一千多人从省城下来，冲进各

个村庄，搜捕革命者。

随着语言的发展，现在 nó 也可以指抽象的事物。例如：

Cách mạng tháng Tám Việt Nam là một cuộc cách mạng giải phóng dân tộc. Mục đích của nó là làm cho dân tộc Việt Nam thoát khỏi ách đế quốc, làm cho nước Việt Nam thành một nước độc lập.　越南八月革命是一次民族解放革命，它的目的是使越南民族摆脱帝国主义枷锁，使越南成为一个独立的国家。

hắn：第三人称不分性别的单数代词。使用场合大体与 nó 相同，但只能代人（多用于男性），不能代物。例如：

①Đầu tiên hắn còn cho mõ đi rao.　最初他还派梆子手去吆喝。

②Vợ nó béo như gấu, người ngoài gọi hắn là mụ béo.　他老婆胖得像狗熊，别人叫她胖婆娘。

y：第三人称不分性别的单数代词。只能代人，不能代物。贬义词，但感情色彩不如 nó 那样强烈。多用于书面语。例如：

Bảo y mai phải trở lại.　告诉他明天一定要回来。

chúng ta, chúng tôi：都是第一人称不分性别的多数代词。chúng ta 包括说话和听话的人，近似汉语的"咱们"，称作包括式。chúng tôi 不包括听话的人，称作排除式。例如：

①Chúng tôi cố gắng học tập các đồng chí.　我们努力向你们学习。

②Chúng ta đi đi, anh Hoàng ơi!　喂，阿黄，咱们走吧！

有时，说话人为了表示礼貌或谦虚，也有把 chúng tôi 作为第一人称单数代词用的。例如：

Chúng tôi xin trình bày thêm để các đồng chí rõ.　我再进一步说明一下，便于同志们了解。

chúng tao, chúng tớ：都是第一人称不分性别多数代词。只包括说话的人，不包括听话的人。使用场合分别与 tao, tớ 相同。

ta：通常是作第一人称不分性别的多数代词。包括说话和听

话的人，常作定语，在口语中可单独使用。例如：

①Quân ta tiến mạnh như vũ bão. 我军似潮水般大踏步前进。

②Nước ta là một nước đông người nhiều của. 我国是一个人口众多，物产丰富的国家。

③Ta đi ăn cơm đi! 咱们吃饭去！

ta 作定语有时还有“国产”、“本土”的意思。如：vải ta (土布)，táo ta (酸枣)，hàng ta (国货)。

ta 有时也可以作第一人称单数代词。一种是表示傲慢态度的自称或对十分亲密的朋友的自称（比用 tao 文雅些），一种是在日记中或心中暗想时的自称。例如：

①Làm sao con khóc? Nói cho ta nghe. 孩子，你为什么哭呀？说给我听听。

②Ta không muốn đi. 我不想去。

③Anh tự bảo mình: Ta không thể nào viết ra đây những lời suông sẽ. 他自己叮嘱自己：咱不能在这上面写些空话。

ta 还可以放在家族称谓词之后，作第三人称单数代词用。例如：

Cô ta sẽ đến ngay. 她就来。

bay, chúng bay, chúng mày：都是第二人称不分性别多数代词。凡自称用 tao, chúng tao 时，对称就用这些代词。bay 有时可作第二人称单数代词，与 mày 相同。

chúng, chúng nó, họ：都是第三人称不分性别多数代词。chúng, chúng nó 带有不尊重或轻蔑之意，因此一般只用以指称小孩或自己看不起的人，也可指称敌人。họ 没有褒贬之分。chúng nó 还可以指称动物，chúng 除指称人外，还可以指称动物和事物，họ 只能指称人。例如：

①Bọn đế quốc tham lam vô hạn, chúng muốn xâm chiếm khắp mọi nơi. 帝国主义贪婪无比，他们企图侵占所有地区。

②Bắn tan xác những máy bay địch khi chúng vừa xâm phạm bầu trời của

Tổ quốc. 当敌机刚侵入祖国领空时就把他们击毁。

③Thấy anh vào, đàn ong bay ra, nhưng chúng chẳng mừng rỡ mà cũng không xua đuổi. 见他进来了，一群蜜蜂飞了出来，它们不高兴，但也不赶他走。

④Mấy con chó này chúng nó khôn lắm. 这几只狗，它们灵着呢。

⑤Những người ấy muốn người ta đi theo họ. 那些人想让人们跟着他们走。

以上是越语中真正的人称代词。越语还有一种称谓方法，就是用家族称谓名词作人称代词，这种方法应用范围很广，而且很复杂。其中最常用的有 anh，chị，ông，bà，cụ 等。

anh，chị：anh 在家族称谓中是“哥哥”，作人称代词用时是男性单数；chị 在家族称谓中是“姐姐”，作人称代词用时是女性单数。anh，chị 常用作第二人称，同辈之间互称时用。在书面语中，还经常被用作第三人称。在某些特殊场合（如哥哥对弟弟自称，丈夫对妻子自称或青年人对小孩说话时自称等），还可以用作第一人称。例如：

①Em bé, ra đây chơi với anh. 小朋友，来和我一起玩。（第一人称）

②Anh học ở trường nào? 你在哪个学校上学？（第二人称）

③Nói xong, anh đứng dậy ra về. 他说完就站起来走了。（第三人称）

anh，chị 的多数是 các anh，các chị，使用场合与 anh，chị 相同。anh，chị 的第三人称单数是 anh ấy，chị ấy，第三人称多数是 các anh ấy，các chị ấy。在表示傲慢态度的自称时，第一人称多数也可以用 chúng anh，chúng chị，但这种使用方法已逐渐减少。

ông，bà：ông 在家族称谓中是“爷爷”、“外公”，作人称代词用时是男性单数；bà 在家族称谓中是“奶奶”、“外婆”，作人称代词用时是女性单数。ông，bà 常用作第二人称，成年人同辈之间互称或年青人对成年人对称时使用，但使用率已在下降，逐

步为 anh，chị 所代替。在外交场合，ông，bà 仍常使用，ông 相当现代汉语的“先生”，bà 相当“女士”。在书面语中或家族称谓中，ông，bà 可指第三人称单数。在家族称谓中，祖父母辈对孙辈自称也可用 ông，bà。生气时，粗鲁的自称也可用 ông，bà（这种场合对称用 mày）。

ông，bà 的多数是 các ông，các bà，使用场合大体上与 ông，bà 相同。经常使用的 ông，bà 的第三人称单数是 ông ấy，bà ấy，第三人称多数是 các ông ấy，các bà ấy。在表示傲慢态度的自称时，第一人称多数可以用 chúng ông。

cụ：cụ 在家族称谓中是“曾祖父母”，作人称代词用时是不分性别的单数，常用作第二人称，在对称自己所尊敬的、上了年纪的人时使用。在书面语中或家族称谓中，cụ 可指第三人称单数。在家族称谓中，曾祖父母对曾孙辈自称也可用 cụ。

cụ 的多数是 các cụ，使用场合与 cụ 相同。经常使用的 cụ 的第三人称单数是 cụ ấy，第三人称多数是 các cụ ấy。cụ 本身不分性别，如果要明确指出性别时可用 cụ ông，cụ bà 或 ông cụ，bà cụ。cụ ông，cụ bà 有两个意思：一是曾祖父、曾祖母；另一个意思是尊称对方的父亲或母亲，或尊称老年人。如问候对方父亲或母亲时常说 Cụ ông（cụ bà）nhà ta khỏe chứ!（令尊〈令堂〉身体好吗?）ông cụ，bà cụ 只是指称老年人。

越语中家族称谓名词都可以起人称代词的作用。除了上面提到的，还有 bác（伯父母），chú（叔），cô（姑），cậu（舅），mợ（舅母），thím（婶），dì（姨），em（弟，妹），cháu（侄子，侄女），con（儿子、女儿）……这些词的使用有以下几个特点：

第一，都可以用作第一、第二、第三人称，只有在具体的语言环境中才能辨别出来。例如：

①Hôm nay con đi học không?　孩子，今天你去上学了没有？

Con vừa đi học về đây.　我刚放学回来。

②Ngày mai chủ nhật cháu đến thăm chú nhé. 明天是星期日，我来看望叔叔。

③Sáng mai chú có việc phải vào phố, cháu đến ăn cơm chiều với chú nhé. 明天早上叔叔有事要进城，你来和叔叔一起吃晚饭吧。

④Thím ơi! Sao chú bảo cháu đến ăn cơm với chú mà chú lại không ở nhà. 婶婶，叔叔让我来和他一起吃饭，为什么他又不在家呀!

⑤Cháu ngồi chơi đây chờ thím làm cơm cho mà ăn。Chú đi ra phố rồi. 你坐着，婶子给你做饭吃。你叔叔上街了。

第二，这些词可分为男性、女性、不分性别三种。

男性：ông（祖父），thầy（父亲、师傅），chú（叔），cậu（舅）anh（哥哥），bố（父亲），cha（父亲）

女性：bà（祖母），mẹ（母亲），u（娘），cô（姑），thím（婶），mợ（舅母），dì（姨），chị（姐姐）

不分性别：cụ（曾祖父母），bác（伯父母），em（弟，妹），con（子女），cháu（侄子女）

第三，在家族中，自称或称别人都必须根据亲属关系来称呼。如子女对父亲说话自称用 con（子女），对称要用 bố（父亲）（或 thầy，cậu 等）。已经有了子女的人，则一般都依照子女在家族中的辈别去称呼别人。如对称哥哥为 bác（伯），称弟弟为 chú（叔），称父亲为 ông（祖父），称母亲为 bà（祖母），称妻子为 mợ（妈）；他称自己的弟弟为 chú nó（他叔），称妹妹为 cô nó（他姑）。有时用听话者的身份来他称。如和自己平辈人说话，称自己的儿女为 cháu（侄）；和自己儿女平辈的人说话，称自己的儿女为 em（弟妹）。

第四，越语中的谦称和尊称非常清楚。如青年人对老年人自称 cháu（侄），对称 cụ（老大爷）或 bác（伯），同辈之间，自称 em（弟妹），对称 anh（哥哥）或 chị（姐姐），学生对老师自称 em（弟妹），对称 thầy（师傅）（或 cô（姑））。再如问及对方的丈夫用 anh ấy（那位哥哥），问及对方的妻子用 chị ấy（那位姐姐）；和

对方谈话时，提及自己的丈夫或妻子用 nhà tôi（我家里的），问到对方的父母用 hai cụ nhà ta（二老），cụ ông（cụ hà）nhà ta（令尊（令堂））。例如：

问：Hai cụ nhà ta mạnh khỏe cả chứ?　二老都健康吧？

答：Cảm ơn anh, hai cụ tôi mạnh khỏe lắm.　谢谢，两位老人都很健康。（回答时 hai cụ 后不能加 nhà ta）

第五，em（弟妹），con（子女），cháu（侄子女）变为多数时，如果是第一人称则在前面加 chúng 如 chúng em，chúng con，chúng cháu；如果是第二、第三人称则在前面加 các，如 các em，các cháu，các em ấy，các cháu ấy。其他的词变多数时，无论第一、第二或第三人称都在前面加 các。（chúng ông，chúng anh，chúng chị 等特殊情况除外）。例如：

问：Các cháu đi đâu về đây?　你们（指侄辈）从哪儿回来？

答：Chúng cháu vừa đi học về.　我们刚放学回来。

越语中 đồng chí（原意是"同志"）也可以作第二人称不分性别单数代词用，指称革命同志。đồng chí 的多数是 các đồng chí。第三人称单数是 đồng chí ấy，多数是 các đồng chí ấy。

越语中还有几个较特殊的人称代词：mình，tự，người，ngài，người ta，nhau。下面分别加以说明。

mình：本来是名词，意思是"身体"。如 Mình anh ta gầy quá!（他的身体太瘦了！）　mình（một mình）还有"独自"的意思。如 Có mình anh đi thôi à!（就你一个人去啊！）Không ai đi thì tôi đi một mình vậy.（没人去，只好我一个人去了。）

mình 作为人称代词经常是复指主语（或兼语），近似汉语的"自己"，它的人称、性、数都随着主语（或兼语）变化。例如：

①Anh chỉ trách người chứ không trách mình.　他只是责怪别人，从不自责。

②Lúc tỉnh dậy, tôi mới biết mình nằm mê.　醒来时，我才知道自己

在作梦。

③Cũng còn một số đồng chí chưa nhận rõ khuyết điểm của mình. 也还有一些同志没有认识自己的缺点。

在日常口语中对亲密朋友自称或写日记时自称也可以用mình。例如：

①Cậu cho mình mượn tờ báo. 你把报纸借给我。

②Mình không muốn đi, nhưng anh ấy cứ kéo mãi. 我不想去，可他老拉着我去。

mình 还可以作第二人称单数代词，但只有在夫妻之间对称时才用。例如：

Mình là "đồng chí" thì phải phê bình chứ lại mà theo cái sai ấy à? 你是"革命同志"就该批评这种错误，难道还能跟着这种错误干不成？

在民间文学中，mình 还可以用作亲密的对称，这时，自称用 ta。例如：

Mình về mình nhớ ta chăng

Ta về ta nhớ hàm răng mình cười (ca dao) 你回去还想着我吗？我回去想着你的笑容。(民谣)

chúng mình 和 chúng ta 意思相同，但语气亲热。

tự：是起复指作用的人称代词。它常放在动词之前，有两个意思：一是表示主体发出的动作又反及主体，如 tự hỏi（自问）。这种场合也常用"tự＋动词＋mình"的形式。二是表示"本人亲自做什么"的意思，如 tự chép（自己抄写）。这种场合也常用"tự＋动词＋lấy"或"动词＋lấy"的形式。例如：

①Ta phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà? 我们要问问自己，为祖国作了些什么？

②Tôi làm lấy bài toán, không cần người giảng. 我自己作算术题，不需要别人讲解。

③Thôi anh bận tôi tự làm lấy đây. 算了，你忙我就自己干吧。

④Chị ấy tự may lấy quần áo.（或 tự may quần áo lấy）她自己作衣服。

tự 和 mình 还可以合起用，意思与 tự 基本相同，但有强调的作用。例如：

Anh bận, tôi tự mình làm lấy cũng được.　　你忙，我自己干也行。

người：第二、第三人称单数代词，但常用作第三人称，指称自己最尊敬的人，书写时，头一个字母要大写。例如：

Hồ Chủ tịch thường mặc bộ quần áo ka-ki, đi giầy vải đen. Tóc Người đã hoa râm …　胡主席经常穿一套卡叽布衣服，穿双黑布鞋。他头发斑白。

người 不大写时常与 các 结合，组成第二人称多数代词，表示轻蔑的态度。例如：

Thế thì tùy các người.　　那就随你们的便吧。

ngài：常用作第二人称单数代词，一般只用在外交场合，表示尊敬的态度，相当汉语的"阁下"，书写时，头一个字母要大写。例如：

Tôi lấy làm vui mừng được hiết Ngài tới Hà Nội.　　我为阁下抵达河内而感到高兴。

người ta：是一个泛指人称代词，不确指某人，可以是单数，也可以是多数。例如：

Người ta sống trên đời không thuộc về giai cấp này thì thuộc về giai cấp khác.　　人生在世，不属于这个阶级就属于那个阶级。

有时 người ta 也可以是确有所指，不过说话的人没有把所指的人明显地说出来罢了。这时常用作第一人称或第三人称，口语中用的多，表示讽刺、怨恨、生气等态度。例如：

①Người ta đã chuẩn bị cho anh xong cả rồi, sao anh lại không đi?　人家都已经为你准备好了，你为什么又不去了？

②Đưa đây cho người ta!　给人家拿过来！

nhau：是起交互作用的人称代词。一般是放在动词后边，表示各方之间进行相同的动作，或表示行动互相配合。可以指称人，也可以指称事物。例如：

①Ta nên giúp đỡ nhau.　我们应该互相帮助。

②Chúng tôi nói chuyện với nhau.　我们在一起谈话。

③Bấy nhiêu câu hỏi kế tiếp nhau quấy rối ở trong óc ……　多少个问题一个接一个地在脑海萦绕……

有时 nhau 可以放在单数主语之后，但主语后边的动词所表示的动作必须是有来有往的行为。例如：

①Anh đừng cãi nhau với nó nữa.　你别再跟他争吵了。

②Thằng ấy tệ quá, nó chỉ đi chửi nhau, đánh nhau cả ngày.　那家伙太坏了，整天就是骂人、打架。

nhau 还可以作表示领属关系的定语，这时常要用介词 của。例如：

①Họ biết rõ tình hình của nhau.　他们相互之间很了解。

②Chúng tôi quan tâm đến đời sống của nhau.　我们在生活上互相关心。

（二）指示代词：用以区别或指示人或事物的代词叫指示代词。常用的有：này，ấy，nọ，đây，đấy，đó，kia，kìa，bây giờ，bấy giờ，bấy nhiêu，bây nhiêu，vậy，thế。下面分别加以简略说明。

này：指离说话人近的人或事物。在现代越语中，只用作名词或单位词的定语，不单独作主语。例如：

①Tôi không biết việc này.　我不知道这件事。

②Tôi mua được hai quyển sách rất hay, quyển này tặng anh nhé.　我买到了两本很好的书，这本送给你。

在古典作品中，này 可以单独作主语。例如：

Này chồng, này mẹ, này cha, Này là em ruột, này là em

dâu. 现在她的父母丈夫，还有胞弟夫妇，一家齐全。（金云翘传）

在现代越语中，这种场合都要用 đây。này 也不单独作补语，只是在与 nọ，khác，kia 成对合用时才能作补语。例如：

Bà ta lại nói này nói nọ. 她又在说这说那。

ấy：指离说话人远的人或事物，或指前面已经提到过的人或事物。它常用作定语，也可单独作主语，但不常见。例如：

①Tôi không quen người ấy. 我不认识那个人。

②Dạo ấy，tôi còn bé. 那时，我还小。

③Ấy cũng là một lẽ. 那也是个理儿。

ấy 不单独作补语、状语。如不能说 Tôi mua ấy. Tôi ngồi ở ấy，必须说 Tôi mua cái ấy.（我买那个。）Tôi ngồi ở đấy.（我坐在那儿。）

nọ：指不在说话人面前的人或事物。常作定语。例如：

①Hôm nọ，tôi đi vắng. 那天，我不在家。

②Tôi không quen người nọ. 我不认识那个人。

đây：指说话人所在的处所或所指及的处所，也可指离说话人近的人或事物，还可指当前的时间。đây 可以作主语、谓语、状语、补语，很少作定语。例如：

①Đây là đài phát thanh Hà Nội. 这里是河内广播电台。

②Đây là bạn tôi. 这是我的朋友。

③Chúng tôi học ở đây đã gần một năm rồi. 我们在这里学习已经快一年了。

④Hà Nội đây. 河内在这儿。

⑤Quyển sách của anh tôi để đây nhé! 我把你的书放在这儿啦！

⑥Sau đây sẽ có điện trong làng. 这以后村里就要有电了。

đấy：指离说话人远的处所或说话人以前提到过的处所，也可指离说话人远的人或事物，或者前面已经谈到过的人或事物，还可指前面谈到过的时间。đấy 可以作主语、谓语、状语、补

语，很少作定语。例如：

①Anh đến đấy mà lấy.　你到那里去取。

②Ga Bắc Kinh là một ga lớn nhất ở Bắc Kinh, xe tốc hành đều chạy từ đấy.　北京站是北京最大的车站，快车都从那里开出。

③Đấy là một ý kiến hay.　那是一个好意见。

④Anh xem, nó đấy mà.　你看，他就在那儿。

⑤Bắt đầu từ đấy hắn ốm.　从那时起他就病了。

đó：是 đấy 的同义词，与 đấy 的用法基本相同，但它可以作定语。例如：

①Việc đó, chúng tôi chưa biết.　那件事我们还不知道。

②Đó là chuyện tháng sau.　那是下个月的事。

③Từ đó, dân ta càng cực khổ, nghèo nàn.　从那时起，我国人民更加困苦、贫穷。

kia：指离说话人和听话人都远的处所、人或事物。常作定语，也可作主语、谓语、补语。例如：

①Cái này đẹp hơn cái kia.　这个比那个好看。

②Người này là người Mông Cổ, người kia là người Triều Tiên.　这位是蒙古人，那位是朝鲜人。

②Kia là cái gì?　那是什么？

④Ai ngồi kia?　谁坐在那儿？

⑤Cái vé kia kìa.　票在那儿。

kia 放在"một + 名词"之后，有时是不确指。如 một ngày kia 是"有那么一天"的意思，một làng kia 是"有那么一个村子"的意思。

kìa：指离说话人和听话人更远的处所、人或事物。例如：

①Kìa con rắn!　那有条蛇！

②Anh Hoa kìa.　阿花在那儿。

bây giờ：指当前的时间。常作状语，也可作主语、定语。例如：

①Bây giờ anh ấy đang làm bài, không đi được.　现在他在做功课，

去不了。

②Bây giờ phụ nữ không nhuộm răng nữa.　现在妇女不染牙了。

③Bây giờ là tám giờ.　现在是八点钟。

④Thời đại bây giờ là thời đại nguyên tử.　现在的时代是原子时代。

在口语中，bây giờ 还可以指某事即将发生的时间，常放在句尾。例如：

Không giải quyết ngay thì việc đó sẽ hỏng bây giờ đây.　不立即解决，那桩事会马上告吹的。

bấy giờ：指已经提到过的时间，近似汉语的“当时”、“那时”。常指已经过去的时间，也可指将来的时间。bấy giờ 常作状语，也可作主语、定语。例如：

①Bấy giờ tôi đang ở Hà Nội.　当时我正在河内。

②Bấy giờ là năm 1945.　当时是 1945 年。

②Thời kỳ bấy giờ, ta đã giành được độc lập.　那个时期，我们已取得独立。

④Làm xong việc đó, bấy giờ sẽ hay.　做完这件事后，到那时再说。

bấy 可以在 từ bấy đến giờ (nay)（从那时到现在）这样的关联词结构中单用，意思和 bấy giờ 相同。

Bấy lâu（或 bấy nhiêu lâu）：指已经过去的时段。例如：

Chúng tôi đã chờ đợi bấy lâu.　我们已经等了那么久。

bấy nhiêu：指已经提到过的数量，近似汉语的“那么多”。它像数词一样，可以作定语（放在名词前边），也可以作主语、谓语、补语。例如：

①Bấy nhiêu việc đã chiếm hết cả thì giờ rồi.　那么多的工作已经把时间全占用了。

②Bấy nhiêu chỉ đủ để dùng trong một ngày.　那么多只够一天用的。

③Số lượng dụng cụ tôi xin là bấy nhiêu đấy, các đồng chí có thể cung cấp được không?　我要的工具就那么多，你们能够供应吗？

bây nhiêu：指说话人当面所谈及的数量，近似汉语的“这么

多"。例如：

Anh chỉ chép được có bây nhiêu trang thôi à? 你就只抄了这么些张啊?

thế：用以指代动作、性状、方式等。可以代替一个词，也可代替一个词组、一个句子或一段话。它可以单独作谓语，也常用状语，也可作主语、补语、定语。例如：

①Sao lại thế? 为什么又是那样呢?

②Sao anh vui thế? 你为什么那么高兴?

③Thế có lạ không? 那怪不怪?

④Hôm qua anh mua được một quyển từ điển Việt Nam mới xuất bản phải không? 昨天你买了一本新出版的越南字典是吗?

Ai bảo thế? 谁说的?

⑤Trời mưa suốt ngày, vì thế tôi không đi đâu cả. 整天下雨，因此我哪也没去。

thế này 也是指示代词，与 thế 的区别是：thế 指已经提到过的事物，thế này 是指将要提到的事物或眼前发生的事情。例如：

①Ý kiến của tôi là thế, các anh xem có đồng ý không? 我的意见就是那样，你们看看是否同意?

②Ý kiến của tôi là thế này: Lớp ta đi trước, còn lớp hai đi sau. Các anh xem có đồng ý không? 我的意见是这样的：咱们班先去，二班后去，你们看看是否同意?

③Hôm nay mưa to thế này thì đất bở lắm đấy. 今天下这么大的雨，土松着呢。

vậy：是 thế 的同义词，用法与 thế 相同。thế 近似汉语的"那样"、"那么"，vậy 近似汉语的"这样"、"这么"。例如：

Tôi vui, chị ấy cũng vậy. 我高兴，她也一样。

指示代词可以成对合用，用作对举，不确指某人或某事物。常用的成对指示代词有：

này——nọ　　này——kia　　kia——nọ　　này——khác

đây——đó ấy——nọ thế này——thế nọ thế này——thế kia thế kia——thế nọ

例如：

①Anh ta hết nhìn bên này lại nhìn bên nọ. 他看完这边又看那边。

②Bà ta lại nói thế này thế nọ. 她又说这说那的。

③Đi cho biết đây biết đó. 到外头走走，为的是这也知道些，那也知道些。

（三）疑问代词：用来提出问题的代词叫疑问代词。最常用的有：ai, gì, nào, đâu, bao lâu, bao giờ, bao nhiêu, mấy, thế nào, sao。下面分别简略加以说明。

ai：问所要知道的人。ai 可以作主语、谓语、定语、补语，还可以放在 những 的后面。例如：

①Ai bảo anh thế? 谁对你那么说的？

②Anh gọi ai? 你叫谁呢？

③Chị ấy là ai? 她是谁？

④Nhà có những ai? 家里都有谁？

gì（中部方言用 chi）：问所要知道的事物。它可以作谓语、补语、定语，但一般不作主语。可以放在 những 的后面。例如：

①Mục đích thi đua ái quốc là gì? 爱国竞赛的目的是什么？

②Anh hỏi gì ạ? 你问什么呀？

③Chị có việc gì? 你有什么事？

④Anh ấy nói những gì với chị? 他对你说了些什么？

nào：问所要知道的人或事物。它只能作定语。用 nào 发问时，要求回答者在一定的范围内加以选择。nào 与 gì 不同，gì 问的比较广泛，不要求回答者在一定范围内选择。例如：

①Tôi có hai quyển sách, anh thích quyển nào? 我有两本书，你喜欢哪一本？

③Chúng tôi đi đường nào? 我们走哪条路？

③Anh nào khỏe nhất? 哪个人最壮？

表示方向和时间的名词在语言的实际运用中经常放在 nào 之前，而不常放在 gì 之前，这正是因为在人们的概念中，方向和时间已经有一定的范围。如常见 phía nào（哪个方向），bên nào（哪边），đằng nào（哪个方而），ngày nào（哪天），buổi nào（哪段时间），giờ nào（哪个时辰）……

đâu：问所要知道的处所。它可以作补语，状语，也可以作主语、谓语。例如：

①Các anh đi đâu?　你们去哪儿?

②Anh ở đâu về?　你从哪儿回来?

③Đâu là chỗ dựa của ta?　哪里是我们可以依靠之处?

④Chỗ anh vừa nói là đâu hả anh?　你刚说的是什么地方?

⑤Nhà anh đâu?　你家在哪儿?

đâu 也可以放在 những 的后面。例如：

Từ sáng đến giờ anh đã đi những đâu?　从早晨到现在，你都去了哪些地方?

bao lâu, bao giờ：问所要知道的时间，bao lâu 指时段，bao giờ 指时点。例如：

①Anh đến Bắc Kinh đã bao lâu?　你到北京多久啦?

②Còn bao lâu nữa thì các anh tốt nghiệp?　还有多久你们就毕业了?

③Bao giờ anh tốt nghiệp?　你什么时候毕业?

④Anh đến Hà Nội bao giờ?　你是什么时候到河内的?

问已经过去的时点时，bao giờ 放在句尾，问未来的时点时，bao giờ 放在句首。问钟点要用 mấy giờ，不能用 bao giờ。

bao nhiêu, mấy：问所要知道的数目。mấy 常用于问十以下的数目，bao nhiêu 常用于问十以上的数目。例如：

①Năm nay em mấy tuổi?　（问小孩）今年你几岁啦?

②Năm nay ông bao nhiêu tuổi?　（问成年人）今年你多大年纪啦?

bao nhiêu, mấy 放在名词前边是问数量，放在名词后边（或放在“名词 + thứ（số）”的后边）是问序数。例如：

①Còn mấy ngày mới xong?　还得几天才能完?

②Hôm nay ngày mấy?　今天几号?

②Ta đã học được mấy bài?　我们已经学了几课了?

④Hôm nay ta học bài số mấy?　今天我们学第几课?

⑤Lớp các anh có bao nhiêu người?　你们班有多少人?

⑥Anh ta là người thứ bao nhiêu đến đây hỏi việc này?　他是来问这件事的第多少个人?

bao 也是问数量的疑问代词，但在现代越语中（尤其是北部方言）已很少单用，多为 bao nhiêu 所代替。南部方言可以说 bao to（多大），bao dài（多长），bao sâu（多深）等，北部方言则说 to bao nhiêu（多大），dài bao nhiêu（多长），sâu bao nhiêu（多深）。北部方言中除 bao lâu 外，还有 bao xa（多远）仍可使用。如 Cách đây còn bao xa?（离这里还有多远?）bao 还可组成惯用词组 biết bao（多么），xiết bao（多么、多少）。

thế nào：问所要知道的性质、状态等。它常作谓语或状语。例如：

①Dạo này anh ấy thế nào?　近来他怎么样?

②Anh nghĩ thế nào?　你是怎么想的?

有时 thế nào 也可与 là 合用，作谓语，这时主语多是动词、形容词或主谓词组。例如：

Lảnh đạo là thế nào?　领导该是怎样的呢?

有时 thế nào 也可作主语。例如：

Thế nào là dùng cán bộ đúng?　怎样才是正确使用干部呢?

在口语中，thế nào 还常放在一个疑问句的前边。例如：

Thế nào, dạo này công tác của anh ra sao?　怎么样，近来你的工作如何?

sao：也是问所要知道的性质、状态等。sao 常放在 ra，làm

之后，组成 ra sao，làm sao，作谓语或状语，sao 单用时常作状语。例如：

①Sức khỏe của em ra sao?　你的身体怎样？

②Làm sao cắt nghĩa được chữ này?　怎么样才能讲解清楚这个字的意思？

③Chị nghĩ sao?　你是怎么想的？

sao 还可以问原因，可以单用，或组成 tại sao，vì sao，làm sao。例如：

①Sao lại thế?　为什么又是那样呢？

②Tại sao anh ấy không đi?　为什么他不去？

③Làm sao anh nghỉ học?　你为什么休学？

疑问代词除了一般地发问外，还有一些其他用法。

1. 任指，表示"任何"的意思。

（1）放在 cũng，đều 的前边。例如：

①Ai cũng muốn đi.　谁都想去。

②Nói thế nào anh ấy cũng không chịu đi.　怎么说他都不肯去。

③Đến đâu, chúng tôi cũng đều được nhân dân Trung Quốc niềm nở đón tiếp.　所到之处，我们都受到中国人民的热情接待。

（2）与 bất kỳ，bất luận，bất cứ，vô luận 等配合使用。例如：

①Bất cứ ai, cũng phải tuân theo nội qui đó.　无论是谁，都要遵守这个规定。

②Bất kỳ lao động nào có ích cũng đều vẻ vang cả.　凡是有益的劳动都是光荣的。

（3）放在否定句中。例如：

①Không có gì đẹp bằng cái này nữa.　没有哪个比这个更漂亮的了。

②Không một ai nói thế cả.　没有任何一个人是那样说的。

③Không quân đội nào, không khí giới nào có thể đánh ngã được tinh thần hy sinh của toàn thể dân tộc.　没有任何军队、任何武器能够战胜全民族的牺牲精神。

④Tôi không gặp anh ấy bao giờ.　我从没遇见过他。

(4) ai ai, ai nấy, đâu đâu 与 cũng 或 đều 配合使用。例如：

①Ai ai cũng hăng hái tham gia lao động.　人人都积极参加劳动。

②Thanh niên Trung Quốc ai nấy đều chuẩn bị sẵn sàng để đáp lại lời kêu gọi của Tổ quốc.　中国青年，人人都做好准备，随时响应祖国的号召。(ai ai 与 cũng 配搭，ai nấy 与 đều 配搭)

③Tổ quốc ta đâu đâu cũng là mùa xuân.　我们的祖国处处是春天。

(5) 用"名词（或副名词）+ nào + 名词（或副名词）+ ấy"的结构。例如：

①Ở đây có nhiều nhà máy. Nhà máy nào nhà máy ấy đều đã hoàn thành kế hoạch.　这里有许多工厂，每个工厂都完成了计划。

②Đàn gà đang ăn ở ngoài sân. Con nào con ấy đều béo cả.　一群鸡正在院子外边吃食。个个儿都挺肥的。

2. 泛指，表示不确定的人或事物。

(1) 单用疑问代词。例如：

①Có ai đến tìm tôi thì anh bảo tôi đi vắng.　有谁来找我，你就说我出去了。

②Anh muốn nói thế nào thì cứ nói đi.　你想怎么说就说吧。

③Đói quá, đi mua một tý gì ăn đi.　饿极了，去买点什么东西吃。

(2) 与指示代词连起来用。常见的有 nào đó (đây, đấy), gì đó (đây, đấy), ai đó (đây, đấy) 例如：

①Sáng hôm nay, Bác có đến thăm mấy chiếc tàu nước bạn. Bác lấy ngay ví dụ nào đó.　今天上午，胡伯伯参观了友邦的几只舰艇，他就顺便从那儿举出某个例子。

②Có cái gì đó giống giống chú Giải phóng.　有某种东西像解放军叔叔。

(3) ai, gì, đâu 重叠起来用。例如：

①Anh ta chỉ kết bạn với những ai ai.　他只和那些人交朋友。

②Anh ta nói những gì gì ấy.　他这呀那呀说了一通。

③Anh ta chỉ nghĩ ngợi những chuyện đâu đâu.　他净想些不着边际的事。

3. 用反问表示否定。例如：

①Anh ấy đâu phải là người Hà Nội! 他哪里是河内人呀!

②Cái xe đạp này dùng làm sao được! 这辆自行车怎么骑呀!

③Có ai nói thế! 谁这么说啦!

④Chị ấy có gặp ai đâu! 她哪里碰见过谁!

⑤Bạn tôi có mua gì đâu? 我朋友哪里买过什么东西!

4. 表示数量很大。常用于感叹句。例如：

①Bao nhiêu người đã hy sinh vì Tổ quốc! 多少人为祖国而牺牲!

②Bao nhiêu ngày mong đợi, hôm nay mới được thấy các anh! 盼了多少天，今天才见到你们!

5. 与指示代词呼应，指相同的人或事物。前后配搭方式如下：

ai………người ấy (nấy)

gì………ấy (nấy)

nào………ấy (đó)

bao nhiêu………bấy nhiêu

bao giờ………bấy giờ

sao………vậy

đâu………đấy (đó)

例如：

①Việc ai nấy làm. 谁的事谁做。

②Bạ gì ăn nấy. 抓到什么吃什么。

③Đảng cử tôi đi đâu thì tôi xin đi đấy. 党派我去哪儿我就去哪儿。

④Chúng tôi phải cố gắng học tập chủ nghĩa Mác——Lê-nin, học bao nhiêu thì thấy mình sáng thêm bấy nhiêu. 我们必须努力学习马列主义，学一点就觉得自己更聪明一点。

第九章　副词

一、副词的定义和语法特点

用以修饰动词和形容词，表示程度、时间、范围等的词叫副词，如 rất，lắm，đã，sẽ，rồi，cũng，đều，không，có lẽ。

副词的语法特点：

1. 一般不能单独回答问题，少数副词如 sắp，đã，rồi，không，chưa，cố nhiên，có lẽ 等除外。

2. 一般不修饰名词，一些用名词作谓语的句子和时间名词除外，如 Đã cơm chưa? （吃过饭了吗?）Đang thời kỳ kháng chiến.（正处在抗战时期。）

3. 经常作状语，一般不能作主语、谓语、补语。

在越语中，副词在一定程度上可以起到区分定语与谓语的作用（尤其是形容词作谓语）。例如 cán bộ tốt 这个词组，我们可以把 tốt（好）看作定语，修饰名词 cán bộ（干部）；也可以把 tốt 看成谓语，cán bộ tốt（干部好）成了一个句子，但如果加上一个副词，说 cán bộ tốt lắm（干部很好），这样就可以肯定这是一个句子。再如 thịt rán，一般来说 rán（煎）是定语，修饰 thịt（肉），但 thịt đã rán rồi（肉已经煎过了），则可以肯定这是一个句子。

二、副词的分类

根据意义，副词大体上可以分成以下几类：

（一）**程度副词**：经常修饰形容词，表示性质、状态的不同程度。如 rất（很），lắm（很），quá（太），khá（相当），cực kỳ（极其），vô cùng（无比），càng（更），hơi（稍），nhất（最）等。例如：

①Lớp chúng tôi rất đoàn kết.　我们班很团结。

②Dân tộc ta là một dân tộc vô cùng anh dũng.　我们民族是一个无比英勇的民族。

（二）**时间副词**：主要修饰动词，表示时间。如 đã（已经），sẽ（将要），sắp（快要），đang（正在），rồi（了），vừa（刚），mới（才），từng（曾），dần dần（逐渐），luôn（经常），mãi（一直），ngay（立即），lại（又），nữa（再），bỗng（突然），rút cục（最终），thường（常），thỉnh thoảng（不时）等。例如：

①Tôi đã ăn sáng rồi.　我已经吃过早点了。

②Tôi gặp anh ấy luôn.　我经常遇见他。

③Tôi không ăn nữa.　我不再吃了。

（三）**范围副词**：有的用于总括，如 cũng（都），đều（都），cùng（一起），cả（全）；有的用于限制，如 chỉ（只），nốt（继续作完）。例如：

①Ai cũng muốn đi.　谁都想去。

②Cùng ăn, cùng ở, cùng làm.　同吃，同住，同劳动。

③Tôi chỉ biết thế thôi.　我只知道这些。

（四）**意见副词**：表示肯定、否定、可能、命令、强调、转折、坚持等态度和语气。如 thật（确实），chưa（没），không（不），có lẽ（也许），chẳng lẽ（难道）cố nhiên（当然），tất nhiên（必然），nhất định（一定），hãy（先），đừng（勿），chớ（别），cứ（尽管），vẫn（仍然）等。例如：

①Tôi không biết.　我不知道。

②Có lẽ anh ấy không đến nữa.　也许他不再来了。

②Thắng lợi nhất định thuộc về nhân dân ta.　胜利一定属于我国人

民。

④Anh có ý kiến thì cứ nói thẳng đi. 你有意见就尽管直说。

⑤Toàn dân hãy đoàn kết lại để đánh đổ ngoại xâm! 全民团结起来，打倒外国侵略者。

值得注意的是有些副词可以表示不止一种意义，如 cũng, mới, lại, nữa 等。在使用时要注意它们的不同意义和用法。

三、副词的位置

副词的位置有下列几种情况：

1. 有些副词必须放在中心词之前。常用的有：cũng, đều, sẽ, sắp, đã, đang, vẫn, vừa, mới, rất, cứ, chỉ, không, chưa, còn, từng 等。

2. 有些副词必须放在中心词之后。常用的有：lắm, mãi, nữa, rồi, ngay 等。

3. 有的副词一般要放在补语之后。如 lắm, nhất, nữa, rồi 等。例如：

①Tôi thích đá bóng lắm. 我很喜欢踢足球。

②Tôi ưa cái này nhất. 我最喜欢这个。

③Tôi không dùng cái ấy nữa. 我不再用那个了。

④Tôi đã biết tiếng Anh rồi. 我已经会英语了。

4. 有些副词放在中心词之前之后均可。如 thật, dần dần, mãi mãi。例如：

①Phong cảnh ở đây thật đẹp! 这里的风景确实美！

②Phong cảnh ở đây đẹp thật! 这里的风景确实美！

③Tiến lên dần dần, dần dần tiến lên. 逐步前进。

5. 有些副词常常放在句首。如 cố nhiên (当然), dĩ nhiên (自然), đương nhiên (当然), tất nhiên (必然), bỗng nhiên (突然), bất đắc dĩ (不得已), chắc (肯定), có lẽ (也许), quả nhiên (果

然)，thình lình (出其不意)，thỉnh thoảng (不时)。例如：

①Bỗng nhiên trời mưa.　突然天下起雨来。

②Trời mưa, có lẽ anh ta không đến.　下雨了，也许他不来了。

这类副词中，有些可以单独回答问题。例如：

问：Hôm nay nghỉ, anh về thăm nhà chứ?　今天休息，你回家是吧？

答：Tất nhiên.　当然啰。

6. 当中心词的前边或后边同时出现几个副词时，它们之间的先后顺序不是十分固定的。一般说来，在中心词前的副词中，cũng, đều 放在般前边，时间副词 sẽ, đang, đã 次之。表示否定的副词 không, chưa 再次之。在中心词后的副词中，rồi 放在最后边，nữa, lắm 在 rồi 前边。例如：

①Ba đang tập thể dục. Lan cũng đang tập thể dục.　阿波正在做操，阿兰也正在做操。

②Họ sẽ không còn phải băn khoăn nghĩ đến tiền, đến cơm áo.　他们将不必再为钱，为吃饭穿衣而焦虑了。

③Lê Vũ nó mệt Lắm rồi! Đề nghị cho nó đi nghỉ mát đi thôi.　黎武他已经很累了！建议让他去休养一下。

四、一些常用副词的用法

rất, lắm, quá：这三个词都是表示程度的副词，用来修饰形容词或表示心理活动的动词。rất, lắm 词义相同，都是“很”的意思，lắm 常用于日常口语。quá 是“太”的意思。rất 必须放在中心词之前，lắm 放在中心词之后，如果 lắm 所修饰的中心词带有补语，则 lắm 常放在补语之后。quá 的位置一般和 lắm 相同，但有时也可以放在中心词之前，起强调作用，有“过于”的意思。例如：

①Buồng này rất sạch.　这间屋子很干净。

②Buồng này sạch lắm.　这间屋子很干净。

③Tôi thích xem phim ấy lắm.　我很喜欢看那部片子。

④Tôi nhức thái dương quá。我太阳穴处疼极了。

⑤Cái hòm này quá nặng.　这个箱子沉得过分了。

lắm 还可以重叠，起强调作用。例如：

Cám ơn lắm lắm.　太感谢了。

动词 có 单独使用时，不能与 rất，lắm，quá 结合，如不能说 Tôi rất có. Tôi có quá。但当 có 带有补语时，就能够与 rất 等结合。如可以说 Anh ấy rất có tài.（他很有才）。Chị ấy có nhiệt tình lắm.（她很有热情）。

有一些名词作形容词用时，也可加 rất 等。如 rất trẻ con（太小孩子气），rất đanh thép.（很刚强）。

当 lắm，quá 作谓语时，它们是形容词，不是副词。例如：

①Anh ta lắm chuyện quá.　他太多事了。

②Nó quá lắm.　他太过分了。

cũng，đều：这两个词都是表示范围的副词。

cũng 可以表示下列几种意思：

1. 表示并列、同样。例如：

①Anh đi, tôi cũng đi.　你去，我也去。

②Tôi cũng nghĩ như anh.　我也和你想的一样。

2. 表示与常理相反。例如：

①Người ta nói không đúng anh cũng nghe theo à?　人家说的不对，你也听啊？

②Tuy chẳng hiểu thế nào, Thứ cũng gật đầu ngay.　阿恕不了解是怎么回事，可他也立即点头。

3. 表示无论假设成立与否，后果都相同。例如：

①Trời mưa, chúng tôi cũng đi.　天下雨我们也去。

②Chết cũng không hàng.　死也不投降。

4. 表示还可以，是一种委婉的语气。例如：

①Bài hát ấy cũng hay đấy chứ?　这首歌也还可以吧？

②Cụ cũng không yếu lắm nhỉ?　您老的身体也不算太弱啊？

5. 表示总括，类似汉语的“都”，cũng 的前面一般都有疑问代词。例如：

①Phòng ngủ nào cũng sạch sẽ.　哪间卧室都干净。

②Khi nghe tin mừng đó, ai cũng vỗ tay hoan hô.　当听到这个喜讯时，人人都鼓掌欢呼。

③Làm việc gì cũng phải thiết thực.　无论做什么事都要切合实际。

đều 表示总括全部，前面一般不能出现疑问代词。例如：

①Giường, bàn ghế và giá sách đều rất sạch sẽ.　床铺、桌椅和书架都很干净。

②Nghe xong, mọi người đều rất cảm động.　听完之后，大家都很感动。

ai nấy 之后要用 đều，不用 cũng。例如：

Trời nắng gắt, ai nấy đều mồ hôi nhễ nhại.　天气炎热，人人都是大汗淋漓。

疑问代词可以放在 cũng đều 之前。例如：

Ai ai cũng đều xin đi.　人人都要求去。

cả：表示范围。有“全”、“统统”的意思。例如：

①Các anh ấy đều đi cả rồi.　他们全都去了。

②Mấy người ấy là người làng tôi cả.　那几个人全是我的同乡。

③Cái ghế này làm bằng mây cả.　这把椅子全是用藤做的。

cả 还可以和 không，chưa，chẳng 等否定副词组成 không（chưa，chẳng）…cả 的结构，表示强烈的否定，插在 không（chưa，chẳng）…cả 之间的词组必须含有一个疑问代词。例如：

①Ở đây, tôi không quen ai cả.　在这里，我谁也不认识。

②Sáng nay chúng tôi chưa ăn gì cả.　今天早晨，我们什么东西也没吃。

③Chẳng ai đến cả.　没一个人来过。

đã：表示一种行为已经完成，常与 rồi 配合使用。可以用于过去、现在或将来的时间。例如：

①Hôm qua tôi đã bảo anh ấy rồi. 昨天我已经告诉他了。

②Nước ta đã giành được độc lập tự do. 我国已赢得独立、自由。

③Bây giờ tôi đã mệt rồi. 现在我累了。

④Mai anh ấy đã đi rồi. 明天他可就已经走了。

đã 还可以表示某一行为发生得过快、过早，在这种情况下，đã 的前边常用 chưa，vừa，mới 等副词与之配合使用。例如：

①Nước ta vừa giành được quyền độc lập thì đã gặp nạn ngoại xâm. 我国刚刚赢得独立就遭受外患。

②Chưa khỏi rên đã quên thầy. 呻吟未止忘良医。

đã 可以和 chưa 配合，构成疑问句。在口语中，đã 可以单独回答 đã……chưa? 类型的问句。例如：

问：Anh đã biết chưa? 你知道了吗?

答：Đã. 知道了。

đã 还可以直接放在表示时间的名词前。例如：

Ờ đã chín năm rồi đấy nhỉ. 啊，已经九年了。

sẽ，sắp：都是表示一种行为将要发生，但在意义和用法上有所不同。

第一、sẽ 表示一种行为将要发生，与现在相隔的时间不确定；sắp 表示一种行为就要发生，与现在相隔的时间很近。譬如说 trời sẽ mưa 表示在不久以后将会下雨；若说 Trời sắp mưa，则表示在很短的时间内就要下雨。

第二、在用 sắp 的句子里，不能有表示将来时间的状语；若有表示将来时间的状语，就要用 sẽ（当然也可以不用 sẽ)。例如：

①Sang năm tôi sẽ học năm thứ hai. （不能用 sắp）明年我上二年级。

②Ngày mai chị ấy sẽ đi Hà Nội. （不能用 sắp）明天她去河内。

在口语中，sẽ 可以指现在的时间。例如：

Bây giờ tôi sẽ trình bày vấn đề thứ hai. 现在我来讲第二个问题。

第三、sắp 可以放在 đã 之后，rồi 之前，可以和 chưa 配搭组成疑问句。sẽ 不能这样用。例如：

①Anh đã sắp đi, phải không? 你就要走了，是吗?

②Sắp đến giờ lên lớp rồi. 快到上课时间了。

③Sắp ăn cơm chưa? 快吃饭了吗?

第四，在口语中，sắp 可以单独回答问题，sẽ 不能。例如：

Sắp ăn cơm chưa? 快吃饭了吗?

sắp. 快了。

đang (đương)：表示正在进行的状态，可以用于过去、现在或将来的时间。例如：

①Chúng tôi đang họp. 我们正在开会。

②Hồi ấy, tôi đang công tác ở nông thôn. 当时我正在农村工作。

③Sau này, khi con đang học Đại học thì chắc bố đã già rồi. 以后，当你上大学时，爸爸我一定老了。

đang 还可以直接放在表示时间的名词前边。例如：

①Hồi ấy, đang thời kỳ kháng chiến, chúng tôi sống rất gian khổ, nhưng ai cũng tích cực làm công tác cách mạng. 当时，正是抗战时期，我们生活很艰苦，但人人都积极投身革命工作。

③Hiện nay đang mùa bưởi. 现在正是收获柚子的季节。

rồi：原来是一个动词，和 xong 的意思基本相同。如 Dù sao thì sự việc ấy cũng đã rồi.（不管怎么说，那件事已经了啦。）在现代越语中，rồi 作动词使用已不常见了。现在，rồi 用作副词，放在句末，主要是肯定事态出现了变化或即将出现变化。可以用于过去、现在或将来的时间，可以和 đã, sắp, đang 结合使用。例如：

①Thôi mưa rồi. 哎，下雨了。

②Tôi đã ăn rồi. 我已经吃过了。

③Mai tôi đi rồi.　明天我就走了。

④Việc ấy sắp xong rồi.　那件事就快干完了。

⑤Anh chờ một lát, chị ấy đang ra rồi.　你稍等一会儿，她正往出走呢。

⑥Trời sáng rồi.　天亮了。

rồi 可以单独回答问题。例如：

Anh ấy đã đi rồi à?　他已经走了？

Rồi.　走了。

在回答带有"…chưa?"的问句中，rồi 要比 đã 常用些。例如：

问：Các anh đã hiểu chưa?　你们懂了吗？

答：Hiểu rồi.　懂了。

问：Cơm chưa?　吃饭了吗？

答：Rồi.　吃了。

từng：表示"曾经"的意思，用于过去的时间，很少单用，常组成 đã từng，chưa từng。例如：

①Anh ấy từng làm việc ở Hà Nội.　他曾在河内工作过。

②Nhân dân ta đã từng chiến đấu anh dũng với giặc Nhật.　我国人民曾经同日本鬼子进行过英勇的战斗。

③Chúng ta đã giành được thắng lợi to lớn chưa từng có trong lịch sử.　我们已取得了史无前例的巨大胜利。

mới：类似汉语的"才"。它有如下几种意思：

1. 表示事情在前不久发生。例如：

①Chị ấy mới ăn cơm xong.　她才吃完饭。

②Anh ấy mới ở thư viện về.　他才从图书馆回来。

2. 表示事情发生的晚。例如：

①Mai anh ấy mới đi.　明天他才走。

②Sao bây giờ mới đến?　为什么现在才来。

3. 表示数量少、程度低。例如：

①Mới từng ấy tuổi đầu mà nó đã biết cày ruộng rất giỏi.　他才那么大的年龄，地就耕得那么好。

②Em ấy mới học lớp hai, không nên đòi hỏi quá mức.　他才上二年级，不应该要求过高。

4. 表示只有在某种条件下才怎么样，常与 có 配合使用。例如：

①Thức khuya mới biết đêm dài.　不眠方知夜长。

②Dao có mài mới sắc, vàng có thổi mới trong.　刀磨才快，金炼才纯。

5. 强调确定语气，暗含有与别的事情相比较的意思。例如：

①Đây mới thật là cá rô phi.　这才真正是非洲鲫鱼。

②Thế mới hay.　这样才好。

vừa：有如下两种意思：

1. 表示事情发生在不久前，与现在相隔的时间比 mới 显得更短些。类似汉语的"刚"。例如：

①Chúng tôi vừa thấy anh Ba ở đây.　我们刚刚还见阿波在这里来着。

②Cháu vừa ăn cơm xong.　我刚吃完饭。

2. 组成 vừa…vừa…，用以联系并列成分，强调两种情况或性状同时存在。例如：

①Người ta vừa đi vừa nói kéo nhau đi xem chiếu bóng.　人家边走边聊，一起去看电影。

②Bút này vừa đẹp vừa rẻ.　这笔又好看又便宜。

vừa mới：与 mới 同义，但词义更强些。例如：

①Anh ấy vừa mới ở thư viện về.　他才从图书馆回来。

②Sao hây giờ vừa mới đến?　为什么现在才来？

②Vừa mới 4 giờ mà anh ấy đã dậy.　才四点钟他就起床了。

luôn：有如下几种意思：

1. 不停地、不断地。例如：

①Anh ấy làm luôn tay không nghỉ.　他不停地干，也不休息。

②Chị ấy hỏi luôn việc ấy.　她不断地询问那件事。

2. 经常地。例如：

①Tôi gặp anh ấy luôn.　我经常碰见他。

②Mấy tuần này, nó bận luôn.　这几周，他老是忙。

3. 接着上一个动作马上作下一个动作。例如：

①Thằng bé nó mua được quả cam ăn luôn.　小家伙买了个柑子马上就吃了。

②Nói xong làm luon.　说完就干。

4. 趁便一并作某事。若动词带有补语，luôn 放在动词和补语之间。例如：

①Nếu trưa quá thì bừa luôn đến chiều.　要是上午开始干活过晚，耙地就一直延续到下午。

②Đã mua cái bàn thì mua luôn cái gbế.　既然买了桌子就一并把椅子也买了吧。

luôn 单用时一般放在动词后面。luôn 可以重叠使用，表示“经常”、“不断”的意思，一般放在动词的前面，有时也可以放在动词后面。例如：

①Bí thư chi bộ luôn luôn quan tâm đến việc học tập của chúng tôi.　支部书记经常关心我们的学习。

②đi phố luôn luôn（经常上街），xuất hiện luôn luôn（经常出现）

mãi：表示“不间断”、“永远”的意思。单用时一般放在动词的后面，重叠使用时，放在动词的前面，有时也可以放在动词的后面。例如：

①Tôi nhớ mãi việc ấy.　我永远记得那件事。

②Sao anh cứ nói mãi.　你为什么老说个不停。

③Chúng tôi mãi mãi đi theo Đảng.　我们永远跟党走。

④Lê - nin sống mãi mãi trong lòng nhân dân thế giới.　列宁永远活在世界人民的心中。

có：放在动词前，表示肯定，有时还表明某行为已经在过去的时间发生。例如：

①Vâng, tôi có nói thế.　是的，我是那样说过。

②Trước tôi có làm ở cơ quan đó.　过去我曾在那个机关工作过。

có 可以组成 có……đâu 的形式，表示实际上的否定。例如：

①Tôi có nói thế đâu?　我哪里说过那样的话？

②Anh ấy có uống rượu đâu?　我哪里喝过酒？

③Anh ấy có ăn gì đâu?　他哪里吃过什么东西？

có 可以和 không 配合，构成疑问句。có 可以单独回答带有 có……không? 的疑问句。例如：

问：Anh có biết không?　你知道吗？

答：Có.　知道。

có 放在动词（或形容词）后，放在数量词前，表示"仅仅"、"只"的意思。例如：

①Tôi viết có hai dòng thôi.　我只写了两行。

②Cái nhà này (chỉ) cao có mười sáu mét.　这栋房子的高度仅仅十六米。

nữa：有如下几种意思：

1. 表示现象或行为的重复、继续，可译为汉语的"再"。例如：

①Hát một lần nữa.　再唱一次。

②Ăn bát nữa đi.　再吃一碗。

③Một tháng sau thì trời sẽ không nực như bây giờ nữa.　一个月后，天气就不会再像现在这么热了。

2. 表示另有所补充。可译为汉语的"还"。例如：

①Đồngchí còn mua gì nữa không?　你还买什么吗？

②Các đồng chí cấp dưỡng đã cho chúng tôi ăn cơm nóng, canh nóng và nhiều món ăn ngon khác nữa.　炊事员们给我们做热饭、热汤吃，还做了许多其他可口的菜。

3. 加强反问语气。例如：

①Mày đã biết rồi còn phải hỏi gì nữa.　你既然已经知道了，还问什

么呀!

②Đến anh Hồng anh ấy cũng không biết thì còn ai biết được nữa.　连阿宏都不知道，还有谁会知道呀!

lại：放在动词或形容词前，有如下几种意思[1]：

1. 表示行为的重复或相继发生。例如：

①Đồng chí ấy lại trình bày vấn đề này.　他又讲这个问题。

②Thầy giáo giảng xong các từ mới lại giảng ngữ pháp.　老师讲完生词又讲语法。

lại 放在动词前，仅仅是重复行为，至于行为所涉及的内容并不一定重复。lại 放在动词后，是重复行为以及行为所涉及的内容。譬如，我们说 Đồng chí ấy lại trình bày vấn đề này（他又讲这个问题），是重复 trình bày（讲述）这种行为，至于 trình bày 的内容不一定重复。但我们要是说 Đồng chí ấy trình bày lại vấn đề này（他又重复讲了这个问题），则是既重复 trình bày 这个行为，又重复 trình bày 的内容。

lại 有时也可以放在名词前。例如：

Lại mười phút nữa trôi qua.　又过了十分钟。

2. 表示几个动作、状态或情况累积在一起。例如：

①Bây giờ con xa mẹ, lại đang ở tuyến đầu chống Mỹ.　现在我远离母亲，又正在抗美第一线。

②Goóc－ki đến dưới bàn thờ để đọc, nhưng bàn thờ cao, đèn mờ, Goóc－ki lại thấp bé nên vẫn không đọc được sách.　高尔基来到供桌下读书，但供桌高，灯光暗，高尔基又矮小，所以仍然无法读书。

3. 表示与常理相反。例如：

①Đã phạm sai lầm lại còn cãi bướng.　都犯错误了，还狡辩。

②Tôi làm gì mà cậu lại sừng sộ thế?　我做什么啦，你这样气势汹汹的?

---

① lại 放在动词后是动词。

còn：类似汉语的“还”，主要有如下几种意思：

1．表示行为继续进行或状态继续存在。例如：

①Chị ấy còn đang ngủ.　她还正睡着呢。

②Ngày mai, chúng tôi còn đến đây.　明天，我们还来。

③Hồi ấy, anh ta còn rất trẻ.　当时，他还很年轻。

④Nó đang còn học。他还在学习。

2．在比较中，强调某行为或状态。例如：

①Ong còn biết đoàn kết, huống chi là người.　蜜蜂还知道团结，何况是人呢。

②Chết vinh còn hơn sống nhục.　忍辱求生不如光荣而死。

③Tôi còn chưa nói xong, anh ấy đã cãi lại.　我还没说完，他就争辩。

vẫn：类似汉语的“仍然”，表示行为继续进行或状态继续存在，语气比 còn 强烈些。例如：

①Anh ấy vẫn nói thế.　他仍然这么说。

③Trời vẫn rét.　天气仍然寒冷。

③Ông ấy vẫn là chủ nhiệm của hợp tác xã này.　他仍然是这个合作社的主任。

vẫn 还可以和 còn 连用，语气更强烈些。例如：

①Trời vẫn còn rét.　天然仍还很冷。

②Anh ấy vẫn còn đang học bài ở lớp.　他仍然还在教室学习。

有时 vẫn 可以放在名词前。例如：

Vẫn cái thằng đầu trâu mặt ngựa ấy.　还是那个流氓无赖。

vẫn 还有“经常”的意思。例如：

Đó là nơi hắn vẫn lui tới.　那是他经常来往的地方。

không, chưa：都表示否定，但 không 是对行为或性状的绝对否定，表示某一行为不发生，或某一性状不出现；chưa 是相对否定，表示某一行为未发生，或某一性状未出现，但将来有可能发生或出现。试比较：

越　　语	汉　　语
Anh ấy không đi. Anh ấy chưa đi.	他不去。 他没有去。
Thầy giáo không giảng ngữ pháp. Thầy giáo chưa giảng ngữ pháp.	老师不讲语法。 老师还没有讲语法。
Chị ấy không phải là đoàn viên. Chị ấy chưa phải là đoàn viên.	她不是团员。 她还不是团员。
Tôi không rõ lắm. Tôi chưa rõ lắm.	我不大清楚。 我还不大清楚。

有时，không，chưa 可以直接放在名词前，表示“不具有”的意思。如 Không cơm không áo. （没有饭吃，没有衣穿。）Không cha không mẹ.（无父无母。）Chưa vợ chưa con.（没有娶妻生子。）

它们都可以单独回答问题。例如：

问：Anh có đi không?　你去不去？

答：Không.　不去。

问：Anh đã ăn cơm chưa?　你吃饭了没有？

答：Chưa.　没有。

hãy：有如下几种意思：

1. 表示命令、要求、号召。例如：

①Hãy ra sức hoàn thành kế hoạch.　努力完成计划。

②Đồng chí hãy đợi tôi một lát.　你先等我一会儿。

2. 表示动作将在某一时间之后或另一动作之后出现。例如：

①Hôm nay không kịp rồi, mai hãy trả lời các đồng chí.　今天来不及了，明天再回答你们。

②Thong thả rồi hãy mua cũng được.　先等等，以后再买也行。

③Học thuộc bài rồi hãy đi chơi.　背完书再去玩。

3. hãy，còn 连用，与 còn 同义，但词义更强烈些。例如：

①Bây giờ nó hãy còn ngủ.　现在他还在睡着呢。

②Bấy giờ nó hãy còn bé, chưa biết gì.　那时他还小，不懂什么事。

五、副词的关联作用

副词除了有修饰作用外，有些副词还同时有关联作用，能够把词、词组或句子组合在一起。有关联作用的副词常常互相配合或与连词配合，前后呼应，表示种种关系。常用的有：

(chỉ) có … (thì) mới：类似汉语的“只有……才”。例如：

Chúng ta có sát quần chúng, mới có thể hiểu rõ những thắc mắc của quần chúng.　我们只有接近群众，才能了解群众的疑虑。

chưa…đã：类似汉语的“还没有……就”。例如：

Anh ta chưa biết rõ tình hình đã phát biểu ý kiến ngay.　他还没有把情况了解清楚就急忙发表意见。

mới…đã：类似汉语的“才……就”。例如：

Đôi giầy này mới dùng được vài tháng đã hỏng.　这双鞋才穿了几个月就坏了。

vừa … đã：类似汉语的“刚……就”。例如：

Chị ấy vừa đến đã bắt tay làm ngay.　她刚到就立即动手干起来。

đã…lại (còn)：类似汉语的“既……又”或“都……还”。例如：

①Thứ vải này đã rẻ lại bền.　这种布既便宜又结实。

②Cô ấy đã học tiếng Việt lại học cả tiếng Anh nữa.　她既学越语，又学英语。

③Nó đã giỏi toán, còn giỏi cả văn.　她既精于数学，又精于文学。

④Đã phạm sai lầm lại còn cãi bướng.　都犯错误了还狡辩。

càng…càng：类似汉语的“越……越”。例如：

Quân ta càng đánh càng mạnh. 我军越战越强。

không …（thì）không：类似汉语的“没有……就没有”。例如：

Không điều tra không có quyền nói. 没有调查就没有发言权。

đã … thì：类似汉语的“既然……就”。例如：

Anh đã biết lỗi thì phải sửa chữa. 你既然知道错了就要改正。

không … thì：类似汉语的“不……就”。例如：

Chín giờ rưỡi rồi, anh không đi ngay thì sai hẹn. 九点半了，你不马上去就要失约了。

dầu（dù）… cũng：类似汉语的“即使……也”。例如：

Dầu có tan xương nát thịt cũng không tiếc. 即使粉身碎骨也在所不惜。

dầu（dù）… vẫn：类似汉语的“尽管……仍”。例如：

①Dù trời rét anh ấy vẫn tắm nước lạnh. 尽管天冷他仍洗冷水澡。

②Dù sóng to, gió lớn con thuyền vẫn ra khơi 尽管风大浪高，船仍然出海。

tuy … vẫn：类似汉语的“虽然……但仍然”。例如：

Tuy gặp khó khăn anh ấy vẫn không sờn lòng. 虽然碰到困难，但他仍不气馁。

第十章　关联词

一、关联词的定义和语法特点

用来连接词、词组或句子以表示它们之间的语法意义和语法关系的词叫关联词。如 của, do, ở, vì, để, và, với, hay, nếu…thì, tuy…nhưng, vì…cho nên, không những…mà còn 等。

关联词的语法特点：

1. 不能单独作句子成分。
2. 不能单独用来回答问题。
3. 不能重叠。

二、关联词的分类

根据关联词所连接的词语之间的不同语法关系，可以把关联词分成两类：主从关联词和联合关联词。

（一）主从关联词：用在词或者词组（主要是名词、代词或名词词组）前面，合起来组合关联词结构，主要用来作状语或定语（有时也可以作谓语）的词是主从关联词。如 ở, bằng, để, cho, do, với, của, từ, đối với, một cách, mà 等。例如：

①Tối hôm nay, lớp ta họp ở phòng số 109.　今晚咱们班在 109 号房间开会。

②Anh ấy cao bằng tôi.　他和我一样高。

③Chúng tôi phải coi trọng chính sách đối với dân tộc thiểu số.　我们要

重视对少数民族的政策。

④Cái bàn này bằng gỗ.　这张桌子是木头做的。

关联词结构主要表示如下几种意义：

1. 表示处所或时间。所用关联词主要有：ở, tại, từ, từ…đến, về, vào 等。例如：

①Các anh bắt đầu xem từ đây nhé.　你们从这开始看。

②Về mùa hè, khí hậu Việt Nam oi bức.　到了夏季，越南气候闷热。

③Tôi đến Hà Nội vào tháng 10 năm ngoái.　我是去年十月到河内的。

④Suốt từ sáng đến tối, chị ấy chẳng nghỉ tí nào cả.　从早到晚，她从不休息。

2. 表示目的。所用关联词主要有：để, đặng, mà 等。例如：

①Chúng tôi quyết vượt mọi khó khăn để giành thắng lợi to lớn hơn nữa. 我们决心克服一切困难，争取更大的胜利。

②Chúng ta phải nỗ lực công tác đặng góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội.　我们要努力工作，为社会主义建设贡献力量。

③Đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta.　同胞们起来，用我们的力量解放我们自己。

3. 表示工具、材料、态度、方式。所用关联词主要有：bằng, với 等。

①Anh ấy đi bằng xe đạp.　他是骑自行车去的。

②Cái bàn này làm bằng gỗ gì?　这张桌子是用什么木头做的？

③Anh ấy làm việc với tinh thần quên mình.　他以忘我的精神工作。

④Anh nhìn lại mẹ với vẻ nghi ngờ.　他以怀疑的态度又看了看母亲。

4. 表示比较。所用关联词主要有：bằng, như, hơn 等。例如：

①Tôi viết không đẹp bằng anh。　我写的不如你写的好看。

②Xe vút qua nhanh như bay.　车子飞似的掠过。

②Anh ấy khỏe hơn tôi nhiều.　他比我壮得多。

5. 表示原因。所用关联词主要有：vì, bởi, tại, do 等。例

如：

①Biết bao đồng bào ta chết vì bom đạn của đế quốc Mỹ.　我们多少同胞死在美帝国主义的炸弹和枪炮下。

②Mọi việc đều do đó mà ra.　一切都由此而产生。

③Không, nước Pháp không trở nên giàu có hơn bởi sự bóc lột thuộc địa.　不，法国并没有因为对殖民地的剥削而变得更加富有。

6．表示相关联的对象。所用关联词主要有：với，đối với，về，cho 等。例如：

①Vừa rồi, anh nói chuyện với ai đấy?　刚才你跟谁说话呢？

②Đối với vấn đề này, anh có ý kiến gì không?　对于这个问题，你有什么意见吗？

③Chúng tôi đang bàn về vấn đề này.　我们正在对这个问题进行讨论。

④Đó là một cái hại lớn cho nhân dân.　这是对人民的一大祸害。

7．表示行动的依据。所用关联词主要有：theo，tùy theo 等。例如：

①Chúng tôi đi theo anh nhé.　我们跟着你走。

②Chúng ta cần luôn luôn sửa đổi lề lối làm việc tùy theo tình hình cụ thể.　我们要根据具体情况不断改变工作方法。

8．表示排除。所用关联词主要有：trừ，ngoài … ra，trừ … ra 等。例如：

①Trừ những người đang sốt, ai cũng phải tiêm phòng dịch.　除发烧者外，人人都要注射防疫针。

②Ngoài anh Lý ra, không ai biết rõ việc ấy nữa.　除了老李，再没人情楚这件事了。

（二）联合关联词：连接词、词组或句子，表示一些逻辑关系的词是联合关联词，被联合关联词所连接的成分在语法关系上是平等的。如 và，với，nhưng，không những …… mà còn，vì ……nên 等。例如：

①Chị ấy và tôi uống cà phê.　她和我喝咖啡。

②Trời mưa to nhưng không nổi gió.　天下了大雨，但没有起风。

③Vì lười nên dốt.　因为懒惰，所以无知。

联合关联词表示的逻辑关系主要有如下几种：

1．并列：同等的成分并列地联合在一起。常用的关联词有：và，với，cùng，cùng với，cũng như 等。

và 最常用。它可以连接各种词类和各种词组。例如：

①Huyện ta có thể trồng rau, đậu, khoai, sắn và cây ăn quả.　我们县可以种植蔬菜、豆夹、甘薯、木薯和果树。

②Chúng tôi thảo luận và giải quyết vấn đề này.　我们讨论并解决这个问题。

③Đây là một ngôi nhà to và đẹp.　这是一栋高大而又漂亮的房子。

④Lớp chúng tôi có 8 nữ sinh và 9 nam sinh.　我们班有八名女生和九名男生。

và 也可以连接分句。例如：

①Anh đi và tôi sẽ ở lại.　你去，我留下来。

②Anh tìm nó và bảo nó đến đây.　你去找他，让他到这里来。

在现代越语中还出现了用 và 连接句子的现象。例如：

Ngày mai, các em mang những tranh mình vẽ đến. Và chúng ta sẽ chọn người có bức tranh đẹp nhất làm họa sĩ.　明天，你们（指小学生）把自己的画带来。我们要推举画得最好的人为画家。

với，cùng，cùng với 一般用来连接代词和名词。例如：

①Tôi cùng (với, cùng với) anh ấy học tiếng Việt ở Việt Nam.　我和他一起在越南学习越语。

②Đồng chí chủ tịch cùng (với, cùng với) nông dân cấy lúa ở ngoài đồng.　主席同志和农民一起在田里插秧。

③Quân với dân như cá với nước.　军与民如鱼与水。

有时 với 也可连接动词。例如：

Học với hành phải đi đôi.　学与行要并行。

cũng như 常用于书面语。例如：

Chúng ta đã thu được nhiều kết quả to lớn về mặt chính trị cũng như về mặt kinh tế.　我们在政治和经济方面都取得了巨大成就。

2. 递进：被连接的成分有一层进一层的意思。常用的关联词有：mà，không những … mà còn … 例如：

①Gian nhà này rộng mà mát.　这间屋子既宽敞又凉爽。

②Hồ Chủ tịch không những là một nhà yêu nước vĩ đại，mà còn là một nhà cách mạng vô sản giàu tinh thần quốc tế nữa.　胡主席不但是一位伟大的爱国者，而且还是一位富有国际主义精神的无产阶级革命家。

nữa là，huống hồ（huống chi）也是表示递进关系的关联词，表示比较起来更进一层的意思。在它们后边的分句经常是只有主语，甚至在它们的后边没有任何成分。例如：

①Xe đạp còn đuổi kịp huống hồ ô－tô.　自行车都能追得上，何况是汽车呢。

②Trẻ con còn hiểu nữa là người lớn.　小孩都懂，何况是大人呢。

③Cái đó anh còn giấu nữa là.　你连那个都瞒着，何况是别的呢。

và chăng，và lại，hơn nữa 也都是表示递进关系的关联词。相比之下，它们表示进一层的意思不如 không những … mà còn … 明显。例如：

①Nước ta đất rộng và lại người nhiều.　我国地大，而且人多。

②Nước Việt Nam nhiều lâm sản，và chăng có nhiều khoáng sản，nên nguồn hàng xuất khẩu thật dồi dào.　越南有许多林产，而且还有许多矿产，所以出口资源很丰富。

③Anh ấy là người biết điều，hơn nữa，anh ấy còn hay giúp đỡ người khác.　他很懂事，而且肯帮助别人。

3. 选择：表示在被连接的成分之中选择一个。常用的关联词有：hay，hay là，hoặc，hoặc là。在问句中常用 hay，hay là，不用 hoặc，hoặc là。例如：

①Bất cứ xa hay gần, ta cũng phải đi.　无论远或近，咱们都得去。

②Hôm nay hoặc ngày mai anh ấy sẽ lại đây.　今天或者明天，他要到这里来。

③Anh ấy đi hay là tôi đi cũng được.　他去或者我去都行。

④Chưa biết ngày mai nó đi hay là tôi đi?　不知道明天是他去还是我去？(不用 hoặc)

⑤Đất này nên trồng khoai hay trồng sắn?　这块地应该种甘薯还是种木薯？(不用 hoặc)

hoặc (hoặc là) 可以成对使用。例如：

Bọn thực dân Pháp hoặc bỏ chạy hoặc đầu hàng.　法国殖民者或者逃跑了，或者投降了。

4. 承接：使前后句的意思连贯起来。常用的关联词有：vậy, rồi, thì ra, thế là, thế thì, thảo nào, ngoài ra 等。这些关联词主要是连接分句的。

vậy 用来承接上文，表示按照情理得出的结果，类似汉语的“那么”。常与 thì 连用。例如：

Đắt quá, vậy thì thôi không mua.　太贵了，那就别买了。

vậy 还可以表示因果关系中的结果，类似汉语的“因此”、“所以”。例如：

Mới ốm khỏi, vậy phải nghỉ ngơi đã.　病才好，因此要先休息休息。

rồi 可以连接分句，也可以连接词或词组（常是动词），表示行为在时间上是先后相接的，类似汉语的“然后”、“接着”。例如：

①Trong phòng khám bệnh, chị hộ sĩ thử nhiệt độ cho anh ấy, rồi bác sĩ bắt mạch, nghe phổi, xem lưỡi rất cẩn thận.　在诊室里，护士给他试温度，然后大夫很认真地号脉、听肺、看舌苔。

②Đồng chí lại đằng kia có hồ, dán rồi bỏ ngay vào thùng thư kia.　你到那边，那里有浆糊，贴好后投到那个信筒里。

thì ra 表示发现从前不知道的情况，含有恍然明白的意思。类似汉语的“原来”。例如：

Lâu không lại, tưởng đi đâu, thì ra ốm.　很久没来，以为是上哪儿去了，原来是病了。

thế là 用来承接上文，在陈述了各种情况之后，用 thế là 引出由于上述情况而导致的结果。类似汉语的“于是”、“这么一来”。例如：

Chiều hôm qua, vừa lao động xong, chị Hoa đi tắm ngay, thế là đêm hôm đó chị ấy bị sốt.　昨天下午，刚劳动完，阿花姐就去洗澡，于是当天夜里她就发起烧来。

thế thì 与 vậy thì 的意思相近，也是表示按照情理得出的结果。例如：

①Giầy số 37 đã bán hết rồi đồng chí ạ.　同志，37 号鞋卖完了。

Thế thì cho tôi số 38 cũng được.　那就给我 38 号的也行。

②Bị khinh miệt, thế thì ai không tức.　受到蔑视，谁能不气恼。

thảo nào 表示明白了原因，不再觉得奇怪了。类似汉语的“难怪”、“怪不得”。例如：

Anh ta gian có khác, thảo nào cứ nghe thấy tiếng gõ cửa nhà là mặt mày xanh xám!　他奸恶得出奇，难怪他一听见敲门，脸就发白!

ngoài ra 有平列另起，承上起下的作用，类似汉语的“此外”、“除此之外”。ngoài ra 常与 còn 配搭使用。例如：

Gạo là nông sản chính, ngoài ra còn có ngô, khoai, sắn.　大米是主要的农产品，此外还有玉米、甘薯、木薯。

5. 转折、条件、因果、取舍：常使用成对的关联词。如 vì … cho nên (因为……所以), tuy … nhưng (虽然……但是), nếu … thì (如果……就), dù … nhưng (尽管……但是), hễ … thì (là) (一旦……就), thà … chứ (宁可……也不) 等。这些关联

词的用法参看复句部分。

三、一些常用关联词的用法

ở：关联词 ở 是由动词 ở 转化成的。如 Tôi ở phòng số 109（我住在 109 号房间）。在这个句子中，ở 就是动词。用 ở 组成的关联词结构常作状语，主要表示下列几种意思：

1. 表示活动进行的地点或某种情况存在的地点。例如：

①Tôi học ở trường Đại học Tổng hợp Hà Nội.　我在河内综合大学学习。

②Hôm nay, anh Hoa nghỉ ở nhà.　今天阿花在家休息。

③Anh ấy đang đọc bài ở ngoài sân.　他正在院子外面读书。

④Ở nước ta, từ Nam chí Bắc, nguồn nước có đủ.　在我国，从南到北，水源充足。

表示活动进行地点的关联词结构一般放在动词或补语之后，表示某种情况存在地点的关联词结构常放在句首。

2. 表示出发点。关联词结构放在动词之前或动词与趋向动词之间。例如：

①Anh Minh vừa ở nhà đến.　阿明刚从家里来。

②Chị ấy ở ngoài sân bước vào.　她从院子外面走进来。

③Chị ấy bước ở ngoài sân vào.　她从院子外面走进来。

3. 表示相信、信任、依靠的对象。例如：

①Chúng tôi tin ở anh lắm.　我们很信任你。

②Làm được việc đó chính là nhờ một phần ở các anh đấy.　这件事能够做成正是因为依靠了你们的一分力量。

②Trong công cuộc kiến thiết đó, nước nhà trông mong chờ đợi ở các cháu rất nhiều.　在这项建设事业中，祖国对你们寄托着很大的希望。

由 ở 组成的介词结构还可以作谓语，表示原因。例如：

①Việc này, lỗi ở tôi.　这件事，错在我身上。

②Cái đó là ở anh chứ không phải là ở tôi. 那是由于你，而不是由于我（造成的）。

由 ở 组成的关联词结构还可以作定语，表示所在的地点。例如：

Điều kiện ở đây tốt lắm. 这里的条件很好。

tại：由 tại 组成的关联词结构主要表示两种意思：

1. 表示活动进行的地点或某种情况存在的地点。用法基本上与 ở 相同，但多见于书面语。例如：

①Giải vô địch bóng bàn châu Á lần thứ ba tổ chức tại Bình Nhưỡng từ ngày 25-4 đến ngày 7-5-1976. 第三届亚洲乒乓球锦标赛自 1976 年 4 月 25 日至 5 月 7 日在平壤举行。

②Hôm qua, tại Hà Nội, đoàn đại biểu Chính phủ nước ta đã hội đàm với Đoàn đại biểu Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa. 昨日，在河内，我国政府代表团与中华人民共和国政府代表团举行了会谈。

2. 表示原因，同时带有责怪意。例如：

①Tại anh mà việc ấy hỏng. 由于你，那件事才搞坏了。

②Cái đó là tại tôi. 那是由于我（造成的）。

由 tại 组成的关联词结构可以作定语，表示所在的地点。例如：

Đại sứ các nước tại nước ta đã tới dự cuộc mít tinh. 各国驻我国大使出席了集会。

từ：由 từ 组成的关联词结构主要表示两种意思：

1. 表示出发地点。例如：

①Sông Hồng bắt nguồn từ Vân Nam. 红河发源于云南。

②Một thằng quan hai đang giơ hai tay từ một ngách nhỏ chui ra. 一名中尉举着双手从一个小坑道里钻了出来。

③Dân ta đã lấy lại nước Việt Nam từ tay Nhật chứ không phải từ tay Pháp. 我国人民是从日本手中而不是从法国手中夺回越南的。

2. 表示时间起点。一般习惯于放在句尾，也可以放在句首。

例如：

①Mọi người đã dậy từ tảng sáng. 大家一清早就起来了。

②Họ đi từ năm giờ sáng. 他们是早晨五点钟走的。

③Từ năm 1952, tôi đã đến miền Bắc. 我从 1952 年就来到北方。

từ 后是疑问时间词，则一律放在句尾。例如：

①Anh ấy ốm từ bao giờ? 他是什么时候病的？

②Ta sẽ bắt đầu làm từ mấy giờ? 咱们几点钟开始干？

từ 常常和 đến 连用，组成"từ…đến…"（从……到……）这一格式，表示时间、处所成范围。例如：

①Từ năm 1952 đến năm 1960, tôi học ở Hải Phòng. 从 1952 年至 1960 年，我在海防学习。

②Các anh đi từ Bắc Kinh đến Thượng Hải mất mấy ngày? 你们从北京到上海用了几天时间？

③Từ ngành công nghiệp đến ngành nông nghiệp, từ ngành giáo dục đến ngành văn hóa, tất cả mọi mặt đều được phát triển nhanh chóng. 从工业到农业，从教育到文化，各个方面都得到迅速发展。

về：由 về 组成的关联词结构主要表示两种意思：

1．指出涉及的范围或方面。例如：

①Về mọi mặt, chúng ta đã đạt những thành tích tốt. 我们在各个方面都取是了好成绩。

③Họ đang nói về thời sự Miền Nam. 他们正在谈论南方的形势。

③học thuyết về ngữ âm học 语音学方面的学说

súc mạnh về tinh thần 精神力量

有时是指出导致出现某种情况的根源。例如：

Bọn mật thám rất lo sợ về những hoạt động của chị. 特务们由于她的活动而感到非常恐惧。

2．表示达到某个时间。例如：

①Về cuối năm hay có gió mùa Đông－bắc. 到了年末，常有东北季风。

②Hôm nào anh ấy cũng sốt về chiều. 每天，一到下午他就发烧。

vào：由 vào 组成的关联词结构主要表示两种意思：

1. 表示相信、信任、依靠的对象。与关词词 ở 相似。例如：

①Tôi tin vào anh.　我信任你。

②Đừng có trông vào hắn mà hỏng việc.　别指望他，那会坏事的。

2. 表示时间。常放在句尾。例如：

①Tôi đến vào mùa hè năm ngoái.　我是去年夏天来的。

②Chúng tôi họp vào 3 giờ chiều.　我们下午三点开会。

để：由 để 组成的关联词结构表示目的。để 后必须是动词、述补词组或主谓词组。để 后只有动词则关联词结构一般都放在谓语动词的后面，若 để 后是述补词组或主谓词组，有时为了强调，整个关联词结构可以放在句首。例如：

①Sống để chiến đấu.　活着是为了战斗。

②Chúng tôi làm việc hết sức mình để phục vụ Tổ quốc.　我们竭尽全力工作，为祖国服务。

③Chúng tôi hát để mọi người nghe.　我们唱给所有的人听。

④Để học tập có kết quả, chúng tôi phải luyện tập nhiều.　为了使学习取得效果，我们必须多作练习。

⑤Để tất cả mọi người được sống hạnh phúc, chúng tôi phải thủ tiêu chế độ bóc lột.　为了使所有的人过上幸福的生活，我们必须消灭剥削制度。

bằng：由 bằng 组成的关联词结构主要表示下列几种意思：

1. 活动所用的工具或方式。关联词结构一般放在谓语动词（或述补词组）之后。有时为了突出工具或方式，关联词结构也可以放在句首，这种方式，在政论文中更为常见。例如：

①Anh đi bằng xe đạp à?　你骑自行车去啊？

②Chúng tôi ăn cơm bằng đũa.　我们用筷子吃饭。

③Bằng lựu đạn và tiểu liên, quân ta đã tiêu diệt gọn toán địch đi đầu.　我军用手榴弹和冲锋枪全歼敌人的先头部队。

④Bằng những cố gắng rất lớn và liên tục trên mặt trận thủy lợi, nhân dân Trung Quốc đã dần dần hạn chế và chiến thắng thiên tai.　中国人民通过在水利战线上的巨大和不断的努力，已经逐步控制住以至战胜了天灾。

2. 制作东西的原料。关联词结构放在谓语动词之后。有时关联词结构还可以作定语或直接作谓语。例如：

①Quần áo chúng tôi may bằng vải nâu. 我们的衣服是用棕色布做的。

②Cái bàn bằng gỗ này tốt lắm. 这张木制桌子很好。

③Chiếc nhẫn này bằng vàng. 这只戒指是金的。

3. 表示程度相当于对比的事物。例如：

①Cái nhà này cao bằng cái nhà kia. 这间屋子同那间屋子一样高。

②Anh ấy chạy nhanh bằng tôi. 他跑的同我一样快。

若加否定副词 không 或 chưa 则表示程度低于对比的事物。例如：

①Cái nhà này không cao bằng cái nhà kia. 这间屋子不如那间屋子高。

②Cái nhà này cao không bằng cái nhà kia. 这间屋子不如那间屋子高。

③Anh ấy không chạy nhanh bằng tôi. 他不如我跑的快。

④Anh ấy chạy không nhanh bằng tôi. 他不如我跑的快。

với：作为主从关联词，由 với 组成的关联词结构主要表示下列几种意思：

1. 表示活动的条件、方式或态度。关联词结构一般放在谓语动词（或述补词组）之后。有时为了突出条件或态度，关联词结构也可以放在句首。例如：

①Chúng ta đã bắt đầu làm cách mạng với hai bàn tay trắng nhưng mà chúng ta đã thắng đế quốc và phong kiến. 我们是赤手空拳开始搞革命的，然而我们却战胜了帝国主义和封建主义。

②Anh nhìn lại mẹ với vẻ nghi ngờ. 他以怀疑的态度又看了看母亲。

③Với kế hoạch rõ ràng và thiết thực của Hội nghị, với lòng hăng hái của toàn thể dân quân du kích, tôi chắc rằng dân quân du kích sẽ làm tròn nhiệm vụ vẻ vang. 有会议制定的明确和切实的计划，有全体民兵游击队的积极性，我确信民兵游击队一定能完成光荣的任务。

2. 指出行动所向的对象。với 常包含有强调所向对象的意味。例如：

①Cô giáo bảo với cậu thế à? （可以不用 với，用了 với 就含有强调所向对象的意味）老师对你这样说的？

②Vì những lẽ trên, chúng tôi … trịnh trọng tuyên bố với thế giới rằng … 由于上述理由，我们……向全世界郑重宣布……

③Thằng ba Trí thế nào cũng quay về với cách mạng. （也可不用 với）智三他无论如何也会回到革命队伍中来的。

3. 指出共同行动的对象。例如：

①Ngày mai tôi sẽ đi chơi với anh. 明天我同你一起去玩。

②Các em nhỏ đùa vui với nhau. 小朋友们在一起玩耍。

在实际语言运用中，有时要依靠具体的语言环境来区分2.3. 两种意思。如Tôi học với anh ấy. 可以是“我和他一起学习。”也可以是“我向他学习。”

4. 指出涉及的对象。谓语可以是动词，也可以是形容词。例如：

①Làm thế không ăn khớp với chủ trương đã đề ra. 这样做与提出的主张不相吻合。

②Lúc nào thầy Mã cũng vui vẻ với chúng tôi. 马老师和我们在一起时总是高高兴兴的。

③Tre là một thứ cây thân thuộc với mọi người dân Việt Nam. 对越南人来说，竹子是一种非常熟悉的植物。

表示这种意思的关联词结构，有时也可以放在句首。例如：

①Với tôi, điều đó rất quan trọng. 对我来说，那件事很重要。

②Với ông, sự học vấn không làm gì. 对他来说，学问没有什么用场。

5. 指出导致出现某种现象的事物。例如：

①Tao sẽ khổ với nó. 我会因为他而吃苦头的。

②Chị ấy còn mệt với chuyện này. 她还在为这事操劳呢。

6. 表示拥有的内容，关联词结构作定语。例如：

①Nhân dân miền Bắc đã tự xây dựng được 7.000 trường lớp dân lập cấp một với 39 vạn học sinh. 北方人民自己建立了七千个第一级民办学校或班，共有三十九万学生。

②Việt Bắc với những núi cao rừng rậm, với những cánh đồng phì nhiêu bát ngát là nơi chôn rau cắt rốn của cách mạng Việt Nam. 拥有高山密林和广阔肥沃土地的越北是越南革命的诞生地。

với 作为联合关联词，它主要是用来连接代词和名词的，表并列关系。用了 với 就意味着它所连接的事物之间存在着紧密相连的关系。例如：

①Quân với dân như cá với nước. 军与民如鱼与水。

②Như hình với bóng, không rời nhau một bước. 形影不离。

vì：作为主从关联词，vì 与名词、代词或名词词组结合，组成关联词结构，主要表示两种意思。

1. 表示原因。关联词结构放在句尾。例如：

Biết bao đồng bào ta chết vì bom đạn của đế quốc Mỹ. 我们多少同胞死于美帝国主义的炸弹和枪炮之下。

2. 表示目的。例如：

①Biết bao liệt sĩ đã đổ máu hy sinh vì nhân dân, vì Tổ quốc. 多少烈士为人民、为祖国而流血牺牲。

②Chúng tôi đấu tranh vì hạnh phúc của nhân loại. 我们为人类的幸福而斗争。

关联词结构通常放在句尾，但为了强调说明行为的目的，关联词结构也可以放在谓语动词之前，这时在关联词结构之后常用关联词 mà 与之配合，或者在关联词结构之后有语音上的停顿。例如：

①Chúng chỉ vì quyền lợi cá nhân ích kỷ mà gây ra chiến tranh xâm lược. 他们仅仅为了利己的个人权利而发动侵略战争。

②Vì sự tiến bộ của con người mà chúng tôi nghiên cứu khoa học. 我们为了人类的进步而进行科学研究。

③Vì Tô quốc chúng tôi chiến đấu suốt đời. 为了祖国，我们战斗终生。

用 để, vì 组成的关联词结构都能表示目的，它们的区别在于：để 只能和动词或述补词组、主谓词组结合，vì 只能和名词、代词或名词性词组结合。如能说 Chúng tôi chiến đấu vì độc lập của Tổ quốc.（我们为祖国的独立而战斗。）不能说 Chúng tôi chiến đấu để độc lập của Tổ quốc. 而要说 Chúng tôi chiến đấu để giành độc lập của Tổ quốc.（我们为赢得祖国的独立而战斗。）

vì 作为联合关联词，它主要是连接分句，表示原因。例如：

①Anh ấy tiến bộ nhanh vì anh ấy rất chăm học. 他进步快是因为他学习很刻苦。

②Gia đình này thiếu ăn vì lười biếng. 这家缺吃是因为懒。

do：作为主从关联词，do 和名词、代词或名词词组结合，组成关联词结构，主要表示三种意思。

1. 表示出发点。例如：

①Quân ta do hai ngả tiến vào thành phố. 我军从两路进入城区。

②Mồ hôi chảy ra do các lỗ mồ hôi ở da. 汗水从皮肤上的汗孔排出。

2. 表示原因，指出事物产生的根由。例如：

①Một hôm, do một sự tình cờ, y biết được tên chị. 有一天，由于一件偶然的事，他知道了她的名字。

②Do đó, một số đông người Pháp đã hiểu thêm về Việt Nam. 许多法国人由此而进一步了解了越南。

表示 1.2. 两种意思的关联词结构通常放在谓语动词之前。有时，在关联词结构之后可用关联词 mà 与之配合。例如：

Cách mệnh đã do Việt Bắc mà thành công. 由于有了越北，革命获得了成功。

3. 引出施动者。关联词结构要放在谓语动词之前。do 的这种用法最为常见。例如：

①Thuốc lá này do nhà máy Thăng Long sản xuất. 这种香烟是由升

龙烟厂生产的。

②Bộ đội qua sông bằng một cái cầu tre đồ sộ do công binh mới bắc. 部队是使用工兵新架起的一座竹桥过河的。

③Đoàn đại biểu do đồng chí An dẫn đầu đã lên đường. 由安同志率领的代表团已起程。

do 作为联合关联词，它主要是连接分句的，表示原因。例如：

①Do Đảng ta đã nắm đúng thời cơ thuận lợi ấy mà cuộc tổng khởi nghĩa đã thành công. 由于我党正确地掌握了这一有利时机，总起义获得成功。

②Do nghèo khổ mà sinh ra làm những việc bậy bạ. 因穷困而干出些乱七八糟的事来。

③Xe tôi gẫy do đâm phải cây. 我的车撞到树上，断了。

bởi：作为主从关联词，bởi 与名词、代词或名词词组结合，组成关联词结构，主要表示两种意思。

1. 表示原因。例如：

①Không, nước pháp không trở nên giàu có hơn bởi sự bóc lột thuộc địa. 不，法国并没有因为对殖民地的剥削而变得更加富有。

②Bởi ai mà đồng bào miền Nam đau khổ? Bởi bọn Mỹ và tay sai. 因为谁而南方同胞遭受痛苦？因为美国鬼子和他们的走狗。

2. 在含有被动意义的句子中，引出施动者。例如：

①Bị trói buộc bởi tập quán cũ. 被旧的习惯束缚着。

③Chùa xây từ thời cách đây độ một nghìn sáu trăm năm bởi một nhà sư Ấn Độ. 佛寺是一千六百年前由一位印度和尚修建的。

bởi 作为联合关联词，它主要是连接分句，表示原因。例如：

①Bởi anh chăm chỉ học hành, cho nên mới có tiến bộ ngày nay. 因为你刻苦学习，所以才有了今天的进步。

②Núi cao bởi có đất bồi, núi chê đất thấp núi ngồi ở đâu? 高山是由土堆成，山嫌地矮山何在？

đối với：đối với 和名词、代词或名词性词组结合，组成关联词结构，主要表示两种意思。

1．指出涉及的对象。例如：

①Đối với tôi việc này không quan trọng lắm．　对我说来，这件事不很重要。

②Tuy vậy，đối với người Pháp，đồng bào ta vẫn giữ một thái độ khoan hồng và nhân đạo．　虽然如此，我国人民对法国人仍然是采取宽容和人道的态度。

2．指出动作的受动者。例如：

Đối với gan vàng dạ sắt của đồng bào，toàn thể quốc dân không bao giờ quên，Tổ quốc không bao giờ quên，Chính phủ không bao giờ quên．　对于群众的赤胆忠心，全体国民永志不忘，祖国永志不忘，政府永志不忘。

由 đối với 组成的关联词结构除作状语外也可以作定语。例如：

Thái độ đối với việc này của anh thế nào?　你对这件事的态度如何?

cho：cho 和名词、代词或名词性词组结合，组成关联词结构，主要表示两种意思。

1．指出给予的对象或服务的对象。例如：

①Thế là chẳng những chúng không "bảo hộ" được ta，trái lại，trong năm năm，chúng đã bán nước ta hai lần cho Nhật．　结果，他们不但不能"保护"我们，相反，在五年中间，他们两次把我国出卖给日本。

②Các nhạc sĩ hãy viết nhiều bài hát cho thiếu nhi．　音乐家们为儿童多写些歌曲吧。

③Chị ấy tắm rửa cho con．　她给孩子洗澡。

④Chúng ta chiến đấu cho nền độc lập của đất nước．　我们为祖国的独立而战斗。

2．指出关连或影响的对象。例如：

①Tài liệu này rất cần cho chúng ta.　这些资料对我们非常需要。

②Những quan điểm sai lầm ấy rất có hại cho công tác.　这些错误的观点对工作很有害。

③Đó là mối hại lớn cho nhân dân trong vùng.　对地区内的群众来说，这是一大祸害。

④Tôi nghĩ mà buồn cho anh ấy.　我想起来就为他难过。

cho 和形容词、动词或主谓词组结合，组成关联词结构，表示动作要求达到的结果。例如：

①Em nào cũng cố chạy lại gần để nhìn Bác cho rõ hơn.　每个孩子都尽量跑得靠近些，为的是能更清楚地看到胡伯伯。

②Thế thì bảo nó lấy xe đạp của tôi mà đi cho chóng.　那就让他骑我的自行车快些去。

②Ta nên hết sức tìm cho ra.　我们应尽力找出来。

④Làm cố cho xong.　努力干完。

⑤Chờ cho mọi người đến đông đủ.　等到大家都来齐了。

有时，在一些兼语式谓语句中，可在第一个动词后加关联词 cho 以强调关连的对象。如 bảo cho tôi biết（告诉我知道），dạy cho con học（教孩子学习）。

của：của 和名词、代词和名词性词组结合，组成关联词结构，常作定语，表示领属关系。如 sách của cô giáo（女教师的书），lớp học của chúng tôi（我们的教室），nội dung của bài nói chuyện（会话课的内容）。有时 của 可以不用，归纳起来，用与不用有以下几种情况：

1. 中心词是动词或形容词转化成的名词或名词性词组，必须用 của。如 thắng lợi của chính nghĩa（正义的胜利），khó khăn của chúng ta（我们的困难），sự đi lại của nhân dân（人民的来往），công cuộc xây dựng của nước nhà（国家的建设事业）（若 nước nhà（国家）是 xây dựng（建设）的补语就不用 của)）。

2. 表领属关系的定语放在其他定语之后，必须用 của。如

nhiệm vụ vẻ vang của đồng bào (同胞的光荣任务), áo mới của anh (你的新衣服), ý kiến nhận xét của mọi người (大家的看法), con yêu của mẹ (妈妈疼爱的孩子), ý muốn của anh (你的愿望), lòng tin của nhân dân (人民的信任)。

3. 中心词是指动物的词, 常用 của。如 trâu bò của nông dân (农民的牛), lợn của nhà cụ Lý (李大爷家的猪)。

4. 中心词指亲属、组织, 或指身体、物体的一部分, của 可用可不用, 但不用的场合较多。如 bố tôi (我爹), nước ta (我国), Đảng ta (我党), tay nó (他的手), mũi thuyền (船头), chân bàn (桌子腿), trường (của) chúng tôi (我们学校), Tổ quốc (của) chúng ta (我们的祖国), Chính phủ (của) nước ta (我国政府)。

5. 有些场合, 用 của 表示领属关系, 不用 của 表示性质, 要注意加以区别。试比较:

领属关系	性质
Bạn của Việt Nam có ở khắp mọi nơi. 越南的朋友遍天下。	Tôi có mấy người bạn Việt Nam. 我有几位越南朋友。
ý kiến của trên 上级的意见	ý kiến trên 上述意见
nguyên tắc của hữu nghị 友谊的原则	nguyên tắc hữu nghị 友好原则

của 与名词或代词组成的关联词结构还可以作谓语或某些动词如 mượn, mua, xin, lấy, vay, đoạt, chiếm 等的补语。例如:

①Bút chì này của ai?　这枝铅笔是谁的?

②Anh mượn của ai?　你借谁的?

③Cái nhà tù Côn Lôn giết của chúng ta không biết bao nhiêu đồng chí ưu tú.　昆仑岛监狱杀害了我们多少优秀的同志。

của 还可以和主谓词组 (名词或代词+动词) 结合, 组成关

联词结构作定语。这时，主谓词组中的主语一方面是中心词所指事物的领有者，一方面又是行为的发出者，中心词指行为的对象或结果。例如：

Bài văn của các anh viết đã nộp cho chi bộ rồi. 你们写的文章已经交给支部了。

thế mà：联合关联词，主要用来连接分句，表示较强烈的转折关系，说明出现了不应发生而发生了的状况。例如：

①Trước giải phóng, chị làm quanh năm suốt tháng, đầu tắt mặt tối, thế mà vẫn ăn đói mặc rách. 解放前，她成年累月辛辛苦苦地干，可仍然挨饿受冻。

②Người thất nghiệp đã nhiều, thế mà tư bản còn giãn thợ. 失业的人已经够多的了，然而资本家还要解雇工人。

chứ：联合关联词，主要用来连接分句，表示转折关系，用 chứ 连接的复句，前一个分句表示肯定，后一个分句表示否定。例如：

①Bọn chúng chỉ nghĩ đến lợi ích của mình, chứ không bao giờ nghĩ đến lợi ích của nhân dân. 他们只想到自己的利益，从不想想人民的利益。

②Chị ấy là họa sĩ chứ không phải là diễn viên. 她是画家，而不是演员。

有时 chứ 后的句子是用反问语气表示否定。例如：

①Nó chứ ai! 就是他，难道还会是别人！

②Tôi vẫn còn nhớ, chứ quên thế nào được. 我一直记着，怎么能忘记呢！

mà：作为关联词，mà 的用法很多，主要有如下几种。

1. 表示假设关系。连接分句，mà 放在表示假设的分句的主语和谓语之间，它常与 thì 配搭使用。类似汉语的“要是”。例如：

①Anh mà giúp thêm một tay thì công việc xong ngay. 要是你帮一把，事情马上就完了。

②Anh mà muốn đi, tôi sẽ cùng đi với anh. 你要是想去，我就跟你一起去。

2. 表示转折关系。连接词或分句，由 mà 连接的两个部分意思相反或相对，后一部分修正或补充前一部分；有时前一部分是否定，后一部分是肯定。类似汉语的“而”。例如：

①Cái ra - đi - ô này đẹp mà không tốt. 这架收音机美观，但质量不好。

②Thứ vải này rất tốt mà giá tiền cũng không đắt đâu. 这种布很好，而且价钱也不贵。

③Anh ấy tìm quyển từ điển mà không tìm thấy. 他找字典，可一直没找着。

④Mỹ giúp thực dân Pháp ở Việt Nam, mà kháng chiến Việt Nam vẫn thắng. 美国帮助在越南的法国殖民者，然而越南抗战仍然取得了胜利。

⑤Không phải là nhân dân các nước trên thế giới sợ đế quốc Mỹ mà là đế quốc Mỹ sợ nhân dân các nước trên thế giới. 不是世界各国人民怕美帝国主义，而是美帝国主义怕世界各国人民。

3. 表示承接关系。通常连接分句，也可连接词或词组。被连接的两个部分有承接或递进的关系。例如：

①Không phải tôi, mà cũng không phải anh. 不是我，也不是你。

②Mặt trận phát triển mạnh, mà Đảng phát triển cũng khá. 祖国阵线发展壮大，党的发展也不错。

③Gian nhà này rộng mà mát. 这间房子既宽敞又凉爽。

4. 表示目的。mà 之后经常是动词或述补词组，整个关联词结构只能放在谓语动词的后面。常用在祈使句中。例如：

①Các anh nên tìm việc mà làm, chứ không nên cứ ngồi ỳ ở đây. 你们应该找事去做，不应老在这里闲坐着。

②Dậy sớm mà xem mặt trời mọc. 早些起床去看日出。

③Quần áo của mày để đâu? Lấy mà thay đi. 你的衣服搁哪儿了？拿来换上。

5. mà 连接中心语和作定语的主谓词组，中心语所指事物是主谓词组中谓语表示的行为的对象或时间、地点。mà 也可以不用。例如：

①Chúng tôi rất thích bài mà thầy giáo vừa giảng. 我们非常喜欢老师刚讲的课文。

②Những ngày tháng Tám lịch sử là những ngày mà toàn dân ta tưởng nhớ Chủ tịchHồ Chí Minh. 具有历史意义的八月是我们全国人民怀念胡志明主席的日子。

③Mẹ lại về nơi mà mẹ đã từng công tác. 母亲又回到她曾经工作过的地方。

6. 把带有关联词 vì, do, tại, theo …… 的关联词结构连接到动词上面，或与 vì, do 等配合连接分句，起强调作用。例如：

①Từ trước đến nay, vì bệnh hẹp hòi mà có những sự lủng củng …… 自古到今，存在着因狭隘之见而不和的现象。

②Do đó mà giai cấp công nhân Việt Nam trưởng thành … 越南工人阶级由此而成长起来……

③Phải theo đúng đơn mà dùng thuốc. 要按照药方用药。

④Vì con cái hư hỏng mà cha mẹ đau lòng. 父母因儿女变坏而痛心。

⑤Do Đảng ta đã nắm đúng thời cơ thuận lợi ấy mà cuộc tổng khởi nghĩa đã thành công. 由于我党正确掌握了这一有利时机，总起义获得成功。

7. 放在疑问句或反诘句中，起加强语气的作用。mà 经常放在主语后或疑问代词之后。例如：

①Anh mà cũng không biết à? 他也不知道呀?

②Bài học này mà khó! 这课课文怎能说难!

③Ai mà dại thế! 谁能那么傻!

④Anh ấy làm sao mà hiểu được cô ấy. 他怎么能理解那位姑娘啊!

⑤Sao mà em lại làm thế! 你怎么又这样干啦!

thì：主要有下列几种用法。

1. 表示条件（或假设）结果关系。thì 放在表示结果的分句之前，它常和 nếu, hễ, giá, miễn là, muốn, mà, có 等词配搭使

用。也可以单独使用。例如：

①Nếu không có nhân dân thì không đủ lương thực.　如果没有人民群众，就没有足够的粮食。

②Hễ ai đến tìm tôi thì anh bảo tôi đang ở thư viện.　要是有人找我，你就说我在图书馆。

③Giả có thì giờ thì tôi cũng xin đi.　假如有时间我也要去。

④Miễn là có chí thì việc gì cũng thành.　有志者事竟成。

⑤Muốn ăn quả thì phải trồng cây.　要想吃果子就得种果树。

⑥Anh có đi thì em chờ.　你要是去我就等着。

⑦Đầu hàng thỏa hiệp thì sẽ bị Pháp tước mất vũ khí.　投降妥协则被法国缴械。

2. 表示时间紧接关系。表示后一个过程是紧接着前一个过程发生的，或是在前一个过程进行中发生的。例如：

①Chúng tôi mới ăn cơm xong thì trời tối.　我们刚吃完饭天就黑了。

②Nông dân đang cấy lúa trên cánh đồng thì trời mưa.　农民们正在田里插秧时，天下起雨来。

③Càng gần thắng lợi thì càng nhiều khó khăn.　越接近胜利，困难就越多。

④Anh chưa dậy thì tôi đã đi rồi.　你还没起床我就走了。

3. 表示对比关系。thì 放在各个分句的主语和谓语之间。例如：

①Tôi thì lo, hắn thì mừng.　我是忧，他是喜。

②Cái thì thực đẹp, cái thì thực xấu, cái thì thực mới, cái thì thực cũ.　有的是真美，有的是真丑，有的是真新，有的是真旧。

4. 表示让步关系。用 thì 把两个重复的词连接起来，有时有“虽然”或“尽管”的意思，有时是表示无所谓、不在乎。例如：

①Đẹp thì đẹp thật nhưng không bền lắm.　好看是真好看，但不太结实。

②Đau thì đau, sợ gì!　疼就疼吧，怕什么！

③Khó thì khó, tôi vẫn cứ làm.　难是难，但我还是要干。

5. 放在主语和谓语之间，根据具体的语言环境，有时是强调主语，有时是强调谓语。例如：

①Chị ấy học tiếng Nga. Tôi sẽ học tiếng Anh. (Còn) Chị thì sẽ học tiếng Việt. 她学俄语，我学英语，你呢，学越语。(强调主语)

②Bà thì tát cho một cái bây giờ, đừng láo! 我非给你一耳光不可，看你还瞎闹不！(强调谓语)

6. 放在状语（经常是时间或处所状语）和句子之间表示语调上的停顿。例如：

①Trước kia thì ông ấy là bạn với tao. 过去嘛，他是我的朋友。

②Bây giờ và ở đâu thì cũng thế thôi. 眼下在哪儿都那样。

7. 重复主语、谓语或谓语中的某些词语，使之成为陈述的重点。例如：

①Tôi thì tôi xin chịu. 我嘛，我就认了。

②Tôi thì tôi không đồng ý như thế. 我嘛，我不同意那样干。

③Làm thì vẫn làm tròn. 干是会干完的。

④Ăn thì không nỡ ăn. 吃呢不舍得吃。

8. 置于句首，承接对方的话，含有勉强或不耐烦的语气。例如：

①Ông đã biết lỗi rồi chứ? 你知错了吧？

Vâng, thì biết lỗi. 哎，知道了。

②Anh có đi không? 你去吗？

Thì tôi đã bảo là không rồi, còn phải hỏi gì nữa! 我已经说过不去了，还老问什么呀！

một cách：它的作用是引出双音节形容词（有时形容词本身还带有状语），作动词或形容词的状语，放在中心词之后，表示强调。例如：

①Mùa xuân ấm áp đã về một cách đột ngột. 突然间，温暖的春天就来到了。

②Hai anh ấy thân mật một cách lạ thường. 他们俩异常亲密。

在动词谓语句里，如果动词带有补语，由 một cách 引出的

状语放在补语之后。例如：

①Chúng bóc lột công nhân ta một cách vô cùng tàn nhẫn. 他们极其残酷地剥削工人。

②Chị ấy làm việc một cách chăm chỉ. 她勤奋地工作。

若补语是一个词组，并且与动词结合得比较松散时，由 một cách 引出的状语一般仍放在补语之后，但也可以放在补语之前。例如：

Đồng chí ấy đã phân tích các vấn đề quốc tế một cách tỉ mỉ. 他详细地分析了各种国际问题。

也可以说：

Đồng chí ấy đã phân tích một cách tỉ mỉ các vấn đề quốc tế.

再如：

Ngày mồng 5 tháng 5, chúng tôi đã tổ chức lễ kỷ niệm sinh nhật Các Mác một cách long trọng. 五月五日，我们隆重地举行了卡尔·马克思诞辰纪念会。

也可以说：

Ngày mồng5 tháng 5, chúng tôi đã tổ chức một cách long trọng lễ kỷ niệm sinh nhật Các Mác.

rằng：原来是一个动词，意思是“说”。如 chẳng nói chẳng rằng（不言不语）。在现代越语里，rằng 单独用作动词已很少见，现在主要是用作关联词，连接表示谈论、感想、要求之类的动词与它们的补语。这样的动词有 nói（说），thưa（禀），bảo（告诉），kể（陈述），tưởng（以为），nhớ（记），tin（相信），thấy（觉得），biết（知道），nghĩ（想），ngỡ（以为），cho（认为），mong（希望），cảm thấy（感到），nhận định（认为），hy vọng（希望）等等。补语多数是主谓词组。在 rằng 后，语音上稍有停顿。例如：

①Anh ấy nói rằng ngày mai anh ấy sẽ đến đây. 他说明天他来这里。

②Tôi nghĩ rằng đây là một việc khó. 这想这是一件难事。

③Các anh ấy yêu cầu rằng sáng chủ nhật chung ta sẽ đên câu lạc bộ. 他们要求我们星期四上午到俱乐部。

là 也可以作关联词，用法与 rằng 基本相同。例如：

①Tôi tưởng là anh ấy không đến được nữa. 我以为他来不了啦。

②Ông lão cứ ngỡ là mình còn trong chiêm bao. 老大爷总以为自己还在梦中。

当谓语动词后带有表示结果的动词时，则常用 rằng。如 nói lên rằng（说明），vạch ra rằng（指出）。

第十一章　语气词

一、语气词的定义和语法特点

附着在句子或词、词组上边表示说话的语气和态度的词叫语气词。如 à, nhỉ, nhé, hả, chính, cái 等。

语气词的语法特点：

1. 独立性最差，附着性最强，不能单独使用。

2. 不作任何句子成分。

二、语气词的分类和用法

根据表示的语气和态度，语气词大体上可分为：疑问语气词、祈使语气词、表态语气词、强调语气词。不少语气词可以表示不止一种语气和态度。

（一）疑问语气词：常用的有 à, ư, nhỉ, hả (hử, hở), chứ, chăng。

à：用来发问，这种疑问属于明知故问一类，问话人对自己所提的问题已有判断，并相信自己的判断是正确的，但还需要进一步证实一下。例如：

①Anh mệt à?　你累了吧？

②Anh đi họp à?　你去开会啊？

有时 à 在疑问中还带有威胁、反诘或惊奇的口气。例如：

①Mày hỗn với tao à?　你跟我耍混啊？

②Thế khó thì hò à? Anh không dám sang, tôi sang lấy vậy.　遇上困难就撤手啊？你不敢去，我去拿。

③Thế à? Hay quá nhỉ!　真的？那太好啦！

à 还可以跟 ấy, đấy, kia 结合，组成 ấy à, đấy à, kia à。这些词除了仍表示疑问外，还带有其他的语气。ấy à 有重复对方提到的对象或事物的作用；đấy à 有对眼前发生的事物发问的作用；kia à 带有惊奇的语气。例如：

①Anh Hoa nhờ tôi hỏi thăm anh đấy!　阿花让我向你问好！

Anh Hoa của trường Đại học Sư phạm ấy à?　就是师范大学那个阿花吧？

②Bác đã đến đấy à?　您来啦？

②Nó giỏi thế kia à?　他那么棒呀？

ư：与 à 相同，常用于书面语。例如：

①Làm ăn thế ư?　是这样生活的吗？

②Chỉ có thế thôi ư?　只有这些吗？

ư 也可以组成 ấy ư, đấy ư, kia ư。

nhỉ：用来发问。放在疑问句句尾，使语气更加委婉亲切。例如：

①Em tên là gì nhỉ?　你的名字叫什么呀？

②Này, mình muốn học tính thì học cách nào cho nhanh nhỉ?　喂，我想学计算，怎么样才能学得快点啊？

有时是向对方表示自己对某种事情的看法，询问对方的意见，并希望对方支持自己的看法。这时 nhỉ 放在陈述句的后面。例如：

①Trời hôm nay mát quá nhỉ?　今天天气很凉爽，是吧？

②Phim này hay đấy anh nhỉ?　这部电影不错，你说是吧？

②Bài học này không khó nhỉ?　这课课文不难，是吧？

nhỉ 还可以表示惊奇或喜怒哀乐的感情，当然这要看讲话时的气氛和讲话人的态度来确定。例如：

①Anh ấy biết nói tiếng Việt thật nhỉ?　他真会说越南语啊！（惊奇）

②Chị Hoa về nhanh quá nhỉ!　阿花姐回来的真快哟！（喜）

③A! Tên ác ôn này to gan nhỉ!　啊，这个恶棍还真胆大啊！（怒）

④Một người phục vụ nhân dân tốt như vậy mà lại mất sớm nhỉ!　一个为人民服务做得这么好的人却过早地去世了！（哀）

⑤Cuộc biểu diễn văn nghệ hôm nay vui quá nhỉ!　今天的文艺演出真红火！（乐）

nhỉ 还可以表示责备、讽刺的语气。例如：

①Ô, cái con há này hay nhỉ? Ai cho đi mà đi thế!　哟，这小家伙真行啊！谁让你去了，你就走了！

②Sao mày to gan thế đánh lại người nhà nước gớm nhỉ!　你好大胆量敢打官家的人，好厉害哟！

hả (hử, hở)：用来发问。可以放在陈述句或疑问句的句尾，表示关切的语气。例如：

①Em thích khẩu súng chiến lợi phẩm này lắm hả?　你非常喜欢这枝缴获来的枪，是吧？

②Em đi thế có mệt không hả?　你这么走累吧？

hả 如果重读，并在它之前略有停顿则在问中带有气愤、责问的态度。例如：

Ai cho phép mày làm như thế hả?　谁允许你这么干的，嗯？

hả 还常和称呼语合在一起使用，在它之前略有停顿。例如：

Làm sao kia hả cụ?　怎么回事，老大爷？

chứ：用来发问。怀疑程度介乎 có … không 和 à 之间。放在陈述句的后面。例如：

①Việc này xử lý như vậy anh em đều đồng ý chứ?　这件事这样处理，大家都同意吧？

②Anh quen ông ấy chứ?　你认识他吧？

③Lâu lắm không gặp, đồng chí khỏe chứ?　很久没见面了，你身体好吧？

chú 还可以表示肯定，其中或多或少地含有反驳对方的语气。句尾的语调升高。例如：

①Anh có thích đọc quyển sách này không?　你喜欢读这本书吗？

Có chứ!　喜欢呀！

②Hôm nay là thứ mấy?　今天星期几？

Hôm nay là thứ tư.　今天星期三。

Hôm nay là thứ năm chứ!　今天是星期四！

③Bài học này không khó nhỉ?　这篇课文不难吧？

Không, bài học này khó chứ!　不，这篇课文难呀！

在这种场合，还可说或 chứ lị 或 chứ lại。例如：

Anh bảo quyển sách này không hay à?　你说这本书不好啊？

Hay lắm chứ lị!　好啊！

chứ 还可以表示规劝、祈使等语气，其中也包含着不赞同对方原来作法的意味。例如：

①Nói khẽ chứ!　说话小声点！

②Nhanh lên chứ, các đồng chí!　快点啊，同志们！

③Con phải nghe lời Đảng mới được chứ!　孩子，你要听党的话才行啊！

chăng：用来发问，带有半信半疑的意味。放在陈述句或疑问句的后面。多见于民间文学作品。例如：

①Anh ấy đã rời khỏi đây rồi chăng?　他已经离开这里了吗？

②Anh ấy không đến chăng?　他不来了吗？

③Hay là chúng ta nghe lầm chăng?　或许是我们听错啦？

④Có việc gì chăng?　有什么事吗？

chăng 可以和古语语气词 tá 结合成 chăng tá，用法与 chăng 相同，但多见于越南古典作品中。例如：

Tình cảnh ấy mẹ hay chăng tá?　此情此景母亲知晓否？

chăng 还可以和 phải 结合成 phải chăng，一般的功能和 chăng

一样，但放在句首。例如：

①Phải chăng đó là một ý nghĩ sai lầm?　那是一个错误的想法吗？

②Phải chăng nó nói không đúng?　他说的不对，是吗？

phải chăng 还可以表示强烈的反诘语气。例如：

①Phải chăng đó là hòa bình?　那能算是和平吗？

②Phải chăng đó là tự do?　那能算是自由吗？

（二）祈使语气词：常用的有 đi, nào, với, nhé（nhớ, nhá），đã。

đi：表示催促。例如：

①Anh nói đi!　你说吧！

②Hát đi!　唱吧！

当句子的主语是第一人称多数（包括式）时，đi 所表现的语气多偏重于相邀、相请的意思。例如：

①Chúng ta xem chiếu bóng đi!　咱们去看电影吧！

②Ta cùng vào phố mua sách đi!　咱们一起进城买书吧！

nào：表示要求或相邀的语气。例如：

①Các ông, các bà cho chúng tôi nhờ nào!　老爷、太太们帮帮我们吧！

②Cố lên nào!　加油啊！

③Thử nói để ta nghe nào!　说说让我们听听！

nào 有时与 đi 连用，表示催促。例如：

Đi đi nào!　走吧！

有时，为了引起听者的注意，nào 可以放在句首，或句首句尾都有 nào。例如：

①Nào, đi tập thể dục!　做操去吧！

②Nào, hãy giờ đi họp nào!　走，开会去！

với：一般放在肯定句后面，表示恳求的语气。例如：

①Anh cho em cùng đi bộ đội với!　你让我跟你一起参军吧！

②Cứu tôi với!　救救我吧！

③Thế bên nào được, bên nào thua, anh kể lại cho tôi nghe với.　哪边赢了，哪边输了，你讲给我听听吧!

在口语中，với 的读音一般要拉长些。

nhé (nhớ, nhá)：表示叮嘱、要求。例如：

①Con phải học hành chăm chỉ nhé.　孩子，你要专心学习噢!

②Cậu sang với tôi nhé!　你来我这儿吧!

③Chúng ta đi thăm cô ấy nhé.　咱们去看看她吧!

有时，nhé 还可以表示赞叹的语气。例如：

Được tham gia trận đánh lớn như vậy, sướng nhé!　能够参加那么大的战斗，可真痛快噢!

用 nhé 带有亲昵的语言色彩，因此在庄重的场合不常使用。

đã：表示要求先作某事。例如：

①Chúng ta nghỉ đã!　我们先休息一会儿!

③Ăn cơm cái đã rồi đi đâu sẽ hay.　先吃饭，以后去哪儿再说。

đã 常和副词 hãy 配搭使用，语气更加强烈。例如：

①Chúng ta hãy làm bài tập này đã!　我们先作这个练习!

②Anh hãy nói hết đi đã!　你先说完吧!

(三) 表态语气词：常用的有 ạ, cơ (kia), vậy, thôi, mà, đây, đấy, ấy, này, nào, cho, thay。

ạ：放在句尾表示尊敬。例如：

①Thưa cụ, cháu tên là Thân ạ.　老大爷，我叫阿亲。

②Cụ gọi cháu đến có việc gì ạ?　老大爷，您叫我来有什么事呀?

ạ 还可以放在称呼之后，表示亲切。例如：

①Nếu phải trồng đay thì nhà ta chết đói mất, các con ạ.　要是种麻，咱家非都饿死不可，孩子们!

②Tối hôm nay, trường ta chiếu phim mới, anh ạ.　今天晚上，咱们学校放映新片子。

有时，ạ 还可以表示询问，带有尊敬对方的语气，句中可不另加其他疑问词语。例如：

Đồng chí mệt ạ?　您累了吧?

cơ (kia)：表示下列几种语气。多是对自己亲密的人使用。

1. 表示一种不同于对方的意见。例如：

①Không, tôi thích cái này cơ.　不，我喜欢的是这个。

②Con không đi ở đâu, u cho con ở nhà với u cơ.　娘，我不去扛活，娘，让我留在家里跟你在一起吧。

2. 表示夸耀。例如：

①Chị em mới may áo đẹp cho em cơ!　我姐才给我做了件漂亮的衣服。

②Tôi lại hát được cả giọng Huế cơ!　我还会唱顺化调呢!

3. 表示责备。例如：

Đã bảo ở nhà lại cứ đòi đi cơ!　早就说过让留在家里，可(就是不听)非要去不可!

4. 表示追问，常放在疑问词之后。例如：

①Anh vào đây, tôi nhờ anh tí việc.　你进来，我有点事麻烦你。

Việc gì cơ?　什么事呀?

②Cậu đã nghĩ kỹ chưa?　你仔细想过了吗?

Nghĩ gì cơ?　想什么呀?

vậy：表示无可奈何的语气。例如：

①Tôi chờ mãi không thấy anh nên tôi phải đi một mình vậy.　我等了很久不见你来，我只好一个人去了。

②Không có cách gì khác, đành phải làm thế vậy.　没有别的什么办法，只能这样做了。

有时 vậy 放在句尾，表示句中陈述的意见是带有结论性的。例如：

①Như thế, nghĩa là anh ấy cũng là một người đáng tin cậy vậy.　这就是说他也是一位值得信赖的人。

②Văn tức là một bức tả chân của tình cảm vậy.　文章就是一幅感情的写实画。

thôi：表示无可奈何的语气。例如：

①Tôi chịu thôi.　我只好认了。

②Con ơi! Người ta đánh thế này thì con chết mất thôi.　孩子啊，人家这么打你，你准会死的！

thôi 还可以表示“仅此而已”的意思，可以和副词 chỉ 配搭使用。例如：

①Tôi (chỉ) còn 5 đồng thôi.　我只剩下五块钱了。

②Anh chờ tôi 5 phút thôi.　你就等我五分钟。

thôi 还可以和 đi 连用，表示催促。例如：

Đi đi thôi, anh em!　大家去吧！

mà：表示下列几种语气。

1. 表示事理本应如此，显而易见。例如：

①Thanh niên mà!　青年嘛！

②Tôi biết là cậu ấy không đến mà!　我就知道他不会来嘛。

2. 表示责备的语气。例如：

Tôi đã bảo anh mà!　我早就对你说过了嘛！

3. 表示否定对方意见的态度。例如：

①Tôi không nghe nữa mà. Đi đi!　我不听嘛，快走吧！

②Không mà!　不嘛！

在日常口语中，mà 还可以说成 mà lị, mà lại。例如：

①Đều là người nhà cả mà lị.　都是一家人嘛。

②Phải tỏ ra là can đảm mà lại.　当然要表现出勇敢的样子来。

cơ mà, kia mà 的语气比 mà 更为强烈。例如：

①Hôm nọ anh viết thư rồi cơ mà!　那天你不是已经写过信了嘛！

②Về thế nào? Anh nói vào đây nghỉ mát một vài tuần lễ kia mà!　怎么能回去？你说过到这里要避暑休息几周嘛！

③Anh đã bảo anh không đến cơ mà!　你说过你不来了嘛！

đây：用以指明眼前正在进行的事情或存在的事物。例如：

①Tôi đang viết thư đây.　我正在写信呢。

②Nơi này là nơi bọn phản động Quốc dân đảng đã giết hại nhiều liệt sĩ

của ta đây.　这里是国民党反动派杀害我们许多烈士的地方。

③Con ơi, ra mẹ bảo đây.　孩子，你出来，妈有事对你说。

④Xem tình huống này thì giặc sắp đến quấy nhiễu làng ta đây.　看这情形，鬼子要来骚扰咱们村。

đấy：表示下列几种语气。

1. 强调、加强肯定句的语气。例如：

①Cụ cho vào rồi đấy!　老大爷让进了！

②Năm nay du kích đi bắt cọp về ăn tết đấy!　今年游击队要去捕老虎回来过节呢！

③Quý nó sắp lấy chồng đấy!　贵姐她快要出嫁了！

2. 提醒或告诫对方。例如：

①Làm nhanh tay đi, sắp hết giờ rồi đấy!　赶快干，快到时间了！

②Tắt khói đi, tàu bay đấy.　把烟熄灭，有飞机。

3. 在承接别人的意见时，表示赞同的语气。例如：

Phải bắt nó đền mạng anh Mít!　要让他给阿蜜偿命！

Phải đấy.　对！

4. 加在疑问句的后面，用来问正在进行的事情或存在的事物。例如：

①Ai đấy?　谁呀？

②Anh đi đâu đấy?　你去哪儿呀？

③Chị đang làm gì đấy?　你在干啥呀？

ấy：表示比较，常和 như 配搭使用。例如：

①Nó cứ giấu mãi như người ta không biết ấy.　他老瞒着，好像人家都不知道似的。

②Đừng có nói liến thoắng như đi ăn cướp ấy.　说话别那么快，像是要去抢东西似的。

有时 ấy 仅仅是表示强调的语气。例如：

Anh ta đang đi đằng sau ấy.　他正在后面走着呢。

ấy 还可以放在代词 thế nào, làm sao 的后面，表示一种难于

名状的感觉。例如：

①Mới ngủ dậy, cứ thấy người nó làm sao ấy. 刚睡醒，总觉得身上不怎么得劲。

②Vở kịch đó thế nào ấy. 总觉得这个剧不怎么对劲。

③Tôi thấy Sử giờ nỏ dại thế nào ấy. 我觉得阿史最近好像有些犯傻。

này：表示告知的语气。例如：

①Đi lối này này. 就走这条路噢。

②Ăn đi này. 吃吧。

này 放在一个词的前或后，还可以表示气愤的态度，或用以叙述事物的多样性。例如：

①Này thách! Này thách! Này … thách!!! 让你招惹！让你招惹！让你……招惹！

②Cứng cổ này! Khó bảo này! 让你硬！让你不听话！

③Này kẹo, này bánh, này chè, đủ cả. 糖呀，点心呀，茶呀，样样都有。

④Xanh này, đỏ này, trắng này đủ cả các màu. 绿的、红的、白的，各种颜色都有。

叙述事物的多样性时，还可以用 nào（常放在一个词的前面）。例如：

Nào lợn, nào gà, nào vịt có đủ cả. 猪呀，鸡呀，鸭呀，样样都有。

cho：表示请求，带有尊敬的语气。cho 还可和 ạ 结合成 cho ạ。例如：

①Mời đồng chí lên xe cho. 同志，请您上车。

②Xin đồng chí giải thích cho. 同志，请您解释一下。

③Đồng chí thông cảm cho ạ. 同志，请您谅解。

thay：表示感叹语气。常放在形容词或动词之后。现代越语中已不常用。例如：

①Lo thay! nguy thay! Khúc đê này hỏng mất!　真担心啊！真危险啊！这段堤要塌啦！

②Vẻ vang thay!　多么光荣啊！

(四) 强调语气词：以上三类语气词主要是附着在句子后边，表示句子的各种语气；而此类语气词是附着在词或词组前边，表示对它所附着的词的强调。这类词有 cái, chính, những, cả, ngay, ngay cả。

cái：放在"单位词＋名词"或名词前边，起强调指出的作用。例如：

①Cái con người tệ bạc ấy thật đáng trách!　这个忘恩负义的人真该受到谴责。

②Tôi không tán thành cái thái độ ngông nghênh ấy.　我不赞赏这种高傲自大的态度。

cái 放在第一种有类别名词前，cái 后一定要有单位词。如 cái cậu học sinh này（这个学生），cái con mèo này（这只猫），cái cây cam này（这棵柑树），cái bức tranh này（这幅画）。cái 放在指人的名词前带有轻蔑的色彩。例如：

①Cái thằng này tệ quá!　这个家伙太坏啦！

②Công an đã bắt được cái tên gián điệp ấy.　公安人员已经把那个间谍抓住了。

cái 放在第二种有类别名词前，cái 后用或不用单位词均可。如 cái thịt này, cái cân thịt này。cái 后没有单位词时是强调指出种类，如 Cái thịt này 意思是"这种肉"；cái 后有单位词是强调指出数量单位，如 cái cân thịt này 意思是"这斤肉"。一些指动植物的名词有时也可直接放在 cái 的后面，这时它们便带有物质、材料名词的性质，如 cái cá này, cái cam này 的意思是"这种鱼"、"这种柑子"。

cái 也可以放在无类别名词前，如 cái hôm ấy（那一天），cái tỉnh ấy（那个省），cái ý kiến ấy（那种意见）。

cái 不能放在综合名词前，如不能说 cái phố xá ấy，cái bạn bè ấy。

名词（或单位词＋名词）前有语气词 cái 时，名词后一定要有指示代词或其他定语。如只能说 cái cậu học sinh này，cái thịt này，不能说 cái cậu học sinh，cái thịt。只有在名词本身是特有名词或语言环境已使人明了要强调的事物是确指时，名词后面才可以不用定语。例如：

①A，cái thằng Mới láo thật!　啊，这个敲梆子的家伙太放肆了!

②Cái cuốn sách in thật đẹp!　这本书印得真漂亮!

chính：放在名词或代词前，起加强肯定语气的作用。例如：

①Chính mắt con trông thấy nó.　是我亲眼看见他的。

②Chính nó đã nói thế.　正是他这么说的。

③Đặt ở chính giữa.　放在正中间。

chính 也可以放在 là 或关联词前。例如：

①Bính ngẩng đầu nhìn：chính là vợ thằng trẻ tuổi.　阿炳抬头一看，正是那个年轻人的妻子。

③Chính vì yếu mà càng cần phải tập thể dục.　正是因为体弱就更应该进行体育锻炼。

những：有下列两种用法。

1. 放在数词前或放在表示多量的词与名词之间，用来强调数量多。例如：

①Anh ấy biết những ba ngoại ngữ.　他会三种外语。

②Con sông này dài những hơn một nghìn ki－lô－mét.　这条河长达一千多公里。

③Phố này chậtních những người.　这条街上挤满了人。

④Chợ toàn những rau.　集市上全是菜。

2. 放在一些动词前，用以强调行为的强度。例如：

①Suốt một đời，bà chỉ những làm，những lo … 她一辈子就是干活呀，操心呀…

②Bốn năm qua, tôi những mong cô ta mà chưa được gặp.　四年来，我一直希望见到她，但始终未见到。

cả, ngay, ngay cả：放在名词、代词或名词词组的前边，表示包括，不排除的意思，带有强调作用。可以强调主语或补语。强调主语时，用 cả, ngay 或 ngay cả 均可，后面用 cũng 与之配搭使用；强调补语时，只能用 cả。例如：

①Cả các cụ già cũng tập thể dục buổi sáng.　连老人都做早操。

②Ai bảo nó cũng chẳng được, ngay mẹ nó khuyên nó cũng không nghe.　谁说他都不行，连他母亲劝他也不听。

③Ngay cả điều đó nó cũng không biết.　连那件事他都不知道！

④Các chú phải chuẩn bị tinh thần đánh thắng cả trời.　你们要做好连老天爷都要战胜的思想准备。

第十二章　叹词

一、叹词的定义和语法特点

表示感叹或者呼唤应答的词叫叹词，如 a，ái chà，vâng，dạ 等。

叹词的语法特点：

1. 经常独立于句子之外，作独立语，不与句子中的任何成分发生结构关系。

2. 有时候单独一个叹词就可以成为一个句子。如我们告诉某人一件事，他听完之后表示同意，说一声“Vâng.”，这就是一个句子。

二、常用叹词的用法

叹词可以表示不同的意义，有些叹词还可以表示不止一种意义。由叹词表示的意义大致可归纳成如下几种。

（一）表示喜悦、赞叹：常用的有：a，a ha，ái chà，chà，ôi。a ha 在表示喜悦中还带有讽刺的意味。例如：

①A! Tổ đổi công của ta được giải nhất.　啊！我们的变工队得了一等奖。

②Ái chà, dân công chạy khỏe nhỉ.　嗬，民工们真能跑啊！

③Chà! Đẹp biết mấy!　嘀！多漂亮啊！

④A ha! Cậu này thua rồi!　啊哈！他输了！

⑤Ôi, những người đang chiến đấu, sao mà họ giản dị, dễ thương quá! 啊，正在参加战斗的人，怎么还是那么纯朴、可亲呢！

（二）表示惊讶：常用的有 ô, ồ, ô hay, ơ kìa, úi dà（úi chà）。ô hay 在表示惊讶中还带有埋怨责备的意思。例如：

①Ô! Đến giờ nghỉ rồi mà anh còn làm à?　哟！休息时间到了，你还干呀！

②Ồ! Anh mở cửa thế này, nên lạnh là phải!　哦！你把门这么开着，不冷才怪呢？

③Úi chà! Còn đến nửa đêm!　哎哟！还要到半夜啊！

④Ô hay! Sao anh đã nhận lời rồi bây giờ anh lại không làm nữa?　咦！为什么你已经答应了，现在又不干了呢？

⑤Ơ kìa! Ai thế?　咦！那是谁呀？

（三）表示疼痛：常用的有：ái, ái chà, ối。例如：

①Ái! Xót quá!　哎呀！杀得慌！

②Ái chà! Vấp một cái đau quá!　哎哟！碰了一下，真疼！

③Ối! Tiêm đau quá!　喔哟！打针打得太疼了！

（四）表示伤感、叹惜：常用的有：ôi, than ôi, hỡi ơi, thôi, ôi thôi。其中，than ôi, hỡi ơi 常在古典作品或书面语中使用。例如：

①Ôi! Con người như thế mà hư hỏng!　哎！这样一个人竟会变坏了！

②Than ôi! Thời oanh liệt nay còn đâu.　可叹！轰轰烈烈的时代已不复存在！

③Hỡi ơi! Thế là một nhân tài bị vùi dập!　呜呼！一代英才被埋没！

④Thôi, thế là hỏng hết!　完了，这下全毁了！

⑤Ôi thôi! Chiếc đồng hồ đẹp thế này mà hỏng rồi!　完了，这么漂亮的一只表坏了！

（五）表示恍然大悟或突然想起：常用的有：à, ờ。例如：

①Ờ! Anh không nhắc thì tôi quên!　哦！你要是不提醒我就忘了！

②À! Ra thế đấy!　啊！原来如此啊！

③À! Tôi còn việc này muốn nhờ anh!　噢！我还有件事想拜托你！

④À! Thằng này giỏi thế kia à?　啊！这家伙这么有能耐啊？

⑤Ờ! Bây giờ tôi mới rõ!　哦！现在我才明白了！

（六）表示愤怒：常用 hừ。例如：

①Hừ! Quân này to gan thật!　哼！这小子好大的胆子！

②Hừ! Bọn lưu manh lại giở trò.　哼！这帮流氓又耍花招哩！

（七）表示劝阻：常用的有：thôi，ấy。例如：

①Thôi, đừng cãi nhau nữa!　算了，别再吵了！

②ấy, đừng làm thế!　喂，可别这么干！

（八）表示讽刺：常用 ê，ê ê。例如：

①Ê! Nhớn thế kia mà còn bắt bế!　羞哟！那么大了还要人抱！

②Ê ê! Trốn học đi chơi!　羞，羞！逃学啦！

（九）表示呼唤：常用的有 hỡi，ơi，này。hỡi 现在只作为政论文中的号召用语。例如：

Hỡi đồng bào yêu quý!　亲爱的同胞们！

ơi 在口语中用，常放在名词或代词之后。例如：

①Anh ơi! Tôi có một việc quan trọng muốn nhờ anh.　喂！我有一件重要的事想拜托你。

②U ơi! U ơi!　娘啊！娘啊！

③Anh Hoa ơi! Lại đây mau lên!　喂，阿花！快到这儿来！

ơi 的变音有 ới，ối。ới，ối 常放在名词或代词前，名词或代词后又常有 ơi 或 ôi 与之配合。例如：

①Ới các anh ơi!　喂，弟兄们！

②Ối mẹ ôi là mẹ ơi!　喂，妈呀，妈呀！

③Ới chị em ơi!　喂，姐妹们！

này 可以单独使用或放在名词、代词之后，还可以重复，把名词或代词放在两个 này 之间。与 ơi 相比，này 是呼唤离自己较近的人。例如：

①Này u ăn đi!　娘，您吃吧！

②Hoa này, có tí việc nhờ anh đây. 欸，阿花，有点事拜托你。

③À này u này, anh Ứng anh ấy vừa cho con một bát gạo đầy. 啊，娘呀，阿应哥刚刚给了我一满碗米。

（十）表示应答：常用的有 dạ, ơi, có, vâng, ừ。dạ, ơi 用来应答呼唤声，dạ 表示礼貌的态度，ơi 表示亲密的态度。例如：

①Thanh! 阿青！

Dạ! 在！

②Bản ơi! 喂，阿板！

Ơi, tớ ở đây. 唉，我在这儿。

在部队，用 có 来应答呼唤。例如：

Đồng chí Tại! 阿在同志！

Có! 有！

dạ 还可以表示有礼貌的疑问语气。例如：

Dạ? Cụ nói gì ạ? 请问老大爷，您说什么呀？

vâng, ừ 都可以用来回答别人的话，表示同意。用 vâng 比较礼貌，用 ừ 则态度亲热，但不太礼貌，所以一般多用于比较随便的场合。例如：

①Mời các đồng chí vào phòng nghỉ nghỉ một lát đã. 请同志们先到休息室休息一下。

Vâng, cám ơn đồng chí. 好，谢谢您。

②Anh nhớ biên thành tích thi đua của xưởng anh cho em nhé! 你记着把你们厂的竞赛成绩列出来给我喔！

Ừ. 欸。

在一些方言中，也有用 dạ 来代替 vâng 的。例如：

Bà cụ còn chứ? 大娘还健在吧？

Dạ. 是的。

dạ, vâng, ừ, ơi 有时可以作谓语或定语，这是叹词的一种活用。例如：

①Mợ ừ đi! 娘嗯一声吧！

②Nó chỉ dạ một tiếng.　他只应了一声"是的"。

③Tôi chỉ nghe thấy một tiếng dạ.　我只听见一声"是的"。

在越语里，除了用上述叹词之外，还常用一些实词（名词、动词、形容词等）来表示感叹。常用的有如下一些词：

表示欢迎、歌颂：hoan hô。例如：

①Hoan hô! Hoan hô! Đề nghị hát lại lần nữa! 欢迎！欢迎！欢迎再唱一遍！

②Hoan hô chiến sĩ Điện Biên!　为奠边府战士欢呼！

表示惊讶：lạ chưa (lạ chửa), hay chưa (hay chửa), quái thật。例如：

①Lạ chưa! Bây giờ mà nó còn chưa về!　怪不怪！到现在他还没回来！

②Hay chửa! Tôi có dính dáng gì đến việc này mà anh lại đổ lỗi cho tôi? 奇怪！我和这件事哪有什么牵连，你却嫁祸于我？

②Quái thật! Anh ấy dạo này thế nào ấy!　真怪！看他最近总不大对劲！

表示惊异、悚然：gớm, khiếp。例如：

①Gớm! Đi đâu để người ta chờ mãi!　要命！上哪去了让人家老等着。

②Gớm! Bẩn quá!　真恶心！太脏了！

③Khiếp! Sao mà bẩn thế?　真要命！怎么这么脏？

表示伤感、嗟叹：giời ơi, trời đất ơi, cha mẹ ơi, làng nước ơi。例如：

①Giời ơi! Thế này có chán không?　天啊！这样烦不烦啊？

②Trời đất ơi! Làm thế này ai chịu nổi!　老天爷啊！这么干谁受得了啊！

③Cha mẹ ơi! Khổ cho tôi quá!　天啊！我太苦啦！

④Làng nước ơi! Cứu tôi với!　乡亲们！救救我吧！

为了加强感叹的语气，还可以在上述几个词前面加上 ối。例如：

Ối giời ơi! Nó định giết tôi!　天啊！他要杀我呀！

表示同情、怜悯：khổ, rõ khổ, khổ chưa, tội nghiệp, khốn khổ, khốn nạn。例如：

①Khổ! Tối thế này mà anh còn đến thăm tôi à?　唉呀！天这么黑你还来看我呀?

②Rõ khổ! Mang làm gì cho nặng vào thân!　唉呀！带东西干吗，挺沉的！

③Nó thả bom tan nhà tôi rồi, khổ chưa?　他们扔炸弹把我家全毁了，能不伤心吗？

④Tội nghiệp! Đứa bé ngoan thế mà bị chúng nó bắn chết!　真可怜！多乖的一个孩子让他们用枪给打死了！

⑤Khốn khổ! Tôi biết thế tôi đã bảo anh đừng đi!　唉呀！我要是知道会这样，我就告诉他别去了！

⑥Khốn nạn! Chúng chém giết cả trẻ em!　天哪！他们连小孩都砍都杀！

表示情况很坏：chết, chết chưa (chết chửa)。例如：

①Chết, mưa to thế này thì đi sao được!　糟糕，雨下的这么大怎么去呀！

②Chết! Tôi quên mang hút máy rồi!　糟了！我忘记带钢笔了！

③Sao lại làm thế, chết chửa?　糟不糟，怎么能这么干？

第十三章　词的兼类

一、什么是词的兼类

有些词在不同的场合经常具有两类或两类以上词类的语法特点，在意义上密切相关，这就是词的兼类。例如 hòn đá này（这块石头）和 Tính nó đá lắm.（他很吝啬。）中的 đá 就是兼类词。第一个 đá 是名词，它的前面有单位词 hòn，后面有代词 này，这些都是名词的语法特点。第二个 đá 是形容词，它的后面有 lắm，这是形容词的语法特点。这两个 đá 在意义上有一定的联系。再如 Nó cho em một cái bút.（他给我一枝笔。）cho 是动词，Thầy giáo đang giảng bài cho học sinh.（老师正在给学生讲课。）cho 是关联词，Xin các bạn hiểu cho.（请朋友们理解。）cho 是语气词。这三个 cho 在意义上有一定的联系，因此也是兼类词。

二、常见的兼类词类型

（一）实词、虚词兼类：这是由实词虚化产生的。例如：

①Rừng là của quý cần được bảo vệ.　森林是需要保护的宝贵财富。（của 是名词）

②Đó là sách của thư viện.　那是图书馆的书。（của 是关联词）

③Nó cho em một cái bút.　他给我一枝笔。（cho 是动词）

④Tôi gửi quyển sách này cho anh.　我把这本书寄给你。（cho 是关联词）

⑤Mẹ đã về nhà rồi.　母亲已经回家了。(về 是动词)

⑥Họ đang nói về thời sự Miền Nam.　他们正在谈论南方的形势。(về 是关联词)

(二) **动词、名词兼类**：常见的有以下几种。

1. 表示活动的词与表示活动工具的词。如 cày, bừa, cuốc, bào, đục, cưa, cân, câu, khóa, xe 等。例如：

动　词	名　词
cày ruộng 耕田	cái cày 犁
bừa ruộng 耙地	cái bừa 钉耙
cưa gỗ 锯木头	cái cưa 锯
khóa cửa 锁门	cái khóa 锁
xe hàng 用车运货	cái xe 车子

2. 表示材料的词与表示动作的词。如 sơn, muối, thịt。

名　词	动　词
thứ sơn này 这种油漆	sơn bàn 漆桌子
một cân muối 一斤盐	muối dưa 腌菜
một cân thịt 一斤肉	thịt một con bò 宰一头牛

3. 表示心理活动的双音节词。如 cảm nghĩ (感触和思考), đắn đo (惦量), tính toán (计算), suy nghĩ (思考), lo lắng (忧虑), băn khoăn (焦虑不安), thắc mắc (疑虑), ngẫm nghĩ (思量)等。例如：

动　词	名　词
đang băn khoăn 正焦虑不安	những băn khoăn của chúng tôi 我们的焦虑
đã suy nghĩ nhiều 已经考虑了很多	nhiều suy nghĩ của anh ta 他的许多考虑
đang thắc mắc về tiền đồ 正为前途忧虑	có nhiều thắc mắc 有许多疑难

4. 政论方面的双音节汉语借词。如 kháng chiến（抗战），thắng lợi（胜利），yêu cầu（要求），quyết định（决定），công tác（工作），hy vọng（希望），nhận định（认定）。

动　　词	名　　词
nhất định thắng lợi 一定胜利	những thắng lợi to lớn 巨大的胜利
yêu cầu giữ trật tự 要求遵守秩序	những yêu cầu đó 那些要求
tích cực công tác 积极工作	công tác cách mạng 革命工作

5. 一些综合名词可用作动词。如 thuốc men（药品、用药），thuốc thang（药品、治病），cơm nước（茶饭、吃喝），rượu chè（酒肉、大吃大喝），bạn bè（朋友、结交朋友），họ hàng（亲戚、沾亲带故），cờ hạc（赌博），quà cáp（礼物、送礼）等。例如：

①Cấm các thứ cờ bạc.　禁止各种赌博。（cờ bạc 是名词）

②… hôm thì rượu chè linh đình, hôm thì cờ bạc tấp nập.　今天大吃大喝一顿，明天又是大赌特赌一场。（cờ bạc 用作动词）

③Đem cơm nước ra đồng cho người cấy.　把茶饭给插秧的人送到地里。（cơm nước 是名词）

④Cơm nước xong là đi.　吃喝完就走了。（cơm nước 用作动词）

（三）形容词、名词兼类：常见的有以下几种。

1. 表示抽象概念的双音节词。如 đạo đức（道德）、khó khăn（困难），gian khổ（艰苦），vất vả（辛苦），sung sướng（幸福），đau đớn（痛苦）等。例如：

形 容 词	名　　词
khó khăn lắm 很困难	vượt những khó khăn 克服困难
khá vất vả 相当辛苦	những vất vả trong công tác 工作中的艰辛

không đạo đức 不道德	đạo đức cách mạng 革命道德

2. 一些表示物质的名词用作形容词。如 vàng（金子、黄色），đá（石头、吝啬），bụi（灰尘、灰尘多），sách vở（书籍、靠书本知识），gang thép（钢铁、刚毅），bàn giấy（办公桌、文牍主义）等。例如：

名　词	形容词
nhẫn vàng 金戒指	mặt rất vàng 脸很黄
có nhiều bụi 有许多灰尘	bụi quá 灰尘太多
nhà máy gang thép 钢铁厂	ý chí gang thép 钢铁般的意志

3. 一些表示人或地方的名词用作形容词。如 du côn（流氓、流氓习气），tư sản（资产阶级、资产阶级习气），công tử（公子、公子哥儿气），quan liêu（官僚、官僚气），nhà quê（乡下、土气），tây（西方、洋化），đài các（亭台楼阁、摆阔气）等。例如：

名　词	形容词
tư sản dân tộc 民族资产阶级	Cô ta tư sản lắm 她太资产阶级小姐气了。
người nhà quê 乡下人	Bà ta nhà quê quá! 她太土气了!
người tây 洋人	ăn mặc tây quá 穿着太洋化了。

（四）名词、单位词兼类：一些名词可作单位词用。如 quả（果子），cây（树），lá（叶），bát（碗），cốc（杯），chai（瓶），hộp（盒），thìa（勺），bánh（饼）等。例如：

名　词	单位词
cây ăn quả 果树	một quả bóng 一个球
hai cây 两棵树	một cây nến 一枝蜡烛
một cái bát 一个碗	một bát cơm 一碗饭
ăn bánh 吃饼	một bánh xà - phòng 一块肥皂

（五）动词、单位词兼类：一些与事物有关的动词可作单位词用。如 gói（包），xâu（串），bó（捆），gánh（挑），nắm（握）等。例如：

动　词	单位词
gói bánh chưng 包粽子	một gói chè 一包茶叶
đang bó lúa 正在捆稻子	những bó lúa ấy 这些捆稻子
nắm tay bạn 抓住朋友的手	một nắm đất 一把土

（六）动词、形容词兼类：少数动词可转化为形容词。例如：

动　词	形容词
phát triển công nghiệp 发展工业	công nghiệp rất phát triển 工业很发达
chạy về nhà 跑回家	hàng bán rất chạy 货物畅销

随着语言的发展变化，现代越语中出现了把特有名词用作形容词的现象。如 rất Nguyễn Du（很有阮攸的味道），thật là Việt Nam（是真正的越南味），một giọng nói rất Hà Nội（很有河内味的语调）。学习越语时，要注意这种现象。

第十四章　词组

两个或两个以上意义有联系的词语按照一定的语序（或再依靠一定的虚词的配合）组合在一起就成为词组（或称短语）。词组是比词大的语言单位。词组可以充当句子中的各种成分，是语言的静态单位、备用单位。

一、词组的类型

词组可以按它的内部结构分类，也可以按语法功能分类。

按内部结构关系，词组可以分为联合词组、偏正词组、述补词组、主谓词组、复指词组、连谓词组和兼语词组。

（一）联合词组

两个或两个以上的词语并列在一起，构成联合词组。

1. 名词性联合词组

khoa học, kỹ thuật　　科学、技术

trẻ em và phụ nữ　　儿童和妇女

vừa bánh vừa kẹo　　又是糕点又是糖果

cả mẹ lẫn con　　连妈妈带孩子

hoặc anh hoặc tôi　　或者你，或者我

nào đèn, nào trống, nào pháo, nào hoa　　灯啊，鼓啊，鞭炮啊，花啊……

nào mắm, nào muối, nào giấm　　鱼露啊，盐啊，醋啊…

2. 动词性联合词组

áp bức, bóc lột　　压迫、剥削

sản xuất, chiến đấu　　　　　生产、战斗
cả đi lẫn về (bằng ô tô búyt)　　　往返(都乘公共汽车)
về hay ở　　　　　回去还是留下
vừa mừng vừa lo　　　　　又喜又忧
vừa học vừa dạy　　　　　边学边教
hoặc bỏ chạy hoặc đầu hàng　　　　　或逃跑或投降
nào tắm, nào giặt, nào đi chợ, nào thổi cơm　　洗澡啊,洗衣服啊,赶集啊,做饭啊

3. 形容词性联合词组

sạch sẽ, sáng sủa　　　　　干净、明亮
xa hay gần　　　　　远或近
vừa ngắn vừa chật　　　　　又短又窄
hoặc ít hoặc nhiều　　　　　或多或少
đã bền lại rẻ　　　　　既耐用又便宜
gay go, gian khổ và liên tục　　激烈的、艰苦的、持久的

上举三类词组是分别由两个或两个以上的名词、动词或形容词联合构成的。从结构上说,词组中的并列成分没有先后位次的差别,变更其语序也不会改变结构关系及基本意义。例如:

trẻ em và phụ nữ = phụ nữ và trẻ em 儿童和妇女
vừa bánh vừa kẹo = vừa kẹo vừa bánh 又是糕点又是糖果
nào mắm, nào muối, nào giấm = nào muối, nào mắm, nào giấm = nào giấm, nào mắm, nào muối 又是鱼露又是盐又是醋

但是从细微的意义上说,词语所反映的客观事物及其运动有轻重先后差别。并列成分的语序必然要受到这些因素的制约,变更位次,虽不改变结构关系,却会影响语义内容和表达效果。因此,有些联合词组中各并列成分的位次是不能或不宜随便挪动的。

①Người thợ khéo thì gỗ to, nhỏ, thẳng, cong, đều tùy chỗ mà dùng được. 一名能工巧匠，无论木料大、小、曲、直，都能物尽其用。

②Công, nông, trí chúng ta đoàn kết chặt chẽ, thì chúng ta, sẽ khắc phục được mọi khó khăn trở ngại, chúng ta sẽ thắng lợi trong công việc củng cố miền Bắc, chiếu cố miền Nam, củng cố hòa bình và thực hiện thống nhất nước nhà. 我们工人、农民、知识分子紧密地团结在一起，就能克服一切困难、阻碍，就能在巩固北方、照顾南方、巩固和平和实现祖国统一的事业中取得胜利。

例①中的并列成分 to 和 nhỏ，thẳng 和 cong 是相互对待的，不能随意变更为 to，thẳng，nhỏ，cong 或 to，cong，nhỏ，thẳng。例②中包含着三个联合词组：công，nông，trí；khó khăn trở ngại；củng cố miền Bắc，chiếu cố miền Nam，củng cố hòa bình，thực hiện thống nhất nước nhà。 这些联合词组中各并列成分的语序反映所表现的事物、行为或性质的轻重、先后之别，不能随意变更位次。否则会破坏它们之间固有的逻辑关系。

（二）偏正词组

偏正词组由偏项和正项两部分组成。正项是主体，偏项是附加语。偏正项之间有修饰、限制和被修饰限制的关系或补充说明和被补充说明的关系。

1. 名词性偏正词组（包括以方位名词为主体的方位词组）

以名词为主体的偏正词组是名词性偏正词组。附加成分（附加语）叫定语。

（1）một làng 一个村子　hai năm 两年　ba anh sinh viên 三名男生　các thầy giáo 各位老师　những việc ấy 那些事情　hai mươi quyển sách 二十本书　năm một nghìn chín trăm chín mươi ba 1993 年

（2）việc này 这件事情　người kia 那个人　hôm đó 那一天　cha tôi 我父亲　mẹ nó 他母亲　lớp học chúng ta 我们教室　trong này 这里边　ngoài kia 那外边

(3) kế hoạch kinh tế 经济计划　hòa bình thế giới 世界和平　văn hóa dân tộc 民族文化　tác phẩm văn nghệ 文艺作品　tình hình quốc tế 国际形势　nhà máy cơ khí 机器厂　vườn rau 菜园子　bàn gỗ 木头桌子　cốc thủy tinh 玻璃杯　đường xe lửa 铁路　trong nhà 家里　trước cổng 大门前边　dưới bàn 桌子下边　trên ghế 椅子上

(4) chế độ bóc lột 剥削制度　lương thực dự trữ 储备粮　phong trào thi đua 竞赛运动　chương trình huấn luyện 训练计划　ý kiến xây dựng 建设性意见　địa điểm liên lạc 联络地点

(5) Kết quả to lớn 丰硕的成果 thân hình gầy gò 瘦削的身材　sự nghiệp vẻ vang 光荣的事业 mối tình nồng thắm 深厚的情谊　giá trị lớn lao 巨大的价值　tương lai rực rỡ 光辉的前途　bài thơ khô khan 枯燥无味的诗篇

上面列举了五种名词性偏正词组。(1) 的定语是数词或数词＋单位词。(2) 的定语是代词。(3) 的定语是名词。(4) 的定语是动词。(5) 的定语是形容词。基数词＋单位词作定语时，其位置在名词之前，序数词作定语时，其位置在名词之后，其他词类作定语时，其位置都在名词之后。

2. 动词性偏正词组

以动词为主体的偏正词组是动词性偏正词组。附加成分叫状语。

(1) đập vỡ 打破　　bay mất 飞掉
bắt được 抓到　　nhắc đến 提及
quay về 转回来　　mở ra 打开
náp vào 躲进　　đứng lên 站起来
ngồi xuống 坐下　　đoàn kết lại 团结起来
nhìn thấy 看见

(2) gắn bó chặt chẽ　　紧密相连

trịnh trọng tuyên bố	郑重宣告
công kích dữ dội	猛烈攻击
vội vã lên đường	匆忙上路
kiên quyết chống lại	坚决抵抗
vứt lung tung	乱扔
đánh giá cao	高度评价
quét sạch	打扫干净
thi hỏng	考坏了

(3) rất yêu 很爱　　mới đến 刚到

nói luôn 常说　　làm ngay 立刻做

đang học 正在学　　sẽ đi 将要去

không biết 不知道　　sắp xong 即将结束

(4) đi một chuyến　　去一趟

đọc hai lần　　读两遍

ốm một trận　　病一场

quất mấy roi　　抽几鞭子

chém một nhát　　砍一刀

(5) sáng đi tối về　　早出晚归

ngày đi đêm nghỉ　　昼行夜宿

ngày ngày thi đua　　天天竞赛

sang năm tốt nghiệp　　明年毕业

đêm ngày luyện tập　　日夜操练

sinh năm 1903, từ trần năm 1977　　1903 年出生，1977 年去世

(6) về bao giờ　　什么时候回来的

đi bao lâu　　去多久

nghĩ sao　　怎么想

làm thế nào　　怎么办

上举六种动词性偏正词组，(1) 的状语是动词。(2) 的状语是形容词。(3) 的状语是副词。(4) 的状语是基数词 + 单位词。(5) 的状语是名词。(6) 的状语是代词。

3. 形容词性偏正词组

以形容词为主体的偏正词组是形容词性偏正词组。其附加成分叫状语。

(1) rất tốt 很好　　không khó 不难
còn non 还嫩　　quá đông 太多
hơi lạnh 有点儿冷　　vẫn khỏe 仍然健康
chưa chín 还没有熟　　đẹp nhất 最美
vô cung dũng cảm 极其勇敢

(2) béo ra 胖起来　　gầy đi 瘦下去
vui lên 高兴起来　　tẹt xuống 瘪了下去
chậm lại 慢下来

(3) bé loắt choắt 矮小　　bận túi tít 忙忙叨叨
tròn trùng trục 滚圆　　ngắn lũn cũn 短撅撅
rộng thênh thang 宽宽绰绰　　thơm nhẹ 清香
hỏng nặng 严重损坏

(4) cao một mét 一公尺高　　dày hai phân 二公分厚
nặng sáu mươi cân　六十公斤重　　rộng năm sải 五庹宽
dài ba gang 三拃长　　chậm năm phút 慢五分钟

(5) nặng bao nhiêu 多重　　khó khăn thế nào 怎么困难
lâu thế 这样久

上举五种形容词性偏正词组，(1) 的状语是副词。(2) 的状语是动词。(3) 的状语是形容词。(4) 的状语是数词 + 单位词。(5) 的状语是代词。

(三) 述补词组

述补词组由述语和补语两部分组成。前一部分表示行为或性状，是述语，后一部分表示行为、性状所支配或关涉的事物，是补语。

1. 动词性述补词组

(1)	xây dựng chủ nghĩa xã hội	建设社会主义
	chào mừng thắng lợi	庆祝胜利
	đo đạc ruộng đất	丈量土地
	rút kinh nghiệm	总结经验
	nhận quà	接受礼物
	nói tiếng Việt	说越语
	tắm nắng	晒太阳（日光浴）
	đến Việt Nam	去越南
	nằm bệnh viện	住院
(2)	thèm ngủ	嗜睡
	ham học	好学
	muốn nói	想说
	được khen	被表扬
	tham ăn	贪吃
(3)	chia vui	分享欢乐
	(trời) trở rét	（天气）变冷
	gây khó dễ	找麻烦
	giữ im lặng	保持安静（沉默）
	bớt căng thẳng	减轻紧张（紧张程度有所缓解）

（1）的补语是名词。（2）的补语是动词。（3）的补语是形容词。

2. 形容词性述补词组

(1)	giàu kinh nghiệm	富有经验
	dồi dào sức sống	充满活力

nặng trịch những lo âu	忧虑重重
nhẹ nhôm cả người	全身轻松
(2) bận học	忙于学习
khéo sắp xếp	善于安排
giỏi hát múa	能歌善舞
(chúng nó) khỏe ức hiếp	(他们)真能欺负人

(1)类的补语是名词。(2)类的补语是动词。

(四)主谓词组

主谓词组是由主语和谓语两部分组成。主语是陈述的对象，一般表示人或事物，多是名词或代词。谓语是陈述的部分，一般表示动作或性状，多是动词或形容词。

(1) mẹ về	妈妈回来
em hát	妹妹唱歌
thầy giáo hỏi	老师问
sinh viên trả lời	学生回答
chúng ta thi đua	我们竞赛
(2) không khí trong sạch	空气清新
thái độ lạnh lùng	态度冷淡
tình cảm mềm yếu	感情脆弱
mặt trời đỏ chói	太阳红艳艳
phong thái ung dung	风度潇洒

上列各例的主语都是名词或代词。(1)的谓语是动词。(2)的谓语是形容词。

(五)复指词组

两个以上的词语指同一样的事物，作同一个成分，构成复指词组。

①Chúng tôi - các chiến sĩ đơn vị X xin cám ơn đồng bào. 我们X部队的战士感谢同胞们。

②Làng tôi đây có độ hai trăm hộ. 我们村这儿大约有二百户人家。

③Anh Ba anh ấy tài thật! 三哥他 真行!

④Chúng ta tiến bộ nhiều về mọi mặt nội chính, ngoại giao, quân sự, kinh tế, văn hóa. 我们在内政、外交、军事、经济、文化各方面都有了长足的进步。

⑤Về danh lam thắng cảnh, Vĩnh Phúc có núi Tam Đảo, nơi nghỉ mát nổi tiếng. 在名胜古迹方面，永福省境内有著名的避暑胜地三岛山。

以上各例划横线的两个部分构成复指词组。它们从不同的角度指称同一个人或事物，在句子里作同一个成分。

（六）连谓词组

两个或两上以上的动词连用，共戴一个主语，各动词之间没有语音停顿，没有关联词语、没有明显的偏正关系，也不是述补关系、联合关系或主谓关系，这样的词组叫连谓词组。

kéo ghế ngồi 拉开椅子坐下

sang nhà anh chơi 到你家里玩

về xây dựng lại cơ sở 回来重建基层组织

thường lên Hà Nội mua hàng tải về Nam Định 经常上河内买货运回南定

đi lấy ấm đun nước pha trà 去拿水壶烧水沏茶

（七）兼语词组

一个述补词组与一个主谓词组套接起来，述补词组的补语兼作主谓词组的主语，这样的词组叫兼语词组。

①Cụ Tâm giục chúng tôi đi ngủ. 沁大爷催促我们去睡觉。

②Mỗi xóm cử một người đến học. 每个村子选派一个人去学习。

③Câu nói của bác khiến tôi hết sức ngạc nhiên. 他的话使我大吃一惊。

④Chốc nữa mời các cậu vào nhà mình chơi. 一会儿请大家进我屋里玩。

⑤Nó đã huýt chó cắn mẹ Ổi. 他嗾狗咬了小愧他娘。

⑥Huyện vừa chỉ định em đi phục vụ tiền tuyến.　县里刚指定我上前线工作。

⑦Công việc gay go vùng địch hậu rèn đúc Hoài dần trở nên già dạn. 敌后地区的艰险工作磨练阿怀日益成熟起来（把阿怀磨练得日益成熟）

划了横线的部分是兼语词组。它们都是由一个述补词组和一个主谓词组套在一起构成的。giục chúng tôi đi ngủ 由述补词组 giục chúng tôi 和主谓词组 chúng tôi đi ngủ 构成。cử một người đi học 由述补词组 cử một người 和主谓词组 một người đi học 构成。其他各例的结构也都如此。

按语法功能来分类，词组可分为名词词组、动词词组和形容词词组

（一）名词词组

名词词组是以名词为主体的词组（包括以方位名词为主体的方位词组），其性质和作用与名词相同。名词词组包括按结构关系分类中的名词性联合词组、名词性偏正词组，还包括复指词组。如：

khoa học, kỹ thuật　　科学技术

phong trào quần chúng　　群众运动

mối tình nồng thắm　　深厚情谊

việc đó　　这件事

con Bích nó　　小璧她

ha nước In－đo－ni－xi－a, Thái－lan và Xin－ga－po　　印度尼西亚、泰国、新加坡三国

chủ tịch H. Đ. B. T. Việt Nam Võ Văn Kiệt　　越南部长会议主席武文杰

dưới bàn　　桌子下边　　　trên ghế　椅子上

（二）动词词组

动词词组是以动词为主体的词组，其性质和作用与动词相

同。动词词组包括按结构关系分类的动词性联合词组、动词性偏正词组、动词性述补词组，还包括连谓词组和兼语词组。如：

áp bức, bóc lột 压迫剥削　　mất hay còn 存或亡

gắn bó chặt chẽ 紧密相连　　trịnh trọng tuyên bố 郑重宣告

đo đạc ruộng đất 丈量土地　　đi tàu hỏa 乘火车

sang nhà anh chơi 到你家里玩　　đun nước pha trà 烧水沏茶

cử một người đi học 选派一个人去学习

khiến tôi hết sức ngạc nhiên 使我大吃一惊

（三）形容词词组

形容词词组是以形容词为主体的词组，其性质和作用与形容词相同。形容词词组包括按结构关系分类中的形容词性联合词组、形容词性偏正词组、形容词性述补词组。如：

sạch sẽ, sáng sủa	干净明亮
vừa ngắn vừa chật	又短又窄
hơi lạnh	有点儿冷
rất tốt	很好
béo ra	发胖
giàu kinh nghiệm	富有经验
dồi dào sức sống	充满活力

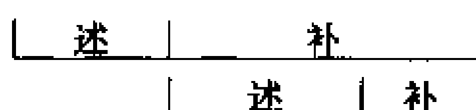
二、词组的复杂化

有的词组本身又包含别的词组，这是词组的扩展，人们称之为复杂词组。简单的词组只有一个结构层次；而扩展了的词组（复杂词组）则往往包含有两个或两个以上的层次。例如 thống nhất Tổ quốc（统一祖国）是个简单的述补词组，只有一个结构层次；而 thực hiện thống nhất Tổ quốc（实现统一祖国）则是个复杂词组，包含有两个结构层次，因为作为“thực hiện”的补语

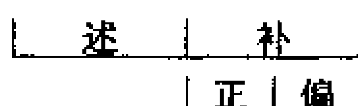
成分的“thống nhất Tổ quốc”它本身又是一个述补词组。同样thống nhất Tổ quốc ta（统一我们的祖国）也是个复杂词组，因为作为“thống nhất”的补语的“Tổ quốc ta”它本身又是一个偏正词组。可见，复杂词组内部的构成成分往往是一层套一层的，并不处于同一个平面上。

为了分清复杂词组的层次结构关系，正确理解词组的含义，我们可以用“阶梯式图解法”对词组进行逐层剖析。例如：

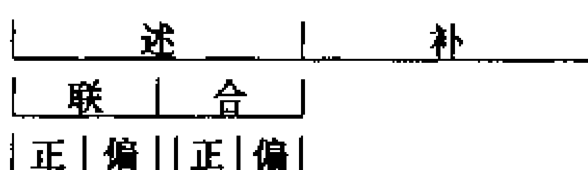
thực hiện thống nhất Tổ quốc

thống nhất Tổ quốc ta

đẩy lùi và làm yếu chủ nghĩa đế quốc

ông ta người cao và gầy mặt vô vàng tóc đã hoa râm

三、固定词组

上文所述的各类词组都是人们在交际过程中，根据表达的需

要，按照一定的语法规则，临时组合而成的言语单位。这些词组中的组合成分可以替换，也可以扩展。所以人们称之为自由词组。此外，还有另一类词组，它们以现成的形式和固定的意义存在于语言里，它们的组合成分一般不能替换，也不能扩展。这样的词组叫固定词组。固定词组是语汇中的现成形式，一般包括习惯用语和成语。例如：

làm trâu ngựa	做牛马
gan cóc tía	胆大包天
thẳng ruột ngựa	直肠子
đi đường vòng	走弯路
anh hùng rơm	纸老虎（稻草英雄）
bạn nối khố	总角之交
rõ mồn một	一清二楚
buổi đực buổi cái	三天打鱼两天晒网
châu chấu đá voi	蜉蝣撼大树（蚱蜢踢大象）
được voi đòi tiên	得陇望蜀（得了大象，还要天仙）
mềm nắn rắn buông	欺软怕硬
lòng chim dạ cá	居心叵测（鸟心鱼腹，难以捉摸）
giấu đầu hở đuôi	藏头露尾
Môi hở răng lạnh	唇亡齿寒

四、词和词组的区别

越语中有许多词包含着两个或两个以上的音节。书写时每个音节又都各自成为一个整体，词与词之间没有任何标志。这就产生了词和词组的划界问题。那么如何鉴别一个多音节的语言形式是词还是词组呢？概括地说，可以从以下两个方面去加以识别。

1. 词的意义具有整体性，也就是说，作为一个词，它的意

义不是构成它的各单位的意义的简单相加。如 nhà cửa 一词的意思是房屋，而不是家和门；hoa hồng 一词的意思是玫瑰花，而不是红的花。这就像汉语中，当"红花"用来指称某种一年生草本植物的时候，它是一个词。而当人们说红花绿叶的时候，则这里的红花是个词组而不是词。与词的意义的整体性相反，词组的意义则是构成它的各单位的意义 的简单相加。如 bàn gỗ 这个词组的意思是"木头桌子"，áo trắng 这个词组的意思是"白色的衣服"。

2. 词的内部结构具有不可分离性，也就是说，构成词的单位不能随便分开，不能在词的构成单位之间加进别的词。如 sân bay（机场）一词，只能扩展为 sân bay xi-măng（混凝土机场），不能说 sân xi-măng bay；xe đạp（自行车）不能说成 xe để đạp。

词组是可以自由扩展的。如 đèn sáng（灯亮）可扩展为 đèn rất sáng（灯很亮），đèn ấy rất sáng（这盏灯很亮）等等。再如 nhà lá（草屋）可扩展为 nhà bằng lá。

根据上述两点区别，可以认为，凡是符合下列条件之一的就是词：

1. 由不能独立运用的音节（无论是有意义或无意义）构成的单位，或者其中含有不能独立运用的音节的单位。如 bù nhìn（傀儡），mà cả（讨价还价），cà phê（咖啡），bắt bớ（逮捕），tạm bợ（凑合），giáp lá cà（拼刺刀），chợ búa（市集），công tác（工作），hải quân（海军），cải tiến（改进），khoa học（科学），đỏ au（绯红），bảnh mắt（醒来）。

2. 由有意义并能独立运用的音节构成的单位，若音节之间不能插入其他词，就是词，相反，若能插入其他词，意思基本不变，就是词组。如 đường sắt（铁路），不能说成 đường bằng sắt 因此，đường sắt 是词；giường sắt（铁床），可以说成 giường bằng sắt，意思基本不变，因此 giường sắt 是词组。再如 chiếc áo dài

của chị ấy ngắn quá（她那件旗袍太短）一句中，áo（上衣）与 dài（长）之间不能插入别的词，因此 áo dài（旗袍，长袍）是词；在 áo dài lê thê（上衣太长）一句中，áo 与 dài 之间可以插入 này（这），说成 chiếc áo này dài lế thế（这件上衣太长）。因此这个句子中的 áo dài 就是词组。当 quần áo 泛指“衣服”时是词，中间不能插入别的词；当 quần áo 指的是“上衣和裤子”时则是词组，中间可以加 và，说成 quần và áo（上衣和裤子）。

第十五章　句子和句子成分

一、句子的分类

句子是语言的基本使用单位，由词或词组构成，带有一定的语气、语调。一个句子表示一个相对完整的意思，能完成一次简单的交际任务。人们在连续说话中，句子与句子之间有一个较大的停顿，书写时要根据不同的语气，在句末使用特定的标点：句号、问号或感叹号。

从结构上分类，句子可以分为单句和复句。由单个的词或词组构成的句子是单句。由两个或两个以上的单句构成的句子是复句。

（一）单句

Đêm đã khuya.　夜深了。

Chúng ta đi ngủ.　我们去睡吧。

Chúng ta mai sẽ nói chuyện thêm.　我们明天再谈。

Ta nhất định thắng.　我们一定胜利。

Chúng ta còn gặp những trở ngại, khó khăn.　我们还会遇到阻碍和困难。

Hôm nay tôi ốm.　今天我病了。

Tôi không đi lên lớp.　我不去上课。

（二）复句

Đêm đã khuya, chúng ta đi ngủ, mai sẽ nói chuyện thêm. 夜深了，我们去睡吧，明天再谈。

Ta nhất định thắng, tuy chúng ta còn gặp những trở ngại, khó khăn. 我们一定胜利，虽然我们还会遇到阻碍和困难。

Hôm nay tôi ốm nên tôi không đi lên lớp. 今天我病了所以我没去上课。

单句都由一个主谓词组构成，复句都由两个或两个以上的单句构成。单句在成为复句的组成成分之后就失去了独立性，称为分句。

单句又可以根据它的结构分为两种。一种是由主谓词组构成的，称为主谓句。一种是由单个的词或主谓词组以外的词组构成的，称为非主谓句。上文列举的单句都由主谓词组构成，都是主谓句。下面的单句是非主谓句。

Trời! 天啊! Máu! 血!

Tiến! 前进! Trói lại! 绑起来!

Quái lạ! 真怪! Nhanh lên! 快!

Hòa bình rồi! 和平了! Thằng ăn cắp! 小偷!

Bắt lấy nó! 捉住他! Máy bay giặc! 敌机! …

Nhà bà Hoà. 和老大娘家。

人们说话总带着一定的交际目的。例如要告诉别人一件事，询问别人一件事，要求或禁止别人做某一件事，抒发自己某种强烈的感情等。说话的目的不同，句子的语气也就不同。因此我们也可以按照句子的基本交际职能，或者说按照句子的语气，把句子分为陈述句（告诉别人一件事）、疑问句（询问别人一件事）、祈使句（要求或禁止别人做某一件事）和感叹句（抒发自己的某种强烈感情）。

（一）陈述句

Mùa thu đã đến. 秋天来了。

Nó thích ăn mít. 他喜欢吃菠萝蜜。

Máy không chạy. 机器停了。

Chúng tôi vô cùng phấn khởi.　我们极为兴奋。

Bài này không khó.　这一课不难。

Hôm nay chủ nhật.　今天是星期天。

Anh ấy không phải là người Hà Nội.　他不是河内人。

(二) 疑问句

Tên là gì?　什么名字?

Nhà có những ai?　家里有些什么人?

Công việc thế nào rồi?　工作怎么样了?

Anh vẫn khỏe chứ?　你身体一直很好吧?

Anh đi à?　你走了?

Về hay ở?　回去还是住下?

Mẹ đã về chưa?　妈妈回来了没有?

Cô có giấy giới thiệu không?　你有介绍信吗?

Ông hỏi tôi?　你问我?

Anh sợ chúng nó?　你怕他们?

(三) 祈使句

Cứ nói đi!　说吧!

Giơ tay lên!　举起手来!

Đừng kết luận vội vàng.　别忙下结论!

Chớ có chụp mũ người ta.　别给人家扣帽子!

Anh hãy cẩn thận!　你要当心!

Cứu tôi với!　救救我!

Chúng ta hãy tạm nghỉ 15 phút đã!　我们先休息 15 分钟!

Cấm hút thuốc!　禁止抽烟!

(四) 感叹句

Bác đến! Bác đến đây!　胡伯伯来了! 胡伯伯来了!

Ô kìa! Anh làm sao thế?　哎呀! 你怎么了?

Ái! Anh tiêm đau quá!　哎呀! 你打针真疼!

Ô hay! Sao lại làm như thế?　　啊！怎么这样干啊？

Đẹp biết bao, đất nước của chúng ta!　　多美啊，我们的祖国！

Em Nam học giỏi thật!　　小南学习真棒！

Hòa bình thế giới muôn năm!　　世界和平万岁！

二、句子成分

句子是由词或词组按照一定语法规则构成的。根据词或词组在句中的作用和它们之间的结构关系，可以从句子中分析出不同的组成部分。句子的组成部分就叫句子成分。

越语和汉语一样，词组带上语调就成为句子。句子中各组成部分之间的结构关系和词组中各组成部分之间的结构关系是一致的。词组的组成部分有主语、谓语、述语、补语、定语和状语。句子的组成成分也有主语、谓语、述语、定语和状语。但是应该指出，从结构层次看，就句子本身而言，只有主语和谓语是构成句子的直接成分。述语、补语、定语和状语则是对充当主语和谓的两个词组再作分析所得的结果。它们和主语、谓语不在一个平面上。图示如下：

Hai ý kiến trên đều có chỗ không đúng.

上述两种意见都有不正确之处。

<table>
<tr><td colspan="3">主</td><td colspan="5">谓</td></tr>
<tr><td>定</td><td>中</td><td>定</td><td colspan="2">述</td><td colspan="3">补</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>状</td><td>中</td><td>中</td><td colspan="2">定</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>状</td><td>中</td></tr>
</table>

Ba chiến sĩ của ta đã hy sinh ở đây.

我们的三位战士在这儿牺牲了。

主			谓		
定	中	定	状	中	状

(一) 主语和谓语

主谓句无论长短都可以分为主语和谓语两个部分。主语是陈述对象，一般放在谓语前面，回答"谁"或者"什么"的问题；谓语对主语加以陈述，一般放在主语后面，说明主语"怎么样"或"是什么"、"做什么"。

①Trời nóng quá!　天气太热了！

②Chị Phương đang hát.　芳姐正在唱歌。

③Nam là sinh viên.　阿南是大学生。

例①的主语是"Trời"，回答"什么"的问题，谓语是"nóng quá"说明主语"怎么样"。例②的主语是"Chị Phương"，回答"谁"的问题，谓语是"đang hát"，说明主语在"做什么"。例③的主语是"Nam"，回答"谁"的问题，谓语是"là sinh viên"，说明主语"是什么"。

1. 主语的构成

主语是要说明的人或事物，是谓语陈述的对象，常由名词(体词)或名词性词组(体词性词组)充任。动词、动词性词组、形容词、形容词性词组以及主谓词组也能充任主语。

(1) 名词(体词)或名词性词组(体词性词组)作主语

①Trời trở rét.　天气变冷了。

②Đêm đã khuya.　夜深了。

③Đường trơn quá.　路太滑了。

④Bạc là kim loại quý.　银子是贵重金属。

⑤Bắc Kinh là Thủ đô của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa.　北京是中华人民共和国首都。

⑥Hôm nay thứ bảy. 今天星期六。

⑦Ở làng, trên là trên, dưới là dưới. 在村子里，尊是尊，卑是卑（长辈是长辈，晚辈是晚辈）。

⑥Một là một, hai là hai. 一是一，二是二。

⑨Cái mặt mới đáng sợ chứ! 那张脸才可怕呢！

⑩Cái khó bó cái khôn. 贫困束缚了智慧。

⑪Cái được không bù cái thiệt. 得不偿失。

⑫Một chữ bao nhiêu đau đớn! 每一个字蕴涵着多少痛苦！

⑬Cái làng Lão Việt nhà tôi có thể đại biểu cho tất cả hương thôn già cỗi của nước Việt Nam. 我们家老越村可以作为全越南古老乡村的典型。

⑭Trên đồn im như tờ. 据点上一片静寂。

⑮Hai hàng ghế trên đã có người ngồi chật. 上边两排椅子已经坐满了人。

⑩Công nhân và nông dân thi đua sản xuất. 工人和农民开展生产竞赛。

⑰Các cụ, các mẹ, các em thiếu nhi đều nô nức đi trồng cây. 爷爷、妈妈以及孩子们都踊跃参加植树。

⑱4, 12, 140 là những số chẵn; 3, 11, 127 là những số lẻ. 4、12、140是偶数，3，11，127是奇数。

⑬Sinh viên chúng ta phải trở thành những người lao động kiểu mới. 我们大学生要成为新型的劳动者。

⑳Hai đời Trần và Lê đánh dấu thời kỳ cực thịnh của chế độ phong kiến. 陈、黎两朝象征着封建制度的鼎盛时期。

上面例①—⑪的主语是名词（体词）。例⑫—⑮的主语是名词性偏正词组。例⑮、⑯、⑰、⑱的主语是名词性（体词性）联合词组。例⑲、⑳的主语是复指词组。

在越语里，还有一种隐含中心成分的名词性偏正词组也可以作主语。这种隐含中心成分的偏正词组，其功能和汉语里的“的”字词组颇相类似。

①Đi đầu là công nhân xe lửa. 走在队伍前边的是铁路工人。

②Ra sân bay đón Đoàn có các đồng chí Lý văn Cường, Trần chí Viễn… 前往机场迎接代表团的有李文强、陈志远等同志。

③Cũng mặt tây bắc, chảy vòng xuôi về đông nam là sông Hồng. 也是在西北方向，蜿蜒朝东南方流去的是红河。

④Đứng sau lưng thực dân và bù nhìn và làm thầy cho chúng là bọn can thiệp Mỹ. 站在殖民者和傀儡们背后并充当他们主子的是美国干涉者。

⑤Làm cho tôi vui mừng nhất là đại đa số thư và điện đồng bào gửi đến đều báo cáo kết quả thiết thực trong đợt thi đua vừa qua, và hứa hẹn cố gắng trong cuộc thi đua đang tiến. 使我感到特别高兴的是，同胞们寄来的大多数函电都汇报了在上一阶段竞赛中所取得的实际效果，并保证要积极投入当前的竞赛运动。

(2) 动词或动词性词组作主语

①Học tập là nghĩa vụ của học sinh. 学习是学生的义务。

②Nói phải đi đôi với làm. 言行要一致。

③Thi đua là yêu nước. 参加竞赛就是爱国。

④Làm không tốt sẽ có ảnh hưởng không tốt đến thế hệ sau. 做得不好将对后一代产生不良影响。

⑤Chuẩn bị cho thật đầy đủ là đã thắng được một nửa. 做好充分的准备就是已经取得了一半的胜利。

⑥Phớt phê bình là khinh rẻ ý kiến nhân dân. 拒绝批评就是轻视人民群众的意见。

⑦Bay được lên trời đã là khó. Nhưng đánh thắng kẻ thù là không quân đế quốc Mỹ ngụy trên bầu trời còn khó hơn nữa. 能飞上天已经不易，要在天上打败敌人——美帝国主义和伪政权的空军就更困难了。

⑧Có tinh thần dám hy sinh là rất quý. 有敢于牺牲的精神是很可贵的。

⑨Phê phán và đòi trừng trị tội tham ô đã trở thành một dư luận xã hội, một yêu cầu bức bách. 批判并要求惩办贪污罪行已经成为一种社会舆论和迫切要求。

上面例①—③的主语是动词。例④、⑤的主语是动词性偏正

词组。例⑥—⑨的主语是动词性述补词组。

(3) 形容词或形容词性词组作主语

①Nóng dễ chịu hơn lạnh.　热比冷好受。

②Thẳng thắn là rất tốt.　坦率是很好的。

③Cẩu thả là một tật xấu.　马虎是一种恶习。

④Tốt danh hơn lành áo.　名声好胜过衣着好。

⑤Đẹp nết hơn đẹp người.　长相美不如心灵美。

⑥Khéo tay hơn hay làm.　手勤不如手巧。

例①—③的主语是形容词，例④—⑥的主语是形容词性的述补词组。

(4) 主谓词组作主语

①Bình làm như vậy là tốt.　阿平这样做是好的。

②Đánh nhau có thắng có bại là thường.　打仗有胜有负是常事。

③Tụi nó không bắn bậy là hay rồi.　那班家伙不乱放枪就不错了。

④Dư luận chê bai thế nào cũng mặc.　舆论怎样指责也置之不理。

⑤Chúng em về sau cũng được.　我们后走也行。

⑥Ánh mặt trời chiếu vào hang làm cho cái gì cũng biến thành màu sắc rực rỡ như sáng mây.　阳光照进洞里使得一切都变得彩色斑烂，像是彩霞似的。

⑦Nền Kinh tế phát triển khiến cho mức sống của nhân dân ta ngày càng cao.　经济的发展使得我国人民的生活水平日益提高。

2. 谓语的构成

谓语是陈述主语的。说明主语怎么样，是什么或做什么。常用来作谓语的是动词和动词性词组，形容词和形容词性词组。名词和名词性词组，主谓词组也能充任谓语。

(1) 动词或动词性词组作谓语

①Cuộc khởi nghĩa Nam kỳ đã bùng nổ.　南圻起义爆发了。

②Chuông điện thoại reo.　电话的铃声响了。

③Bác đến.　胡伯伯来了。

④Thầy giáo giảng, học sinh nghe.　老师讲，学生听。

⑤Chị cười rất tươi.　她笑得很美。

⑥Hội nghị vừa mới bế mạc hôm qua.　会议昨天刚闭幕。

⑦Đoàn xe ầm ầm chạy đến.　车队轰隆隆地开来。

⑧Cụ Thượng đã chết mất rồi.　尚大爷已经死了。

⑨Tôi không tán thành ý kiến đó.　我不赞成这个意见。

⑩Chúng ta nhất định sẽ hoàn thành vượt mức kế hoạch sản xuất năm nay.　我们一定超额完成今年的生产计划。

⑪Tôi nhìn các em học sinh của tôi.　我看着我的学生。

⑪Chúng tôi là chiến sĩ.　我们是战士。

⑬Việt Nam là một nước ở Đông Nam Á.　越南是东南亚的一个国家。

⑭Học sinh nhảy, múa, hò, hát.　学生们跳啊，舞啊，吆喝啊，呼喊啊，歌唱啊。

⑮Đồng bào xôn xao, la ó, phản đối đòi về.　群众骚动、叫喊、抗议，要求回家。

⑯Cả nhà em ra đồng làm việc.　我们全家都下地干活去了。

⑰Bác Tín gái tất tưởi vào buồng lấy vở.　信大娘匆匆忙忙地回房间去取练习本。

⑱Lần ấy, Hoa cũng về bắc cầu.　那一次，阿花也回去参加搭桥。

⑱Giờ tôi đem nó trả lại các đồng chí.　现在我把他还给你们。

⑳Anh cầm điếu thuốc hút thản nhiên.　他拿起一支烟神态自若地吸着。

㉑Tối mai em đến nhà anh Đá gặp anh.　明天晚上我到石哥家里看你。

㉒Anh rút khẩu súng trong túi quần đặt lên bàn.　他把裤兜里的手枪拿出来放在桌子上。

㉑Một cậu ngoái lại nhìn Hảo nhoẻn miệng cười.　有个小伙子回过头来看了看小好，然后张着嘴笑。

㉔Chính mình đã làm cho cụ áy náy trước khi từ giã cõi đời.　正是我自己使他老人家在弥留之际仍忧虑不安。

㉕Tôi bảo bác ngồi xuống chỗ tôi ngồi.　我让他在我身边坐下。

㉖Câu nói của bác khiến tôi hết sức ngạc nhiên. 他的话使我异常惊讶。

㉗Ông mời họ sang ngồi nhờ ở nhà láng giềng, rồi ông giục người bưng cỗ sang đó. 他把他们请到邻居屋里坐下，然后叫人把酒菜端来。

㉘Tôi cho nó uống nước và cắt hai em ngồi coi chừng nó … 我让他喝了点水，并派两人看守着他。

㉙Cụ con sai người gọi con đưa xe ra cổng. 我家老爷派人叫我把车拉到大门口（等候）。

㉚Thắng hô anh em dàn ra hai bên lừa nó đi sâu vào trận địa. 阿胜呼喊大家向两边散开诱他深入阵地。

㉛Nó vào giục bác đàn em tuần ở nhà bên ấy … ra đình sắp sửa cờ trống đi đón quan. 他进去催促那边屋子里的巡丁…快到祠堂去准备旗帜鼓乐迎接官老爷。

上面例①—④的谓语是动词；例⑤—⑧的谓语是动词性偏正词组；例⑨—⑬的谓语是动词性述补词组；例⑭、⑮的谓语是动词性联合词组；例⑯—㉓的谓语是连谓词组；例㉔—㉔的谓语是兼语词组；例㉗包含两个分句，每个分句的谓语都是兼语词组套连谓词组。例㉘的谓语由两个兼语词组联合构成；例㉙、㉚的谓语由两个兼语词组套在一起构成；例㉛的谓语由连谓词组套兼语词组兼语词组再套连谓词组构成。

（2）形容词或形容词性词组作谓语。

①Trời lạnh. 天气冷。

②Bức tranh này đẹp. 这幅画漂亮。

②Gớm! Thằng này giỏi nhỉ. 哟！这家伙真行啊！

④Tinh thần vẫn còn tỉnh táo. 神志仍然清醒。

⑤Cánh đồng lúa xanh mơn mởn. 稻田里一片葱绿。

⑥Cây này cao mười lăm mét. 这株树高十五公尺。

⑦Nước giếng trong và mát. 井水清凉。

⑥Chợ tết, ồn ào, tấp nập. 年集喧腾热闹。

⑨Chiếc áo này vừa ngắn vừa chật. 这件衣服又短又窄。

⑩Nhà trực ban đông đặc những người.　值班室里挤满了人。

⑪Ông cụ giỏi nghề trồng rau hơn cả.　老大爷最擅长种菜。

⑫Nước Việt Nam xanh muôn ngàn cây lá khác nhau.　千千万万种类繁多的树木使得越南大地到处郁郁葱葱。

⑬Mùa gặt vừa tới, lúa chín đỏ hoe những thung lũng.　收获的季节刚到，成熟了的稻子映得谷地里一片金黄。

⑭Mùa lạnh ít mồ hôi, tắm mỗi tuần một lần cũng đủ.　冷天汗少，每周洗澡一次也就够了。

⑮Mình mẩy ướt đẫm mồ hôi.　身上汗流如注。

上面例①—③的谓语是形容词；例④—⑥的谓语是形容词性偏正词组；例⑦—⑨的谓语是形容词性联合词组；例⑩—⑮的谓语是形容词性述补词组。

(3) 名词或名词性词组作谓语

①Hôm nay chủ nhật.　今天星期天。

②Ngày mai quốc khánh.　明天国庆节。

③Bây giờ hai giờ.　现在两点。

④Xe này ba bánh.　这辆车三个轮子。

⑤Phòng này 20 mét vuông.　这房间二十平方公尺。

⑥Mỗi một mâm bốn người.　每桌四个人。

⑦Ông ấy người Hà Nội.　他河内人。

⑧Thằng Ngũ, con anh Hoàng.　小五，老黄的孩子。

⑨Một cổ hai tròng.　一个脖子（套着）两根绞索。

⑩Tấc đất tấc vàng.　寸土寸金。

⑪Một chữ Thánh một gánh vàng.　圣人一字千金。

⑫Nhà này ba gian hai chái.　这房子里（有）三间正房两间耳房。

⑬Tốc độ một giờ 80 km.　速度每小时 80 公里。

⑭Chú Ba tuổi đã ngót bốn mươi.　三叔年近四十。

上面，例①、②的谓语是名词；例③—⑪的谓语是名词性偏正词组；例⑫的谓语是名词性联合词组；例⑬、⑭的谓语是名词性主谓词组。用名词或名词性词组作谓语这种形式一般多出现于

成语、惯用语和简短的口语中。其表达的语义范围受到较大的限制。通常只用于表示时间、年龄、籍贯、身份、面积、价格、分配量等。

(4) 主谓词组作谓语

①Xe này máy hỏng. 这车子机器坏了。

②Cây này lá vàng. 这树叶子发黄。

③Chiếc đồng hồ này kim phút đã rỉ. 这只表分针锈了。

④Đèo các chị vượt, suối các chị qua. 山坳她们翻过去，山涧她们蹚过去。

⑤Nhà nó đốt, gà vịt nó bắt ăn hết. 房子他们烧了，鸡鸭他们全捉去吃了。

⑥Cái bót An Nhơn nó rút rồi. 安仁据点他们撤了。

⑦Nhiệm vụ ấy chúng ta phải quyết làm cho kỳ được. 这个任务我们一定要完成。

⑧Tất cả những điều trên, Hội nghị này phải giải quyết một phần. 上面列举的各项事宜，这次会议必须解决一部分。

⑨Cái điếu thuốc nó hút mình cũng thấy. Cái đầu thằng Mỹ trong máy bay mình cũng thấy. 他吸着的那支烟卷我都看得见，飞机里那美国鬼子的脑袋我都看得见。

⑩Anh tiểu đội trưởng ấy khuôn mặt tròn trĩnh, khổ người vạm vỡ. 那班长脸圆圆的，体格魁梧。

⑪Bác Cả Mão một tay gãi tai, một tay bưng chén chè nụ đặt trước mặt tôi. 卯大爷一手挠着耳朵，一手捧来一杯珠茶放到我的面前。

⑫Việc đó nhân dân Trung Quốc và các nước khác phản đối, nhân dân Việt Nam ta cũng phản đối. 这件事中国和其他一些国家的人民反对，我们越南人民也反对。

⑬Ông nào cũng như ông nấy, đầu đội nón lá, lưng khoác áo tơi, tay chống một chiếc gậy tre lộc cộc. 他们每个人都头戴竹笠，身披蓑衣，手里咯噔咯噔拄着一根竹棍。

⑭Cán bộ phải chân đi, mắt thấy, tai nghe, miệng nói, tay làm, óc

nghĩ.　干部必须腿勤，眼看，耳听，嘴说，手做，脑子想。

上面例①—⑨各句（或其中的分句）的谓语都由一个主谓词组充任；例⑩—⑫的谓语包括两个主谓词组；例⑬的谓语是三个主谓词组；例⑭的谓语是六个主谓词组。

3. 主语和谓语的语序

在越语里，语序是主要的语法手段之一。按照越语的语序规则，主谓句中的语序，在通常的情况下，总是主语在前，谓语在后。但有的时候，出于表达上的某种要求，这种语序可以颠倒。最常见的有下列两种情况。

（1）抒发特别强烈的感情。例如：

①To lớn quá, nước Trung Hoa!　多伟大啊，中国！

②To lớn quá, cuộc cách mạng Trung Hoa!　多伟大啊，中国的革命！

③Đẹp biết bao, Tổ quốc chúng ta!　多美啊，我们的祖国！

④Vinh dự bao nhiêu, lớp thanh niên thời đại mới!　多光荣啊，新时代的青年！

⑤Vĩ đại thay, Tổ quốc xã hội chủ nghĩa chúng ta!　多伟大啊，我们的社会主义祖国！

⑥Vinh dự thay, anh kép Tư Bền!　光荣啊，丑角四卞！

⑦Thật lớn khỏe và đầy sức sống, buổi họp mặt chứa chan tình đồng chí quốc tế hôm nay.　多么气势恢宏和生气勃勃啊，今天这个充满国际主义精神的集会！

⑧Thật là ghê rợn, những cảm giác buổi đầu.　实在太可怕了，那最初的感觉！

（2）表示强烈的否定。例如：

①Đáng là bao món quà ấy!　算不了什么，这点小礼物！

②Nào có nhọc nhằn gì việc ấy!　有什么累的，这点儿小事！

③Kháng chiến gì mày?　抗什么战来着，你？

④Vợ chồng gì chúng nó?　算个什么夫妻啊，他们！

⑤Giàu đâu những kẻ ngủ trưa, sang đâu những kẻ say sưa tối ngày?　哪能富起来呢，那些贪睡懒觉的人们？哪能阔起来呢，那班成天醉生梦

死的家伙？

（二）述语和补语

当一个句子的谓语部分是由述补词组充任的时候，我们可以对这个词组进行再切分，得出述语和补语两个成分。述语和补语是谓语部分中两个互相依存的直接成分。没有述语就无所谓补语；没有补语也就无所谓述语。

1. 述语的构成

（1）动词或动词性词组作述语

①Ai bảo anh?　谁告诉你的。

②Chúng ta yêu quý Tổ quốc.　我们热爱祖国。

③Những hàng rào người bắt đầu chuyển động.　人墙开始蠕动。

④Các em coi các em nhỏ lớp tư, lớp năm kia kìa.　你们看那边四五年级的小弟弟小妹妹们。

⑤Các em biết đường về không?　你们认识回去的路吗？

⑥Tôi muốn chấm dứt không khí căng thẳng ấy.　我想结束这种紧张的气氛。

⑦Dưới bóng tre của ngàn xưa, thấp thoáng mái chùa cổ kính.　在那万古长存的竹林里，隐现着庄严肃穆的古代庙宇的屋脊。

⑧Thứ hai là ngày bắt đầu của một tuần lễ.　星期一是每周的第一天。

⑨Chị ấy đang tập viết.　她正在练习写字。

⑩Hai Thép đã đi vào tới sân.　二铁已经走进了院子。

⑪Nhưng Hảo vẫn cảm thấy bỡ ngỡ.　但是小好仍然感到陌生。

⑪Bà bán na không hề tỏ vẻ tức giận.　那卖番荔枝的大娘一点没生气。

⑬Ngạn nhẹ nhàng đáp lời mẹ.　阿雁柔声细语地回答妈妈的话。

⑭Mọi người hay nhắc tới những chuyến đi biển.　大家都经常提到出海的经历。

⑮Chúng ta yêu mến và kính trọng các vị anh hùng dân tộc.　我们热爱和崇敬民族英雄。

⑯Ai giúp đỡ, bảo vệ đất nước, sẽ được ghi công.　谁帮助、保卫了祖

国都将记功受奖。

⑰Chúng khủng bố, chém giết anh em bà con ta. 他们迫害、残杀我们的同胞。

⑱Việt Nam hiểu biết và kính trọng dân tộc Pháp. 越南了解并尊重法兰西民族。

上面例①—⑧的述语是单个的动词。例⑨—⑭的述语是动词性偏正词组。例⑮—⑱的述语是动词性联合词组。

（2）形容词或形容词性词组作述语

①Bể đầy ắp nước. 池子里盛满了水。

②Nước ta đông người nhiều của. 我国人口众多，资源丰富。

③Súng lớn súng nhỏ chật đường chật sá. 大枪、小枪满街满巷。

④Côn Tiên tươi tốt chè và mít. 昆仙的茶树和菠萝蜜树长得繁茂葱茏。

⑤Từ cổng đến thềm, tấp nập những người đi lại. 从大门到廊下人来人往，熙熙攘攘。

⑥Con người Việt Nam giầu sức sống, trí tuệ và tài năng sáng tạo. 越南人富有活力、智慧和创造才能。

⑦Ngoài sân lố nhố bóng người. 院子里人影杂乱，高高矮矮，参差不齐。

⑧Đường phố đỏ rực màu cờ. 旗子的颜色映红了街道。

⑧Chợ chiều thưa thớt người. 下午的集市人稀客少。

⑩Nhân tài nước ta chưa có nhiều lắm nhưng nếu chúng ta khéo lựa chọn, khéo dùng thì nhân tài càng ngày càng phát triển thêm nhiều. 我国人材还不多，但如果我们善于选择，善于使用，人材就会日益扩展，越来越多。

⑪Làng tôi rất gần sông Hương. 我们村子靠近香江。

⑫Cuốn sách này còn thơm mùi giấy. 这本书还散发着纸香。

上面例①—⑩的述语是单个的形容词。例⑪、⑫的述语是形容词性偏正词组。

2. 补语的构成

（1）名词或名词性词组作补语

①Anh vừa chăn trâu vừa cắt cỏ và hót phân.　他一边放牛一边割草、拾粪。

②Chúng đốt phá, cướp của, giết người.　他们纵火，劫财，杀人。

③Bạn tôi viết sách làm thơ.　我的朋友著书、写诗。

④Chúng tôi đi xe lửa.　我们乘火车。

⑤Anh ấy tắm nước lã.　他洗冷水澡。

⑥Bác trở lại phòng họp.　胡伯伯回到会议室。

⑦Bọn giặc kéo về quê hương Sáu.　敌人回到阮氏六的家乡。

⑧Đêm trung thu năm sau, chúng ta sẽ tổ chức một cuộc vui cả già lẫn trẻ.　明年的中秋之夜，我们将举办一次老少联欢会。

⑨Bỗng vù vù bay lại một con cánh cam to bằng gần hạt vải.　突然，呼呼呼地飞来了一只近似荔枝核那么大的金龟子。

⑩Ở đầu núi đứng chơ vơ một ngôi nhà lá.　山顶上孤零零地屹立着一间茅草房。

⑪Lúa đang chờ nước và phân.　稻子正等待着水和肥料。

⑫Chúng ta trồng rất nhiều cam, bưởi, chuối, dừa.　我们种了许多柑橘、柚子、香蕉和椰子。

⑬Tuấn vẫn nghe thấy tiếng trở mình, tiếng thì thào.　阿俊依然听见翻身声和低沉的说话声。

⑭Điện giật, dùi đâm, dao cắt, lửa nung không giết được em, người con gái anh hùng.　电击、棍打、刀割、火烧都没能杀死她这个英雄少女。

⑮Lòng đất Tây Nguyên ấp ủ nhiều khoáng sản: than, vàng, dầu hỏa, sắt, bạc, đồng, chì ….　西原大地蕴藏着许多矿产资源，如金、银、铜、铁、铝、煤炭、石油等等。

上面例①—⑤的补语是名词。例⑥—⑩的补语是名词性偏正词组。例⑪—⑬的补语是名词性联合词组，例⑭、⑮的补语是复指词组。

(2) 动词或动词性词组作补语

①Gà bắt đầu gáy.　雄鸡开始啼叫。

②Sáng nào chị ta cũng tập hát.　她每天早晨都练唱。

③Bà bán na không hề tỏ vẻ tức giận.　那卖番荔枝的大娘一点儿没生气。

④Họ không chịu ngồi yên đâu.　他们是不肯坐着不动的。

⑤Em này mê đọc tiểu thuyết.　这孩子是个小说迷。

⑤Chúng ta tiếp tục làm việc.　我们继续工作。

⑦Ngày hôm nay bắt đầu thành lập đội võ trang.　今天开始成立武工队。

⑧Người vẫn thích đi bộ, tắm sông, hút thuốc lá và thỉnh thoảng uống một ly rượu thuốc trong bữa cơm.　他一直喜欢步行、在河里洗澡、抽纸烟，而且偶尔在用餐的时候喝盅药酒。

⑨Đồng chí Sơn dẫn đi tập mò, phục kích, bắt mật thám.　阿山同志带着大家去练习摸营、伏击、抓奸细。

⑩Hương ngập ngừng một lúc rồi đỏ mặt:

—Thưa cô khuyết điểm là làm cô buồn.　小香犹豫了一下，然后红着脸说："老师，我们的缺点是惹老师生气。"

上面例①—③的补语是动词，例④的补语是动词性偏正词组，例⑤—⑦的补语是动词性述补词组，例⑧、⑨的补语是动词性联合词组，例⑩的补语是兼语词组。

（3）形容词或形容词性词组作补语

①Người cách mạng không bao giờ ngại khổ, ngại khó.　革命者从来不怕艰难和困苦。

②Tôi không sợ nghèo, chỉ sợ dốt.　我不怕贫困，只怕愚昧。

③Nhưng Hảo vẫn cảm thấy bỡ ngỡ.　但是小好仍然感到陌生。

④Ít quá, sợ không đủ.　太少了，怕不够。

⑤Phố xá trở nên trật tự, ngăn nắp, sạch sẽ.　街道变得整齐、清洁、秩序井然。

⑥Giàu người bằng mười giàu của.　人才多比财产多要强十倍。

上面例①—③的补语是形容词，例④的补语是形容词性偏正词组，例⑤的补语是形容词性联合词组，例⑥的补语是形容词性的述补词组。

(4) 主谓词组作补语

①Bác mong các chú, các cô làm được như thế. 伯伯希望大家能够这样做。

②Tôi nghĩ là anh có thể làm được việc ấy. 我想你能做这件事。

③Mọi người đều công nhận rằng anh ấy đã tiến bộ. 大家公认他已经有所进步。

④Mấy hôm nay, nhiều triệu chứng báo hiệu tình hình sắp biến chuyển lớn. 这几天，许多征兆表明形势将有大的变化。

⑤Chúng ta biết rằng xây dựng chủ nghĩa xã hội là một cuộc đấu tranh lâu dài. 我们知道建设社会主义是一场长期的斗争。

⑥Ai cũng cho thế là phải. 谁都认为这样是对的。

⑦Tôi tin rằng anh ấy sẽ không đến. 我相信他不会来。

⑧Tôi đoán là hôm nay trời nắng. 我估计今天天晴。

3. 述语和补语的语义关系

补语和动词述语的语义关系比较常见的有下列几种：

(1) 补语表示述语行为支配的对象

①Chúng thẳng tay chém giết những người yêu nước thương nòi của ta. 他们肆意杀戮我们热爱国家热爱民族的同胞。

②Chúng ràng buộc dư luận, thi hành chính sách ngu dân. 他们压制舆论，施行愚民政策。

③Nhân dân Trung Quốc nhiệt liệt hoan nghênh đồng chí Thủ tướng. 中国人民热烈欢迎总理同志。

④Mạnh mở cái túi vải và đặt bộ quần áo vào thật ngay ngắn. 阿孟打开布口袋并把一套衣服放了进去，摆得整整齐齐。

⑤Các em làm khổ cô vừa chứ! 你们别把我害得太苦了。

⑥Tôi đi rồi thế nào nó cũng làm khó dễ ba má. 我走了之后，他们一定找碴儿来整爸爸妈妈的。

⑦Người ấy lại vác bừa, đưa trâu lại chỗ cũ. 那个人又扛着钉耙，赶着水牛到原来的地方去了。

(2) 补语表示行为或变化的结果

①Ở đâu, nhân dân cũng đào hào đắp lũy để chống lại quân thực dân Pháp.　无论在什么地方，人民都挖掘战壕，构筑碉堡以抗击法国殖民军。

②Cô ta mới xây dựng gia đình với một người cùng làng.　她刚跟一位同乡结了婚。

③Dân ta lại đánh đổ chế độ quân chủ mấy mươi thế kỷ mà lập nên chế độ dân chủ cộng hòa.　我们的人民还推翻了几十个世纪以来的君主制度，缔造了民主共和制度。

④Miếng đất nhỏ sau trường đã trở thành một vườn rau xanh tốt.　学校后边的那小块空地已经变成了一片绿油油的菜园子。

⑤Từ mùa thu năm 1940, nước ta đã thành thuộc địa của Nhật, chứ không phải thuộc địa của Pháp.　从 1940 年秋起，我国（越南）已经成为日本的而不是法国的殖民地了。

⑥Cuối cùng bóng chúng tôi đã thu lại thành một vòng tròn dưới chân.　最后我们的影子已经收拢成为脚下的一个圆圈。

（3）补语表示行为的工具

①Có phải ốm hành đâu mà chữa thuốc Bắc.　又不是有病，干吗要用中药治疗。

②Mùa hè, người ta thường hay tắm nắng ở bãi biển.　夏天人们常常喜欢在海滩上接受日光浴。

③Chuyến này chúng tôi đi máy bay, không đi xe lửa nữa.　这趟我们乘飞机，不再乘火车了。

④Đầu lưỡi mai bịt một miếng bẹ chuối tươi cho khỏi rỉ.　铁锹的锋刃裹着一块鲜芭蕉蕻以防生锈。

（4）补语表示行为的处所（包括所在点、到达点、出发点、经过点）

①Anh em Mán ở một nhà, Thổ ở một nhà, các anh em cán bộ ở một nhà.　傜族兄弟合住一间，土族兄弟合住一间，干部同志们合住一间。

②Chị ấy nằm bệnh viện đã hai tháng.　她已经住院两个月了。

③Dãy Trường Sơn chạy suốt Trung Bộ.　长山山脉绵亘整个中部。

④Bác trở lại phòng họp. 伯伯又回到会议室。

⑤Bị đánh tan, chúng chạy vào rừng. 敌人被击溃，逃到森林里去。

⑥Trời chưa sáng tỏ nhiều người đã xăm xăm đến nơi tập hợp. 天还没大亮许多人已经匆匆来到集合地点。

⑦Thủ tướng và các vị cùng đi sắp từ giã Hà Nội. 总理和随行人员即将离开河内。

⑧Tên lửa rời bệ phóng. 火箭飞离发射台。

⑨Giặc tràn qua biên giới. 敌人越过了边界。

⑩Đường sắt xuyên suốt Bắc Nam. 铁路穿越北方和南方。

(5) 补语表示内容

①Mọi người đều ngờ anh chàng ba hoa. 大家都怀疑他是在胡吹瞎扯。

②Tôi nghĩ thế nào anh ấy cũng đến. 我想他一定来。

③Mọi người hứa sẽ tích cực công tác. 大家都表示要积极工作。

④Tôi bảo đảm hoàn thành việc đó. 我保证完成这项工作。

⑤Hai nước thỏa thuận lập quan hệ ngoại giao ở cấp đại sứ. 两国达成协议，建立大使级外交关系。

⑥Mẹ ân hận đã quên mặc áo ấm cho con. 妈妈后悔忘了给孩子穿上寒衣。

(6) 补语表示存在、出现或消失的事物

①Trong làng văng vẳng có tiếng ồn ào. 村里隐隐约约地传来了喧闹声。

③Xóm nào cũng còn những nhà đổ nát, đốt trụi. 每个村子里都还残存着一些倒坍了的、被烧得光秃秃的房子。

③Trên ngọn đồi đã mọc lên một ngôi trường lớn. 山坡上已经建起了一座大校舍。

④Trong vườn, lắc lư những chùm quả xoan vàng lịm. 园子里悬挂着一串串黄橙橙的苦楝子。

⑤Mặt đường còn loáng nước mưa. 路面上还积存着雨水，闪闪发光。

⑥Vù một cái, lại bay đi mất một con chim.　扑棱一声又飞走了一只鸟儿。

⑦Lòng tôi đã hết những tình cảm sôi nổi ấy.　我心里已经没有这种激情了。

上面列举了动词述语和补语的六种语义关系。在越语里，形容词也常带补语。它们之间的语义关系常见的有下列三种：

（1）补语表示体现形容词述语所指的某种性质或状态的事物或范围。

①Côn Tiên tươi tốt chè và mít.　昆仙的茶树和菠萝蜜树长得繁茂葱茏。

②Trời đầy sao.　天空里繁星密布。

③Từ cổng đến thềm, tấp nập những người đi lại.　从大门到廊下，人来人往，熙熙攘攘。

④Chợ đầy dẫy tôm cá.　集市上到处摆满了鱼虾。

⑤Cô ấy rất giỏi nghề thêu.　她特别精于刺绣。

⑥Chúng mày khỏe ức hiếp.　你们真能欺负人。

⑦Thanh niên ta giầu tinh thần xung phong.　我们青年人富有敢闯敢干的精神。

⑧No bụng đói con mắt.　腹饱眼馋。

⑨Trời với đất gì. Đàn bà thiệt mau nước mắt quá.　于吗呼天喊地的，女人的眼泪就是来得快。

⑩Mồ hôi ướt đẫm cả áo lẫn quần.　汗水湿透了上衣和裤子。

（2）补语表示性质或状态涉及的处所

①Mùa gặt vừa tới, lúa chín đỏ hoe những thung lũng.　收获的季节刚到，成熟了的稻子映得谷地里一片金黄。

②Lúa con gái xanh khắp cả một vùng đồng quê.　稻苗染绿了整个原野。

③Hoa phượng đỏ rực sân trường.　凤尾花映红了校园。

④Mồ hôi ướt đẫm lưng.　汗流浃背。

⑤Gió thổi, lá cây rụng, bụi mù đường và một cơn mưa đến đột ngột.

风吹，叶落，路面上尘土飞扬，接着是一阵骤雨。

(3) 补语表示形成某种性质或状态的根源

①Tai họ điếc, người họ đen thuốc đạn. 他们的耳朵聋了，他们的身体被火药（硝烟）熏黑了。

②Lá cờ bay phất phới, ướt đẫm máu các chiến sĩ. 旗帜迎风飘扬，渗透了战士们的鲜血。

③Biển mịt mù sương. 海面上雾气弥漫。

④Cuốn sách này còn thơm mùi giấy. 这本书还散发着纸香。

4. 双补语

有些述语后边接连带两个补语，人们管它叫双补语。最常见的有下列两种情况。

(1) 述语是表示“给予”或“取得”义的动词。一个补语表示接受者或供给者；另一个补语表示交接的事物。

①Tôi biếu chú tấm ảnh. 我送给他一张照片。

②Về chính trị, chúng tuyệt đối không cho nhân dân ta một chút tự do dân chủ nào. 在政治上，他们绝对不给我们人民任何一点自由和民主。

③Họ dâng chủ tịch đoàn những bó hoa tươi. 他们献给主席团一束束鲜花。

④Tôi xin kính gửi hội nghị lời chào thân ái và quyết thắng. 我向会议致以亲切的和决胜的敬礼。

⑤Tôi mượn thư viện hai quyển sách. 我借了图书馆两本书。

⑥Bà vay chị Hai một ít tiền. 她借了大姐一点钱。

⑦Tôi nợ anh ba mươi đồng. 我欠你三十块钱。

⑧Tôi còn nợ anh một buổi đi xem kịch. 我还欠你一场戏的情哩。

上面各句的述语后面都接连带两个补语。两个补语的顺序，一般是表示接受者或供给者的补语在前，表示被交接事物的补语在后。但是，如果表示供给者的补语是由“của + 名词（代词）”构成，则补语的位置比较灵活。

① ⎡Tôi mượn của thư viện hai quyển sách.
  ⎣Tôi mượn hai quyển sách của thư viện.①

② ⎡Bà vay của chị Hai một ít tiền.
  ⎣Bà vay một ít tiền của chị Hai. ②

语音因素对两个补语位置的先后也有着重要的影响。例如，人们比较习惯于用“mượn sách của thư viên”，“mượn của thư viên rất nhiều sách”这样的句式，而“mượn cuả thư viện sách”这样的句式则比较少见。越南语言学家们认为，这主要是追求音律和谐的习惯在起作用。

言语活动总是双向性或多向性的，一些表示言语活动的述语，通常都会涉及说话的对象（接受者）和内容。因此这类述语后边也常带两个补语。

①Tôi hỏi anh ấy tôi phải làm gì.　我问他我该做什么。

②Chị Hiền bảo tôi lớp chúng tôi sẽ khai giảng vào ngày một tháng chín. 贤姐告诉我我们班九月一日开始上课。

③Mi－cro đang hướng dẫn mọi người cách hô khẩu hiệu.　扩音器正在告诉大家如何呼喊口号。

④Quỳnh xin phép đài chỉ huy sân bay hạ cánh.　阿琼向机场指挥台请求降落。

这类补语的顺序，一般是表示听话者（接受者）的补语在前，表示话语内容的补语在后。（见上各例）但是在用疑问代词表示话语内容的时候，通常放在前边较多。例如：

①Chị hỏi gì bộ đội?　你问部队什么来着？

②Chẳng nói giấu gì hai ông.　没隐瞒你们两位什么。（不瞒你们两位说）

③Bẩm cụ dạy gì con ạ?　老爷，您要吩咐我什么？

④Chẳng có ai thù gì tôi cả.　没有谁仇恨我什么。

---

①② 这里的“của thư viên”和“của chị Hai”也可以分析为前边名词的定语，而不看作是 mượn 和 vay 的补语。

（2）谓语表示将某物置于某处，述语带两个补语，前一个表示处所，后一个表示支配的对象。

①Rồi một người khác để luôn lên đó hai chai rượu lớn.　接着，另一个人马上把两大瓶酒放到桌子上。

②Má nó giúi vào tay nó một gói gì bằng giấy.　她妈妈把一个包着什么东西的纸包塞进他的手里。

③Người bên ngoài nhét vào cửa sắt một cuốn sổ.　外边那个人把一个本子塞进铁门里。

④Lôi ra ánh sáng những việc ám muội.　把那些阴暗的东西暴晒在阳光之下。

这类句子的特点是：动词后边都带有表示方向的状语如 lên, xuống, ra, vào 等。

下面一些句子，两个补语的位置与前边的句子不同，是表示支配对象的补语在前，表示处所的补语在后。

①Tôi trút tất cả nỗi bực dọc của tôi lên đầu các em.　我把一切怒气全都撒到孩子们头上。

②Bà cụ vứt chiếc phất trần xuống đất.　老大娘把掸子扔在地上。

③Nó xốc cái tay nải lên vai, bắt đầu chạy.　他把褡裢儿往肩上一搭就开始跑了起来。

（三）定语

定语是名词性偏正词组中的附加成分。在句子里，如果主语、补语由名词性偏正词组充当，或者其他句子成分中含有名词性偏正词组，那么这些词组中的附加成分就是定语。

1．定语的构成

（1）各类实词作定语

①Chúng ta phải đặt lợi ích nhân dân lên trên hết.　我们要把人民的利益放在第一位。

②Nhân dân Trung Quốc đang hăng hái xây dựng chủ nghĩa xã hội.　中国人民正在积极建设社会主义。

③Hành động của chúng trái hẳn với nhân đạo và chính nghĩa. 他们的行为完全违反了人道和正义。

④Đất nước ta rất đẹp. 我们的国家非常美。

⑤Chúng thi hành những luật pháp dã man. 他们施行野蛮的法律。

④Cháu có một chuyện buồn muốn trình bày với bác. 我有一件苦恼的事情想报告伯伯。

⑦Tất cả các anh kia đều là người Hà Nội. 他们全都是河内人。

⑧Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do và độc lập ấy! 越南全民族坚决用全部精力、生命和财产来维护这个自由、独立的权利!

⑨Ngày nay cơ hội giải phóng đã đến. 今天解放的时机到了。

⑩Hãy cầm vũ khí đứng lên đánh đổ chế độ áp bức. 让我们拿起武器奋起摧毁压迫制度。

上面例①、②中充任定语的是名词，例③、④中充任定语的是人称代词，例⑤、⑥中充任定语是形容词，例⑦、⑧中充任定语的是数词和指示代词，例⑨、⑩中充任定语的是动词。

（2）各种词组作定语

①Đó là một nhiệm vụ hết sức quan trọng. 这是一个十分重要的任务。

②Một cuộc sống hoà bình, độc lập, dân chủ, ấm no là nguyện vọng sâu xa, yêu cầu bức thiết của mọi tầng lớp đồng bào. 和平、独立、民主、幸福的生活是各阶层同胞的殷切愿望和迫切要求。

③Tuy vậy, đối với người Pháp, đồng bào ta vẫn giữ một thái độ khoan hồng và nhân đạo. 虽然这样，我们的同胞仍然以宽大和人道的态度对待法国人。

④Giai đoạn xây dựng chủ nghĩa xã hội đã bắt đầu. 建设社会主义的阶段已经开始。

③Tôi định báo cho anh biết cái kết quả kiểm tra lại việc cô Hương. 我想把复查阿香问题的结果告诉你。

⑥Đi đầu là những chiếc thiết giáp, jeep đầy ắp hiến binh, quân cảnh.

打头的是挤满着宪兵、军警的装甲车和吉普车。

⑦Lần đó chú Ba … đã kéo chân cái thằng leo lên dỡ nhà chú, khiến nó té nhào xuống. 那一回，三叔曾经拽住那个要爬上来拆房的家伙的腿，使他从上边翻滚了下来。

⑧Hiện nay, cùng sự phát triển của đất nước đã xuất hiện những vấn đề làm chúng tôi lo ngại như hiện tượng ly hôn tăng lên, thuần phong mỹ tục và đạo đức gia đình bị coi nhẹ … 现在，随着国家的发展，已经出现了一些令我们忧虑的问题，诸如离婚现象有所增加，淳风美俗和家庭道德受到轻视等。

⑨Chúng tôi kiên quyết làm tròn nhiệm vụ mà nhân dân giao phó. 我们坚决完成人民交给我们的任务。

⑩Niềm vui lớn nhất có lẽ là niềm vui mà mọi người đón nó bằng những giọt nước mắt. 最大的欢乐可能就是大家用泪水迎来的这种欢乐。

⑪Tôi bắt từng em một phải đứng lên đọc thật to một câu mà tôi đã viết lên bảng đen. 我强令孩子们一个接着一个地站起来，大声朗读我写在黑板上的一个句子。

⑫Chúng ta hoan hô phong trào đấu tranh của đồng bào vùng tạm bị địch chiếm chống địch bắt lính. 我们为暂时被敌人占领地区的同胞们反抗敌人抓兵的斗争而欢呼。

⑬Tôi đã nhận được thư của 300 ngụy binh công giáo bị bắt trước mặt trận xin tha. 我已经收到在前线被俘的三百名信奉天主教的伪军士兵请求释放的信件。

⑭Hàng của chúng ta làm ra đã bán ở nhiều nơi trên thế giới. 我们生产的商品已经在世界各地出售。

⑮Thời gian các bạn đến nghiên cứu ở trường này tương đối ngắn ngủi, cho nên không thể yêu cầu quá cao, quá nhiều. 你们到这所学校来进行研究的时间比较短，所以不应要求太高，太多。

⑯Hảo trở lại vùng biển cô đã đi thăm cách đây mấy tháng. 小好回到了几个月前她曾经来过的海滨。

⑰Tôi giở sổ tay ghi lại những điểm tôi sẽ báo cáo. 我打开记事本，把我准备报告的几点记下来。

⑱Vấn đề anh ấy nêu ra vẫn chưa giải quyết được. 他提出来的问题仍未得到解决。

⑲Vì thế, chúng ta thật sự chưa thể yên lòng khi nhân dân ta còn nghèo, phụ nữ ta còn quá vất vả khó khăn. 因此，当我们的人民还穷，我们的妇女姐妹还很艰难、劳累的时候，我们实在还难以安心。

⑳Anh giật mình ngẩng lên, và ngạc nhiên thấy từ bụi rậm trước mặt hiện ra một ông lão tóc trắng xóa, mặt hiền từ. 他被吓了一跳，抬起头来，惊奇地看见面前的丛林里出现了一位满头银发，面目慈祥的老爷爷。

上面各例中划线部分都是充任定语的词组。例①是偏正词组。例②、③是联合词组。例④、⑤、⑥是述补词组。例⑦是连谓词组。例⑧是兼语词组。例⑨—⑳都是主谓词组。在用主谓词组作定语时，中心语和定语之间有的用关联词 mà，如例⑨—⑪。有的用关联词"của"，如例⑫—⑭。有的不用关联词，如例⑮—⑳。

2. 定语和中心语的语义关系

定语可以从各方面修饰或限制中心语，它们之间有各种不同的语义关系。

(1) 定语指性状

Thời đại mới 新的时代　　lý luận suông 空泛的理论

đạo đức cách mạng 革命道德

chế độ phong kiến 封建制度

tác phong khiêm tốn, giản dị 谦虚、简朴的作风

(2) 定语指质料

sân gạch 砖砌的院子　　giường tre 竹床

bàn gỗ 木头桌子　　bít tất ni－lông 尼龙袜子

nhà lá 茅屋　　mũ len 毛线帽子

áo vải 布衣服　　giày da 皮鞋

(3) 定语指数量或次序

tất cả học sinh 全部学生　　toàn thể cán bộ 全体干部

các bạn 各位朋友　　những giáo sư (này) 这些老师
tháng mười hai 12 月　　mười hai tháng 12 个月
2500 héc-ta ruộng lúa　2500 公顷稻田

(4) 定语指所属

chị tôi 我姐姐　　nhà nó 他家
nhà trường chúng ta 我们学校
thắng lợi của ta 我们的胜利
cuộc đời của Hồ Chủ tịch 胡主席的一生
ý kiến của trên 上级的意见
nhiệm vụ của các bạn 你们的任务

(5) 定语指处所

than Hồng Gai 鸿基煤
khí hậu Việt Nam 越南的气候
phong cảnh Hà Nội 河内的风景
tình hình thế giới 世界形势
đường phố Bắc Kinh 北京的街道

(6) 定语指时间

tình hình hiện nay 现在的形势
giọt sương buổi sáng 早晨的露珠
kế hoạch năm nay 今年的计划
phong tục ngày xưa 古代风俗

(7) 定语指范围

việc đó 那件事　　người kia 那个人
làng này 这村子　　hôm ấy 那天

(8) 定语指内容

vấn đề ăn uống 伙食问题
phong trào "gia đình 5 tốt" 五好家庭运动

(9) 定语指用途

dao cắt kim loại 金属切削刀　　xe lăn đường 压路机

phòng triển lãm 展览厅

3. 递加定语的排列　有时候，定语部分包含两个以上的词或词组。例如：

Đó là thắng lợi chính trị to lớn của chung ta.　这是我们的伟大的政治胜利。

在这个句子里，在“thắng lợi chính trị to lớn của chúng ta”这个偏正词组中。中心语“thắng lợi ”的定语包含着“chính trị”、“to lớn”、“chúng ta”等三个词。它们之间不是联合关系，也不是偏正关系，而是一个一个递加在中心语之后去修饰中心语的。这样的定语叫作递加定语。

递加定语不但可以在中心语之后，也可以在中心语之前。例如：

Tất cả ba cô học sinh ấy đều là người Thượng Hải.　所有这三个女学生都是上海人。

在这里，中心语“học sinh”之前有“tất cả”、“ba”、“cô”三个递加的定语。

中心语有了递加的定语，这就产生了各项递加定语的排列顺序问题。越南语里，有的定语必须放在中心语之前，有的定语必须放在中心语之后。下面我们分别说明中心语前后多项定语的排列顺序。

（1）中心语前的定语　从定语和中心语的意义关系来说，中心语前边的定语最常见的有三类。

A. 表示事物的全部或全体。常用 tất cả, cả, tất thảy, hết thảy 等数词。

B. 表示事物的数量。常用 những, các, một, hai mươi, trăm ……等数词。

C. 表示事物的类别或计算单位。常用 cái, con, chiếc, cuốn,

bức, tấm, người, anh, cô……等单位词。

当一个中心语同时兼有这三类定语的时候，它们的排列顺序总是表示全部、全体这种意义的定语放在最前，表示数量的定语次之，表示类别或计算单位的定语又次之。也就是说，表示类别或计算单位的定语最靠近中心语，其次是表示数量的定语，再其次才是表示全部或全体这种意义的定语。例如：

tất cả ba cô học sinh ấy　所有那三名女学生

tất cả những con gà ấy　所有这些鸡

如果中心语由无类别名词担任，它可以直接和数词结合，这时就没有表示类别或计算单位的定语。例如：

tất cả ba lớp ấy 所有这三（个）班

tất cả những ý kiến đó 所有那些意见

除了上面谈到的三类定语以外，中心语的前面还可以出现一项只用"cái"这唯一的一个词来表示的定语。这项定语的作用是使中心语显得更为突出，更为明确。我们暂称之为表示特指意义的定语。它的位置必须放在表示数量的定语和表示类别或计算单位的定语之间。如果中心语是无类别名词则放在中心语之前。例如：

tất cả ba cái cô học sinh ấy

tất cả những cái con gà ấy

tất cả ba cái lớp ấy

tất cả những cái ý kiến đó

综上所述，中心语前面的定语，如果把较少出现的表示特指意义的"cái"也包括在内，则总共有四项，其排列顺序见下表：

定语				中心语	
表示全部或全体	表示数量	表示特指	表示单位或类别		
Tất cả	ba	cái	cô	học sinh	(ấy)
Tất cả	những	cái	con	gà	(ấy)
Tất cả	ba	cái		lớp	(ấy)
Tất cả	những	cái		ý kiến	(đó)

（2）中心语后的定语　中心语后的定语可以是词、词组。它们从各个不同的方面对中心语加以限制或描写。当一个中心语带有多项后附定语的时候，其排列顺序一般是：越能表明中心语的基本属性的定语越靠近中心语；粘合式定语比组合式定语靠近中心语；音节少的定语比音节多的定语靠近中心语。见下表：

中心语	a	b	c	d	đ	e

a 是带有分类作用的定语，可以是词或词组，但以单个的词为多，它和中心词粘合在一起，近似一个合成词。如 nhà ăn$_{a}$（食堂），phòng triển lãm$_{a}$（展览室），nhà máy ô tô$_{a}$（汽车制造厂），văn hóa phương đông$_{a}$（东方文化），tác phẩm văn học$_{a}$（文学作品）；phòng tiếp khách$_{a}$（客厅），dao cắt kim loại$_{a}$（切削刀）。

b 是表示中心语一般特征的定语，如 nhà ăn$_{a}$ lớn$_{b}$（大食堂），tác phẩm văn học$_{a}$ nổi tiếng$_{b}$（著名的文学作品），phòng tiếp khách$_{a}$ rộng rãi$_{b}$（宽敞的客厅）。这个位置上的定语也以单个的词为多。

c 是由各类词组或由 về, đối với, cho, bằng, tại 等关联词引导的词或词组充任的定语。如 cái nhà ăn$_{a}$ cao ngất$_{b}$ bằng gạch$_{c}$（高高的砖房食堂），một kho tàng kinh nghiệm$_{a}$ vô cùng quý báu$_{b}$

cho những người làm công tác y tế (医疗卫生工作者的一个极其
c

珍贵的经验宝库)。lời cảnh cáo đanh thép đối với bọn đế quốc
a b c

(对帝国主义的措词强硬的警告)。

d 是由 của 引导的名词或名词性词组充任的定语。如 phong trào kiến thiết xã hội chủ nghĩa đầy nhiệt tình hăng say
a b c

của nhân dân (人民群众的充满激情的社会主义建设运动)
d

đ 是由 mà, do, của 引导的主谓词组充任的定语。如 lời cảnh cáo đanh thép đối với bọn đế quốc của chính phủ ta
a b c d

do người phát ngôn cuả Bộ ngoại giao tuyên bố (由外交部发言
đ

人宣布的我国政府措词强硬的对帝国主义的警告)

e 是由指示代词充任的定语。如 những lời cảnh cáo
a

đanh thép đối với bọn đế quốc của chính phủ ta
b c d

do người phát ngôn Bộ ngoại giao tuyên bố đó (由外交部发言
đ e

人宣布的我国政府那些措词强硬的对帝国主义的警告)

上面我们列举了中心语后六项定语的排列顺序。事实上,一个名词之后接连跟着五六项定语,这无论在口语或书面语中都是不多见的。而且,这类定语的位置也远不像中心语前各项定语那样固定不变。上面列举的只是较为常见的顺序而已。让我们再看下边的例句。

①Một nhiệm vụ mới vô cùng vĩ đại và làm chấn phấn lòng người đang chờ đợi 45 triệu đồng bào ta là thực hiện đầy đủ di chúc của Bác Hồ vĩ đại.
一个极其伟大而振奋人心的正等待着我们4500万同胞去完成的任务就是充分地实现伟大的胡伯伯的遗嘱。

②Thành tích ổn định gía cả, phát triển kinh tế của ta trong năm 1992

được bạn bè nước ngoài khen ngợi và cổ vũ.　我们1992年稳定物价、发展经济的成果得到外国朋友的称赞和肯定。

③Còn lại được những gì trong lòng người thiếu phụ, hăm bốn tuổi, đang ôm con nằm cùng một giường với Thứ kia.　这位正搂着孩子与阿恕睡在一张床上的二十四岁的少妇的心灵里还能剩下些什么呢。

④Tách quyền sở hữu với quyền kinh doanh, để các xí nghiệp quốc doanh thực sự trở thành những người sản xuất hàng hóa, tương đối độc lập, năng động, có quyền lợi và nghĩa vụ rõ ràng, hoạt động trong điều kiện "bên trong có động lực, bên ngoài có áp lực".　把所有权和经营权分开，以便国营企业能真正成为相对独立和灵活的、有明确的权利和义务的，在"内有活力，外有压力"的条件下进行活动的商品生产者。

⑤Kha hối hận về thái độ vô tư lự hàng ngày của mình đối với anh đại đội phó.　阿柯为自己平日对待副连长那种随随便便的态度感到后悔。

⑥Quân đội nhân dân Việt Nam là lực lượng vũ trang cách mạng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, bao gồm những người con ưu tú của nhân dân các dân tộc Việt Nam, do Đảng cộng sản Đông dương trước đây, Đảng lao động Việt Nam ngày nay sáng lập, xây dựng và lãnh đạo.　越南人民的军队是由以前的印度支那共产党，今天的越南劳动党所缔造、建设和领导的，由越南各族人民的优秀儿女组成的，工人阶级和劳动人民的革命武装力量。

⑦Những thành tích cụ thể nổi bật trên đây về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất của Trường thanh niên lao động Hòa Bình trong 12 năm qua chứng tỏ phương hướng phấn đấu của trường là đúng.　上面提到的，过去12年里，和平青年劳动学校在培养人才和生产劳动方面取得的具体而显著的成绩证明学校的奋斗方向是正确的。

上面例①中的中心语 nhiệm vụ，例②中的中心语 thành tích，例③中的中心语 người thiếu phụ，其后面都带有三项递加定语。例④中的中心语 người，例⑤中的中心语 thái độ，其后面都带有四项递加定语。例⑥中的中心语 lực lượng，例⑦中的中心语 thành tích，其后面都带有五项递加定语。这些递加定语的位置

和我们前面提到的排列顺序是一致的。但是这并不是说，这种排列顺序是唯一的，面定的。因为它们，特别是由 về, đối với 等引导的结构或由方位词组充任的定语，其位置是相当灵活的。如例⑦中 về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất, của Trường thanh niên lao động Hòa Bình, trong 12 năm qua 这三项递加定语就还可以有各种不同的排列方式如：

—những thành tích cụ thể nổi bật trên đây của Trường thanh niên lao động Hòa Bình, về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất, trong 12 năm qua

—những thành tích cụ thể nổi bật trên đây của Trường thanh niễn lao động Hòa hình, trong 12 năm qua, về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất

—những thành tích cụ thể nổi bật trên đây, về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất, trong 12 năm qua, của Trường thanh niên lao động Hòa Bình

—những thành tích cụ thể nổi bật trên đây, trong 12 năm qua, của Trường thanh niên lao động Hòa Bình, về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất

—những thành tích cụ thể nổi bật trên đây, trong 12 năm qua, về cả hai mặt đào tạo con người và lao động sản xuất, của Trương thanh niên lao động Hòa Bình

这是因为这样的定语成分之间结构比较松散，中间有语音停顿，所以可以比较自由地互换位置而不影响原来的意义。

又例如，由指示代词充任的定语，一般放在递加定语系列的终端，如果任意变换位置则会改变原来的句法结构和所表达的意义。如：

—những quyển sách bìa xanh rất xinh đẹp kia 那些蓝皮的非常精美的书

不同于

—những quyển sách bìa xanh kia rất xinh đẹp.　那些蓝皮的书非常精美。

也不同于

—nhưng quyển sách kia bìa xanh, rất xinh đẹp.　那些书书皮是蓝色的，非常精美。

但是，由指示代词充任的定语，在不改变原有意义的情况下，其排列顺序也是可以变换的。如：

—bản báo cáo chính trị của Thủ tướng mà Quốc hội vừa thông qua đó　国会刚通过的总理的那个政治报告

—bản báo cáo chính trị đó của Thủ tướng mà Quốc hôi vừa thông qua

这两种排列顺序所表达的意义是完全一样的。甚至，有时在一定的条件下，为了使表达的意义更加准确无误，递加定语系列中指示代词的位置还必须提到前边来，例如当我们想表达“你的那些正确的意见”这个意思的时候，就应该写作“những ý kiến đúng đắn ấy của anh”而不要写作：“những ý kiến đúng đắn của anh ấy.”，因为后者容易使读者误解为“他（anh ấy）的那些正确的意见”。

关联词的插入也能改变递加定语的排列顺序。例如：

một cái áo lụa rất dài　一件很长的丝绸上衣

在这个偏正词组里，中心语“áo”的后边有两个递加定语“lụa（丝绸）”和“rất dài（很长）”。前者指质料，带有分类的作用，后者指一般特征。按一般规则，它们的排列顺序只能像前边那样，指质料的“lụa”在前，指性状的“rất dài”在后，不能排列成为“một cái áo rất dài lụa”这样的顺序。但是如果在“lụa”的前边加上关联词“bằng”，那就可以说“một cái áo bằng lụa rất dài”，也可以说“một cái áo rất dài bằng lụa”。

同类的例子如：只能说"một cái áo dạ đen（一件黑呢子上衣）"，不能说"một cái áo đen dạ"，但可以说"một cái áo đen bằng dạ"。只能说"chính sách công nghiệp của Đảng（党的工业政策）"，不能说"chính sách của Đảng công nghiệp"，但可以说"chính sách của Đảng đối với công nghiệp"。

这是因为中心语和定语之间插入了关联词，使原来的粘合式的偏正结构变为组合式偏正结构，同时又增添了音节，所以能够变换位置。

对中心语后边的定语，在结构关系上还有一个比较难以识别的问题，那就是当某项定语的前边有两个以上的名词并列在一起时，人们很难确定这项定语所修饰、限制的是仅仅限于最靠近它的那一个名词（或词组），还是所有并列在一起的几个名词。例如：

①Nhân nhịp Quốc khánh, tôi thay mặt nhân dân, quân đội và chính phủ ta cảm ơn sự ủng hộ cuả nhân dân các nước bạn, nhân dân Pháp và nhân dân thế giới đấu tranh cho hoà bình.（Hồ Chí Minh）

译文：在国庆节到来的时候，我谨代表我国人民、军队和政府：向各兄弟国家人民、法国人民以及为和平而斗争的世界人民所给予我国的支持，表示感谢。（译文见《胡志明选集》第二卷，第255页，人民出版社）

②Kế theo đó, tôi sẽ thay mặt nhân dân ta đi thăm và cảm ơn các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa, và các nước bầu bạn khắp năm châu đã tận tình ủng hộ và giúp đỡ cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta.（Hồ Chí Minh）

译文：随后，我将代表我国人民前往曾经真诚地支持和援助我国人民抗美救国事业的社会主义阵营各兄弟国家以及五大洲各友好国家进行访问并表示谢意。（译文见胡志明：《为了独立自由为了社会主义》，第320页，越南外文出版社，1971）

在上面两段越文里，都出现了两个以上的名词性词组并列之

后跟着一个定语这样的组合形式。但两段译文对它们之间的结构关系却作了不同的理解。前一段译文把"đấu tranh cho hòa bình"这个定语成分的修饰范围只局限于最靠近它的一个名词性词组"nhân dân thế giới"；后一段译文则认为："đã tận tình ủng hộ và giúp đỡ cuộc chống Mỹ, cứu nước cuả nhân dân ta"这个定语成分是修饰"các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa và các nước bầu bạn khắp năm châu"这整个并列结构（联合词组）的。但是这两种不同的理解却都难以在句法结构形式上找到充分的根据。这很像在汉语里，对于"把重要的书籍和手稿带走"这样的结构难以断定"重要的"是只修饰"书籍"还是同时也修饰"手稿"一样。

综上所述，我们可以看到，在越语名词性偏正词组中，中心语后递加定语的排列顺序是相当灵活的，不像中心语前多项递加定语那样各有自己固定的位置。但是如果拿汉语和越语的同类结构相比较，我们又会发现二者的排列顺序是大体相同的。不过前者是由远而近地逐个递加在中心语之前，而后者则是由近而远地逐个递加在中心语之后。

汉　　语	越　　语
年轻的炮兵战士们	những chiến sĩ pháo binh trẻ tuổi
正在前线作战的年轻的炮兵战士们	những chiến sĩ pháo binh trẻ tuổi đang chiến đấu ở ngoài mặt trận
我们刚才谈到的正在前线作战的年轻的炮兵战士们	những chiến sĩ pháo binh trẻ tuổi đang chiến đấu ở ngoài mặt trận mà ta vừa nhắc đến
那些我们刚才谈到的正在前线作战的年轻的炮兵战士们	những chiến sĩ pháo binh trẻ tuổi đang chiến đấu ở ngoài mặt trận mà ta vừa nhắc đến ấy

通过上面对比可以看出，汉、越语中递加定语的位置，除了汉语是在中心语之前，越语是在中心语之后这一根本的区别之外，就各项定语距中心语的远近而言，二者的排列顺序是相同的。当然，这里所谓“相同”是说可以相同而不是一定相同，因为两种语言都还可以有其他的排列顺序。还必须指出，在越语句子中，này, kia, ấy, đó 等指示代词的出现，往往表示这是主语名词所带定语系列的终点，其后面部分就是句子的谓语成分。因此，汉语可以说“那些正在前线作战的年轻的炮兵战士们”或“正在前线作战的那些年轻的炮兵战士们”而越语却只能说 những chiến sĩ pháo binh trẻ tuổi đang chiến đấu ở ngoài mặt trận ấy，不能按汉语的后一种语序排列成 những chiến sĩ pháo binh trẻ tuổi ấy đang chiến đấu ở ngoài mặt trận，因为后者所表达的意思是“那些年轻的炮兵战士们正在前线作战”。在这里“正在前线作战”已经成为“那些年轻的炮兵战士们”的谓语，而不是它的定语。

（四）状语

状语是谓语的或动词性、形容词性偏正词组的中心语的附加成分。

1．状语的构成　状语可以由副词、形容词、动词、代词充当，也可以由各类词组或结构充当。

（1）副词作状语

①Ai cũng rưng rưng nước mắt và sung sướng.　大家都热泪盈眶，满怀高兴。

②Mùa xuân đã đến.　春天已经来了。

③Trời hôm nay hơi nóng.　今天天气有点热。

④Sao thưa dần.　星星越来越稀疏。

⑤Quyển sách này rất hay.　这本书很好。

⑥Đột nhiên, anh Tịch trở về.　突然，阿席回来了。

⑦Tôi giận ổng hết sức.　我真生他的气。

(2) 形容词作状语

①Chúng ta thiết tha yêu mến Tổ quốc.　我们热爱祖国。

②Chủ nhân lễ phép mời tôi vào ngồi trong chiếc tràng kỷ ở giữa nhà. 主人彬彬有礼地请我进去坐在屋子中间的长椅上。

③Tôi hoảng hốt chạy về phía có tiếng gọi.　我慌慌张张地朝着呼喊的方向跑去。

④Mọi người cười ròn rã.　大家咯咯地笑了起来。

⑤Nó ăn vội vài bát cơm rồi đi ngay.　他匆忙吃了几碗饭就走。

⑥Ngày xưa, Hương từng được coi là một gái đẹp, không đẹp rực rỡ mà đẹp kín đáo.　过去，阿香曾经被认为是一位美丽的姑娘，不是光彩照人的美而是神秘含蓄的美。

(3) 动词作状语

①Anh thanh niên, ông giám đốc và ông Qúi hồi hộp bước vào nhà.　小青年、场长和老贵忐忑不安地走进屋里。

②Anh đọc say mê suốt cả buổi sáng.　整个上午他都在专心阅读。

③Các thí sinh đoạt giải cao đã biểu diễn báo cáo trước sự cổ vũ nồng nhiệt của người xem.　荣获高级奖的参赛者在观众的热情鼓舞下作了汇报演出。

④Ba bốn hôm nay, hôm nào thầy tôi cũng nhắc đến ông.　这三四天来，每天我父亲都提到您。

⑤Đôi má hóp lại, hai gò má dô lên.　双颊深陷，两边的颧骨高高突起。

⑥Loan run run cầm lấy cái chứng minh thư.　阿峦哆哆嗦嗦地拿起了证明书。

⑦Xin ông góp thêm ý kiến.　请您多提意见。

(4) 代词作状语

①Cô phạt thế nào em cũng xin chịu.　老师怎么罚我都认了。

②Nếu không nơi nào nhận, không biết cô ấy sẽ sống ra sao.　如果没有地方收留她，真不知她怎样生活。

③Đó đâu phải là gàn!　这哪里是什么脾气古怪的问题。

④Thế anh định đi bao lâu?　那你打算去多久？

⑤Không thể bỏ mặc cô ta như thế được.　不能对她这样不闻不问。

⑥Vì có chúng tôi giúp cho thì việc mới xong, người khác đâu được như thế.　因为有我们帮助事情才得以了结，别人哪能这样。

(5) 名词作状语

①Chiều chiều Quỳnh vẫn cùng bạn trẻ trong làng đứng trên bãi cát. 每天下午阿琼依然跟村里的年轻朋友们一起伫立在沙滩上。

②Hôm nay chúng tôi nghỉ.　今天我们休息。

③Anh mới đi hôm qua.　他昨天刚走。

④Ban ngày, đôi khi chị cũng ghé qua.　白天，有时她也顺路来看看。

(6) 各类词组作状语

①Lúc ấy tôi đã định đi, rồi lại ngần ngại không đi.　那时候我已经准备要去，后来又有点顾虑，没有去成。

②Lần đầu tiên tôi đã văng tục với các em.　我头一回对孩子们甩脏话。

③Khi tôi chuyển lại mệnh lệnh của trường, tôi thấy các em xì xầm tỏ vẻ không bằng lòng.　当我传达学校指示的时候，我发现孩子们议论纷纷，表示不满。

④Cái tháp này cao bốn mươi mét.　这座塔高四十公尺。

⑤Anh ấy nặng bảy mươi kilogram.　他体重七十公斤。

⑥Cấp trên đã nhiều lần khen Thọ, nhưng cô không thỏa mãn với thành tích đã đạt được.　上级多次表扬阿寿，但她并不满足于自己已经取得的成绩。

⑦Cụ Thượng nằm tò vò trên chiếc giường tre trong gian bên kia.　尚大爷弓着身子躺在那边房间里的竹榻上。

⑧Trong lúc lộn xộn ấy, thốt nhiên có tiếng các em gọi tôi thất thanh. 在这混乱的时刻，突然传来了孩子们高声叫我的声音。

⑨Ai đứng ngoài kia?　谁站到外边？

⑩Tôi biết rất rõ tình hình bên ấy.　我很清楚那边的情况。

⑪Tôi sẽ tìm ra nguyên nhân và nếu cần sẽ trừng phạt thật nghiêm khắc để giáo dục các em. 我将查明原因，而且，如果必要，将严加惩罚，以教育孩子们。

⑫Đi đến đâu chúng tôi cũng được đón tiếp rất nhiệt tình và cởi mở. 无认走到哪里我们都受到了非常热情而坦诚的接待。

⑬Gió thổi rất mạnh. 风刮得很大。

⑭Anh nói giản dị và dễ hiểu. 他说得简单易懂。

⑮Cần trấn áp kiên quyết và kịp thời bọn phá hoại. 必须坚决而及时地镇压破坏分子。

⑭Sử dụng có hiệu quả và tăng nhanh tiềm lực khoa học và công nghệ của đất nước. 有效地利用和迅速加强国家的科学技术潜力。

⑰Chúng tôi sẽ đến đúng giờ. 我们将准时到达。

⑱Mặt trời tà tà, ông chủ nhà tôi khăn áo chỉnh tề ra đi. 太阳西斜的时候，我的房东衣冠楚楚地出门去了。

⑲Trong 85 năm sỉ nhục đó, đồng bào ta cha truyền con nối đã chịu bao nhiêu nỗi đắng cay. 在这耻辱的八十五年中，我国同胞一代又一代地忍受了多少痛苦。

⑳Nắng mỗi lúc một gay gắt. 阳光越来越炙热。

㉑Trời càng ngày càng lạnh. 天气越来越冷。

㉑Tôi lại ba chân bốn cẳng chạy đến bên các em thúc hối la rầy. 我又急急忙忙地飞跑到孩子们那边催赶吆喝。

㉓Dạo này em nó đi học thất thường, bữa đực bữa cái. 近来他上学不正常，三天打鱼两天晒网。

㉔Năm khi mười họa, ông tổng thống ông ấy mới đến một lần. 总统先生他难得下来一次。

㉕Hai bên đường chiến sĩ ngồi tụm năm tụm ba chia nhau những điếu thuốc lá cuối cùng. 道路两旁，战士们三五成群地坐在一起，分享着最后的几支香烟。

以上例①—⑨的状语是名词性偏正词组，例⑩—⑬是谓词性偏正词组，例⑭、⑮是联合词组，例⑯、⑰是述补词组，例⑱是

主谓词组，例⑲—㉕是固定词组。

(7) 关联词结构作状语

①Lần sau tôi sẽ đến đây vào chủ nhật. 下次我将在星期天到这儿来。

②Bệnh nhân hay sốt về sáng. 病人常在早晨发烧。

③Ở gian bên này khách khứa tấp nập. 在这边屋里，宾客盈门，甚是热闹。

④Với cụ, tôi không phải là kẻ họ hàng thân thích, hay người cùng tỉnh cùng huyện. 跟老大爷，我既非沾亲带故，也不是同乡。

⑤Tôi sẽ đến tận nơi để đón cô ấy về. 我要亲自去她的住处把她接回来。

⑥Người nó nóng hầm, mềm như con bún. 她全身滚烫，软绵绵像米粉条似的。

⑦Vào đây, gia đình thím sống như bị cầm tù. 来到这里后，大婶一家人的生活就像被关在监牢里似的。

⑧Nạn kém đói nguy hiểm hơn nạn chiến tranh. 饥荒比战祸更加可怕。

⑧Chiến đấu cho Tổ quốc. 为祖国而战。

⑩Vì nhân dân quên mình. 为了人民而忘却自己。

một cách + 词或词组作状语

①Thằng Trung cầm chắc là nó sẽ đi qua mấy chỗ đó một cách dễ dàng. 小忠很有把握地认为他将顺利地通过那几个地方。

②Họ kêu lên một cách vui vẻ "nước ngọt, nước ngọt!" … 他们高兴地呼喊起来：淡水，淡水！…"

③Mùa xuân ấm áp đã về một cách đột ngột. 温暖的春天突然降临。

④Xấu một cách không thể tả. 丑得无法形容。

⑥Trình bày một cách ai nghe cũng phải mủi lòng. 说得谁听了都要为之动情。

2. 状语和中心语的语义关系

状语从各个不同的方面去修饰、限制中心语，它们之间有着

各种不同的语义关系。

(1) 时间

①Minh đang viết thư. 阿明正在写信。

②Anh ấy đã khỏe hẳn. 他已经完全康复。

③Tình hình sẽ tốt đẹp lên. 情况将会好转。

④Hiện nay tình hình trong nước hết sức tốt đẹp. 现在国内的形势很好。

⑤Chúng ta làm ngay bây giờ. 我们现在马上干。

⑥Tuần trước Minh có về thăm nhà. 上星期阿明是回家探亲去了。

⑦Ông ta đến Bắc Kinh vào tháng 10 năm 1974. 他是 1974 年 10 月来的北京。

⑧Chị Ba vừa mới làm xong việc ấy. 三姐刚做完那件事。

⑨Dạo này nó khỏe lắm. 近来他身体很好。

⑩Anh ấy mới đi hôm qua. 他昨天刚走。

⑪Tôi đi Pháp đã hơn bốn tháng. 我去了法国四个多月。

⑫Từ giờ về sau em hứa xin sửa chữa không bao giờ phạm nữa. 今后我保证要改，不再犯这样的错误。

⑬Khi lên lớp chị chăm chú nghe thầy giảng. 上课的时候她专心听老师讲课。

⑭Suốt đêm đó, chị em đào công sự. 那天夜里姐妹们挖了整夜的工事。

⑮Trời bỗng trở lạnh. 天气突然变冷。

(2) 处所、方向

①Hà vẫn cặm cụi dưới ngọn đèn dầu. 阿霞仍在油灯下埋头苦干。

②Tôi lẳng lặng đi bên Bác. 我静静地跟在胡伯伯身旁。

③Ở chốn thôn quê, ăn uống là sự đầu tiên. 在农村，吃喝是头等大事。

④Chợt, con đường cái đã hiện ra trước mặt. 突然，一条公路出现在面前。

⑤Máy bay lượn trên thành phố. 飞机在城市上空盘旋。

⑥An gặp bộ đội ở lưng đèo.　阿安在山腰上遇上了部队。

⑦Dân quân đào công sự ở hai bên đường.　民兵在道路两边挖工事。

⑧Hội nghị họp tại Hà Nội.　会议在河内举行。

⑨Từng đàn cò trắng bay nhanh giữa bầu trời xanh thẳm.　一群群白鹭在湛蓝的天空中疾飞而过。

⑩Giơ tay lên!　举起手来!

⑪Bước vào nhà.　走进屋里。

⑫Bấy giờ cụ đương buôn than, thường lên Hà Nội mua hàng tải về Nam Định.　那时他在做煤炭生意，经常上河内进货，运回南定。

⑬Nếu lần này mà không được gặp ông nữa, thì cái tâm sự ấy, tôi đành đem xuống suối vàng để nói với lũ quỉ sứ.　如果这次再见不到你，那我只好把这门心事带到阴间去向魔鬼们诉说了。

⑭Tôi bừng mắt ra, trời đã sáng rõ.　我睁开眼睛，天色已经大白。

(3) 程度

①Chúng tôi thấy lòng ấm quá.　我们觉得心里非常温暖。

②Cậu giỏi thật nhỉ.　你真有本事。

③Ô－tô chạy rất nhanh.　汽车跑得很快。

④Ăn vừa vừa, đừng ăn no quá.　吃得差不多就行，别吃得太饱了。

⑤Tình huống hôm đó khá phức tạp lại có nhiều nhiễu.　那天的情况相当复杂，而且干扰得厉害。

⑥Nhiệm vụ đảm bảo sức khỏe cho anh em hết sức nặng nề.　为战士们保健的任务十分繁重。

⑦Trong các bài toán đã cho, có bài này tương đối khó.　在全部数学考题中，这道题是比较难的。

(4) 范围

①Mọi người đều phấn khởi.　大家都高兴。

②Hai cái bút này đều hỏng cả.　这两枝笔都坏了。

③Cả nhà ai nấy đều khỏe mạnh.　全家人都健康。

④Ai ai cũng cố gắng.　大家都努力。

⑤Anh cũng bị thương à?　你也受伤了?

⑥Tôi chỉ còn một trăm đồng thôi. 我只剩下 100 元了。

(5) 情态、方式

①Mọi người hăng hái xung phong. 大家都踊跃参加。

②Chị y tá khe khẽ bước vào phòng. 护士小姐轻轻地走进屋里。

③Đoàn xe ầm ầm chạy đến. 车队轰隆隆地驶来。

④Đoàn thuyền nhè nhẹ lướt trên mặt nước. 船队在水面上轻快地滑行。

⑤Bác âu yếm nhìn từng người con ưu tú của miền Nam ruột thịt. 胡伯伯深情地望着一个个来自血肉相连的南方的优秀儿女们。

⑥Cảm động trước sự chăm sóc của cấp trên, Niên càng say sưa lao vào công tác. 在上级关怀的感召下，阿年更加一心一意地扑在工作上。

⑦Em bé ngủ ngon lành. 孩子睡得很香。

⑥Cô lẳng lặng đặt kế hoạch tự học. 她不声不响地制订自学的计划。

⑨Cô vận động chị em trong tổ cùng tranh thủ học thêm ngoài giờ và mạnh dạn tìm gặp các đồng chí cũ để học tập kinh nghiệm. 她动员同组的姐妹们共同争取时间加强业余学习，并大胆找老同志请教，学习他们的经验。

⑩Ông nói một cách ngắn gọn. 他说得简明扼要。

⑪Cả dân tộc vùng lên với khí thế hiên ngang. 全民奋起，气势磅礴。

⑫Anh vươn vai, mở mắt, nhìn người nhà với vẻ ngơ ngác. 他伸了伸腰，睁开眼睛，以一种惊讶的神情望着家里的人。

⑬Với những tình cảm sâu sắc, chúng tôi xin bày tỏ với các đồng chí lòng biết ơn chân thành của Đảng, Chính phủ và nhân dân Việt Nam. 我们怀着深厚的感情向同志们表达越南党、政府和人民的真诚的谢意。

⑭Vừa nói, hắn vừa trở lại chỗ ngồi của hắn bằng một bộ điệu chán nản. 他边说边带着厌倦的神情回到自己的座位上。

⑮Thằng lính đằng sau trả lời thằng quận bằng cách thúc mũi súng vào lưng Út. 站在后边的一名士兵，以用枪尖顶着幺姐脊梁的行动来向区长作出回应。

(6) 肯定、否定、估量、意愿

①Kháng chiến ắt thành công.　抗战必然成功。

②Ta nhất định thắng, địch nhất định thua.　我们一定胜利，敌人一定失败。

③Bước đầu tất nhiên còn bỡ ngỡ.　开始时自然还会感到有些陌生。

④Chúng tôi nhất quyết làm cho xong.　我们一定要把事情做好。

⑤Chưa đặt chân, đã đặt miệng.　未见其人，先闻其声。

⑤Không làm thì đừng ăn.　不劳动者不得食。

⑦Rất có thể hôm nay trời mưa.　很可能今天要下雨。

⑧Nó nói có lẽ đúng.　他说得也许对。

⑨Anh ta chắc không đến.　他多半是不来了。

⑩Dù có "Việt cộng" chăng nữa, họ chắc không làm gì mình đâu.　即使真有"越共"，他们大概也不会对我怎么样。

⑪Những việc ấy tôi có thể làm được.　这些事情我可以干。

⑫Chuyến này thế nào cũng thành công.　这一趟肯定会成功。

⑫Tiếng ta còn thiếu nên nhiều lúc phải mượn tiếng nước khác, nhất là tiếng Trung Quốc.　我们的语言还有不足的地方，所以许多时候要借用外国，特别是中国的词语。

⑭Anh nên giúp đỡ anh ấy.　你应该帮助他。

(7) 数量、频率、重复

①Năm ngoái tôi có về thăm quê một chuyến.　去年我回了一趟老家。

②Mình nói năm lần bảy lượt mà cậu ấy không nghe.　我三番五次地说了，可他就是不听。

③Khổ sở bao nhiêu rồi, nay mới được mát mặt.　受了多少苦，今天才熬出头来了。

④Chặt mấy nhát mới đứt.　砍了几刀才砍断。

⑤Quật cho nó một vố thì nó biết tay.　狠狠给他一下子他才知道厉害。

⑧Trung bình chúng tôi mỗi giờ đi năm kilômét.　我们平均每小时走五公里。

⑦Chúng tôi mỗi năm họp một lần, năm nào cũng vậy.　我们每年开一次会，年年如此。

⑧Mười lần đi, mười lần Út bị đánh.　幺姐去十次挨打十次。

⑨Một lần nữa xin chân thành cám ơn các bạn.　再一次真诚地向你们致谢。

⑩Hôm nào rỗi, đồng chí lại sang chơi nhé.　哪天有空，请再来玩。

⑪Đoạn này phải viết lại.　这一段要重写。

⑫Thằng nhỏ lớn lên, chắc lại giống bố.　这小子长大了大概又跟他爹一样。

(8) 工具、依据、条件

①Tôi viết bằng bút chì.　我用铅笔写。

②Cô ấy đi bằng xe đạp.　她骑自行车去。

③Cho được an ủi vong hồn của cụ, tôi phải minh oan cho cụ và những người như cụ bằng thiên phóng sự này.　为了安慰老大爷的亡灵，我要用这篇通讯为他和与他同样遭遇的老人们鸣冤。

④Người ta thở bằng phổi, điều đó ai cũng biết.　人们用肺呼吸这是谁都知道的。

⑤Ta đánh giặc bằng vũ khí lấy của giặc, và bằng cả vũ khí thô sơ tự tạo nữa.　我们用从敌人那里缴获的武器，同时也用我们自己制造的原始武器打击敌人。

⑥Lúa vàng em gặt bằng liềm, thực dân em giết bằng viên đạn đồng.　金黄的稻子，妹妹用镰刀去割；殖民主义者，妹妹用子弹去歼灭。

⑦Với tài nguyên phong phú, với sức lao động dồi dào, với đức tính cần cù, chịu khó, với óc thông minh và sáng tạo, chúng ta có điều kiện phát triển nhanh và cân đối nền kinh tế quốc dân …　凭着丰富的资源，充足的劳力，勤劳刻苦的品质以及聪明的富有创造性的头脑，我们有条件迅速而均衡地发展国民经济。

⑧Đảng phải luôn luôn xuất phát từ thực tế, tôn trọng và hành động theo quy luật khách quan.　党必须永远从实际出发，尊重客观规律并按照客观规律办事。

⑨Ông ấy thì chỉ nói theo sách như vẹt thôi, không bao giờ phát biểu ý kiến cá nhân.　她只会鹦鹉学舌地照本宣科，从来不发表个人的意见。

⑩Chúng ta cần luôn luôn sửa đổi lề lối làm việc theo tình hình cụ thể.

我们必须根据具体情况不断地改进工作方法。

(9) 要求、结果

①Chúng tôi lại học hát Quốc tế ca, tập hát cho đều, cho đúng nhịp, để hát khi ra máy chém. 我们还学唱国际歌，力求唱得整齐、合拍，以便在上断头台时同声歌唱。

②Vì kém lý luận, cho nên gặp mọi việc không biết xem xét cho rõ, cân nhắc cho đúng, xử trí cho khéo. 因为理论水平低，所以遇到问题就不会仔细地分析，正确地估量，巧妙地处理。

③Giết cho nhiều giặc, cướp cho nhiều súng. 多多地歼灭敌人，多多地缴获武器。

④Phá cho rộng, phá cho sâu, phá cho bọn Pháp không lợi dụng được. 要破坏得广，破坏得深，破坏得使法国鬼子再也利用不了。

⑤Con đã học được cách nuôi lợn mà chỉ tốn ít cám. 我已经学会了节省米糠的养猪方法。

⑥Anh đã xin được giấy thông hành chưa? 你领到通行证了吗？

⑦Con có đánh được ít cá nào không? 你打到了什么鱼了吗？

⑧Chúng nó đốt mất mấy nóc nhà của đồng hào, và lấy mất một giỏ lựu đạn của du kích. 他们烧毁了乡亲们的几间房子，抢走了游击队的一筐手榴弹。

⑨Nhà có còn được hơn đồng bạc thì đã đong mất bốn hào gạo. 家里仅剩下的一块多钱，已经花了四毛钱买米。

⑩Chân tay nó vừa vầy đất vầy cát đấy, nó làm bẩn quần áo của anh mất. 他的手脚刚玩沙弄土来着，要把你的衣服弄脏的。

⑪Nếu lại dùng thủ đoạn cay độc đối phó với đồng chí thì thật tự mình đứng về phía quân địch mất rồi. 如果用毒辣的手段对付自己的同志，那就真的自己站到敌人那边去了。

⑫Đường thì chật, tối om, nhiều lúc đồng chí bị những cánh tay vô tình huých phải vết thương đau nhói nhói. 路又窄，天又黑，许多时候他的伤口被别人无意碰着，钻心地痛。

⑬Hoàng tử Cam vô tình ăn phải thuốc độc ấy thực, chàng chết. 王子甘果然无意中吃下了这种毒药，死了。

⑭Anh nói nhỏ quá, tôi không nghe thấy gì. 你声音太小，我什么都没听见。

⑮Mắt nó kém, chắc không nhìn thấy anh. 他眼睛不好，大概没看见你。

⑯Từ ngày giải phóng đến nay, nước ta đã dựng nên nhiều thành phố mới. 解放以来，我们国家建起了许多新城市。

⑰Vụ ám sát đó đã gây nên một luồng sóng căm phẫn ở khắp nước Anh. 这次暗杀事件已经在全英国激起了愤怒的浪潮。

例①—④由 cho＋形容词或词组，表示说话者希望谓语行为达到的要求。例⑤—⑰分别用 được, mất, phải, thấy, nên 表示行为导致的结果。được 表示述说者或当事人认为这种结果是积极的。mất, phải 表示述说者或当事人认为这种结果是消极的。

(10) 原因、目的

①Chúng ta đã thấy bao nhiêu đồng bào bị thiệt mạng vì bom đạn của đế quốc Mỹ. 我们已经看到无数的同胞在美帝国主义的炸弹下丧生。

②Vì con, Mẹ sẵn sàng làm tất cả. 为了孩子，妈妈准备做任何事情。

③Biết bao liệt sĩ đã đổ máu hy sinh vì nhân dân và Tổ quốc. 为了人民和祖国，无数的烈士已经流血牺牲。

④Ông ấy chết về bệnh lao. 他是得结核病死的。

⑤Tư tưởng chúng ta thường bị trói buộc bởi tập quán cũ. 我们的思想常常受陈旧的习惯所束缚。

⑥Chúng ta làm việc hết sức mình để phục vụ Tổ quốc. 我们竭尽全力为祖国服务。

⑦Chúng ta có đủ điều kiện để làm tốt việc ấy. 我们有充分的条件做好这件事。

(11) 关联对象

①Với tôi, điều đó rất quan trọng. 对于我，这一点很重要。

②Bài báo này nói về giáo dục trẻ em. 这篇文章说的是儿童教育问题。

③Thể dục có lợi cho sức khỏe. 体育锻炼对身体有好处。

④Đối với những kẻ đi lầm đường lạc lối đồng bào ta cần phải dùng chính sách khoan hồng. 对于那些迷失方向，走上邪路的人，我们同胞应该实行宽大的政策。

⑤Bọn mật thám rất lo sợ về những hoạt động của chị. 敌探分子对她的活动惊恐万分。

（12）比较、比喻

①Loại vải này không tốt bằng loài vải kia. 这种布料不如那种布料好。

②Cái bài này khó hơn cái bài trước. 这一课比前一课难。

③Tiếng vỗ tay vang lên như sấm dậy. 掌声雷动。

④Hôm nay nóng như hôm qua. 今天跟昨天一样热。

⑤Anh bước kiểu cách như đi trên sân khấu. 他走路装模作样像是走台步似的。

3. 状语的位置　状语的位置比较灵活多样。有的在中心语之前，有的在中心语之后；有的既可以在中心语之前，也可以在中心语之后；有的可以提到句首或移到句尾。它们的排列往往受到语义和语音因素的影响。

（1）副词作状语　单音节副词作状语，大部分都有固定的位置，如：

在中心语之前：sẽ đi, sắp tới, đang làm, đã học, vừa đến, mới biết, vẫn khỏe, cũng lo, chỉ còn, không rõ, đừng nói, hãy cẩn thận, đều giỏi, hơi xa。

在中心语之后：mệt lắm, nói mãi, đẹp nhất, làm ngay, đi rồi, quét qua。

也有个别单音节副词既可以在中心语之前，也可以在中心语之后：

Chỉ kịp dặn vài câu rồi đi liền. 只来得及叮嘱了几句就走了。

Vừa thấy đến, liền hỏi ngay.　一看见来了就赶忙问。

Đến thăm nhau luôn.　经常互访。

Luôn viết thư cho ba.　经常给爸爸写信。

有的单音节副词，主要是时间副词可以放在句首或中心语之前。

①Bỗng chú Ba co chân lại, vươn vai đứng lên, đi ra bộ ván trước.　突然三叔收腿伸腰站起来，朝前边的床铺走去。

②Con Hường bỗng nắm tay tôi và rụt rè hỏi. —Cô, cô thiệt không giận tụi em, hả cô?　小红突然握住我的手，畏畏缩缩地问："老师，老师真的不生我们的气?"

③Tiếng còi bỗng rú lên một đợt, rùng rợn như tiếng hú của ma quỷ, từ xa vọng lại.　汽笛突然发出了一阵瘆人的声音，就像远处传来的魔鬼吼叫声似的。

④Chợt một tia chớp lóe lên.　突然电光一闪。

⑤Trương chợt thấy mình trống trải quá.　阿张突然觉得自己非常空虚。

多音节副词，特别是各类叠音副词作状语，其位置一般比较灵活。例如：

①Tình hình thay đổi luôn luôn.　情况不断变化。

②Cô hứa từ nay sẽ luôn luôn đứng bên cạnh các em, bênh vực các em, bảo vệ tuổi thơ của các em.　我保证今后要永远和你们站在一起，庇护你们，保卫你们的童年。

③Chúng tôi sẽ thương yêu nhau mãi mãi.　我们将永远相爱。

④Chúng tôi sẽ mãi mai ghi nhớ công ơn của liệt sĩ.　我们永远铭记烈士们的功绩。

⑤Chốc chốc lại có tiếng nổ "đoàng" ngoài vọng gác.　时而岗哨外边又响起了"通"的一下爆炸声。

⑥Tiếng vỗ tay chốc chốc lại vang lên.　鼓掌声时而又起。

⑦Dần dần tôi mới hiểu ra.　慢慢我才明白过来。

⑧Thời tiết dần dần ấm lên rồi.　天气渐渐暖和起来了。

⑨Thình lình xảy ra động đất.　突然发生了地震。

⑩Tai nạn đến thình lình.　灾难突然降临。

⑪Thỉnh thoảng anh ấy cũng đến chơi.　偶尔他也来玩。

⑫Cái đồng hồ thỉnh thoảng lại hỏng.　这块表时不时又坏了。

⑬Đột nhiên, anh Tịch trở về.　突然，阿席回来了。

⑭Có ai ngờ lớp gương mẫu của trường lại đột nhiên biến chất như thế.　谁料到学校的模范班突然变得这样坏呢。

⑮Có lẽ bây giờ tôi đã có thể nói nhiều với ông.　也许现在我可以和你深谈了。

⑯Nó nói có lẽ đúng.　他说得也许对。

⑰Nhất định chúng ta sẽ thắng.　一定我们胜利。

⑱Chúng ta nhất định sẽ thắng.　我们一定胜利。

⑲Phức tạp vô cùng. /Vô cùng phức tạp　极其复杂。

⑳Cố gắng hết sức. /hết sức cố gắng.　非常努力

(2) 形容词作状语　单音形容词作状语，其位置通常在中心语之后。例如：

đi nhanh 走得快	đến muộn 迟到
nói chậm 说得慢	nói dối 撒谎
nói thật 说真话	nói to 高声说
nói nhỏ 低声说	nói xấu 说坏话
làm tốt 做好	làm hỏng 做坏了
đánh mạnh 狠狠地打	đánh nhẹ 轻轻地打
ăn ít 吃得少	ăn nhiều 吃得多
ăn khỏe 吃得多（能吃）	học kém 学得差
học giỏi 学得好	phơi khô 晒干
lau sạch 擦干净	ngồi yên 坐好
đứng sững 屹立	may sẵn 预先缝好

多音节形容词作状语，位置往往比较灵活。例如：

(A)	(B)
đi thong thả	thong thả đi 慢慢地走
nói nhẹ nhàng	nhẹ nhàng nói 低声细语地说
thổi ào ào	ào ào thổi 呼呼地吹
hát khe khẽ	khe khẽ hát 轻轻地唱
chảy róc rách	róc rách chảy 叮叮咚咚地流
chạy đi thoăn thoắt	thoăn thoắt chạy đi 轻快地跑
tham gia hăng hái	hăng hái tham gia 踊跃参加
lợi dụng triệt để	triệt để lợi dụng 彻底利用
phê bình nghiêm khắc	nghiêm khắc phê bình 严厉批评
thắng lợi hoàn toàn	hoàn toàn thắng lợi 完全胜利
học tập chăm chỉ	chăm chỉ học tập 勤奋学习
hoan nghênh nhiệt liệt	nhiệt liệt hoan nghênh 热烈欢迎
tiếp đón niềm nở	niềm nở tiếp đón 热情接待
nhìn đăm đăm	đăm đăm nhìn 目不转睛地看着

多音节形容词作状语，有时为了突出状语所表示的情态，状语可以提到句首。如：

①Phấn khởi, chị hát bài dân ca quen thuộc. 她高兴地唱着一首流行的民歌。

②Vội vàng, chị vào trong nhà. 她匆忙地走进屋里。

③Thơ thẩn, chị đón lấy con bé con và ngồi ghé vào mép chõng. 她没精打采地接过孩子，靠着竹榻坐下。

④Nhanh nhẩu, hắn sờ ngón tay vào lưỡi con dao, xem có bén không. 他敏捷地用手指摸了摸刀口，看它快不快。

⑤Buồn rầu, anh nói bằng giọng năn nỉ: —Ông hay làm ơn mỗi ngày sang đây dạy tôi một lúc. 他闷闷不乐地用一种乞求的口吻说："求求你每天到这儿来教我一会儿吧！"

（3）名词作状语　作状语的名词主要是表示时间的名词。它通常放在句首，但也有些放在中心语之前或中心语之后。

①Hiện nay nó còn đi học.　现在他还在上学。

②Xưa nay anh ấy vẫn thế.　历来他就这样。

③Bây giờ tôi sắp nằm xuống, lại sắp để lại cho thằng con tôi một cái gánh nặng.　现在我快要倒下了，又得把一个沉重的包袱扔给我的儿子了。

④Ngày kia Đông mới phải trở về đơn vị.　后天阿东才回部队去。

⑤Anh ấy mới đi hôm qua.　他昨天刚走。

⑥Tôi mà sợ. Có cái là tại sao phải đi ban đêm? Cứ ban ngày ban mặt mà đi, sợ thằng nào?　我怕什么？问题是为什么要在夜里走？就在大白天走，怕谁啊？

⑦Bác hôm nay không ho.　胡伯伯今天不咳嗽。

⑧Tôi nay sắp sửa từ giã cái làng Lào－Việt, từ giã hết thảy những sự yêu ghét trong khoảng bảy mươi năm trời.　我现在快要和这座老越村诀别，和七十年来的一切恩恩怨怨诀别。

⑨Việt Nam và Trung Quốc xưa nay là hai nước anh em.　越南和中国历来就是两个兄弟国家。

⑩
- Ngày mai tôi sẽ đi.
- Tôi sẽ đi ngày mai.　我明天去。
- Tôi, ngày mai sẽ đi.

在上面⑩的三个句子中，时间状语 ngày mai 虽然放在三个不同的位置上，三个句子所表达的意义却是完全一样的。但是在用代词发问时点时，如果问的是将来的时间，代词要放在句首；如果问的是已经过去了的时间，代词要放在句尾。

Bao giờ anh về?　你什么时候回来？

Anh về bao giờ?　你是什么时候回来的？

（4）名词性词组作状语　能作状语的名词性词组都是以表示时间或处所的名词（包括方位词）为主体的词组。

①Lúc này tiếng nói của cụ đã thấy nhỏ dần.　这时老大爷的声音已经越来越微弱。

②Nhiều lúc tôi muốn hất cái gánh nặng ấy đi, nhưng sức một mình không thể làm nổi, đành phải è cổ mà chịu.　许多时候我想把这副沉重的

担子撂下来，可是一个人的力量做不到，只好咬紧牙关受折磨。

③Trưa hôm ấy, tôi thấy buồn, nên trở dậy mặc áo đến lớp sớm hơn thường lệ. 那天中午，我感到苦闷难忍，便爬起来穿上衣服，比往常早一点到教室里去。

④Khi đã không còn yêu trẻ và được các em yêu lại, thì nghề nghiệp đối với tôi còn ý nghĩa gì nữa. 当自己已经不再爱孩子，而且又得不到孩子们的爱的时候，教师这份职业对我还有什么意义呢。

⑤Một buổi chiều, giám đốc nông trường đến cơ quan gặp ông. 一天下午，农场主任到机关里来看他。

⑥Cụ Thượng … chào tôi bằng hai con mắt cảm động khi tôi rón rén ghé vào giường cụ, và se lên tiếng hỏi cụ. 当我蹑手蹑脚地走近尚大爷床边，低声向他问候的时候，老人也正在以一双充满激情的眼睛招呼着我。

⑦Sau mấy ngày tình cờ hội ngộ, chúng tôi biết nhau khi tàu cập bến Nam Định. 通过几天的偶然聚会，当船到南定的时候，我们已经成为熟悉的朋友。

⑧Nhưng vì chúng tôi là lớp người bị bỏ sót trong lũy tre xanh, con mắt của phái trí thức ít khi ngó tới. 但是由于我们是被遗忘在农村里的一层人，知识界的目光很少能注意到。

⑨Chị Hoàng lúc bấy giờ đã chạy ra. 黄嫂这时候已经跑了出来。

⑩Chúng tôi không lúc nào muốn xa nhau, khi sắp làm nhiệm vụ. 当快要执行任务的时候，我们从来不想分离。

上面各句都带有由名词词组充当的时间状语。它们的位置通常在句首，也有时在句尾或主语和谓语中心语之间。

表示明确时间的状语，放在句尾时常带关联词。

Sáu giờ sáng, chúng tôi bắt đầu tập thể dục.
早晨六点，我们开始锻炼。
Chúng tôi bắt đầu tập thể dục từ sáu giờ sáng.

Ngày 9 tháng 3 năm nay, Nhật tước khí giới của quân đội Pháp.
今年3月9日，日军解除了法军的武装。
Nhật tước khí giới của quân đội Pháp ngày 9 tháng 3 năm nay.
Nhật tước khí giới của quân đội Pháp vào ngày 9 tháng 3 năm nay.

有时句子里同时出现两个时间状语，这时概念比较模糊的时间状语在前，比较明确的时间状语在后。

①Ngày 19—12—1946, hồi 20 giờ, họ tấn công Hà Nội, Thủ đô nước ViệtNam. 1946 年 12 月 19 日，下午八时，他们进攻越南首都河内。

②Một hôm, vào lúc trời tối, có mấy người khách mang hành lý nặng đến và ăn cơm ở nhà em. 一天，天黑的时候，有几位客人带着沉重的行李来到我们家里，并在我们家里吃饭。

用名词性词组作时间状语有的表示时点，即表示时间的位置，时间的早晚；有的表示时段，即表示时间的长短，时间的久暂。表示时段的状语，如果说的是在某一段时间里出现了什么情况，时间状语放在句首；如果说的是某一行为持续了多少时间，时间状语放在句尾。

①Mấy năm qua, ký túc xá đã trở thành gia đình chính của Hảo. 这几年来，宿舍已经成了阿好的家。

②Những ngày chuẩn bị ra trận, tính tình người chiến sĩ trẻ cũng có phần thay đổi. 在准备上火线的那些天里，那位年轻战士的性格也发生了某些变化。

③Trong năm năm, chúng đã bán nước ta hai lần cho Nhật. 在五年里，他们曾经两次把我们国家出卖给日本。

④Tôi chỉ ở vài ngày, cũng sắp phải đi rồi. 我只呆几天，也快要走了。

⑤Hảo đã sống qua trọn bốn năm tại ký túc xá này. 阿好在这宿舍里已经生活了整整四年。

⑥Gan ruột tôi đương bồn chồn không muốn ở lại một ngày nào nữa. 我心里乱糟糟的，连一天也不想留下了。

⑦Vợ Điền phải thức luôn mấy đêm rồi. 阿田的妻子已经接连几夜没有睡觉。

表示在某一时段里出现了什么情况的时间状语，也有时位于主语和谓语中心语之间，但比较少见。

Quyên mấy ngày nay không có giờ ngủ. 阿娟这几天没有

时间睡觉。

Cha mẹ tôi đã mấy chục năm vẫn giữ tục lệ quê hương. 我的父母几十年来一直保持着家乡的习俗。

有些时间状语并不指明确定的日期钟点，而是以某件事情作为参照点，说明谓语所叙述的行为是在这件事情之前、之后或同时出现。这类时间状语由方位词组充当。例如：

①Sau khi tôi đã qua đời, chớ nên tổ chức điếu phúng linh đình, để khỏi lãng phí thì giờ và tiền bạc của nhân dân. 在我去世之后，不要大办丧事，以免浪费人民的时间和金钱。

②Trước khi ăn cơm phải rửa tay. 吃饭之前要洗手。

③Trong khi ăn, không nói chuyện. 吃东西的时候不要说话。

④Giữa lúc má nó xếp dọn chén ăn cơm thì nghe có tiếng chân ai đi lạo xạo trước cửa. 当他妈妈在准备碗筷吃饭的时候，门前响起了有人走动的沙拉沙拉的脚步声。

这种用方位词表示时间概念的现象越语和汉语颇相似。但必须注意的是，汉语的方位词可以和名词、动词及各类词组结合，而越语的方位词在表示时间概念时不能跟谓词或谓词性词组结合，只能跟名词或名词性词组结合。试比较：

汉　语	越　　语
国庆节之前	trước ngày Quốc khánh
那天以后	sau hôm đó
五月份之前	trước tháng 5
毕业之前	只说　trước khi tốt nghiệp 不说　trước tốt nghiệp
下课之后	只说　Sau khi tan lớp 不说　Sau tan lớp
吃饭之前	只说　trước khi ăn cơm 不说　trước ăn cơm
你回来之前	只说　trước khi anh về 不说　trước anh về

名词性词组，特别是方位词组，也经常作处所状语。

①Dưới bếp, giường, phản, bàn, ghế đã kê sẵn sàng. 厨房里，床、铺板、桌子、椅子都已经摆好。

②Ngoài sân trời tối như mực và mưa sùn sụt. 院子外边，天黑如墨，雨声沥沥。

③Trong xà－lim bọn anh em ca hát nhộn lắm. 死囚牢里，弟兄们在尽情地歌唱。

④Trên đường làng râm mát, một tốp thiếu nhi đang rảo bước. 在村里的林荫道上，一群少年正在迈着大步行进。

⑤Dưới ánh nắng tươi sáng mùa thu, trong một khung trời trong xanh, cờ đỏ sao vàng hiên ngang phấp phới. 在秋天的明媚的阳光下，在湛蓝色的天空的一角，金星红旗气势轩昂地迎风飘扬着。

⑥Cạnh đó, một nồi nước sôi, khói bốc nghi ngút … 在这旁边，一锅开水，烟气腾腾。

⑦Phía đồi thông, con cú rúc thâu đêm. 松岗那边，猫头鹰通宵达旦啼个不停。

⑧Bàn thầy để giữa lớp. 老师的桌子放在教室中央

⑨Vĩnh Phúc nằm gọn trong mấy bề sông núi hùng vĩ. 永福位于雄伟的河山环抱之中。

⑩Hàng chục thứ trái treo lủng lẳng dưới cành. 成十种果子摇摇晃晃地悬挂在树枝下面。

⑪Chúng tôi xin thề như thế trước chân dung Hồ Chủ tịch. 我们愿意在胡主席肖像面前作出这样的保证。

⑫Anh ngồi xuống bên tôi, người nóng rực và ướt đẫm mồ hôi. 他在我身旁坐下，全身滚烫，大汗淋漓。

⑬Bởi vậy, những cái tục lệ quái gở, mọi rợ mới được tự do kế tiếp nhau chồng chất trên vai chúng tôi. 因此，那些荒诞的、野蛮的乡规民俗才能够自由地一个接着一个重压在我们的肩上。

⑭Nong bát, nong đĩa, chum đựng nước … la liệt bày khắp ngoài rạp. 盛碗、盛盘子的簸箕，盛水的缸，……一件件摆满在临时搭起来的竹棚下。

上面各句都带有由名词性词组，特别是方位词组充当的处所状语。它们的位置有的在句首，有的在句尾。通常的情况是，要特别强调谓语所表示的行为、情况在什么地方出现时，处所状语放在句首；一般地说明谓语所表示的行为、情况在什么地方出现时，处所状语放在句尾。（参看上面例句）如果句中的谓语动词带补语，补语又是一个较长的结构，则处所状语可以放在动词和补语之间。

Mỗi cán bộ y tế của ta phải nắm vững và thể hiện trong mọi hoạt động của mình đường lối, quan điểm y tế nhân dân.　我们的每个医疗卫生干部都必须在自己的一切活动中掌握并贯彻人民医疗卫生路线和观点。

Chúng ta chỉ giành được trên bàn hội nghị những gì đã giành được trên chiến trường.　我们只能在会议桌上赢得在战场上已经赢得的东西。

上面两例中，由于述语都带有一个较长的补语，所以处所状语“trong mọi hoạt động của mình”和“trên bàn hội nghị”都放在动词和补语之间。其中“trong mọi hoạt động của mình”并不表示具体的处所。可以看作是广义的处所状语。类似的情况如：

①Chúng ta phải luôn luôn vạch ro bộ mặt ghê tởm của chúng trước nhân dân thế giới.　我们必须在世界人民面前不断地揭露他们的狰狞面目。

②Chúng tôi chủ trương trao đổi kinh tế với các nước thế giới trên nguyên tắc bình đẳng và có lợi cho cả hai bên.　我们主张在平等互利的原则上（根据平等互利的原则）与世界各国进行经济交流。

③Tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta xây dựng trên tinh thần quốc tế vĩ đại.　我们两国人民的友谊是建立在伟大的国际主义精神的基础上的。

由名词或名词性词组担任处所状语，如果是表示行为的出发点，则状语要由关联词 từ 或 ở 引导。这类状语的位置往往受到动词的性质以及整个句子结构的影响。

A. 如果谓语由非移动性的动词担任，表示出发点的状语通常放在谓语或补语之后。

①Sông Hồng bắt nguồn từ Vân Nam. 红河发源于云南。

②Quốc lộ số 4 bắt đầu từ Móng Cái. 四号国路从芒街开始（四号国路的起点是芒街）。

③Đoàn diễu hành xuất phát từ quảng trường. 游行队伍从广场出发。

④Câu chuyện ấy khởi phát từ đâu? 那故事发生于何地？

⑤Dân ta đã lấy lại nước Việt Nam từ tay Nhật chứ không phải từ tay Pháp. 我国人民是从日寇的手里而不是从法国殖民主义者的手里夺回政权的。

B. 如果谓语是 lên, xuống, ra, về, đi 等表示移动的动词，表示出发点的状语通常放在动词之前。

①Ông ta cũng vừa ở chợ về. 他也刚从集市回来。

②Chị ấy vừa ở miền Nam ra đấy. 她是刚从南方来的。

③Sáng hôm sau, anh Ba Giảng từ trên huyện xuống dạy Út học điều lệ và kết nạp chị vào Đảng. 第二天早晨，三讲哥从县里下来帮助小幺学习党章，并发展她人党。

C. 如果谓语动词带有由 lên, xuống, ra, vào, về 等表示行为方向的状语，表示出发点的状语通常放在动词之前，或动词与表示行为方向的状语之间。

①Một thằng quan hai đang giơ hai tay từ một ngách nhỏ chui ra. 一名中尉正举着双手从一个小坑道里钻出来。

②Bỗng một tiếng thét ở một lỗ con góc tường bật ra. 突然从墙角上的一个窟窿里发出了一阵尖叫声。

③Ngô Mây từ trong bụi bước ra. 吴云从树丛里走出来。

④Quân địch từ trên xe nhảy xuống, ỷ thế mạnh ào ạt xông lên. 敌军从车上跳下来，仗着人多势众，蜂拥而上。

⑤Thằng bé tuột tay rơi từ cành cây xuống. 那孩子手一滑从树杈上掉了下来。

⑥Anh ấy đi từ ngoài sân vào trong nhà. 他从院子外边走进屋里。

这时，如果谓语动词还带有表示支配对象的补语，则表示出发点的状语放在补语和表示行为方向的状语之间。

①Chị lấy sách ở tủ ra.　她从柜子里拿出书来。

②Cô ấy vừa gửi thư từ Thượng Hải về.　她刚从上海来信。

如果表示支配对象的补语是个词组，补语的位置还可以移到句尾。如 Chị lấy hai cuốn sách ở tủ ra.（他从柜子里拿出两本书来。）也可以说 Chị lấy ở tủ ra hai cuốn sách. 为了突出出发的地点，表示出发点的地点状语有时也放在句首。

①Từ mặt đất, mây mù cứ dần dần cất cao lên như một cái màn sương dần dần cuộn lên.　雾气从地面上徐徐腾升，就像一幅雾帐慢慢卷了起来。

②Từ trên xe, có hai chị bước xuống rồi đi sấn tới anh.　两位姑娘从车上下来，然后急匆匆地朝他走去。

（5）关联词结构作状语　关联词结构作状语的各种情况，在本书关联词一章已经作了比较详细的说明。就其位置来说，这类状语也跟其他类型的状语一样，有的比较固定，有的比较灵活。

①Anh ấy nói bằng tiếng Việt.　他说越语。

②Nhiều hôm con phải chết dở với cái xe này.　许多时候，我被这辆车折腾得半死不活的。

③Học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau và học nhân dân.　从学校里学习，从书本里学习，互相学习，向人民学习。

④Chúng ta chiến đấu cho nền độc lập của đất nước.　我们为祖国的独立而战。

⑤Thể dục có lợi cho sức khỏe.　体育锻炼对身体有好处。

上面各句中由关联词结构充当的状语，位置都在中心语之后，不能随意挪动。但是也有一些状语，前后可以有语音停顿，结构比较松散，其位置可以随着强调的意义不同而改变。可以在句首、句尾或在主语和中心语之间。

Biết bao liệt sĩ đã đổ máu hy sinh vì nhân dân và Tổ quốc.

Vì nhân dân và Tổ quốc, biết bao chiến sĩ đã đổ máu hy sinh.

为了人民和祖国，无数的烈士已经流血牺牲。

Bằng những cố gắng rất lớn và liên tục trên mặt trận thủy lợi, nhân dân Trung Quốc đã dần dần hạn chế và chiến thắng thiên tai.

Nhân dân Trung Quốc đã dần dần hạn chế và chiến thắng thiên tai bằng những cố gắng rất lớn và liên tục trên mặt trận thủy lợi.

Nhân dân Trung Quốc, bằng những cố gắng rất lớn và liên tục trên mặt trận thủy lợi, đã dần dần hạn chế và chiến thắng thiên tai.

中国人民通过在水利战线上的巨大和不断的努力，已经逐步控制住以至战胜了天灾。

Với sự bùi ngùi ấy, tôi bỡ ngỡ bước vào trong sân.

Tôi bỡ ngỡ bước vào trong sân với sự bùi ngùi ấy.

Tôi, với sự bùi ngùi ấy, bỡ ngỡ bước vào trong sân.

带着这种惆怅的心情，我怯生生地走进院子里去。

Đối với tôi, Việc này không quan trọng lắm.

Việc này không quan trọng lắm đối với tôi.

Việc này, đối với tôi, không quan trọng lắm.

对我来说这件事并不很重要。

Bây giờ tôi sắp nằm xuống, lại sắp để lại cho thằng con tôi một cái gánh nặng.

Bây giờ tôi sắp nằm xuống, lại sắp để lại một cái gánh nặng cho thằng con tôi.

现在我快要倒下了，又得把一个沉重的包袱扔给我的儿子了。

Để xứng đáng với danh hiệu "Thành đồng Tổ quốc", đồng bào và chiến sĩ Sài Gòn đã chiến đấu anh dũng chống đế quốc Mỹ.

Đồng bào và chiến sĩ Sài Gòn đã chiến đấu anh dũng chống đế quốc Mỹ để xứng đáng với danh hiệu "Thành đồng Tổ quốc".

Đồng bào và chiến sĩ Sài Gòn, để xứng đáng với danh hiệu "Thành đồng Tổ quốc", đã chiến đấu anh dũng chống đế quốc Mỹ.

为了无愧于"祖国铜城"的称号，西贡的同胞和战士们对美帝国主义进行了英勇的斗争。

由“một cách”引导的状语通常位于它所修饰的谓词之后或谓语动词的补语之后，绝大多数都由两个音节以上的形容词或形容词性词组构成。由其他词类或词组构成的为数较少。

①Chúng tôi chuẩn bị mọi việc khi ra máy chém, để có thể chết cũng chết một cách đàng hoàng. 我们已经为上断头台作好了一切准备，以便死也死得个光明磊落。

②Tôi đã biết Hoàng vẫn có tính tự nhiên "đá" bạn một cách đột ngột. 我知道老黄本来就有与朋友突然决裂的习性。

③Nữ đồng chí Thái năm nay mới hai mươi tuổi và cũng chưa được học hành gì mấy, nhưng đã kể lại câu chuyện trên đây một cách rành mạch và kết luận một cách rất mác－xít trong ba điều… 小泰这位女同志，今年才二十岁，而且也没有什么学历，但是她已经把上面的事情说得清情楚楚，还提出了非常马克思主义的三点结论……

④Chúng bóc lột công nhân ta một cách vô cùng tàn nhẫn. 他们极其残忍地剥削我们的工人。

⑤Chúng tôi chỉ bắt tay nhau một cách rất lạnh lùng. 我们只是非常冷淡地握了握手。

⑥Sự việc xảy ra một cách hoàn toàn bất ngờ. 事情发生得完全出人意外。

⑦Hôm nay các cháu vui chơi, vui chơi một cách có đoàn kết, có tổ chức. 今天你们参加文娱活动，亲密无间地，有组织地在一起参加文娱活动。

⑥Trình bày một cách ai nghe cũng phải mủi lòng. 说得听者无不为之动情。

⑨Mong các cô các chú cùng tích cực góp phần vào việc sửa chữa một cách xây dựng. 希望大家也能热情地建设性地为纠偏工作贡献自己的力量。

上面各例可见，由“một cách”引导的状语成分可以由形容词、偏正词组、述补词组、主谓词组或动词等构成。它们的位置一般多在句尾。但如果谓语动词带有补语，补语又是由较长的词组充当，则其位置可以在动词与补语之间。例如：

①Ngày mồng 5 tháng 5, chúng tôi đã tổ chức lễ kỷ niệm sinh nhật Các

Mác một cách long trọng 或

Ngày mồng 5 tháng 5, chúng tôi đã tổ chức một cách long trọng lễ kỷ niệm sinh nhật Các Mác.

5月5日我们隆重地举行了马克思诞辰纪念仪式。

②Chúng ta phải giải quyết những vấn đề đó một cách kịp thời. 或

Chúng ta phải giải quyết (một cách) kịp thời những vấn đề đó.

我们要及时解决这些问题。

由"một cách"引导的状语，有时也出现在句首或谓语动词之前，但较为少见。

①Một cách sỗ sàng, nó xông vào phòng tôi. 他粗野地冲进我的房间。

②Giáo sư, một cách rạch ròi đã phân tích những điều thiếu sót trong bài luận văn ấy. 教授条理分明地分析了这篇论文的不足之处。

由"một cách"引导的状语也可以修饰形容词，其位置在形容词之后。例如：

①Màu gạch đỏ một cách cổ kính. 砖块的颜色红得庄严、古朴。

②Xấu một cách không thể tả. 坏得无法形容。

(五) 插入语

有些句子，除了主语、谓语（述语、补语）、定语、状语以外。还包含有另外一些词或词组。这些词或词组不同别的成分发生结构关系，但意义上又和全句结成一个整体。它们是句子的附属成分，我们管它叫插入语。插入语根据其表意作用可以分为五种：

1. 表示招呼、答应或感叹

①Hậu, em nói đi. 小厚，你说。

②Hường, em trả lời đi. 小红，你回答。

③Thưa cô, cô bắt quỳ thì em quỳ chớ thiệt tình em không dám nói dối. 老师，你要我跪我就跪，可真的我不敢撒谎。

④Chị Hương ơi, số chị long đong quá… 小香啊，你的命太苦了。

⑤Đừng chủ quan, con ơi, biển học mênh mông, hiểu biết của một cá

nhân mới được là bao!　不要主观，孩子！学海无边，一个人懂得的东西太少了。

⑥Trên đời, sự cô đơn trong nhàn rỗi đáng sợ nhất, cô ạ.　世界上，空闲中的孤独是最可怕的，孩子！

⑦Dạ, thưa bác, cháu ở miền núi xuống.　是的，伯伯，我从山区下来。

⑧Sắn Bác tăng gia đấy! Cầm lấy em!　是伯伯自己种的木薯，拿着吧，小鬼！

⑨Ủa, mày hả?　啊？是你。

⑩Ái chà, gió mát quá!　啊，真凉快！

⑪Trời ơi, hỏng hết rồi.　天啊，全坏了！

⑫Thôi, thế là hết!　唉，这可全完了！

⑬Thôi thôi, đủ rồi, đừng nói nữa.　行，行，够了，别再说了。

2. 表示推测、估计或肯定

①Kể ra tôi với ông không phải có thân tình gì. Vì tôi trọ học ở gần nhà ông thành ra quen ông.　说来，我跟他也并不沾亲带故什么的。因为上学时我在他家附近寄住，所以才认识了他。

②Thứ chè này kể thì cũng uống được.　这种茶嘛，说来也还能喝。

③Cô gái tìm đến cơ quan tôi, kể ra cũng không đúng chỗ, vì chúng tôi không giải quyết những chuyện này.　她找到我单位来，说来也没找对地方，因为我们不负责处理这样的事情。

④Làm việc như thế kể cũng căng đấy chứ.　这样工作，说来也够紧张的。

⑤Phải cứu một nước như nước mình kể cũng khổ cho ông cụ lắm.　要挽救我们这样的一个国家，说起来也真苦了他老人家了。

⑥Tiếng ngáy của nó nghe rất đều và khỏe.　他打鼾的声音听起来很均匀，很有力。

⑦Khuôn mặt của đàn bà trông thật đáng thương.　那女人的脸看起来真可怜。

⑧Từ trước đến nay cô ta vẫn là người tốt, nhiều lúc nghĩ tôi cũng thấy thương.　过去，她一直是个好人，很多时候，想起来，我也觉得她可

怜。

⑨Mọi người chúng ta, nghĩ cho kỹ, cũng có lúc sai lầm, gàn dở. 我们每一个人，仔细想想，也有犯错误犯傻的时候。

⑩ "Sống như Anh", theo ý kiến tôi, là một tác phẩm rất bổ ích. 《像他那样生活》，依我看，是一部非常有益的作品。

⑪Theo chúng tôi, hai ý kiến trên đều có chỗ không đúng. 在我们看来，上面两种意见都有不正确的地方。

⑫Ba Tơ, như ta đã biết, là căn cứ địa của cách mạng. 巴丝，正如我们所知道的，是革命根据地。

⑬Lệ thường ở nhà cụ con, chắc cậu đã biết, ngày nào cũng đến chín giờ thì ăn cơm sáng. 平常，在我们老爷家，大概你也知道，每天总是九点吃早饭。

⑭Như mọi người đều biết, dân tộc Trung Hoa vốn là một dân tộc yêu chuộng hòa bình và đồng thời cũng là một dân tộc có truyền thống vẻ vang chống xâm lăng của các nước đế quốc. 正如大家所知道的，中华民族是一个热爱和平的民族，同时也是一个具有反对帝国主义侵略的光荣传统的民族。

⑮Có thể hôm nay, điều ấy cũng thường tình, tôi sẽ ngã xuống. 可能在今天，这也没什么，我就倒下了。

⑯Của đáng tội, tôi cũng lười thật. 的确，我也太懒了。

⑰Thực ra thì thím Ba chưa hề cãi lại ý kiến của chồng. 其实，三婶从来就没有反对过丈夫的意见。

⑱Thắng lợi cuối cùng, không còn nghi ngờ gì nữa, sẽ về chúng ta. 最后胜利，毫无疑问，是属于我们的。

⑲Rõ ràng cuộc sống của chúng ta hôm nay nhờ Đảng và Bác lãnh đạo đã khác rồi. 很清楚，靠着党和胡伯伯的领导，我们今天的生活已经有了变化。

⑳Rõ ràng là dân tộc bị áp bức thì văn nghệ cũng mất tự do. 十分明显，民族受到压迫，文艺也就失去自由。

3. 表示关联或总括

①Như trên chúng ta đã nói, thời kỳ khôi phục kinh tế vừa kết thúc,

thời kỳ kiến thiết có kế hoạch đã bắt đầu. 正如我们上边所说的，恢复经济的时期刚刚结束，有计划地进行建设的时期就开始了。

②Nói một cách khác, chủ nghĩa duy tâm là hoàn toàn trái với khoa học. 换句话说，唯心主义是完全违反科学的。

③Xét đến cùng, ảnh hưởng có tác dụng to hay nhỏ là nhờ điều kiện khách quan giúp sức. 归根结底，影响的作用大还是小，这要靠客观条件的帮助来决定。

④Kết luận, thanh niên chúng ta cần sống, chiến đấu, lao động và học tập theo gương Bác Hồ kính yêu. 一句话，我们青年必须以敬爱的胡伯伯为榜样，像他那样生活、战斗、劳动和学习。

⑤Như các bạn theo dõi câu chuyện đã biết đấy, tôi có nhiều tự ái nghề nghiệp lắm. 正如关心这件事情的朋友们所知道的那样，我对职业有很强的自尊心。

⑥Những người ủng hộ việc ấy, xét đến cùng đã hài lòng với cái trại hiện nay, không muốn gì hơn nữa. 那些支持这项工作的人，说到底，已经对牧场目前的状况感到满意，不想再有什么发展了。

⑦Nói tóm lại, đồng bào nên xung phong trong phong trào thi đua yêu nước. 总之，同胞们应该踊跃参加爱国竞赛运动。

⑧Thêm vào đó, các cấp, các ngành phụ trách lại chưa quan tâm đúng mức đến vật chất và tinh thần của các cô các chú, chưa làm đúng như Đảng và Chính phủ đã quy định. 再说，主管这项工作的各级组织、各个部门也没有在物质上和精神上对你们给予足够的重视，没有完全遵照党和政府的规定办事。

4. 注释、补充或强调

①Chúng đặt hàng trăm thứ thuế vô lý, làm cho dân ta, nhất là dân cày và dân buôn, trở nên bần cùng. 他们制订了上百种不合理的捐税，使我们的人民，尤其是农民和商人陷于贫困之中。

②Những anh em cán bộ bắt cùng thời gian với anh — trong đó có tôi — đứng trước tấm gương anh dũng của anh, đều phấn khởi. 那些跟他同时被捕的干部——其中有我——在他英勇的行为面前，无不感到精神振奋。

③Trong giờ chính tả, thầy giáo đọc từng câu, có khi từng từ, để học

sinh chúng ta viết. 在听写的时间里，老师一句一句地，有时是一个词一个词地念，让我们学生写。

④Điều kiện vật chất cũng rất cần để thắng—dù chỉ là thắng chốc lát — trong bất cứ một hành động quân sự nào. 在任何军事行动中，要取得胜利——哪怕只是片刻的胜利——物质条件都是非常必要的。

⑤Đó là một điều mà thiên hạ—trước hết là người Việt Nam rất khâm phục. 这是全世界人民——首先是越南人民十分钦佩的事情。

⑥Ngài đã từng tác chiến. Có lẽ Ngài có thể tạo được hòa bình, một nền hòa bình hợp công lý và xứng đáng, thuận tiện cho hai dân tộc chúng ta. 您曾经参加过战争。也许您能创造和平，一种符合公理的、真真正正的，对我们两个民族都有利的和平。

⑦Công việc ấy phụ nữ, thanh niên phải là người phụ trách chính, nhất là thanh niên. 这项工作应由妇女、青年，特别是青年担任主要负责人。

⑧Còn hai chai rượu thì đầy ăm ắp, hạng chai ba phần tư lít. 剩下两瓶酒，四分之三升装的，还满满的。

⑨Toàn dân, người nghèo cũng như người giàu, đều xung phong góp của, góp công vào công cuộc kháng chiến. 全国人民，不分穷富，都踊跃为抗战出钱出力。

⑩Anh cười—cái cười thẳng thắn, đầy sức sống.
他笑了——坦率的、充满活力的笑。

⑪Anh ta hiền lắm—hiền như bụt ấy. 他很善良——像菩萨那样善良。

⑫Bác rất giản dị—giản dị như một người lao động bình thường của nước ta. 胡伯伯很朴实——像我国的一个普通劳动人民那样朴实。

⑬Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành. 我只有一种期待，最热切的期待，那就是想尽一切办法使我们的国家获得完全的独立，我们的人民获得完全的自由，我们同胞人人有饭吃，有衣穿，人人都能上学。

5. 表示消息来源或依据

①Tục truyền đời Hùng Vương thứ sáu, ở làng Phù－Đổng, có hai vợ chồng một ông lão nhà nghèo, chăm làm ăn và có tiếng là phúc đức… 俗传雄王六世时，在扶董村有一对老年夫妻，家道贫穷，勤于耕作，而且乐善好施，远近闻名……

②Nghe nói có một số cán bộ lo：sau cải cách ruộng đất đợt năm không biết mình sẽ làm việc gì. 听说有些干部担心：第五阶段的土改结束后不知自己将做什么工作。

③Theo Tân Hoa Xã, một phái đoàn cao cấp Quốc hội Trung Quốc do Phó Chủ tịch Ủy han Thường vụ Quốc hội Liệu Hán Sinh dẫn đầu đã đến Niu Đê－li hôm 30－11 để thăm chính thức Ấn Độ trong 8 ngày. 新华社讯：由全国人民代表大会常务委员会副委员长廖汉生率领的中国人大高级代表团已于11月30日到达新德里，将在印度进行8天正式访问。

④Theo tin nước ngoài, một tàu biển của Ma－lai－xi－a đã chìm tại biển Đông, ngoài khơi Xinh－ga－po, một thủy thủ bị mất tích, 16 người khác đã được cứu. 据国外消息报道：一艘马来西亚海轮已在新加坡远海东海海域沉没，一名水手失踪，其他16人获救。

⑤Theo BBC và VOA, sau khi hội đàm với các viên chức LHQ tại Phnôm Pênh, một viên tướng của Khơ－me đỏ đã ra lệnh phóng thích 6 binh sĩ LHQ bị bắt làm con tin hôm 2－12. 据英国广播电台和美国之音报道：在经过与驻金边的联合国官员会谈之后，红色高棉的一名将领已下令释放在12月2日被俘作为人质的6名联合国士兵。

（六）成分的省略

在一定的条件下，句子里有时可以省略一个或一个以上的成分。这些省去的成分是明确的，如果需要，可以根据上下文或对话正确无误地补出来。这样的句子人们管它叫省略句。省略句通常在下列的几种条件下出现。

1. 当面说话的时候

①
—（ ）Khá chưa?（ ）好点了吗?
—Có lẽ（ ）sắp khỏi anh ạ. 可能（ ）快好了。
—（ ）Hỏi thế thôi, chứ mình nắm vững bệnh của cậu rồi.（ ）Đã khỏi thế nào!（ ）这样问问就是了，其实我对你的病情清楚得很，（ ）哪能就好呀!
（ ）Chữa cho kiên trì cũng phải mất một tháng.（ ）坚持治疗也得花一个月才行。

②
—（ ）Thấy chưa?（ ）看见没有?
—（ ）Thấy rồi!（ ）看见了!

③
—（ ）Lên bao giờ?（ ）什么时候来的?
—（ ）（ ）Lúc hai giờ.（ ）两点（ ）

上边例①、例②中有空括号的地方都是省略了主语。例③中第一句话的主语省略了，第二句话的主语和谓语的主要部分都省略了，只剩下一个时间状语。由于这是当面说话，谈话的对象和内容都很清楚，这种省略不但不会影响句子的意思，而且会使句子变得更加简练明快。

2. 回答问题的时候

①
—Bác đã khỏi hẳn chưa? 你全好了吗?
—（ ）Khỏi rồi!（ ）Khỏi hẳn rồi.（ ）好了!（ ）全好了。

②
—Cô đã gọi điện thoại cho họ chưa? 你给他们打电话了?
—（ ）Gọi rồi.（ ）打了。

③
—Nhiên liệu thế nào? 燃料怎么样?
—（ ）Đủ dùng.（ ）够用的。

上边例①—③是在回答问题时省略了主语。

④ —Hôm nay ai chỉ huy biên đội?　今天谁负责指挥小分队?
—Phúc ( ).　阿福 ( )。

⑤ —Ai là chủ nhiệm hở chị?　谁是主任?
—Chị ấy ( ).　她 ( )。

⑥ —Ai làm đấy?　是谁干的?
—Tôi ( ).　我 ( )。

上边例④—⑥是在回答问题时省略了谓语。

⑦ —Anh nhận được thư của em từ hôm nào?　你是哪天收到我的信的?
— ( ) ( ) Đầu tháng trước.　( ) 上个月初 ( )。

⑧ —Thế cậu học được cách hấp bánh bao ở đâu đấy?　那你是在哪儿学会蒸包子的?
( ) ( ) Ở bộ độ cụ ạ.　( ) 在部队 ( )。

⑧ —Chị ấy hơn anh mấy tuổi?　她比你大几岁?
— ( ) ( ) Năm tuổi.　( ) ( ) 五岁

上边例⑦—⑨是在回答问题时省略了主语及谓语的主要部分。

3. 上文刚说过，下文省略

①Toàn thể đồng bào đều hăng hái ủng hộ kháng chiến: Nhiều lúc (đồng bào) hy sinh cả công ăn việc làm để giúp kháng chiến.　全国同胞都积极拥护抗战。很多时候（同胞们）牺牲了自己的工作去支持抗战。

②Trung thu này, Bác không có gì gửi tặng các cháu. (Bác) chỉ gửi tặng các cháu nhiều cái hôn thân ái.　今年中秋节伯伯没有什么礼物送给你们，(伯伯) 只能送给你们亲爱的吻。

③Vì vậy, cụ bị kết án tử hình, nhưng (cụ) được Hội Nhân quyền Pa－ri cứu.　因此，他老人家被判死刑，但是（他）得到巴黎人权协会的营救。

④Cụ Hồ ra sức tập leo núi, (cụ) tập nhìn vào bóng tối, v. v… (cụ) quyết tâm chữa cho khỏi bệnh chân và bệnh mắt.　胡老刻苦练习爬山，(他) 练习在黑暗里看东西，(他) 决心把腿病和眼病治好。

⑤Lòng cụ Hồ rối như tơ vò, vì (cụ Hồ) phải ngồi im vô ích trong khi công việc đang đợi cụ và thời gian đi qua không chờ người.　胡老心乱如麻，因为时间不等人，许多工作正等着他去干，(他) 却只能无所事事地坐在那里。

⑥Chúng vào giơ một miếng bông trước mũi tôi, (tôi) còn thở, (chúng) lại đánh.　他们进来，把一块棉花送到我鼻孔前边，（我）还有呼吸，(他们) 又再打。

⑦Anh ấy đói còn tôi thì không (đói).　他饿了，我倒不（饿）。

⑧Anh ấy đọc rồi còn tôi thì chưa (đọc).　他读过了，我还没有(读)。

⑥Tóc Người đã hoa râm, trán (Người) rộng và cao, đôi mắt (Người) sáng ngời, mũi (Người) thẳng, râu (Người) che nửa miệng, mặt (Người) gầy, da (Người) ngăm ngăm đen, khiến ta nghĩ đến sương gió dãi dầu trong rừng sâu và những nỗi gian khổ của chiến tranh du kích. 他的头发已经花白，(他的) 前额高而宽，(他的) 双目炯炯有神，(他的) 鼻梁笔直，(他的) 胡须掩盖着嘴角，(他的) 面容消瘦，(他的) 肤色黝黑，这使我们想起了在密林里饱经风霜，在游击战中历尽艰苦的情景。

例①—⑥中加了括号的词都是由于承前而略去的主语。但是情况又有不同；例①—④略去的主语“đồng bào, Bác, cụ, cụ”在前面的句子里还是主语；例⑤略去的主语“cụ Hồ”，在前而的句子里是定语；例⑥略去的两个主语“tôi”和“chúng”，在前而

的句子里，前者是定语，后者是主语。例⑦、例⑧中加了括号的词是由于承前而略去的谓语。这些略去的词，在前面的句子里还是谓语。例⑨中加了括号的词是由于承前而略去的定语，这些略去的词，在前面的句子里还是定语。

4．下文就要说到，前文省略

① (Các em nhỏ) Vừa thấy Bác, các em nhỏ chạy ồ ra đón Bác. (孩子们) 刚看见胡伯伯，孩子们就一齐拥上去迎接。

② (Anh) Chạy được hai trăm thước, anh ngã xuống ngất đi. (他) 跑了二百米，他就摔倒，昏迷过去。

③ (Cụ Thìn) Tới giữa vườn, cụ Thìn thấy những lá non nằm rải rác trên mặt đất. (辰大爷) 来到园子中间，辰大爷看见嫩叶洒遍了地面。

④ (Chủ tịch) Đọc xong một đoạn và giữa những tiếng vỗ tay, tiếng hoan hô nhiệt liệt, Chủ tịch nói: ——Tôi nói, đồng bào nghe rõ không? (主席) 读完了一段之后，在热烈的掌声和欢呼声中，主席问道："我的话，同胞们听得清楚吗？"

⑤ (Cụ Hồ) Ra khỏi tù, cụ Hồ thấy mắt kém đi, chân yếu đi, không đi được. (胡老) 从监狱里出来，胡老觉得眼神差了，腿脚软了，走不了路了。

⑥ (Bọn lính) Ngạc nhiên và tức tối, bọn lính gào lên một cách man rợ. (士兵们) 又惊愕又气愤，士兵们野蛮地吼叫起来。

⑦ (Cháu) Được gặp Bác, (cháu) thấy Bác hồng hào mạnh khỏe, cháu mừng quá. (我) 能看到伯伯，(我) 见伯伯脸色红润，身体健康，我高兴极了。

⑧ (Anh) Thấy du kích và cán bộ thiếu súng, anh loay hoay chữa súng, làm súng. (他) 看见游击队员和干部们缺乏枪械，他整天为修理枪械，制造枪械忙个不停。

⑨ (Anh ta) Coi tôi là bạn thân thiết, anh ta nói với tôi tất cả những điều anh trông thấy và suy nghĩ. (他) 视我为知心朋友，他把自己看到的和想到的一切都告诉了我。

⑩ (Chị) Được thầy giáo Trần Phú chăm sóc, giáo dục, Chị sớm giác

ngộ cách mạng.　（她）受到陈富老师的关怀和教育，她较早地有了革命觉悟。

⑪（Ta）Nhớ trật tự bảng chữ cái，ta sẽ biết cách tra từ điển.　（我们）记住字母的顺序，我们就懂得查词典的方法。

⑫Ngày hôm ấy，（Hồ Chủ tịch）đứng trước rất đông quần chúng hoan hô nhiệt liệt，Hồ Chủ tịch trang nghiêm đọc bản TRYÊN NGÔN ĐỘC LẬP của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.　那天，（胡主席）面对热情欢呼的广大群众，胡主席宣读了越南民主共和国《独立宣言》。

⑫（Ông Nguyễn）Vừa nghiên cứu vừa làm việc để sống，Ông Nguyễn vẫn ra sức làm việc cho Tổ quốc mình.　（阮先生）一边研究，一边谋生，阮先生仍然为自己的祖国努力工作。

上边各例中括号里的词是由于下文就要提到而上文略去了的主语。这种前一句的主语在后一句才出现的表达方式，在越语里是很普遍的。遍常的情况是：在前边句于里省略了的主语，在后边句子里还是主语。如前各例。但也有时候不是这样。在下边的两个例句里，前面句子里省略了的主语，在下面句于里却是宾语：

①（Chúng）Lai nhai đến hai ngày，chúng tôi nghe sốt cả ruột，sau phải đuổi chúng mới ra.　（他们）唠唠叨叨地说了两天，我们听得实在不耐烦了，后来还是赶他们才走的。

②（Anh）Đến cửa buồng giấy，mật thám，cố đạo，quan tòa，chúa ngục đã đợi anh đông đủ.　（他）走到办公室门口，特务、神甫、法官、监狱长都早已到齐，在等待着他。

第十六章　非主谓句

非主谓句包括无主句和独词句（独语句）两种。

一、无主句

上边谈到的省略句，句子里都缺少一个或一个以上的成分，但是如果需要就可以明确地补出来。这里说的无主句是只有谓语，没有主语，而且它不能也无需补出主语。

无主句通常在下列几种条件下出现。

（一）说明自然现象或事实情况

①Rét quá, vào ngồi nhờ anh một tý.　太冷了，到你这里坐一会儿。

②Nhiều sao quá.　那么多的星星。

③Sắp mưa rồi.　要下雨了。

④Thôi, trưa lắm rồi.　算了，已经太晚了。

⑤Hết cảnh đầu.　第一场完。

⑥Thôi hết đường nhựa!　得，柏油路到头了！

⑦Đến giờ rồi, đi mau lên!　到时间了，快走！

⑧Tan học rồi.　下课了

例①—④是说明自然现象的，例⑤—⑧说明事实情况的。

（二）表示一般的号召，要求或禁止

①Tăng gia sản xuất! Tăng gia sản xuất ngay! Tăng gia sản xuất nữa! 增加生产！立刻增加生产！再增加生产！

②Phải học tập tốt, lao động tốt, cố gắng mãi, tiến bộ mãi!　要学习好，劳动好，不断努力，不断前进！

③Hãy lao động vì Tổ quốc!　为祖国而劳动！

④Hoan nghênh đề ý kiến.　欢迎提意见。

⑤Yêu cầu giữ trật tự.　请遵守秩序。

⑥Không được nhổ bừa bãi.　不得随地吐痰。

⑦Cấm không được nói!　禁止说话!

⑧Cấm hút thuốc trong rạp hát.　禁止在剧院里抽烟。

例①—③表示号召，例④、⑤表示要求，例⑥—⑧表示禁止。例⑦也可以说成“cấm nói!”，例⑧也可以说成“Cấm không được hút thuốc trong rạp hát!”，两种说法都是一个意思。

（三）表示事物的存在、出现或消失

①Cạnh chõng, nghi ngút một đám khói bay.　竹榻旁边，烟雾腾腾。

②Trên ngọn đồi, đã mọc lên một ngôi trường lớn.　山冈上建起了一座宏大的校舍。

③Ở đầu núi đứng chơ vơ một ngôi nhà lá.　山顶上孤零零地屹立着一间茅草房。

④Trên những mái ngói đỏ, sừng sững một ống khói to bằng bốn người ôm không xuể.　在那些红瓦的房顶上耸立着一座四个人环抱不过来的大烟囱。

⑤Bỗng vù vù bay lại một con cánh cam to bằng gần hạt vải.　突然，呼呼呼地飞来了一只近似荔枝核那么粗的金龟子。

⑥Trên cành lê, chỉ còn lác đác mấy bông hoa trắng xóa giữa đám lá xanh mơn mởn.　在梨树枝上，在绿油油的叶丛中，稀稀落落地点缀着一些洁白的花朵。

（四）格言和谚语

格言和谚语之类，通常是当作普遍的真理说出来的；普遍的真理适用于一切人，所以常常用无主句的形式来表达。

①Đi với Bụt mặc cà - sa, đi với ma mặc áo giấy.　与佛为伍穿袈裟，与鬼为伍着冥衣（见人说人话，见鬼说鬼话）。

②Ăn quả nhớ kẻ trồng cây.　吃果不忘栽树人。

③Đi một ngày đàng học một sàng khôn.　经一事长一智。

④Uốn cây từ thuở còn non, dạy con từ thuở hãy còn ngây thơ.　育树

要从幼苗起，教子应在幼年时。

⑤Ăn lắm thì hết miếng ngon, nói lắm thì hết lời khôn hóa rồ. 吃多了东西不香，说多了蠢话连篇。

二、独词句

有些句子，整个句子就由一个词或一个偏正词组构成，无法断定它是主语还是谓语。所以也不能说它是省略了哪一部分，这类句子叫作独词句。

最常见的独词句有下列几类：

（一）咏叹事物

①Trời ơi! Một sự ghê gớm kinh sợ! 天啊！多可怕的事情啊！

②Ôi! Những đêm chuẩn bị của Đông Bắc! 啊！那东北的备战之夜！

③Ôi! Cái tên yêu Hồ Chí Minh! 啊！胡志明那可爱的名字！

④Ôi! Cái đêm ra tiền tuyến! Không đèn, không đuốc, không trăng, không sao. 啊！上火线的那个夜晚！没有灯，没有火把，没有月亮，没有星星。

（二）表示事物的突然呈现

①Mẹ ơi, máu! 妈妈，血！

②Máy bay giặc! 敌机！

③ – Việt minh! (Giặc kêu lên những tiếng thất thanh.) 越盟！（敌人失声大叫）

④Thằng ăn cắp! Bắt lấy nó! 小偷！抓住他！

⑤Báo động! 警报！

（三）表示事物发生的处所或时间

①Bắc Cạn. Buổi sáng u ám. 北汫，阴暗的早晨。

②Trại địa phương quân. 地方军营地。

③Nhà bà Hòa. 和大娘家。

④Trong một phòng ngủ cực kỳ lộng lẫy của khách sạn X. Một ngày xuân vào khoảng 5 giờ sáng. X饭店一间极其华丽的卧室里。春天某日早晨五时。

(四) 感叹语

①Hoan hô! Đánh xong có được gặp Bác không? 欢呼! 战斗结束后能见到胡伯伯吗?

②Ô! Bác không đeo kính. 啊! 胡伯伯不戴眼镜。

③Chà! Thế là mày chết! 啊! 这你可完蛋了!

④Tội nghiệp quá! 真可怜!

⑤Trời ơi! Con trâu! Con trâu của mình! 天啊! 牛! 我的牛!

⑥Ối chao! Tặng mình danh hiệu anh hùng ư! 天啊! 给我英雄称号!

⑦Ái! Đau quá! 哎哟! 真痛!

(五) 呼唤语, 应对语

①Sơn ơi, Sơn! Trâu về đây con! 阿山, 阿山! 牛回来了!

②Cậu Đông! Vệ sinh gớm nhỉ! 阿东! 真够干净的啊!

③À cô Hảo! 啊, 小好!

④—Cái máy bay lạ đó có đèn à? 那架怪飞机有灯啊!

—Đúng. Nó có đèn. 对, 它有灯。

⑤—Được, được chứ. 行, 行啊!

⑥—Chúc các đồng chí cố gắng. Nhớ rằng trận này phải thắng đấy nhé! 愿大家共同努力。记住这一仗一定要打赢!

—Vâng, Phải thắng. 是, 要打赢。

⑦—Cái gì? Cái gì thế anh? 什么? 什么呀?

(六) 象声词

①—Nó cháy rồi. 它着火了。

—Rơi xuống biển rồi. 掉到海里去了。

—Ha…ha…ha…ha… 哈……哈……哈……哈

②Ủ…ủ…ủ…û… 呜……呜……呜……呜

Tầm gọi làm một lượt. 一阵上班的汽笛声。

③Đoàng! Một phát nữa. 砰! 又是一枪!

④Pựt! 嗖!

Núp bắn rồi! 努普放箭了!

第十七章　复句

一、什么叫复句

由两个或两个以上意义上有一定联系，结构上互不包含的单句组成的句子叫复句。作为复句组成部分的单句称为分句。

所谓意义上有一定联系，是指分句与分句之间必须存在某种意义关系。如果两个单句之间在意义上彼此毫无联系，它们就不可能构成一个复句。

①Trời mưa, tôi ở nhà.　下雨，我在家。

②Chiều hôm ấy chúng tôi được lệnh xuất kích, chúng tôi vô cùng phấn khởi.　那天下午我们接到了出击的命令，我们非常兴奋。

③Anh là công nhân, tôi là học sinh.　你是工人，我是学生。

上面三个句子都是由两个分句组成的复句。例①的两个分句之间在意义上有因果关系或假设关系。例②的两个分句之间有因果关系。例③的两个分句之间是并列关系。但是，Trời mưa（下雨）和 Tôi là học sinh（我是学生），Anh là công nhân（你是工人）和 Tôi ở nhà（我在家），它们虽然都能各自独立成句，但却不能组合成复句。因为它们之间在意义上毫无联系。甚至像 Tôi ở nhà, trời mưa. Chúng tôi vô cùng phấn khởi, chiều hôm ấy chúng tôi được lệnh xuất phát. 这样的排列顺序也不能组成复句。这是因为在越语里，在表示因果关系的复句中，如果分句之间不用关联词语，则表示原因的分句在前，表示结果的分句在后，上面的排列顺序不能把这种关系反映出来，人们对它们之间的意义

关系难以理解。

所谓结构上互不包含，是指复句中的每一个分句都不作另一个句子的任何成分。例如：

Nhân dân ta còn nghèo, phụ nữ ta còn quá vất vả, khó khăn, chúng ta thật sự chưa thể yên lòng. 我们的人民还穷，我们的妇女姐妹还很艰难困苦，我们实在还难以安心。

这是一个复句，含三个分句：nhân dân ta còn nghèo, phụ nữ ta còn quá vất vả, khó khăn 和 chúng ta thật sự chưa thể yên lòng。其中每一个分句都不作另一个分句的任何成分。但是下面的句子却是单句而不是复句：

Chúng ta thật sự chưa thể yên lòng khi nhân dân ta còn nghèo, phụ nữ ta còn quá vất vả khó khăn. 在我们的人民还穷，我们的妇女姐妹还很艰难困苦的时候，我们实在还难以安心。

这是因为，在这里 nhân dân ta còn nghèo, phụ nữ ta còn quá vất vả, khó khăn 已经和名词 khi（时候）组成名词性偏正词组，作为 chúng ta thật sự chưa thể yên lòng 这个句子的时间状语。

二、复句的基本类型

复句根据其分句间的关系，一般可分为：

（一）并列复句 并列复句由两个或两个以上具有并列关系的分句组成。各个分句互相平行对称，无主次之分。几个分句分别说明或描写几件事、几种情况或同一事物的几个方面。并列复句中有的不用关联词语，有的要用关联词语。

①Anh vỗ tay, anh múa mũ. 有的人鼓掌，有的人挥舞着帽子。

②Chúng ta đã đánh tan giặc đói, chúng ta đã đánh tan giặc dốt, chúng ta sẽ đánh tan giặc ngoại xâm. 我们已经战胜了饥荒，我们已经战胜了

愚昧，我们还将战胜外国侵略者。

③Sáng tạo là một vấn đề rất quan trọng, không sáng tạo không làm cách mạng được. 创造是一个很重要的问题，不创造就不能革命。

④Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín. 竹子保卫着村庄，保卫着祖国，保卫着草房，保卫着成熟了的稻田。

⑤Nói có sách, mách có chứng. 说话有根据，告状有证据。

⑥Giàu là họ, khó người dưng. 富者认亲戚，穷者当路人。

⑦（Núi cao vút mắc võng đuổi nhau）Cái xanh, cái biếc, cái tròn, cái nhọn, cái rực rỡ nắng. （峰峦起伏，绵延不断）有翠绿色的，有碧蓝色的，有圆顶的，有尖顶的，有阳光灿灿，异彩纷呈的。

⑧Anh nói vậy, tôi nghĩ cũng phải. 你这样说，我想也对。

⑨Giám đốc nông trường ngồi im, ông Qúi cũng dừng lời. 农场主任坐着默不作声，老贵也不再言语。

⑩Chị ấy đã thông minh, lại chăm chỉ. 他既聪明，又用功。

⑪Con bé này đã học giỏi, lại ngoan. 这孩子学习好，又听话。

⑫Sự thật là từ mùa thu năm 1940, nước ta đã thành thuộc địa của Nhật chứ không phải thực địa của Pháp nữa. 事实上，从 1940 年起，我国已经成为日本的殖民地而不再是法国的殖民地了。

⑬Sự thật là dân ta đã lấy lại nước Việt Nam từ tay Nhật chứ không phải từ tay Pháp. 事实上，我们人民是从日本人的手里把越南夺回来的，而不是从法国人的手里夺回来的。

⑭Đường chúng ta còn dài, gánh chúng ta còn nặng. 我们的道路还长，我们的责任还重。

⑮Bảo đảm chất lượng, mặt khác, cũng phải bảo đảm số lượng. 保证质量，另一方面，也要保证数量。

⑯Gạo là lương thực chính, ngoài ra còn có ngô, khoai, sắn. 大米是主要粮食，此外，还有玉米，甘薯和木薯。

⑰Một mặt phát triển sản suất, một mặt cải thiện đời sống. 一方面发展生产，一方面改善生活。

⑱Tôi thì lo, hắn thì mừng 我则忧，他则喜。

⑲Cái thì thực đẹp, cái thì thực xấu, cái thì thực mới, cái thì thực cũ.

有的呢很美，有的呢很丑，有的呢很新，有的呢很旧。

上面例①—⑦不用关联词语。例⑧—⑲都用关联词语，有的还用成对的互相呼应的关联词语。如 cũng，chứ，mặt khác，ngoài ra，đã…lại…，còn…còn…，một mặt… một mặt…等。

（二）承接复句 承接复句，各分句表示连续发生的一系列事件。承接复句与并列复句不同。并列复句，分句之间平等并列，成平行的雁行式排列；承接复句，分句之间意思连贯而下，成相继的鱼贯式排列，各分句的先后次序是面定的，不能调换。

①Các chiến sĩ đại đội 7 bật dậy，nhanh chóng chạy đến vị trí tập hợp. 七连的战士一跃而起，迅速跑到集合地点。

②Tôi bước vội đến bên cửa sổ，kéo cánh cửa ra. 我急忙朝窗户那边走去，把窗门打开。

③Nó xốc cái tay nải lên vai，bắt đầu chạy. 他把褡裢儿往肩上一搭就开始跑了起来。

④Anh ta "à" một tiếng，vội vàng đứng dậy，bước ra khỏi bàn đi về phía tôi. 他"啊"了一声，慌忙站起身来，离开桌子向我走来。

⑤Cô gái quay lại nhìn ông，gạt nước mắt，thoáng chút lo ngại. 女青年回过头来望着他，一边擦着眼泪，脸上露出忧郁的神情。

⑥Chị vợ đã nhanh nhẹn chạy vào nhà，dọn bàn dọn ghế. 妻子已经快步跑进屋里，收拾桌子、椅子。

⑦Nước mắt tôi trào ra，có mấy giọt rơi trên mái tóc óng mượt của nó. 我的眼泪涌了出来，有几滴掉到她那柔软乌亮的头发上。

⑧Bức thư viết bằng mực tím，nét chữ ngoằn ngoèo và to cồ cộ. 信是用紫色的墨水写的，字体又粗又大，歪歪扭扭。

⑨Hương nằm đó，cơ thể lạnh ngắt. 阿香躺在那儿，全身冰凉。

⑩Người đó đốt đèn，nhìn nó suốt lượt rồi đi gọi một người khác đang ngủ. 那人把灯点着，对他从头到脚打量一番，然后去叫一位正在睡觉的人。

⑪Thằng Trung và nốt mấy miếng cơm rồi cũng đứng dậy. 阿忠扒拉完几口饭，然后也站了起来。

⑫Nghỉ cái đã, rồi hãy làm.　休息一会，然后再接着干。

⑫Nó vào tới ven vườn thì đêm đã khuya.　他走到园子的边缘时那已经是午夜时分了。

⑭Anh đi được một lúc thì tôi đến.　你走了一会儿我就到了。

⑮Chỉ qua vài ga nữa là đến nơi rồi.　再过几站就到了。

⑮Học xong là chạy ra sân bóng.　一下课就往操场外边跑。

⑫Người ta vừa mở miệng nói anh đã cắt ngang.　人家刚开口说话你就把话打断。

⑱Đôi giày này mới dùng được vài tháng đã hỏng　这双鞋子才穿了几个月就破了。

⑲Nó vừa đi thì anh đến.　他刚走你就来。

⑳Thoạt đầu vắng, sau đông dần.　起先冷冷清清，后来人才渐渐多了起来。

㉑Thoạt tiên tưởng đơn giản, sau mới thấy phức tạp.　起先以为简单，后来才觉得复杂。

㉒Mới đầu không hiểu, sau dần dần mới hiểu ra.　起先不懂，后来才慢慢弄明白了。

上面例①—⑨分句之间不用关联词语，分句间的承接关系只凭事物出现的时间先后或逻辑顺序来显示。例⑩—㉒分句之间用了关联词语，有的还使用互相呼应，配搭成对的关联词语。如 rồi, thì, là, vừa…đã…, vừa…thì…, mới…đã…, thoạt tiên…sau…, thoạt đầu…sau…, mới đầu…sau…等等。

（三）递进复句　分句间有一层进一层的关系，后边的分句表示比前边的分句在所述范围、数量、程度、时间等方面更进一层的意思。递进复句，分句之间通常都用关联词语。

①Cuộc kháng chiến của Việt Nam hiện nay không những có tính chất dân tộc giải phóng mà còn có tính chất dân chủ mới.　目前越南的抗战不但带有民族解放的性质，而且还有新民主主义的性质。

②Chúng ta chẳng những yêu nước, mà còn yêu chủ nghĩa xã hội.　我们不但爱国，而且也爱社会主义。

③Chúng chẳng những không mở mang giúp đỡ gì cho các dân tộc này tiến bộ, mà còn ra tay lừa gạt vơ vét. 他们不但没有为促使这些民族的进步而给予任何帮助或开发，而且还毫不留情地欺骗盘剥他们。

④（Bao giờ lính Pháp hiểu rõ chỗ đó，thì）chẳng những họ không chịu bắn ta，mà còn vác súng chạy sang phe ta，cùng ta bắn lại phản động Pháp.（一旦法国士兵们明白了这一点，那）他们不但不会再向我们开枪，而且还会带着枪跑到我们这边来，跟我们一道打击法国反动派。

⑤Thế là chẳng những chúng không "bảo hộ" được ta，trái lại trong năm năm，chúng đã bán nước ta hai lần cho Nhật. 这样，他们不但不能"保护"我们的国家，反而在五年之中，把我们的国家两次出卖给日本。

⑥Không những họ đã không chịu hồi hương ngay quân Nhật，lại dùng số khá đông lính Nhật giúp thực dân pháp phản công cách mạng Việt Nam. 他们不但不愿意立即把日军遣返回国，而且还动用了相当多的日军帮助法国殖民主义者向越南革命进行反攻。

⑦Không những anh vui mà chúng tôi cũng phấn khởi. 不但你感到高兴，我们也感到兴奋。

⑧Người dưng anh ta còn giúp đỡ，huống gì chỗ bạn bè. 路人他都帮助，更何况是朋友。

⑨Trẻ con còn hiểu，nữa là người lớn. 小孩子都懂，更何况是大人。

⑩Người ta sinh ra tự do và bình đẳng về quyền lợi，và phải luôn luôn tự do và bình đẳng về quyền lợi. 天赋人类自由平等的权利，而且人类应该时时享有自由和平等的权利。

⑪Nước Việt Nam nhiều lâm sản，và chăng có nhiều khoáng sản，nên nguồn hàng xuất khẩu thật dồi dào. 越南林产很多，而且矿产也很多，因此，出口的资源极为丰富。

⑫Anh ta bận，hơn nữa lại đang ốm. 他很忙，而且还在生病。

表示递进关系的复句，分句间要用关联词语。（见上各例）有的在两个分句中使用成对儿的关联词语，前后呼应，递进关系表示得尤为明显。

(四) 选择复句 分句间具有选择关系。两三个分句各说一件事情，表示或此或彼，非此即彼或宁此不彼的意思。

①Hoặc là địch phải rút lui, hoặc là địch phải đầu hàng. 或者是敌人必须撤退，或者是敌人必须投降。

②Gần 50 vạn anh em Hoa Kiều, hoặc sinh trưởng ở nước Việt Nam, hoặc đến đây kinh doanh làm ăn. 近五十万的华侨兄弟，他们或者是在越南长大的，或者是来这里谋生的。

③Bọn thực dân Pháp hoặc bỏ chạy, hoặc đầu hàng. 法国殖民主义者或者逃跑了，或者投降了。

④Anh đến tôi hay tôi đến anh? 是你来找我呢，还是我去找你呢？

⑤Chúng ta thà hy sinh tất cả, chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ. 我们宁可牺牲一切也绝不甘心亡国，绝不甘心做奴隶。

⑤Thà là bạn phụ mình, chứ mình không thả phụ bạn. 宁可人负我，不可我负人。

⑦Thà chết còn hơn sống nhục. 与其受辱，活不如死。

上面各例都是选择复句。就其分句间之关系面言，又可分为二类。一类是表示或此或彼、非此即彼这层意思的，常用的关联词语有 hoặc là… hoặc là…, hoặc… hoặc…, hay 等。（见例①—④）另一类是表示“宁此不彼”这层意思的，常用的关联词语有 thà…chứ…, thà là（rằng）…chứ…, thà…còn hơn…等。（见例⑤—⑦）

(五) 转折复句 复句里先用一个分句说出一层意思，再用一个分句说出与前一个分句情理相反的另一层意思，这叫转折复句。

①Cuộc cách mạng tháng Tám tuy đã giành chính quyền cho nhân dân ViệtNam, nhưng chưa làm cho nước Việt Nam được hoàn toàn giải phóng. 八月革命虽然为越南人民夺回了政权，但并没有使越南获得完全的解放。

②Vũ khí ta tuy kém, nhưng ta đã chế được một vài thứ vũ khí mới co

thể đối chọi với thực dân Pháp.　我们的武器虽然落后，但我们也制造了几种能与法国殖民者相匹敌的武器。

③Tuy chẳng hiểu thế nào, Thứ cũng gật đầu ngay.　虽然还没弄懂是什么意思，阿恕还是立刻点头了。

④Dù địch có thể cướp bóc của cải ta, hành hạ thân thể ta, nhưng chúng không bao giờ ngăn trở được lòng yêu nước, chí dũng cảm của ta.　尽管敌人可以劫夺我们的财产，摧残我们的躯体，但是他们绝对遏制不了我们的爱国热情和英勇斗争的精神。

⑤Mặc dù mưa bão, đoàn người vẫn đi.　尽管风大雨急，人群还是继续前进。

⑤Dù khó cũng làm.　尽管困难也要干。

⑦Dầu trời mưa tôi vẫn cứ đi.　尽管下雨我还是照样去。

⑧Việc nhỏ, nhưng có ý nghĩa lớn.　事情小，但意义重大。

⑧Việc làm khó nhọc, nhưng mà vui.　工作辛苦，但精神愉快。

⑩Nó lại thất bại lần nữa, tuy vậy nó vẫn không nản lòng.　他又失败了一次，可他仍不灰心。

⑪Mọi khi về sớm, hôm nay lại về muộn.　平常回来得早，今天却回来晚了。

⑫Vấn đề đã rõ rồi, tuy nhiên cũng cần nói thêm một vài điểm.　问题已经清楚了，但还得补充说明几点。

⑬Tuổi nhỏ, song chí lớn.　年纪小，但志气高。

⑭Chúng tưởng có thể khuất phục được đồng bào ta, nhưng chúng lầm.　他们以为可以使我国人民屈服，但是他们错了。

⑩Nó không nói gì, tuy rằng nó biết rất rõ.　他什么也不说，虽然他知道得很清楚。

⑯Bà mẹ vẫn không bằng lòng, mặc dầu chị ấy nói mãi.　那老大娘还是不同意，尽管她已经劝说了很久。

⑪Chúng tôi sẽ không sờn lòng, dù chúng tôi phải chịu gian khổ.　我们不会灰心，尽管我们要忍受艰苦。

⑬Tôi sẽ làm, dù rằng tôi không muốn.　我干，尽管我并不喜欢。

转折复句，分句间一般要用关联词语。有的用成对儿的关联

词语，前后分句互相呼应。如 tuy（dù）…nhưng…，dù（dầu，mặc dù，mặc dầu）…cũng（vẫn）等。（见例①—⑦）有的只在后一个分句用关联词语。如 nhưng，nhưng mà，tuy vậy，tuy nhiên，tuy rằng，lại，song，dù，dù rằng 等。（见例⑧—⑱）在转折复句里，一般是前一个分句表示让步的意思，后一个分句才是说话者的正意所在。（见例①—⑭）但也有时正意在前一个分句。（见例⑮—⑱）

（六）假设复句 分句之间具有假设和结论关系的复句叫假设复句。假设复句常用的关联词语有 nếu…thì…，mà…thì…，giá（giá sử，giá mà，giả sử，giá thử）…thì…等。

①Nếu ta quyết tâm thì việc gì ta cũng làm được. 如果我们下定决心，那就什么事都能办成。

②Nếu xong sớm thì được thưởng. 如果提前完成，那就可以得到奖励。

③Nếu Nam chăm học ngữ pháp thì bạn ấy sẽ viết tốt hơn. 如果小南用心学习语法，他就会写得好一些。

④Nếu theo chủ trương của họ (thì) ta sẽ tiêu mòn sức mạnh trong mấy trận quyết liệt ban đầu. 如果按照他们的主张行事，我们的力量将在头几次剧烈的战斗中消耗殆尽。

⑤（Nếu）Đầu hàng thỏa hiệp thì sẽ bị Pháp tước vũ khí. 投降妥协就要被法军缴械。

⑥Chiến tranh chính nghĩa cũng có thể thất bại，nếu chỉ huy quân sự sai lầm，nếu tuyên truyền，động viên và ngoại giao kém. 正义的战争也可能失败，如果军事上指挥错误，如果宣传、动员和外交工作做得不好。

⑦Nhờ anh giúp đỡ，nếu có thể. 请你帮帮忙，要是可能的话。

⑧Bây giờ mà đi bộ thì không kịp. 现在再步行，那就来不及了。

⑨Tôi mà cũng nghĩ liều thế thì con tôi khổ. 要是我也有这种冒险的想法，那就苦了我的孩子了。

⑩Anh mà không đến thì mất vui. 你要是不来，那就扫兴了。

⑪Anh mà chỉ huy đại đội của anh Trực，(thì) anh giải quyết cách nào?

如果阿直那个连由你指挥，你怎么办?

用 mà…thì…表示假设和结论的关系时，mà 的位置必须放在前一个分句的主语和谓语之间。(见例⑧—⑪)

⑫Giá có anh thì công việc đã xong rồi. 如果有你参加，事情早就完了。

⑬Giá cẩn thận một chút thì đâu đến nỗi. 要是慎重一些，那至于这样。

⑭Giá đi ngay thì còn kịp. 如果立刻动身那还来得及。

⑮Giả sử nhân dân không kháng chiến thì làm gì có độc lập. 如果人民不抗战，哪儿来的独立。

⑯Giả sử có người hỏi, (thì) anh sẽ trả lời ra sao? 要是有人问起，你怎样回答呢?

⑬Giá mà bình tĩnh hơn một tí, thì không xảy ra tai nạn đó. 如果沉着一点儿，就不会发生这灾难。

(七) 条件复句 分句之间具有条件和结果关系的复句叫条件复句。

①Miễn là có chí thì việc gì cũng thành. 只要有志气，那就什么事情都能成功。

②Miễn có đủ nguyên liệu, không sợ thiếu kỹ thuật. 只要原料充足，不愁没有技术。

③Anh làm thế nào cũng được, miễn là phù hợp với lợi ích của nhân dân. 你怎么做都行，只要符合人民的利益。

④Hễ còn một tên xâm lược trên đất nước ta, thì ta còn phải tiếp tục chiến đấu quét sạch nó đi. 只要我们国土上仍有一名侵略者，我们就继续战斗，把他们消灭干净。

⑤Hễ ai đến tìm tôi thì anh bảo tôi đang ở thư viện. 只要有人来找我，你就告诉他我在图书馆。

⑥Hễ gặp thầy giáo là nó cất mũ chào. 只要碰到老师，他都脱帽敬礼。

⑦Hễ địch giở mặt, (thì) ta quyết không tha. 只要敌人翻脸，我们

绝不客气。

⑧Có dùng chiến thuật tiến công nhanh chóng mới tiêu diệt được từng phần địch. 只有运用快速进攻的战术才能把敌军一部分一部分地歼灭。

⑨Có học mới biết, có đi mới đến. 学而后知，行而后至。

⑩Việt Minh có lên thì người nghèo chúng ta mới ngóc đầu dậy được. 只有越盟来了，我们这些穷人才能翻身。

⑪Mẹ nói chị ấy mới nghe. 妈妈说她才肯听。

⑫Trừ phi có thiên tai, năm nay chắc chắn được mùa. 除非遭受天灾，否则，今年一定丰收。

⑫Tuần sau sẽ lên đường, trừ phi trời mưa bão. 下周一定出发，除非遇到暴风雨。

⑭Dù đế quốc Mỹ bạo tàn đến đâu, chúng cũng không thể khuất phục được nhân dân ta. 任凭美帝国主义多么凶残，它们也无法使我们屈服。

⑮Bất cứ khó khăn đến đâu cũng không ngăn nổi chúng ta. 不管多大困难也挡不住我们。

条件复句根据其分句间的关系还可细分为三类。一类是表示特定的条件，常用的关联词语有 miễn (là) …thì…, hễ…thì…。(见例①—⑦)。另一类是表示唯一的条件，常用的关联词语有 có…mói…, mới, trừ phi。(见例⑧—⑬)。还有一类是表示“无条件”的条件，常用的关联词语有 dù…cũng…, bất cứ (bất kỳ) …cũng…。(见例⑭—⑮)。

(八) 因果复句 分句间具有原因和结果关系的复句叫因果复句。因果复句分句间常用的关联词语有 vì, nên, cho nên, vì thế, vì vậy, bởi vì, vì…nên…, nhờ…mới, sở dĩ…là vì…, thành ra, thành thử…等。

①Anh ấy tiến bộ nhanh, vì anh ấy rất chăm học. 他进步很快，因为他非常用功。

②Chúng con bắt tên Dậu nộp thay, vì tên này là thân nhân của hắn. 我们要阿酉代交，因为这家伙是他的亲属。

③Không ai bảo, nên không biết. 没有人通知，所以不知道。

④Mưa quá, cho nên không đi được.　雨太大，所以去不了。

⑤Chị bị đau ốm luôn, nên không làm gì được.　她经常生病，所以干不了什么事情。

⑥Trước ngày giải phóng, Trung Quốc là một nước bán phong kiến và nửa thuộc dân, vì thế kinh tế rất lạc hậu.　解放前，中国是个半封建半殖民地国家，因此经济非常落后。

⑦Ta có chính nghĩa và lòng dân, vì vậy ta nhất định thắng lợi.　我们拥有正义和民心，因此我们一定胜利。

⑧Nhân dân châu Phi khổ sở, bởi vì họ bị thực dân bóc lột.　非洲人民受苦受难是因为他们遭受殖民主义者的剥削。

⑨Vì bận nên không đến.　因为忙，所以没去。

⑩Do không biết nên mới hỏi.　因为不知道，所以才问。

⑪Vì anh chủ quan cho nên việc ấy mới hỏng.　由于你主观，所以事情才搞坏了。

⑫Cuộc họp sở dĩ hoãn lại, là vì việc chuẩn bị chưa tốt.　会议所以推迟是因为准备工作还没做好。

⑬Sở dĩ nó thi hỏng là vì nó học kém.　他之所以考坏了，是因为他学得不好。

⑭Đêm qua có mưa thành thử đường trơn, khó đi.　昨夜下雨，以致路滑难行。

⑮Bận việc, thành thử không đến được.　工作忙，以致去不了。

⑯Anh đi vắng thành ra tôi không hỏi ai được.　你不在家，致使我无人可问。

⑰Nhờ có anh giúp đỡ, công việc mới tốt đẹp.　因为有你帮助，工作才搞得这样好。

(九) 连锁复句　分句间具有连锁关系的复句叫连锁复句。这种连锁关系通常是在两个分句中连用两个相同的副词或两个互相呼应的代词来表示。

①Người nào muốn thắng, người ấy phải có dân ủng hộ.　谁要取得胜利，谁就必须得到人民的支持。

②Ai làm, người ấy chịu trách nhiệm. 谁干的，谁负责。

③Anh bảo sao, tôi làm vậy. 你怎么说，我就怎么干。

④Tôi đi đâu, nó theo đấy. 我走到哪，他跟到哪儿。

⑤Người ta sao, mình vậy. 别人怎么样，自己就怎么样。

⑥Anh cần lúc nào, tôi đến lúc ấy. 你什么时候需要，我什么时候到。

⑦Anh cần bao nhiêu, tôi cho bấy nhiêu. 你要多少，我就给多少。

⑧Địch đi đến đâu thì nó giết hại cướp phá đến đó. 敌人到哪里，他们就残杀、劫夺到哪里。

⑨Quân địch càng dữ bao nhiêu, quân ta càng đánh mạnh bấy nhiêu. 敌军越发疯狂，我军打得越狠。

⑩Bọn thực dân Pháp trước kia hống hách, tàn nhẫn với nhân dân Việt Nam bao nhiêu thì nay hèn nhát đê tiện trước giặc Nhật bấy nhiêu. 法国殖民者过去对越南人民是怎样地颐指气使，残酷无情，今天他们对日本鬼子也就怎样地卑躬屈膝，寡廉鲜耻。

⑪Ngoài kia tiếng gõ cửa mạnh bao nhiêu, trong này trống ngực tôi mạnh bấy nhiêu. 外边敲门声越响，屋里我心跳得越厉害。

⑫Việc ai nấy làm. 谁的事谁干。

⑬Cha nào con nấy. 有其父必有其子。

⑭Khó khăn càng nhiều, quyết tâm càng phải cao. 困难越是多，决心越要大。

⑮Càng gần thắng lợi, càng nhiều khó khăn. 越接近胜利，困难越多。

三、多重复句

前边讲的各种复句，里边包含的分句大都是单句。这样的复句在结构上只有一个层次。如果复句里边有一个或更多的分句本身又是复句，也就是说，复句里包含有两个或两个以上的结构层次，这就叫多重复句或多层复句。例如：

①Nếu tôi nói (A) mà anh ấy bằng lòng (B) thì anh nên đi ngay (C) dù anh còn bận việc (D). 如果我说了，而且他也同意了，那你就应该马上动身，即使你还正在忙于别的工作。

②Vì anh ấy không nghe lời khuyên của mọi người (A) cho nên không những việc này hỏng (B) mà kế hoạch chung còn bị ảnh hưởng không tốt (C). 因为他不听大家的劝告，所以不但把这件事搞糟了，而且使整个计划也受到影响。

③Nếu mặt trận toàn dân kháng chiến của ta rộng rãi và vững chắc (A) mà phong trào phản chiến bên Pháp và sự ủng hộ của thế lực dân chủ trên thế giới đối với ta không có hay không đầy đủ (B) thì cuộc kháng chiến của ta chỉ kéo dài và gian khổ thêm (C). 如果我国的全民抗战阵线广泛而牢固，但法国的反战运动和全世界的民主运动对我们的支持根本不存在或者不够强大，那我们的抗战就只能延长而且更为艰苦。

④Nếu lúc xung phong mà người nói thế này (A) kẻ nói thế kia (B) kèn thổi ngược (C) trống đánh xuôi (D) thì còn mong gì thắng lợi (Đ). 如果在冲锋陷阵的时候，你说东，我说西，你擂你的鼓，我吹我的号，那又怎能指望打胜仗。

⑤Chúng phản bội lợi ích của nhân dân (A) nội bộ chúng lại đầy mâu thuẫn (B) Cho nên tuy chúng ra vẻ hung hăng (C) nhưng thế lực của chúng bấp bênh như lâu đài dựng trên bãi cát (D). 他们背叛了人民的利益，他们内部矛盾重重，因此，虽然他们显得其势汹汹，但他们的力量是不稳固的，就像筑在沙滩上的楼阁一样。

例①包含四个分句。分句 A、B 和分句 C、D 构成假设和结论的关系。这是第一层。第一层的前一部分里，分句 A 和分句 B 构成递进关系，是第二层。在第一层的后一部分里分句 C 和分句 D 构成转折关系，也是第二层。因此，例①是二重复句。

例②包含三个分句。分句 A 和分句 B、C，构成因果关系，分句 A 表示原因，分句 B、C 表示结果。这是第一层。在第一层的后一部分里，分句 B 和分句 C 构成递进关系。这是第二层。因此例②是二重复句。

例③包含三个分句。分句A、B和分句C构成假设和结论的关系。这是第一层。在第一层的前一部分里分句A和分句B构成转折关系。这是第二层。所以例③是二重复句。

例④包含五个分句。分句A、B、C、D和分句D构成假设和结论的关系。这是第一层。在第一层的前一部分里，分句A、B和分句C、D构成并列关系。这是第二层。在第二层的前一部分里，分句A和分句B构成并列对称的关系；在第二层的后一部分里，分句C和分句D也构成并列对称的关系。它们都是第三层。所以例④是三重复句。

例⑤包含四个分句。分句A、B和分句C、D构成因果关系。这是第一层。在第一层的前一部分里，分句A和分句B是递进关系。这是第二层。在第一层的后一部分里，分句C和分句D构成转折关系。这也是第二层。所以例⑤是二重复句。

第十八章　析句方法

进行句子分析是为了说明句子的各种格局以及它们的结构层次。因此可以采用既分析结构层次又分析结构关系的综合分析法。其要点是：从大到小，基本二分；寻枝求干，确定句型。

“从大到小”的意思是，分析一个句子的结构，要综观全局，先从大处着眼，逐层分析。首先要尽量把一个语言片段切成两个有最直接的语法关系的组成成分，再逐层切分到最小的造句单位：词（一般对句子进行分析以找到句型为止，不必都分析到词）。其次是按照句子成分之间联系的紧密度依次切分，先切分结合程度松的，再切分结合程度紧的，当然这种结合的紧密度也是相对而言的。切分的顺序是，先把插入语、语气词分出来（这是因为它们不影响句子的基本结构）；若有句首状语，则接着把它们也划出来（这是因为若不把它们先划出来则会把整个句子看成是带状语的偏正结构）；然后切分主语与谓语，再切分述语与补语，若补语后有状语，则先把状语切出（这样切分时，述语前的状语也要同时切出），再切分述语与补语，这是因为当状语在补语后时，可以看作是述语先与补语结合，然后再与状语结合（补语后有状语时，也可采用另一种切分方法，即在切分述语与补语的同时，把状语也划出来，若不同时划出，则会把状语误认为是补语中的一部分）；最后切分状语、定语与中心语。“基本二分”的意思是一般应一分为二，但也有一分为多的情况。如中心语前后都有定语或状语时，则要先三分，即分为：前附加成分、中心语和后附加成分。若前附成分和后附加成分有多项时，可以有两种切分方法。一是采用多分法，在一个层次上对多项定语和

多项状语进行多分，多分后的前后次序表示多项定语或多项状语是一个一个递加上去的。二是逐层二分，即按离中心语的远近逐层二分，先切分远的，后切分近的。再如联合词组、兼语句、连谓句有时也要采取一分为多的方法。

“寻枝求干，确定句型”的意思是，在逐层分析的过程中，在找出句子中心成分的同时，也分别找出他们的附加成分（定语、状语），中心成分指句中的主语中心语、谓语中心语、补语中心语，分别称为主语中心、谓语中心、补语中心，三者是句子的主干。句子的主干找出来后就可以看清句型了。归纳句型不能凭附加成分，而要凭中心结构，也就是说凭句子主干的组合情况来确定。

这种综合分析法可用两种方式进行：一是阶梯式图解法（简称图解法），一是加线式标记法（简称标记法）。

图解法的符号如下：

主谓关系

述补关系

定中关系，）表示定语在前，（表示定语在后

状中关系，〕表示状语在前，〔表示状语在后

联合关系

连谓关系

兼语关系

双补关系

复指关系

关联词结构

方位词组

标记法的符号如下：

‖	主谓关系，双竖线前边是主语，后边是谓语
|	述补关系，单竖线前边是述语，后边是补语
═	主语中心
—	谓语中心
﹏	补语中心
( )	定语
〔 〕	状语
△△△	兼语
⋮	连谓关系
+	联合关系
=	复指关系
△	插入语
∧	关联词结构中的关联词
∩	方位词组中的方位词
∨	省略成分
|ξ	双补语
└ ┐	主谓词组作谓语
└ ┐	主谓词组作补语

阶梯式图解法能够详细地揭示句子里直接组成成分的层次和关系。但叠床架屋，比较繁细，占用篇幅过多。因此分析句子，通常不必采用这种方法。

为了省事，又节约篇幅，一般分析句子可以采用加线式标记法。这种方法大体上也可以表示出层次来。主谓关系是第一层次，述补关系是第二层次，中心语与定语、状语的偏正关系是第

三层次。

①Ngày này năm xưa, ba chiến sĩ của ta đã hy sinh ở đây.

句首状语	主	谓
中（定	定）中（定	状）中〔状
∧	补

〔Ngày này (năm xưa)〕, (ba) chiến sĩ (của ta) ‖ 〔đã〕 hy sinh 〔ở đây〕.

这是一个带句首状语的无补语的主谓句。主语是名词性偏正词组（或称名词词组），主语中心前后都有定语；谓语是动词性偏正词组，谓语中心前后都有状语。

②Anh có gửi lại mẹ một lá cờ mặt trận với (cuốn) sổ tay.

主	谓
述	补ξ	补
状〕中〔状	联 + 合
定）中（定	定）中
定）中

Anh ‖ 〔có〕 gửi 〔lại〕 | mẹ ξ ((một) lá) cờ (mặt trận) với cuốn sổ tay
+

这是一个双补语句，直接补语是一个联合词组。

③Đó là thắng lợi chính trị to lớn của chúng ta.

|主‖ 谓|
|述|补|
|中（定（定（定|
|∧|

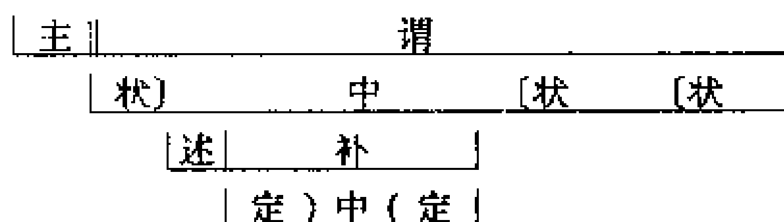
或

|主‖ 谓|
|述|补|
|中（定|
|中（定|
|中（定|

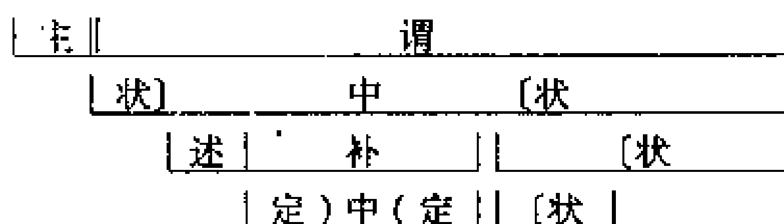
Đó ‖ là | thắng lợi (chính trị) (to lớn) (của chúng ta).

这是一个由判断动词 là 作述语的主谓句，补语中心的后面带有多项定语。

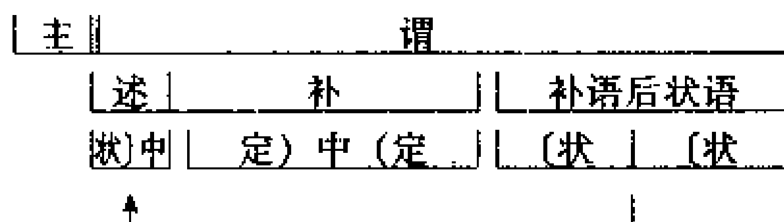
④ Anh đã gửi một bức thư dài cho em hôm qua.

或

或

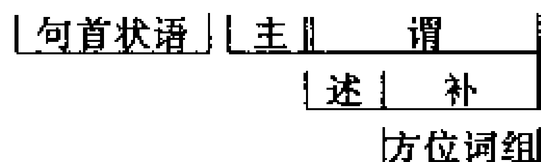

（注：↑___」表示补语后状语与谓语中心语前边的状语是同一层次）

Anh 〔（đã〕gửi（（một）bức）thư（dài）〔cho em〕〔hôm qua〕.

这是一个带补语的主谓句，补语中心语的后面带有多项状语。

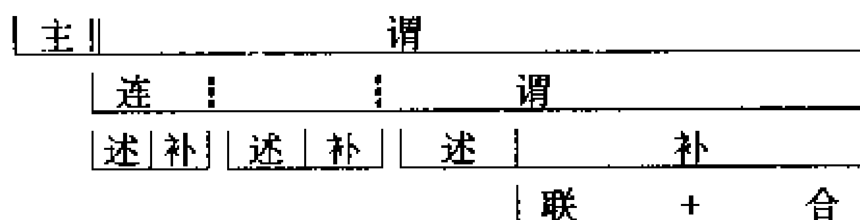
⑤Vội vàng, chị vào trong nhà.

〔Vội vàng〕, chị ‖ vào | trong nhà.

这是带句首状语，又有补语的主谓句，补语是方位词组。

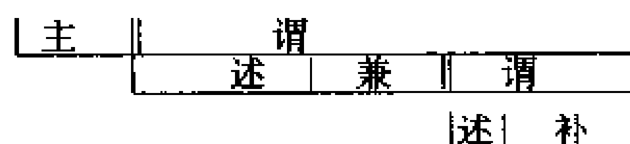
⑥Bác lấy giẻ thấm nước lau chùi bàn ghế và bảng đen.

Bác ‖ lấy | giẻ ⁝ thấm | nước ⁝ lau chùi | bàn ghế và bảng đen.

这是一个连谓句。

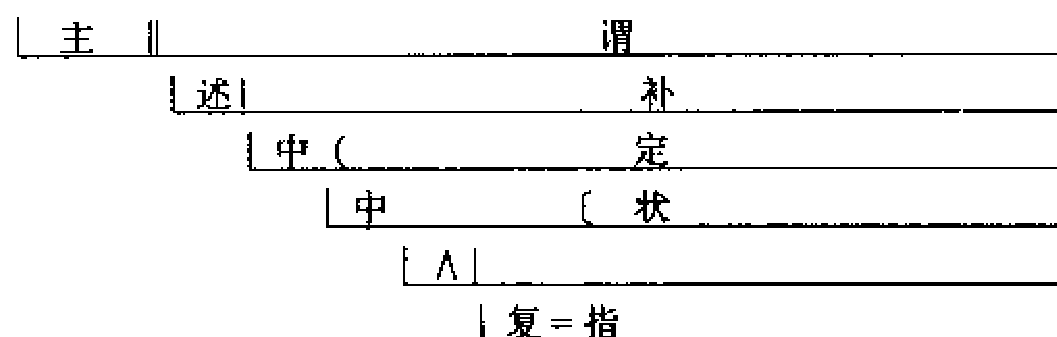
⑦Giáo sư hướng dẫn học sinh tra từ điển.

Giáo sư ‖ hướng dẫn học sinh tra từ điển.

这是一个兼语句。

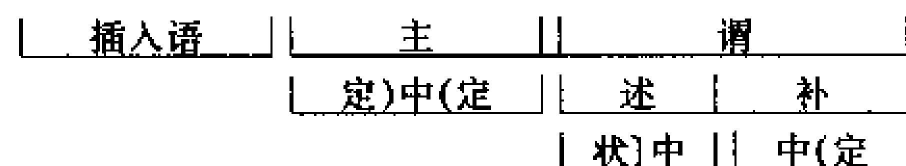
⑥Vĩnh Phúc là tỉnh kết nghĩa với Bến Tre, quê hương của phong trào đồng khởi.

Vĩnh Phúc là tỉnh (kết nghĩa 〔với Bến Tre, quê hương của phong trào đồng khởi.〕)

这是一个由判断动词 là 作述语的主谓句，补语中心语后面的定语中包含有复指词组。

⑨Theo chúng tôi, hai ý kiến trên đều có chỗ không đúng.

Theo chúng tôi, (hai) ý kiến (trên) ‖ 〔đều〕 có chỗ (không đúng)

这个主谓句前有插入语。

⑩Cái đồng hồ này kim phút đã rì.

(Caí) đồng hồ (này) ‖ [kim (phút) ‖ 〔đã〕 rì].

这是一个主谓谓语句。

⑪Đài báo trời sắp bão.

Đài ‖ báo [trời ‖ 〔sắp〕 báo].

这是一个带补语的主谓句，补语是主谓词组。

⑫(问：Nhiên liệu thế nào?)

答：Đủ rồi.

V ‖ Đủ 〔rồi〕.

答句是一个省略句(省略主语)。

⑬ Đau quá !

Đau 〔quá〕!

这是个非主谓句。

以上是单句的分析方法。分析复句也要注意层次。根据层次的多少，复句可以分成一重复句和多重复句。一重复句是只有一个层次的复句。由两个分句组成的都是一重复句，也有包含三个或三个以上分句的一重复句。有两个或两个以上层次的复句叫多

重复句。多重复句至少要有三个分句才能组成。

一重复句的分析方法是：用“。”标出关联词语，再用数字标在每个分句的开头，表明复句是由多少个分句组成的，最后标明各分句之间的逻辑关系意义。若要对每个分句进行分析，就按照单句的分析方法进行。例如：

①Vì trời mưa ②cho nên tôi ở nhà.
(因果)

分析多重复句可按下列步骤进行：

1. 总观全句的意思，注意关联词语所表示的关系。用“。”标出关联词语，并用数字标在每个分句的开头，表明复句由多少个分句组成。

2. 从大到小逐层切分，用“|”、“‖”、“|||”……等竖线符号表示分句的层次，在竖线下方注明分句之间的逻辑关系意义。这样逐层分析，一直分析到单个分句为止。

3. 如要对每个分句进行分析，就按照单句的方法进行。

多重复句一般采用标记法，必要时也可采用图解法。例如：

1. ①Nếu tôi nói ‖ ②mà anh ấy bằng lòng | ③thì anh nên đi
(递进) (假设)
ngay ‖ ④ dù anh còn bận việc.
(让步转折)

① ② 假设 ③ ④

① 递进 ② ③ 让步转折 ④

这是一个二重复句。

2. ①Nếu lúc xung phong mà người nói thế này ||| ②kẻ nói thế kia,
(并列)
‖ ③kèn thổi ngược ||| ④trống đánh xuôi, | ⑤thì còn mong
(并列) (并列) (假设)
gì thắng lợi.

|①　　②　　③　　④| 假设 |⑤|

|①　　②| 并列 |①　　②|

|①| 并列 |②|　　|③| 并列 |④|

这是一个三重复句。

第十九章　标点符号

现代越语通用的标点符号有 11 种：

Dấu chấm〔.〕　Dấu hỏi〔?〕　Dấu cảm〔!〕

Dấu phẩy〔,〕　Dấu chấm phẩy〔;〕

Dấu hai chấm〔:〕　Dấu ngoặc đơn〔()〕

Dấu ngoặc kép〔“　”〕　Dấu ngang〔—〕

Dấu nối〔-〕，　Dấu lửng〔…〕，

各种标点符号的主要用法如下：

Dấu chấm〔.〕（句号）　表示一句话完了之后的停顿。用在陈述句之后。这些句子可以是单句或复句；可以是完全句或省略句；也可以是无主句或独词句。

①Hôm nay là Tết Trung thu.

②Chúng tôi chiến đấu vì công lý. Chúng tôi sẽ chiến thắng.

③Các dân tộc châu Á có độc lập thì nền hòa bình thế giới mới thực hiện được.

④Chúng tôi thắng lợi, ấy là các bạn cũng thắng lợi.

⑤（Thế nào, các đồng chí đã đọc thư Bác chưa?）

—Đọc rồi.

⑥（Có thích không?）

—Thích.

⑦Nhiều sao quá.

⑧Yêu cầu giữ trật tự.

⑨Bắc Cạn. Buổi sáng u ám.

⑩Trong sở mật thám Hà Nội.

例①②是单句，完全句；例③④是复句；例⑤⑥是省略句；

例⑦⑧是无主句；例⑨⑩是独词句。这些句子的结构不同。但都用陈述语气表达了一个完整的意思。所以末尾也都用句号。

Dấu hỏi〔?〕（问号）　表示一句话完了之后的停顿。用在疑问句之后，不论这些疑问句是用什么形式表示的。

①Bố có cao bằng u không?

②Ông nghe thấy chưa?

③Thế không đợi ông à?

④Anh Luân vào Nam thì chị cũng phải đi chứ?

⑤Bố về bố gác ngang cổng nhà ta thì thích quá，u nhỉ?

⑥Thế sao cô lại hỏi chú Hiền?

⑦Thầy đâu?

⑧Để xem anh ấy giở trò gì?

⑨Chủ tịch xét tình hình miền Nam Việt Nam như thế nào?

⑩Bao giờ thì có kết quả?

⑪Tôi，ông hỏi tôi?

⑪Chúng mày định nổi loạn?

上边例句包含了多种不同的疑问形式。例①②用否定副词放在句尾表示疑问。例③—⑤用语气词。例⑥—⑩用疑问代词。例⑪⑫则是陈述句的结构，单凭语调表示疑问。因为它们都是疑问句，所以末尾都用问号。

有些句子表示反诘口气，并不需要回答。句终一般也用问号。例如：

①Tôi hỏi ông：quân đội Mỹ，chó ngao Mỹ，bom đạn Mỹ，thuốc độc Mỹ đã đưa sang giết hại nhân dân miền Nam Việt Nam，phải chăng đó là hòa bình? Phá hoại hiệp nghị Giơ - ne - vơ，can thiệp vào nội bộ của Việt Nam，ủng hộ bọn buôn dân bán nước hòng chia cắt lâu dài đất nước Việt Nam，phải chăng đó là tự do?

②Năm 1946，chúng mình ở nhà máy chẳng khó khăn là gì?

③Hàng mấy trăm con người ở nhà máy này lại không chặn được tay chúng nó à?

④Nhưng bây giờ chẳng lẽ lại chịu để nó phao tin làm hoang mang trong nhà máy thế này mãi à?

有时候一句话里接连提出两个或两个以上的疑问，句子中间有停顿。这时句终用问号，其他停顿的地方用逗号。

①Sang năm mới，chúng ta sẽ làm những gì，sẽ được những gì?

②Thế bố mày hây giờ làm gì，ở đâu?

③Ngài có lời gì gửi cho thế giới，cho các nước Á và riêng cho Ấn Độ không?

含有疑问代词但不表示疑问语气的句子，句终不用问号。

① "Quấy" là tên người ta đặt cho nó，người ta gọi nó như thế từ bao giờ，nó không biết. Nó ở đâu đến，ai sinh ra nó，nó không hay.

②Bác hỏi họ đi đâu，thì họ bảo là đi dự lớp huấn luyện về.

③Lúc đó nhân dân Pháp và cả thế giới sẽ hiết chính ai là những người phải chịu trách nhiệm về cuộc chiến tranh này.

④Các cháu phải làm thế nào để đền bù lại công lao lớn của những người đã không tiếc thân và tiếc của để chiếm lại nền độc lập cho nước nhà.

上边各例句都含有疑问代词如 bao giờ，đâu，ai，thế nào 等，但句子表示的是陈述语气，不是疑问语气，所以句终都用句号，不用问号。

Dấu cảm〔!〕(感叹号)　用在一句话完了之后的停顿。

1. 用在感叹句的末尾

①Sướng quá!

②Chị Dậu có duyên tệ!

③Chưa ra trận，các hà đã đến rồi，khá thật!

④Con này gớm thật!

⑤Đẹp biết hao Tổ quốc chúng ta!

⑥Vinh dự thay anh kép Tư Bền!

⑦Sao mà nóng ruột thế này!

⑧Nó cháy rồi!

⑨Mẹ ơi，máu!

⑩Máy bay địch! Máy bay địch! Các chú bộ đội ơi! Dừng lại! Dừng la …a. ai…!

有时候，有些句子里又有感叹语气，又有疑问语气，句终的标点比较灵活，有人用感叹号，有人用问号。例如：

①Tặng mình danh hiệu Anh hùng ư! Mình còn xa hai chữ ấy lắm!

②Khó gì! Sẽ nhắn lên đơn vị có ai xuống thì đem hộ.

③Thế có hại tôi không!

④Chết! Một tháng cơ anh?

⑤Thế khó thì bỏ à? Anh không dám sang tôi sang lấy vậy.

2. 用在祈使句的末尾

①Tất cả thả thùng dầu phụ! Tăng hết cửa dầu!

②Đằng sau có địch, vòng gấp!

②Đi! Đi ra khỏi nhà tôi tức khắc!

④Cấm hút thuốc!

⑤Làng nước ơi! Cứu tôi với!

上边的例句都有强烈的命令语气，禁止语气或请求语气，句终都用了感叹号。但语气比较和缓的祈使句，句终可用句号，不用感叹号。

①Cúc à! Cháu xuống rót nước cho chú mày uống.

②Bây giờ các đồng chí ngủ đi. Đừng nghĩ ngợi gì nữa.

③Thôi đừng lo lắng, cứ về đi.

3. 用于以称呼语、感叹语、象声语构成的独词句的末尾。

①Anh Đức! Anh Hoàn em đâu?

②（Bấy giờ, cô mới reo lên khe khẽ)

Anh!

③Cùng đồng bào toàn quốc!

④（Đông phát hai tay vào hông mình, kêu lên：

—Chết thật!

⑤Trời ơi! Con trâu! Con trâu của mình!

⑥Tội nghiệp quá!

⑦Pựt! Núp bắn rồi!

称呼语后的标点也有用逗号而不用感叹号的。这要根据语气的强弱来决定。一般说来，在日常交往中，在称呼语之后用逗号较多，在感情激动的时候，则多用感叹号。（参看 dấu phẩy 的用法）

4. 用在口号和祝颂语的末尾

①Tình hữu nghị nhân dân hai nước Việt Nam Trung Quốc muôn năm!

②Hòa bình thế giới muôn năm!

③Đả đảo chủ nghĩa quân phiệt thực dân!

④Trường kỳ kháng chiến nhất định thắng lợi!

⑤Toàn dân đại đoàn kết!

⑥Đánh đổ thực dân phản động Pháp!

⑦Thống nhất độc lập nhất định thành công!

⑥Chúc những thành tựu vĩ đại của nhân dân Trung Quốc trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội!

⑨Chúc sức khỏe tất cả các đồng chí và các bạn có mặt tại đây!

Dấu phẩy〔,〕（逗号） 表示句子里边的一般停顿。

1. 联合词组里的各个联合成分之间用逗号，不论这种联合词组在句子里充当什么成分。

①Công nhân, nông dân, cán bộ phải thi đua sản xuất và công tác.

② Nhiều thành thị, làng mạc Việt Nam đã bị tàn phá, nhiều doanh nghiệp Pháp đã bị phá sản.

③Chúng sẽ cướp hết ruộng nương, của cải của ta.

④ Việt Nam chỉ giữ gìn chủ quyền, độc lập của mình, chứ không hề xâm phạm đến ai.

⑤Chúng ta cần phải đưa những đảng viên trẻ, hăng hái, được thử thách vào các cấp ủy và đưa ra khỏi cấp ủy những đảng viên thiếu kiên định, kém chiến đấu.

⑥Học sinh nhảy, múa, hò, hát.

⑦Chúc các cô, các chú mạnh khỏe, vui vẻ, tiến bộ.

⑧Các sĩ quan ở phía Bắc quen đi nghỉ hè ở Sầm Sơn, Đồ Sơn, Bãi Cháy.

2. 在句首起关联作用的或担任状语成分的词组之后用逗号。

①Do đó, công nghiệp và nông nghiệp cần phải thúc đẩy nhau cùng tiến bộ.

②Tuy vậy, đối với người Pháp, đồng bào ta vẫn giữ một thái độ khoan hồng và nhân đạo.

③Đêm Trung thu năm sau, chúng ta sẽ tổ chức một cuộc vui cả già lẫn trẻ.

④Vì Tổ quốc, vì tự do, nhân dân Việt Nam kiên quyết kháng chiến đến cùng.

⑤Với tinh thần quật cường và lực lượng vô tận của dân tộc ta, với lòng yêu nước và chí kiên quyết của nhân dân và quân đội ta, chẳng những chúng ta có thể thắng lợi, mà chúng ta nhất định thắng lợi trong thi đua ái quốc.

⑥Ở quê tôi, nhân dân trồng nhiều dừa.

⑦Hôm sau, từ mờ mờ sáng, anh đã có mặt ở vị trí chiến đấu.

3. 在复指词组各成分之间或在插入语和其他成分之间需要分隔开来的时候用逗号。

①Bài này viết theo lời kể của đồng chí Nguyễn Duy Tra, công nhân Nam bộ.

②Vĩnh Phúc là tỉnh kết nghĩa với Bến Tre, quê hương của phong trào đồng khởi.

③Đồng tình với những người nghèo khổ, đó là mầm mống ý thức giai cấp.

④Chúng ta, từ chính phủ đến nhân dân, Nam đến Bắc, già đến trẻ, giàu đến nghèo, đều kiên quyết một lòng, không chịu mất nước, không làm nô lệ, không chịu chia rẽ.

⑤Nói một cách khác, chủ nghĩa duy tâm là hoàn toàn trái với khoa học.

⑥Chúng đặt ra hàng trăm thứ thuế vô lý, làm cho dân ta, nhất là dân cày và dân buôn trở nên bần cùng.

⑦Lúc bấy giờ, các anh ạ, hắn đã nhìn thẳng vào mặt tôi.

4. 在复句里的各分句之间用逗号。

①Đảng cử tôi đi đâu, tôi xin đi đấy.

②Đầu hàng thỏa hiệp, thì sẽ bị Pháp tước mất vũ khí.

③Sự thật là rất giản đơn như thế, mong đồng bào hiểu rõ, chớ mắc lừa bọn thực dân.

④Nếu các đại biểu ấy đến, thì chúng ta sẽ tiếp đãi họ một cách thân ái như anh em, như bạn cũ.

⑤Mặc dầu dầm mưa dãi nắng, khi đói, khi no, bom nổ tứ tung, đạn kêu váng óc, mà tướng sĩ vui vẻ kiên quyết, tinh thần rất cao.

⑥Chúng chẳng những không mở mang giúp đỡ gì cho các dân tộc này tiến bộ, mà còn ra tay lừa gạt, vơ vét.

但是也有些复句，结构紧密一气呵成，分句之间不用逗号隔开。而另一些复句则因分句之间有较长的停顿，用分号。例如：

⑦Dân tin cậy ai thì người ấy được cử.

⑧ Chúng tôi muốn Độc lập và Thống nhất trong khối Liên hiệp Pháp; chúng tôi muốn Hòa bình, một nền hòa bình hợp công lý làm vinh dự cho cả nước Pháp và nước Việt Nam.

⑨Nếu một người sơ xuất, một việc sơ xuất là có thể hỏng việc to; sai một ly đi một dặm.

5. 在一般的称呼语之后用逗号。

①Thưa các cụ và các đồng chí,

②Cùng đồng bào công giáo toàn quốc,

③Cùng anh em Hoa kiều,

④Anh Sán thân mến,

⑤Anh B. và các bạn thân yêu của tôi,

Dấu chấm phẩy〔;〕(分号)　表示句子里的较大的停顿。

1. 几个分句并列，意义关系密切，分句之间可用分号

①Số học sinh phổ thông tăng gấp 3 lần rưỡi; số học sinh đại học và chuyên nghiệp trung cấp tăng gấp 25 lần. Có mấy dân tộc thiểu số đã có chữ

viết của mình; nhiều con em các dân tộc đa tốt nghiệp đại học.

②Cán bộ phải đoàn kết nhất trí, giữ vững đạo đức cần, kiệm, liêm, chính; kiên quyết chống quan liêu, tham ô, lãng phí; hết lòng hết dạ phục vụ nhân dân; chấp hành nghiêm chỉnh chính sách của Chính phủ và pháp luật của Nhà nước.

2. 冒号之后是个条列式的联合结构，各联合成分之间用分号

①Muốn như thế, chúng ta phải:

—Kiên quyết sửa chữa những sai lầm, như những sai lầm trong việc cải cách ruộng đất và chỉnh đốn tổ chức;

—Thi đua hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước 1956;

—Quyết tâm cải thiện dần dần đời sống của nhân dân, trước hết là của công nhân, bộ đội, cán bộ và viên chức;

—…;

—…;

—Kiên quyết đấu tranh lập lại quan hệ bình thường Nam Bắc, tiến đến thống nhất nước nhà.

②Chí kiên quyết dũng cảm, các em đã sẵn có, đây tôi chỉ nhắc lại một vài điều mà các em phải nhớ luôn luôn:

1) Phải hết sức khôn khéo, nhanh chóng, bí mật, phải biết hóa chỉnh vi linh;

2) Phải rút kinh nghiệm hàng ngày hàng giờ, phải đề phòng Việt gian trinh thám;

3) Phải hết sức cẩn thận, phải luôn luôn có sáng kiến để lợi dụng thời cơ;

4) Tuyệt đối đoàn kết.

但也有不用分号而用逗号或句号的。如：

③Khắp mọi nơi, các đoàn thể, các bộ đội, các hội tôn giáo, các cháu thiếu nhi, đều có gửi thư hứa với tôi:

—Kiên quyết ủng hộ trường kỳ kháng chiến,

—Ra sức thực hành tăng gia sản xuất,

—Hết lòng giúp đỡ đồng bào tản cư,

—Cố gắng phát triển bình dân học vụ.

④Tôi khen ngợi và khuyên nhủ:

—Các tướng sĩ từ Bắc đến Nam, đang dũng cảm xung phong giết địch, quyết đem xương máu giữ vững nền thống nhất và độc lập cho nước nhà.

—Cán bộ chuyên môn và anh em công nhân hăng hái ra sức cung cấp vũ khí tinh xảo và đầy đủ cho bộ đội.

—Anh em công chức, cực khổ khó nhọc, không hề phàn nàn, luôn luôn tận tụy làm tròn nhiệm vụ.

Dấu hai chấm〔:〕(冒号)

1. 在解释性词语和被解释性词语之间用冒号。

①Những cơ sở quan trọng của ngành công nghiệp nặng: chế tạo máy móc, sức điện, luyện kim, hóa chất, khai mỏ, v. v... dần dần được xây dựng.

②Cuộc thi đua nhằm ba mục đích: diệt giặc đói, diệt giặc dốt, diệt giặc ngoại xâm.

③Sau nưa, tôi vui lòng tặng trường 6 chữ: Trung với nước, hiếu với dân.

2. 在某些词语，特别是提示性的词语之后用冒号。这时，冒号后边一般是条列式的联合结构、其他较长的结构或直接引语。

①Suốt trong khóa họp này, các vị đã làm việc khẩn trương và bàn bạc kỹ mọi vấn đề quan hệ đến quốc kế dân sinh như:

Thi hành hiệp định Giơ-ne-vơ,

Cải cách ruộng đất,

Khôi phục kinh tế,

Củng cố quốc phòng,

Nội chính, ngoại giao,

Tự do tín ngưỡng, v. v…

②Chính sách của chúng ta là: Củng cố miền Bắc, chiếu cố miền Nam.

③Cuộc kháng chiến của ta:

NĂM ĐẦU là vất vả,

NĂM THỨ HAI là tiến bộ,

NĂM THỨ BA sẽ là năm bước dần đến thắng lợi.

④Thành tích đó là nhờ:

—Sự giúp đỡ của các cụ phụ lão và các thân sĩ,

—Sự cố gắng của các cơ quan và các đoàn thể,

—Sự tận tụy của các cán bộ hành chính và chuyên môn,

—Sự hăng hái của toàn thể đồng bào.

⑤Nhưng chúng phải hiểu rằng: nếu chúng liều lĩnh động đến miền Bắc thì nhất định chúng sẽ thất bại thảm hại.

⑥Hỏi: Theo Cụ nghĩ thì hiện nay sự trở ngại lớn nhất để thực hiện hòa bình thế giới là gì?

Đáp: Đó là chính sách "thực dân", chính sách tăng cường quân sự chuẩn bị chiến tranh của vài cường quốc.

⑦Phi phi cười:

—Em đi báo cơm chị ăn cả ngày với chúng em nhé!

Dấu ngoặc đơn 〔( )〕(括号)

1. 用在补加说明的词语前后。

①Nay theo báo cáo và đề nghị của Bộ Giao thông công chính, tôi rất vui lòng khen ngợi đồng bào Ninh Bình (thứ nhất trong ba tỉnh được khen).

②Tăng tử (học trò Khổng tử) nói: "Mỗi ngày tôi tự kiểm thảo ba lần".

③Ban Thường vụ Trung ương Đảng cộng sản Đông Dương họp ở Từ Sơn (Bắc Ninh).

④Nhưng cách mạng cũng cần có lực lượng của trí thức (chúng ta quen gọi là lao động trí óc).

2. 用在插叙动作或情况的词语前后。

①Thanh Tra: (lắc đầu) chúng nó là đá hay là người? (hất hàm) Dẫn

ra!

Thanh Tra: (mừng rỡ) Vậy anh giao nó cho tôi! Rồi anh sẽ được tự do…

②Một người đã cùng các vị đấu tranh trong bấy nhiêu năm cho khối đại đoàn kết toàn dân, hôm nay trông thấy rừng cây đoàn kết đã nở hoa kết quả (vỗ tay) và gốc rễ nó đang ăn sâu lan rộng khắp toàn dân. Nó có một tương lai "trường xuân bất lão". (có tiếng cười).

但也有些作者在补加说明或插叙动作、情况的词语前后用破折号。如:

Chúng tôi quyết giữ lấy em bé, giữlấy lá cờ. Và chính tay tôi—chị ngả bàn tay rắn rỏi ra—chính tay tôi xông vào vác em bé lên vai, chạy nhào ra cổng…

Dấu ngoặc kép 〔" "〕(引号)

1. 表示引号里是引语。

①Bản Tuyên ngôn Nhân quyền và Dân quyền của Cách mạng Pháp năm 1791 cũng nói:

"Người ta sinh ra tự do và bình đẳng về quyền lợi, và phải luôn luôn được tự do và bình đẳng về quyền lợi".

②Không ai làm 8 tiếng một ngày, thường là 12 tiếng, có khi 14 tiếng, làm như thế, họ vẫn chưa tự bằng lòng mình, họ bảo: "Mới đạt được phần nào yêu cầu xã hội chủ nghĩa". Họ nêu khẩu hiệu "đã thức là làm, đã nằm là ngủ".

③ "Tất cả mọi người đều sinh ra có quyền bình đẳng. Tạo hóa cho họ những quyền không ai có thể xâm phạm được: trong những quyền ấy, có quyền được sống, quyền tự do và quyền mưu cầu hạnh phúc". Lời bất hủ ấy ở trong bản Tuyên ngôn Độc lập năm 1776 của nước Mỹ.

2. 表示引号里是成语、俗语。

①Không nên phê bình lấy lệ, càng không nên "trước mặt không nói, xoi mói sau lưng".

②Có những đồng chí còn giữ thói "một người làm quan cả họ được nhờ"

đem bà con, bạn hữu đặt vào chức này việc kia, làm được hay không, mặc kệ, hỏng việc đoàn thể chịu, cốt cho bà con bạn hữu có địa vị là được.

③ Tục ngữ có câu: "Một cây làm chẳng nên non, nhiều cây chụm lại thành hòn núi cao."

3. 表示引号里是口号或作者赋予特殊含义的词语。

① Đồng bào hậu phương phải thi đua thực hiện khẩu hiệu "Tất cả để chiến thắng".

② Cán bộ các ngành, các cơ quan phải thi đua thực hiện khẩu hiệu "Cần, kiệm, liêm, chính. Chí công vô tư".

③ Nay thực dân Pháp gây cuộc chiến tranh. Hoa kiều bị Pháp giết người, đốt phố, lại sai thổ phỉ cướp giết lung tung. Thế mà chúng lại khoe miệng "bảo hộ Hoa kiều".

④ Đối với vấn đề tăng "Viện trợ" thì từ năm 1954 đến năm 1960, đế quốc Mỹ đã "viện trợ" cho chính quyền Diệm trên dưới 2000 triệu đô-la.

⑤ Các anh ấy vẫn gọi những chiếc máy bay của mình là "con én bạc" mà …

Dấu ngang (—) (破折号)

1. 在对话的时候，每句或每段对话之前用破折号。例如：

Mọi người tự nhiên vui hẳn lên, giơ tay kéo Lục ngồi xuống.

Bà Inh hỏi:

—Đã ăn cơm gì chưa?

Ông Inh hỏi:

—Sao về khuya thế?

Lục nói:

—Con ở công trường, nghe tin đội về, nên xin phép về, rồi bây giờ lại đi ngay.

—Thế thì về làm gì cho vất vả.

—Con mừng quá.

2. 在两个以上的名词组成一个联合名词的时候，各名词之间用破折号。

①Mặt trận thống nhất Việt minh—Liên Việt đã giúp kháng chiến thắng lợi.

②Chưa bao giờ tình hình quân đội Pháp Ở Việt—Miên—Lào nguy ngập như thế này, thất bại từ trận này đến trận khác phải chạy dài hơn 500 cây số, từ biên giới Hoa—Việt đến cánh đồng Chum.

③Ta có một Đảng to lớn mạnh mẽ. To lớn, mạnh mẽ là vì có chủ nghĩa Mác—Lê-nin, vì sự cố gắn không ngừng của toàn thể đảng viên, vì được toàn quân và toàn dân thương yêu, tin cậy ủng hộ.

3. 在注释性的或补加说明的词语之前（或前后）用破折号。

①Chúng tôi tin chắc rằng các hạn sẽ tập trung được mọi phương tiện, mọi năng lực——như chúng tôi đã làm trên đất nước chúng tôi—để mở cuộc phản chiến, giành thắng lợi chung.

②Tôi rất vui lòng thấy các hạn tuổi tác khác nhau, nghề nghiệp khác nhau, trình độ khác nhau, nhưng ý nguyện thì đều nhất trí—ai cũng muốn tiến bộ để phụng sự Tổ quốc, và phục vụ nhân dân có hiệu quả hơn.

4. 在表示起止时间、地点、数量时用破折号。

①Trong giai đoạn 1939—1945, cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam diễn ra rất quyết liệt.

②Ngành hàng không dân dụng cũng đã bắt đầu hoạt động trên các đường Ha Nội— Điện BiênPhủ, Hà Nội—Đồng Hới.

③Lượng mưa 500—1000 mm trong một năm.

5. 在条列式的联合结构中，各联合成分之前用破折号。

①Vậy nêu khẩu hiệu của chúng ta là:

1.—Tăng gia sản xuất,

2.—Chống nạn mù chữ.

②Chúng ta đã thắng giặc lụt, tôi mong rằng đồng bào sẽ tiếp tục và phát triển chí khí kiên quyết ấy trong phong trào Thi đua ai quốc để:

—Diệt giặc đói,

—Diệt giặc dốt,

—Diệt giặc ngoại xâm.

6. 在直接引述对话时，如果先说引语，然后再补叙情况或"××说"之类的话，补叙情况或"××说"之类的话之前用破折号。

①—Phải đánh cho thật gần! —một người nói.

②—402 gọi Chi Lăng! —Chi Lăng nghe rõ! —Ở nhà lập tức đáp lại.

③—Chào các đồng chí. —Quỳnh vừa nói vừa nhảy vội vào chỗ ngồi.

Dấu nối〔-〕(连接号)

1. 在写日期时，如果只写 ngày，不写 tháng 和 năm，在表示 tháng 和 năm 的数字前要用连接号。

①Vì vậy, chúng ta đã ký hiệp định ngày 6-3 và tạm ước ngày 14-9.

②Hôm nay 19-12-1949, toàn quốc kháng chiến bước sang năm thứ tư, Nam Bộ kháng chiến năm thứ năm.

2. 在音译外国地名、人名时，每个音节之间用连接号，但一个人名包括两个部分时，两个部分之间不用连接号。

①Những người đầu tiên chú ý học tiếng Việt là Pho-ran-xe-scô Bu-dô-mi (Francesco Busomi), Phơ-ran-xe-scô đi Pina (Francesco di Pina), Cơ-ri-stô-phô-rô Bo-ri (Cris-touoro Borri) và A-léc-dan đơ Rốt (Alexandre de Rhodes).

②Các dân tộc An-giê-ri, Ma-rốc, Ma-đa-ga-sca, v. v…trông gương Việt Nam sẽ không còn tin cậy ở nước Pháp nữa.

注：多音节的越南人名、地名和从汉音转译的人名、地名，过去在各音节间也用连接号。如 Hà-nội，Bắc-kinh。但近年来已普遍写作 Hà Nội，Bắc Kinh。两个音节的头一个字母都大写，中间不用连接号。

Dấu lửng〔…〕(省略号)

1. 表示话没说完或所要列举的事物还没全部列举出来。

①Lại có người gửi cho cam, mứt, bánh chưng v. v…

② Tôi gửi cho tất cả đồng bào Thổ, Mường, Nùng, Mán, Mèo, v. v…, lời chào thân ái và quyết thắng.

2. 表示说话的断续或声音的延长。

①—302, tốc độ của anh còn lớn đây!

—Nghe rõ,

—Nhớ thả càng!

—Ro…o…o…ô!

②Rồi tiếp luôn một cơn giãy giụa mạnh nữa; tiếng khóc xen vào những câu nói dồn dập: "Thực dân nó bẻn gãy tay tôi rồi! Hu! …Hu! … Nước tôi đang đánh nhau với nó kia mà! Hu…! Hu! … Để tay cho tôi, để tôi đánh nó! Đuổi no đi! Đuổi hết chúng nó đi! Đuổi! Đu…ổi!"

③—Cô chú ý cái nón …gió làm bay mất!

④—Anh được vào chỗ Bác đó ư? —Thủy vội hỏi.

—Không … Chưa đâu … Anh em được vào về kể lại.

［Ｇｅｎｅｒａｌ Ｉｎｆｏｒｍａｔｉｏｎ］
书名＝实用越南语语法
作者＝
页数＝３２５
ＳＳ号＝０
出版日期＝
Ｖｓｓ号＝８０５４０３８３